

Mince krále Ašóky

Helena Procházková

ČÁST PRVNÍ

CESTA DO LONDÝNA

Když teď přemýšlím, kdy mne po prvé oslovil osud, který mne přivedl na cestu dobrodružství, bylo to pravděpodobně na trati Praha-Chomutov. Tuto cestu jsem absolvoval nespočetněkrát, ale jen jednou jako by předznamenala vše, co následovalo, a to ještě jen lehkým natuknutím. Stalo se to takto...

Vlak odklepával jednotvárnou uspávající melodii a uvnitř kromě strojvůdce a průvodčího, kteří byli v oddělené kabině, jsme seděli jen dva cestující. Já ve svátečním obleku a vousatý děda s pichlavýma očima. Já jsem poklimbával a nejspíš bych býval ve spoře osvětleném vagóně usnul, protože to byl poslední osobák, který ten den po této trati jel, ale děda byl dotěrný. Nejdříve mi nabízel jointa a když jsem odmítnul, tak si sám zapálil cigaretu.

„Koukám, že se vracíš od zkoušek,“ řekl děda a já jsem si pomyslel, že je nad míru familiární.

„Podle čeho tak soudíte?“ zeptal jsem se.

„Podle toho obleku a taky vypadáš na to, že ses právě stal dospělým.... Jistě máš nějaký velký ideál.“

Na to nebylo co říct, tak jsem jen pokrčil rameny.

„Nevěříš mi....? Já jsem Donner.“

„Lukáš,“ představil jsem se a pomyslel jsem si, že se děda asi nudí.

„Měl jsem ideál, když mi bylo patnáct,“ řekl jsem neochotně. Neměl jsem chuť do hovoru s neznámým člověkem, ale dědek byl neodbytný.

„Co to bylo?“ zeptal se a já jsem si nebyl jist, jestli je tak zvědavý nebo si chce ze mne utahovat.

„Chtěl jsem najít kámen mudrců,“ odpověděl jsem jen tak a byl jsem zvědav, co on na to.

Donner se na mne pozorně zadíval a já jsem měl pocit, že má rentgenové oči a zkoumá mé vnitřnosti.

„Najdeš ho, mladej, když si to budeš přát,“ řekl posléze, „ale bude to pěkná fuška.“

„Vy snad víte, kde ho hledat?“ zeptal jsem se a dal jsem si záležet, aby v tom bylo kousek ironie.

„Nevím, ale když to budeš moc chtít, osud ti ukáže cestu. Pro jistotu si zapamatuj jméno Agharta.“

„Osud?“

„Třeba osud nebo prozřetelnost, či někdo, kdo sleduje tvé kroky v životě. Kdo ti dává podněty...“ řekl a protože vlak přijížděl do stanice, tak vstal.

„Měj se a nevzdávej svůj ideál... Pamatuj, Agharta,“ poradil mi a šibalsky na mne mrknul jedním okem.

„Co je to Agharta? Město nebo hrad, kde je ten kámen ukrytý? Nebo snad člověk, který ho vlastní?“ zeptal jsem se ještě pořád trochu výsměšně.

„Neboj se, poznáš to...., když o to budeš hodně stát,“ řekl děda, nasadil si omšelý klobouk a chystal se k odchodu. „Když se budeš chtít dotknout hvězdy,

dotkneš se jí, ale musíš o to hodně stát a taky pro to hodně udělat.... Třeba se ještě uvidíme,“ dodal, ťuknul na pozdrav do klobouku a vystoupil.

Ani jsem si nevšiml, co to bylo za stanici. Jen jsem zakroutil hlavou nad tímto podle mne potrhlym setkáním.

Osud a Agharta. Zní to podivně. Co to je za nesmysl? pomyslel jsem si a vzápětí jsem podlehl kolébání vláčku. Zdálo se mi, že mne děda budí a domlouvá mi:

„Vstávej, mladej, ať nepřejedeš. Jseš v Aghartě.“

Otevřel jsem oči a nade mnou stál průvodčí.

„Myslím, že jsi chtěl vystoupit. Jsme v Rakovníku.“

Bylo mi osmnáct a jak už to v osmnácti bývá, člověk si lépe rozumí s němou tváří, nežli s rodiči. Ten den, kdy jsem se rozhodl opustit domov, mne probudil kos, který se rozezpíval na stromě před mým otevřeným oknem. V tu chvíli jsem si uvědomil, že kdo nazývá kosa němou tváří, ten se pořádně mýlí. Tento kos rozhodně nebyl němý. Sáhl jsem po zobcové flétně, abych si s ním povyprávěl. Přesně si na ten den pamatuji.

„Tak ty tak? Myslíš si, že mě budeš budit?“ pohrozil jsem mu za to, že mne vytáhl z postele a zapískal jsem mu jeho trylek. Překvapený kos melodii opakoval. Zahrál jsem jí tedy na flétnu. Kos se chvíli rozhlížel, aby našel konkurenta, nikoho však neviděl, tak zazpíval znovu, tentokrát jiný motiv. Jeho melodii jsem zahrál v jiné tónině. Kos z toho byl úplně vyvedený z míry a začal poskakovat po větvi. Zapískal jsem mu znovu jeho původní árii, on se načepýřil, protřepával křídla a výhružně cukal hlavou.

„No tak, přece se na sebe nebudeme zlobit. Já jsem taky muzikant a znám i jiné melodie,“ řekl jsem mu, nasadil jsem flétnu k ústům a zahrál. Kos si to poslechl, ale asi se mu to nezdálo být dobré, protože odlétl koncertovat o kus dál. Mne zlákala postel. Hupnul jsem do ní a ještě jsem usnul. Probudil mě hlas matky, která mne volala ke snídani. Byl jsem výborně vyspalý, v tu chvíli však ještě v zajetí snu. Vzpomněl jsem si na kosa i na události z předchozího dne. Co to jen bylo...? Včera jsem odmaturoval.

Proto je všechno jiné, pomyslel jsem si, proto jsem se tak báječně vyspal, měl jsem neobyčejný sen, a proto začíná den tak příjemně. Žádná starost, vůbec žádná starost... Ale stalo se ještě něco... . Co to jen bylo? Vtom jsem si vzpomněl na cestu vlakem a na Donnera. *Neodbytný dědek*, řekl jsem si v duchu a šel si do koupelny vyčistit zuby.

Matka mne zavolala po druhé a její hlas byl netrpělivý.

„Všechno je jinak. Změnil se celý svět,“ řekl jsem nahlas, zapískal si jako kos, oblékl se a křepce seběhl dolů do kuchyně.

Otec už snídal a maminka nalévala čaj. Když jsem se posadil, spustil sadu den co den stejných otázek, jenže dnes to bylo jaksi žoviální, rádoby v žertovném stylu. Stejně byly i mé odpovědi, převážně jednoslovné, až na tu poslední.

„Co bys chtěl dělat?“ zeptal se, vědom si skutečnosti, že jsem ukončil jednu etapu života a měl bych projevit nějakou odpovědnost.

„Chtěl bych se vydat do světa,“ řekl jsem a zaznělo to jako prásknutí bičem. Všiml jsem si, že otec ztuhl a matka zpozorněla.

„Jistě, proč ne, tam na takový klacky čekají s otevřenou náručí,“ rozohnil se a začal vyprávět o tom, co všechno musel v svých letech zastat on sám.

Maminka vycítila spor a chtěla všechno zmírnit, ale on byl zklamaný a potřeboval to vyslovit. Měl jinou představu o mé vděčnosti, i o tom, jak se postavím k faktu, že jsem se právě stal dospělým.

Na jeho monolog výčitek a vzpomínání na vlastní mládí jsem neodpovídal.

Není zlý, jen je pořád stejný, pomyslel jsem si a odešel jsem do svého pokoje. *Mám ho rád, ale někdy je to k nevydržení...*

„Tentokrát jsi to přehnal,“ slyšel jsem ještě maminku, jak domlouvá otcí.

„Nic jsem nepřehnal... Je to klacek... Vůbec ho nezajímá, že ho živím...“

„Snad nejen ty. Já taky chodím do práce.“

„To chybělo... Ještě se budeme hádat my dva,“ ukončil debatu, vstal od stolu a já jsem za okamžik slyšel startovat auto. Znamenalo to, že oba rodiče odjeli do zaměstnání.

Proč ne, řekl jsem si po odjezdu rodičů, *proč bych to vlastně neudělal? Když na nějaký čas odejdu, třeba to vyčistí vzduch.*

Spočítal jsem své peníze (nebylo jich mnoho), sbalil si věci, bylo jich také jen pár, přidal cestovní pas a pak jsem se posadil ke stolu a napsal rodičům dopis.

Tati, mami,
odcházím do světa. Neutíkám, jen chci poznat něco jiného a chci si vydělat nějaké peníze. Nebojte se, vrátím se v pořádku. Mám vás rád.

Lukáš

Do batohu jsem přidal svou pišťalku v sametovém pouzdře a zatáhl zip. Byl přede mnou celý svět a já jsem se cítil téměř dokonale svobodný. Rozhodl jsem se, že zavolám Jarmile, se kterou jsem chodil, ale pak mě napadlo, že bude lepší, když za ní zaběhnu. Třeba se vydá na čundr se mnou.

K domu, ve kterém bydlela, jsem jel na kole a těšil jsem se, jak ji svým nápadem překvapím. Když jsem uviděl otevřené okno do jejího pokoje, pomyslel jsem si, že ještě spí a dostal jsem šílený nápad. Představil jsem si její

radostný údiv, až otevře oči a uvidí mne. Vylezl jsem tedy potichu na okno, seskočil do pokoje a spatřil něco, co by mne ani ve snu nenapadlo.

Jarmila sice nespala, ale nebyla sama. Byla v kuchyni, kde si v živé zábavě s Romanem, jehož jsem čtyři roky nesnášel, připravovali snídani. V tu chvíli mi ztuhlo celé tělo a kdybych se pohnul, snad bych provedl něco hrozného. Když jsem se probral z šoku, pomyslel jsem si, že tu není co dodat a stejně tiše jako jsem přišel, jsem se i ztratil.

Doma jsem si přehodil batoh přes rameno, zamkl, klíč jsem dal na tajné místo pod rohožku a hluboce pokořen jsem vyšel na výpadovku za město. Tam jsem si stopnul první auťák, což byl shodou okolností tírák.

„Tak kam to bude, fešáku?“ zeptal se mě řidič, který byl velikostí přiměřený svému autu.

„Kam jedete?“

„Já mám cestu do Švýcarska.“

„Vezmete mě s sebou?“

„Jestli máš doklady, tak si nastup. Aspoň nebudu sám.“

Prošel jsem Švýcarsko, které se mi moc líbilo. Krajina byla překrásná a lidé přátelští. Proputoval jsem Francii od jihu až na sever a zjistil jsem, že putování po cizích zemích mi docela vyhovuje, proto jsem se rozhodl věnovat této činnosti všechen čas, který jsem měl mezi maturitou a nástupem na vysokou školu. Chytil jsem francouzská slůvka a když to nešlo, tak jsem se domlouval anglicky nebo rukama-nohama. Živil jsem se příležitostnou výpomocí na zemědělských statcích a nebylo to špatné. Poznal jsem různé lidi i různou práci a obojí mi pomohlo zapomenout na Jarmilu. Doma bych myslel jen na své pokoření, ale tady na to nebyl čas.

Ve Francii se mi líbilo, ale potřeboval jsem se zdokonalit v angličtině, proto jsem se vydal do Anglie. Tam jsem proputoval průmyslový jih a chystal jsem se do Skotska, kde jsem chtěl svoje putování ukončit. Vydělal jsem si nějaké peníze a i když to nebylo moc, byl jsem hrdý, že nejsem takové nemehlo, za jaké mě považoval otec. Domů už jsem se docela těšil a představoval jsem si, jak položím eura a pár liber na stůl a zarazím tak tatínkovy výčitky. Myslel jsem na domov a netušil jsem, že se všechno může v jediném okamžiku zvrtnout...

Osudným se mi stal most nad údolím, jehož středem protékala řeka... Kdybych jej býval přešel bez zastavení, tak se můj osud vyvíjel úplně jinak. Pravděpodobně bych si stopnul nějaký auťák jedoucí na sever, možná bych se pokochal krásou Skotska a vrátil se včas, abych nastoupil na filozofickou fakultu, kde bych se dal zapsat na orientalistiku. Jenže člověk mívá a kdosi nebo cosí mění. Když jsem přicházel na most, uviděl jsem několik výrostků, a to byla příležitost, abych se trochu blýsknul svou hrou na flétnu. Proto jsem se zastavil a

zastavil jsem tak i svůj pečlivě nalinkovaný život, který pak nabral docela jiný směr.

Sedl jsem si na zábradlí a pozoroval, jak se pubertáči chystají k seskokům na pružném laně. Byli hluční, svým vzhledem výstřední a já jsem se vedle nich cítil nekonečně dospěle, i když mezi námi nebyl velký věkový rozdíl. Nestáli přímo nad řekou, která byla poměrně prudká, ale nad loukou vedle řeky. Nejdříve se do lana upásoval ten nejodvážnější, vystoupil na zábradlí a skočil. Rozhoupaný popruh přerušil pád asi dva metry nad zemí. Jeho skok doprovázeli ostatní halasným pokřikem a on si vychutnal chvíli slávy. Pak se odpoutal, seskočil na zem a vrátil se na most. Po něm skákali jeden po druhém a nakonec i dvě holky, které byly ve skupině. Přitom po mně všichni pokukovali.

„Pojď si taky skočit,“ zavolal na mne jeden z nich hovorovou angličtinou.

„Proč bych to dělal?“ zeptal jsem se také anglicky.

„Abys ukázal, že nejseš srab.“

„Nemám tu ctižádost,“ řekl jsem, vyndal jsem ze sametového pouzdra, co mi viselo na pásku přes rameno, flétnu a zahrál. Píšťalka zazněla příjemnou melodií a všichni zpozorněli.

„Ty se bojíš?“ zeptala se jedna z holek.

„Nebojím, ale nechci skákat, protože to chce někdo jiný... Prostě se mi nechce.“

„Ukaž, že nejseš srab,“ trval na svém ten, co skočil první a v očích mu zablýsklo. Odhadl, že nejsem sportovec a chtěl mě před svou partou pokořit.

Na výzvu jsem nereagoval a znovu jsem se chystal zahrát.

„Hele, prej se mu nechce... Tak mu pomůžeme, ať není morální bahno,“ provokoval vůdce a celá skupina ke mně postupovala. Já jsem si jich zdánlivě nevšiml, ale dušička se ve mně tetelila. Chtěl jsem znovu zahrát, oni mi to však nedovolili. Strhli mne ze zábradlí a táhli doprostřed mostu. Bránil jsem se, ale nebylo to nic platné. Výrostci byli čtyři. Vysadili mne na zábradlí a jak jsem sebou škubal, spadl jsem do řeky.

Zážitek to byl hrozný. Úder o hladinu mi vyrazil dech a trvalo chvíli, než jsem se vzpamatoval. Nejdříve jsem si uvědomil, že mne unáší proud. Zápasil jsem ze všech sil, ale řeka byla hluboká, studená a proud silný. Ke břehu, tak abych dosáhl dna, jsem se nemohl dostat. Už jsem se v duchu loučil se životem, když jsem na břehu spatřil dva lidi. Žena na mne volala:

„Vydrž, vydrž, chlapče,“ a muž vstoupil do vody, vzal dlouhou větev, která tam ležela a podal mi ji tak, že jsem se mohl chytit. Pak mne vytáhl a já jsem padl úplně vyčerpaný na úzký břeh. Žena mě zabalila do deky a odvezli mne autem do chaty vzdálené asi půl hodiny, kde mě uložili v místnosti s krbem, v němž zapálili oheň. Když jsem se vzpamatoval, tak si sedli k mé posteli, společně jsme pili čaj a oni se na mne mlčky dívali. Chtěl jsem poděkovat, ale nedokázal jsem v tu chvíli ani promluvit. Uvědomoval jsem si, že jsem přišel o všechno. Baťoh mi patrně uplavala i s penězi, které jsem si vydělal, a z flétny mi

zůstalo jen mokré pouzdro, které mi viselo přes rameno. I když jsem se cítil dost zoufale, přece jen jsem si na okamžik uvědomil, že jsem si za to mohl sám.

Ted' jsem ležel v posteli, díval se na své zachránce a pohled na ně ve mně vyvolal asociaci. Vzpomněl jsem si na párek hýlů, kteří v kruté zimě sedávali na stromě u našeho domu, upravovali si peřička a hráli se jeden o druhého. Tak nějak na mne působili i mí zachránci... Vzpomněl jsem si i na svého učitele z hudební školy a jeho ženu, kteří byli také jako ti hýlové. Dva lidé, kteří se „hřejí“ jeden o druhého. Tak zůstali v mých vzpomínkách a zajímavé je, že i ty vzpomínky hrály. Časem jsem pochopil, že každý něco vyzařujeme, ale učitel se svou ženou byli dva nejhřejivější lidé, jaké jsem v životě potkal. Nevím jestli nejlepší, setkal jsem se s mnoha dobrými lidmi, ale určitě nejhřejivější. Jejich dobrota z nich vyzařovala do dálky. Člověk zatoužil je chránit, ve skutečnosti to však bylo tak, že oni poskytovali ochranu, jako kdyby se všechno zlé v jejich blízkosti proměňovalo.

U Caroliny a Williama Greenových, tak se jmenovali ti, co mě zachránili, to bylo podobné. U nich jsem poznal, že vnitřní krása není neviditelná, jak si kdekdo myslí, ale naopak prozařuje celé okolí bytostí, které jsou jí naplněny.

Když jsem posléze vstal, zjistil jsem, že jsem v chatě nad přehradou, do které prudký proud odnášel mé už téměř bezduché tělo. Moji zachránci nebyli sice nejmladší, ale ve věku babičky a dědečka také ještě ne. Oba měli své zaměstnání. Williamovi bylo přes čtyřicet a vlastnil soukromou poštu. Na svůj podnik byl patřičně hrdý. Carolina byla zaměstnána v knihovně a milovala knihy i jejich čtenáře. Vyprávěla o nich s neodolatelným šarmem a já jsem si představil, že porci své dobré nálady přidává ke každé knize a trpělivě si vyslechne dojmy z těch knih, které jí čtenáři vracejí... Oba uměli o své práci poutavě vyprávět. Prožil jsem s nimi blažený týden, ve kterém jsme hodně konverzovali a hodně koncertovali, protože Willi hrál kromě jiného na violu a Carol na housle, a pro mne se flétna také našla. Dokonce jsem je pobavil svou schopností komunikovat s ptáky. Sami se museli vrátit do Londýna, ale trvali na tom, abych si v chatě ještě odpočinul.

Když se loučili, Willi mi dal svou vizitku a řekl mi:

„Užij si přírody, jídla tu máš dost, ale až uvidíš hejna divokých hus, neotálej a přijed' za námi. Dej se stejným směrem jako ty husy.“

Carol však svého muže jemně pokárala:

„Ale Willi, co to povídáš, třeba už se s námi nebude chtít Lucas setkat.“

„V tom případě zamkni a polož klíč na trámek nade dveřmi. Nezapomeň na husy. Až přeletí, tak přijdou deště a mohl bys tu uvíznout.“

V chatě jsem prožil ještě další tři týdny, z nichž ten třetí byl nezapomenutelný. Když Greenovi odjeli, přepadla mě chřipka, která se zmocnila mých střev a kroutila mi útroby, že jsem byl víc jak týden úplně bezmocný a další týden jsem se zotavoval. Sice jsem si srovnal myšlenky, propásl jsem však termín nástupu na vysokou školu. Trochu mě to mrzelo, ale rozhodl jsem se, že si vydělám nějaké peníze a na školu nastoupím v příštím roce.

Když jsem konečně vyšel k jezeru, žasnul jsem, jak rychle se příroda proměňuje. Zelená barva mizela a postupně ji nahrazovaly všechny odstíny zlaté až po měděnou. Vrcholem podzimní krásy byly javory, které vynikaly mezi šustivě hnědnoucími duby. Na mnoha místech mezi temně zelenými borovicemi prosvítaly modříny, ze kterých se snášel k zemi lehounký déšť zlatých jehliček. To vše se odehrávalo pod modrou oblohou a byla to tak nepopsatelná krása, že našla odezvu i v mém srdci. Od té doby jsem si všímal podzimu a těšil se na něj, ale nikdy už to nebylo tak dokonalé.

Osud si mne vzal jako rukojmího a já jsem se po svém zotavení rozhodl počkat na husy. Po pravdě musím přiznat, že jsem se bál, aby nepozorovaně neproletěly časně ráno, když budu ještě spát. I když jsem tam v podstatě prožil tři týdny zahálky a mohl jsem prospat třeba celé dny, vstával jsem hned po rozednění, abych je nepropásl. Nevzpomínám si, že bych je do té doby viděl v jiné podobě než na pekáči, a divoké ani na tom pekáči, chtěl jsem na ně tedy počkat. Chodil jsem na procházky, ale daleko raději jsem vyjížděl ve Williho člunu na jezero, odkud jsem měl okolní přírodu jako na dlani. Zkoušel jsem lovit ryby a jednu se mi opravdu podařilo chytit, když však došlo na zabíjení, nedokázal jsem to. Pustil jsem ji tedy do vody a žertem jsem vyslovil tři přání, jako ten známý pohádkový rybář. Řekl jsem:

„Rybičko, dávám ti život, splň mi přání.“

Povídej, pomyslel jsem si odpověď.

„Potřebuju peníze a chci vystudovat orientalistiku...“

Rybka na to nic, jen mrskla ocáskem a byla v trapu.

„A taky bych chtěl nějakou hezkou a pořádnou holku, která nezahýbá,“ dodal jsem k jezeru, ale rybka už byla bůhví kde.

Přestal jsem tedy lovit a jedl konzervy. Na jezero jsem vyjížděl už jen tak pro zábavu.

Stalo se to dvacátý den mého osamění, když už jsem přestával úplně věřit, že nějaké husy přiletí. Téměř celý den jsem s krátkými přestávkami strávil na jezeře, ale nic se nedělo. Slyšel jsem poštolky a viděl kroužící káně i pruhy sražené páry za četnými letadly. Uvědomil jsem si, jak hustý provoz je i ve vzduchu.

Bylo už k večeru. Slunce zapadalo, obloha ztrácela svou modř a zářivé barvy na břehu potemněly. Na hladinu se začal snášet soumrak. Pádloval jsem k chatě, když jsem uslyšel zvláštní křik podbarvený nezvyklým šumotem. Pohlédl jsem vzhůru a strnul jsem úžasem. Přiletěly husy a byly nepřehlédnutelné. Letěly ve formaci širokého V, které spíše připomínalo široce roztažená ptačí křídla. Roztažená od jednoho břehu jezera ke druhému. Bylo jich tisíce, možná

desetitisíce, a někde na konci jezera se snesly za hlasitého křiku na hladinu. Vzápětí letělo další hejno a pak ještě třetí... Opravdu byly nepřehlédnutelné. V té chvíli jsem měl pocit, že čas promarněný na chatě nebyl vůbec promarněný. Zážitek s husami se mi pro vždy zaznamenal do paměti.... Příští den jsem vstal právě včas, abych spatřil, jak se vznesly, zakroužily nad jezerem, aby se zformovaly a za hlasitého křiku a šumotu křídel odlétly.

Po třech týdnech poustevničení a zahálky jsem očistil a vypustil člun, uklidil v chatě, vypnul elektrické jističe a zbytky jídla rozdobil rybám. Pak jsem si vzal peníze, které mi Carol nechala na stolku, zamkl chatu a jen nalahko jsem se vydal směrem, kterým odletěly husy. Po dobrodružství na mostě mi kromě cestovního pasu dobře zabaleného v kapse bundy, nezůstalo vůbec nic, šlo se mi tedy lehko. Příští den odpoledne jsem byl v Londýně a přihlásil se u Caroliny a Williama Greenových, abych za všechno poděkoval a odevzdal klíč od chaty.

ŽIVOT V LONDÝNĚ

Otevřít mi přišla Carol a měla upřímnou radost, když mne uviděla.

„Tak co, viděl jsi husy?“ zeptal se Willi a já jsem přikývl.

„Pro mne to byl nezapomenutelný zážitek, když jsem je viděl po prvé. Jezdíme na chatu každý rok tak, abychom zastihli husy, ale letos se opozdily.“

„Ani já na to nezapomenu,“ řekl jsem a cítil jsem se trochu divně, protože jsem chtěl poděkovat a přitom jsem nemohl koupit Carolině ani bonboniéru. Neměl jsem vůbec nic. „Nejen na husy,“ pokračoval jsem v rozpacích, „jsou skutečně nezapomenutelné, stejně jako příroda kolem jezera. Děkuju za týdny pohody..., odpočinku... a hlavně za to, že jste mi věřili, i když jste mne neznali,“ vykoktal jsem se značnými rozpaky.

„Byl jsi v nesnázích,“ namítla Carol.

„Jsem vaším dlužníkem, ale zaplatím, až si vydělám nějaké peníze. Děkuju za všechno,“ řekl jsem a chtěl jsem odejít.

„Počkej přece,“ zarazil mne Willi, „povečeříme a možná nám o sobě něco povíš. Máš práci?“

Zaměstnání jsem neměl, ale Willi mi je nabídl a já jsem nabídku přijal. Netušil jsem, že stačí jedna večere a člověk se může stát pošťákem. Poskytli mi s Carol i ubytování a peníze do začátku, i když mě vůbec neznali.

Práce listonoše se mi líbila. Jezdil jsem buď na kole nebo chodil pěšky a poznal jsem tak řadu lidí. Brzy jsem se osamostatnil a zaplatil dluh. Tušil jsem, že mne Willi z dálky pozoruje a patrně se mnou byl spokojen, protože mi po čase nabídl, abych si udělal letecký kurz. Měl jsem se stát pilotem u letecké pošty. Souhlasil jsem. Bylo to mnohem víc, nežli jsem mohl očekávat. Se svými dobrodinci jsem udržoval kontakt i dál, ale už jsem u nich nebydlel. Respektoval jsem své postavení podřízeného, i když Willi se mnou tak nejednal. On mne také seznámil s instruktorkou létání, se kterou bylo snadné se sblížit.

Jmenovala se Roxana, říkalo se jí Roxy, a byla to taková vytáhlá Angličanka, vysloveně sportovní typ. Prostě sportovkyně tělem i duší. S ničím se nemalovala a vždycky šla rovnou k věci. Jí vděčím, že mě vycepovala a naučila pilotovat letadlo. To ostatně byl její úkol, ale tím, že nesnášela otálení, mne naučila rozhodnosti a za to jsem jí vděčný ze všeho nejvíce. Zprvu jsme spolu komunikovali o všem možném, ale jak jsem postupně poznával její kvality, tak jsem se bezhlavě zamiloval. Bylo to však beznadějně, protože byla zadaná. Ve skutečnosti jsem jí to ani neřekl, ona to však patrně věděla. Jednou se mne zeptala:

„Pověz mi, co bys chtěl od života?“

Byla to podivná otázka. Vlastně jsem to ani nevěděl. Spíše jsem věděl, co bych nechtěl a podle toho jsem také odpověděl:

„Hlavně bych nechtěl žít průměrný život.“

„Co považuješ za průměrný život?“

„Tak jak žijí skoro všichni. To je průměrný život. Většinu dne jsou ve škole nebo v práci, která je nebaví, pak se vrátí domů, tam je to taky moc nebaví a večer si sednou k televizi, která už je vůbec nebaví. Přitom po celou dobu přemýšlejí o tom, že by chtěli žít jinak.“

Roxana se upřímně zasmála. „Kus pravdy v tom je, ale neplatí to o všech. Mne třeba život baví,“ řekla. „Přemýšlel jsi o tom, proč žije tolik lidí jinak, než by chtěli?“

„To nevím. Asi se rozhodují jinak, než by chtěli.“

„Pověz mi, co bys chtěl od života ty?“

„Ta otázka už tu jednou byla.“

„Ano, ale neodpověděl jsi na ni.“

„To je těžké,“ řekl jsem po určitém váhání, „rád bych prožil nějaké pořádné dobrodružství, abych pak měl v obyčejném životě, až mne nebude nic bavit, na co vzpomínat..., ale jsem introvert.“

„Proč myslíš, že tě nebude nic bavit?“

„Stereotyp všedního života,“ řekl jsem a pokrčil rameny, „třeba mu podlehnu.“

„To, jestli tě život baví nebo nebaví, není ve stereotypu. To je v něčem úplně jiném. Není to ve vnějších okolnostech, ale uvnitř každého z nás.“

Na Roxaně bylo vidět, že jí tato debata začíná bavit.

„Že jsi introvert, to je na překážku dobrodružství?“ zeptala se.

„Nevím, asi jo.“

„Je přirozené, že chceš prožít dobrodružství. To chtějí všichni, a proto skáčou z mostu nebo jezdí bláznivě na motorkách. Proto riskují nejruznějším způsobem život.... Když chceš prožít dobrodružství, nesmí ti chybět odvaha... Ale stačí to k dobrodružství?“ zeptala se.

„Asi chtějí ukázat, že nejsou srabi.“

„Nejspíš ano, překonávají svůj strach a možná v tom vidí dobrodružství...“

„Tak si představuju dobrodružství.“

„To jsem si myslela,“ řekla Roxy, „nevypadáš na to, že by ti to stačilo, ale překonání strachu je nezbytnou podmínkou dobrodružství. Kdo se bojí, tak nic neprožije. Když chceš prožít zajímavý život, musíš se vypořádat i se strachem.“

Řekla to takovým stylem, že jsem se pak ze všeho nejvíce bál, aby si nemyslela, že se bojím.

Pilotní kurz byl pro mne náročný. Musel jsem se tam v každé minutě vyrovnávat sám se sebou. Překonával jsem nechuť k některým činnostem, pohodlnost, strach, vyrovnával jsem se s neúspěchy, poznal jsem, co znamená kázeň. Roxana byla přísná a uměla mi připomenout každé mé provinění, ale kárala mne neopakovatelným způsobem. Když jsem něco zpackal, v tu ránu jsem slyšel průpovědku. Třeba: „soustředěnost a bdělost tě ochrání před nebezpečím“, nebo „nedbalost vede ke smrti“, či „lenoch lenocha vyhledá, aby

se s ním spřátelil, ale oba zajdou na úbytě“, atd.. Netuším, kde je brala. Asi si je vymýšlela, ale byly trefné.

Když jsem na někoho moc horlil, tak jsem se dověděl, že snášenlivý člověk je jako práh u domu a když jsem chtěl zamluvit nějaké své provinění, tak mě zastavila větou, že lepší než tisíc slov je jediné, které přinese mír v duši. Pro lenost v učení a odkládání věcí „na zítra“ měla průpovídku, že člověk, který nenabývá poznání, stárne jako vůl. Přibývá na váze, ale rozumu mu nepřibude... Její průpovídky mne bavily, ale také mě přiměly k zamyšlení. Pro mne byla v té době úžasná a dnes na ni rád vzpomínám.

Tím, že jsem ji zbožňoval, jsem překonával sám sebe a bylo mi to ku prospěchu. Sínila moje vůle i můj duch a tělo, a celý jsem vyžíval v muži. Když jsem šel po skončení kursu Romaně s kytkou poděkovat, měl jsem pocit, že už jsem opravdu dospělý. Stal jsem se leteckým kurýrem ve firmě Post-Is v Londýně, rodiče však byli zklamaní, že jsem opustil studia. Mrzelo mě to, ale rozhodl jsem se, že šanci stát se pilotem využiji.

Práce mne těšila. Krajina vypadala z výšky úplně jinak, než když jsem se pohyboval po zemi. Měl jsem pocit nadhledu, svobody a lehkosti, při které jsem zapomínal na nebezpečí. Cítil jsem se ve výškách volný jako pták. Stinné stránky života jako kdyby úplně zmizely. Měl jsem stále co dělat. Dopravoval jsem čerstvé květiny, potraviny i léky, ale i kuriózní zásilky. Jednou jsem vezl jakési psí veličenstvo, které by se vešlo do kapsy, k urozenému ženichovi přes půl Evropy a přepravoval jsem dokonce i dva malé tygry. Vznešené dámy si nechaly posílat šaty a kožichy na vzdálenost tisíce kilometrů a jedné herečce jsem dokonce vozil speciální sušenky z Vídně do Londýna.

Pracoval jsem převážně pro bohaté lidi, vydělával jsem slušné peníze a tak vzrůstala hromádka mých úspor. Dokonce jsem začal uvažovat o tom, že bych si časem mohl našetřit na vlastní letadlo a zařídit si firmu. I když tato možnost byla ještě hodně vzdálená, měl jsem před sebou perspektivu vzrůstajícího bohatství a to mne tak zaujalo, že jsem docela zapomněl, že jsem chtěl studovat orientalistiku. Ta se mi však připomněla zvláštním způsobem.

PODIVNÉ SETKÁNÍ

Můj život se vyvíjel slibně. Měl jsem přátelství Caroliny a Williho, občas jsem vídal Roxanu, pro kterou jsem měl neutuchající slabost, a pravděpodobně bych i zbohatnul, kdyby mi do cesty nevstoupil osud.

Stalo se to v tržnici, kde jsem nakupoval ovoce pro Carol, kam jsem byl pozván na večeři. Vybíral jsem pomeranče, když vtom jsem spatřil, jak uličkou utíká nějaká holka. Běžela přímo ke mně a ustrašeně se ohlížela. Když ke mně doběhla, rychle se rozhlédla a vhodila mi něco do tašky s nákupem.

„Schovej mi to,“ vykřikla a aniž by podala jakékoliv vysvětlení o co jde, jako o život utíkala dál. Ani jsem si nestačil všimnout, jak vypadala, jen jsem ji celý zmatený sledoval pohledem. Chovala se, jako kdyby utíkala před pronásledovatelem, ale nikoho jsem neviděl. Asi po sto metrech se najednou zastavila a podivným způsobem upadla. Prostě se sesula k zemi. Šel jsem se podívat, co se stalo. Než jsem k ní došel, byla kolem ní skupina lidí a nějaký člověk, který se prohlásil za lékaře, jí zkoušel tep.

„Je mrtvá, tady už se nedá nic dělat,“ řekl a přikryl ji jejím kabátem. Teprve teď jsem viděl, že vypadala trochu jako Číňanka, ale zase ne tak docela, a byla hezká.

„Co se jí stalo?“ zeptal jsem se a přitom jsem si všiml, že jsem touto otázkou vzbudil pozornost jakéhosi Číňana.

„Někdo ji zastřelil,“ řekl doktor, „vy ji znáte?“

„Ne, v životě jsem ji neviděl,“ ohradil jsem se a odešel na nedaleké parkoviště, kde jsem měl auto.

Jel jsem rovnou ke Greenům a celou cestu jsem měl před očima pohled toho Číňana. Teprve u nich jsem si uvědomil, že mi ta mrtvá holka hodila něco do tašky. Vyndal jsem pomeranče, víno a jahody, a na dně zůstal maličký balíček, který by se schoval do dlaně. Vlastně to nebyl balíček, jen něco zabaleného v papíru a přelepeného izolepou. Když jsem to rozbalil, ukázal se kousek žlutého kovu, něco jako trochu silnější mince, jenže to nebylo kulaté, ale čtverec s mírně zaoblenými rohy. Na jedné straně byl v rámečku vyobrazený nějaký pták a pod ním něco maličkého, co vypadalo jako punc. Na druhé straně bylo také něco, ale bylo to špatně viditelné.

„Pro toto musela zemřít?“ zeptal jsem se v údivu a vyprávěl celou příhodu Greenovým.

„Třeba zemřela kvůli něčemu jinému a tohle chtěla jen zachránit. Co ti vlastně řekla?“ chtěla vědět Carolina.

„Jen mne požádala, abych jí to schoval... Co teď, když je mrtvá? Přijde si pro to někdo jiný nebo to mám dát na policii?“

„Já bych chvíli počkala, snad se ti někdo ozve,“ usoudila Carol, ale Willimu se to nelíbilo.

„Nejdřív bys měl vědět, o co jde a jestli ti taky nehrozí nebezpečí. Viděl někdo, že ti to dala?“ zeptal se.

„To nevím, lidé tam byla spousta. Ona se vlastně prodírala davem.“

„I když to vypadá trochu jako větší známka pro psa, může to být rituální předmět nebo nějaký klíč...“ uvažoval Willi. „Uvědom si, že to byla Číňanka...“

„Nevím, jestli to byla Číňanka, jen mi ji připomněla,“ namítl jsem.

„Všimni si, že to není kulaté, ale jen zaoblené v rozích. Je to čtverec a ani ne dost přesný, prostě má to netypický tvar,“ vrátil se Willi k tomu kousku žlutého kovu.

V té chvíli jsem byl bezradný a bylo mi nepříjemně z toho, co mne potkalo. Až dosud jsme se zabývali jen tím malým předmětem, ale najednou jsem si všiml papíru, ve kterém byl zabalený. Byl zmuchlaný na stole a my jsme jej neprohlíželi, protože jsme jej považovali za pouhý obal. Byly to však dva papíry přiléhající k sobě. Vnější obal byl obyčejný, ale vnitřní byl popsáný, i když na viditelné straně byl čistý. V jednom místě se však odchlípl od vrchního papíru a uvnitř bylo něco zobrazeno. Opatrně jsem oba papíry narovnal a pak je od sebe oddělil. Zůstali jsme překvapeni.

Docela nahoře byl podivný znak, který nejvíce připomínal ornamentálně zdobenou trojku. Pod ním byla řada devíti znaků rozdělených dvěma mezerami na skupiny po třech. Toto uspořádání kopírovala v dalším řádku skupina číslic od jedné do devíti, při čemž se žádná z nich neopakovala.

4 9 2 3 5 7 8 1 6

„Možná je to telefon,“ prohlásil Willi a hned si číslice opsal. „Kdybys to chtěl zkoušet, nevolej ze svého telefonu, ale z budky. Nevíš, co se za tím skrývá.“

„Proč myslíš telefon? Může to být také nějaký rébus,“ mínila Carol.

Pod číslicemi jsem uviděl text v neznámém písmu. Byl ve čtyřech řádcích a každý ten řádek byl napsán jiným způsobem.

„Možná je to něco jako Rosettská deska,“ mínila Carol. „Mohl by to být jeden text v několika jazycích.“

Docela dole byla mezera a pak následovala opět čísla. Číselná řada začínala nulou, po ní byla jednička a dvojka a pak už byly jen kombinace jedniček a dvojek, akorát poslední skupina končila trojkou. Číselné skupiny nevytvářely žádný srozumitelný obrazec. Mně to nepřipomínalo vůbec nic. Všiml jsem si však, že první čísla byla jednociferná, pak dvojciferná, několik trojciferných a poslední tři se skládala ze čtyř cifer. Možná se někomu zalíbilo vytvářet kombinace jedniček a dvojek, začal to nulou a přidal k nim i trojku.

„Další rébus. Víš co? Já zavolám starožitníkovi Mojsusovi. Ten pozná, jestli to má nějakou cenu,“ navrhl Willi a já jsem na otázku v jeho očích přikývnul.

„Mojsus je vzdělanec, který se vyzná ve všem možném, i ve starých jazycích. Možná by mu to celé něco řeklo, zkusím tam zavolat,“ navrhla Carol a hned vytočila starožitníkové číslo.

Zdá se, že tu podivnou kovovou věc a možná i mne chránila jakási neviditelná síla, protože jsem si to zapomněl u Greenů. Vzpomněl jsem si hned, jak jsem vyšel z jejich domu, ale mávl jsem nad tím rukou. Už se mi nechtělo vracet. Od té doby se však děly v mém bytě divné věci. Zpočátku jen když jsem nebyl doma, později i v noci. Někdo bral do rukou mé věci. Sice je vracel na stejné místo, ale trochu jinak.

Začalo to hned příští den odemčeným bytem. Dveře byly zavřené, ale ne na zámek. Napadlo mne, že jsem zapomněl zamknout, ale vím o sobě, že i když jsem zapomnětlivý, v některých věcech jsem pedant. O některých věcech se kontrolou přesvědčuji, jestli jsem je nezapomněl a zamykání bytu k nim patří. Dveře nešly otevřít, byly zaklapnuté, ale ne zamčené. Navíc klíče od kóje ve sklepě a ještě nějaké jiné, které s sebou člověk nenosí, visely v předsíni na jiném háčku, než na který jsem byl zvyklý je věšet. Příští den někdo štrachal v mé kuchyni a propíchl sáček s moukou. Také hledal v hrníčkách, ale zřejmě byl neklidný, protože narušil jejich uspořádání. Postupně jsem zjistil, že bylo prohrabáváno i mé prádlo a to jak čisté, tak špinavé. Bylo hýbáno i s knihami, rozhodně byly vyndávány z knihovny. Začal jsem z toho být nervózní a jednou v noci jsem se vzbudil s utkvělou představou, že nade mnou někdo stojí. Byl to strašný pocit. Když jsem po chvíli úzkosti otevřel oči a rozsvítil, v pokoji nikdo nebyl, okno však bylo pootevřené a záclona se hýbala. To vše trvalo několik dnů a mne to značně znervózňovalo. Napadlo mě, že pokud ten, kdo se mi štrachá ve věcech, zjistí, že mám ten kousek kovu, tak mi hrozí nebezpečí.

Současně jsem sledoval noviny a hledal zprávu o vraždě té dívky. Vše však bylo jako zakleté, v novinách se neobjevilo nic. Už jsem se rozhodoval, že se obrátím na policii, když mi v práci zavolal Willi, abych se u nich zastavil.

„Domluvil jsem ti schůzku s Mojsusem,“ řekl mi, když jsme se setkali. „Máš za ním přijít do jeho krámku.“

STAROŽITNÍK MOJSUS

Krátce po tomto rozhovoru jsem se vydal ke Greenům a odtud ke starožitníkovi. Kovový čtvereček jsem zabalil do původního obalu a schoval jej do kapsy. Když jsem přijel ke starožitnictví, přešel jsem na druhou stranu ulice a prohlédl si obchod z venku. Byl to nenápadný krámk ve starém domě. Kdosi, kdo vypadal jako bezdomovec, umýval výklad toho obchůdku. Počkal jsem, až umývač dokončil práci, dostal zapláceno a odešel. Teprve pak jsem vstoupil dovnitř. Obchod byl sice plný starých věcí, ale nic z toho, co jsem viděl, nepřipomínalo mimořádný luxus. Majitel vypadal jako jeho krámk. Byl to starý žid v černém omšelém obleku a v zažloutlé košili. Jeho vzhled byl v rozporu s pozornými šedými očima. Pohlédl na mne a zeptal se:

„Máte konkrétní přání nebo hledáte dárek?“

„Nic z toho. Jsem poštovní kurýr od firmy Post-Is a přicházím na doporučení pana Greena,“ řekl jsem a položil na pult kousek zlata, který jsem vybalil z papírů.

Mojsus si jej prohlédl z obou stran, podíval se na papír s rébusy a šel ke vchodovým dveřím, aby je zamknul. Pak otočil ceduli na dveřích tak, aby případným zákazníkům oznámila, že je zavřeno.

„Mohla by to být stará mince,“ řekl, když si tu věc prohlédl lupou, „dokonce velmi stará.“

„Myslel jsem si to. Kvůli něčemu bezvýznamnému se nevraždí, i kdyby to bylo ze zlata.“

Když jsem se zmínil o vraždě, se starožitníkem to trhlo.

„Jak jste k ní přišel?“ zeptal se a já jsem mu vyprávěl celý příběh i s tím, že jsem na rozpacích, jestli to mám ohlásit policii.

„To můžete udělat vždycky,“ řekl a prohlížel si papír, ve kterém byla mince zabalená.

„Tohle patří k té minci?“ zeptal se a já jsem jen přikývl.

„Víte, co to znamená?“ chtěl jsem vědět.

„Ten znak tady nahoře, to je prastaré zobrazení posvátné mantry ÓM - počátek všehomíra. Zdá se, že je i na minci,“ řekl a položil ji na papír, aby obě vyobrazení porovnal.

„Čísla pod ní asi také něco znamenají, pokud to není telefonní adresa. Znaky nad nimi znamenají totéž, jen to jsou dévanágarské číslice, aspoň si to myslím... Rád bych se nad tím trochu zamyslel,“ řekl a tázavě na mne pohlédl. „Potřeboval bych na to asi tak tři dny.“

„Dobře, přijdu za tři dny,“ slíbil jsem při loučení.

Doma na mne čekal policista. Oznámil mi, že mne potřebuje vyšetřit jako svědka vraždy, pozval jsem ho tedy dál.

„Povězte mi, co jste viděl,“ přikázal mi po úvodních formalitách.

„Nevím, o čem mluvíte.“

„Vy jste jeden z těch, kteří viděli zastřelenou Číňanku utíkat a mohl jste vidět i jejího vraha.“

„Utíkat jsem ji viděl,“ přisvědčil jsem, „ale nevšiml jsem si, že by ji někdo pronásledoval. Pouze z dálky jsem viděl, jak se zastavila a sesula se k zemi.“

„Slyšel jste výstřel?“

„Neuvědomuji si to. Byl tam hluk.“

„Znal jste tu ženu?“

„Viděl jsem ji po prvé v životě.“

„Je to divné,“ podivil se policista. „Máme důvod se domnívat, že vás někdo sleduje. Nevšiml jste si někoho?“

Byl jsem v silném pokušení říci mu, že mi někdo prohrabává byt, ale mlčel jsem. Po pravdě jsem mu řekl, že jsem nikoho konkrétního neviděl. Zeptal jsem se ho, kdo byla ta dívka a on mi ku podivu odpověděl.

„Podle některých indicií to byla Tibetanka a byla tu nelegálně.“

„Proč asi přišla o život?“ zeptal jsem se.

„To bych taky rád věděl. Buďto jsou v tom drogy nebo je to spojeno s nějakou informací, kterou nesměla prozradit nebo s nějakou cenností. Nic, co by stálo za řeč, se u ní však nenašlo.“

Překvapilo mne, jak byl ten policista vůči mně pozitivní. Dokonce mi řekl:

„Jestli jste s tím případem nějak spojen, uděláte dobře, když řeknete, co víte a my vám poskytneme ochranu... Když o ni požádáte.“

„Znamená to, že jsem podezřelý?“

„To nevím. Zatím jste jen náhodný svědek vraždy, kterého si někdo všímá... My bychom rádi věděli, kdo to je.“

Napadla mne otázka týkající se pohřbu té dívky. Svým rozhodnutím mi cosi odkázala a ať už to bylo dobré, či zlé, bylo to zde. Policista poznal mé váhání a zeptal se:

„Přece jen něco?“

„Rád bych se zúčastnil jejího pohřbu.“

„Tak přece jen o ní něco víte,“ řekl policista a ostře se na mne podíval.

„Nevím. Nevím o ní nic,“ bránil jsem se, „ale v jednom okamžiku jsem ji viděl živou a vzápětí mrtvou. Byla to cizinka a já jsem tu také jen host. Sluší se, abych ji doprovodil.“

Moje řeč zřejmě na policistu zapůsobila, protože slíbil, že mi dá vědět. Když se loučil, dal mi vizitku a požádal mne:

„Kdybyste si na něco vzpomněl, zavolejte.“

Ten den jsem zkusil z telefonní budky na okraji Londýna zavolat na číslo 492 357 816. Na tohle číslo nebyl napojen telefon a jako telefonní neexistovalo.

Zkusil jsem je vytočit pozpátku. Tam telefon zvonil, ale nikdo to nezvedl. Zkusil jsem ještě jiné kombinace, ale nic mi to nepřineslo.

Tři dny mi v práci uběhly jako voda a čtvrtý den jsem se vypravil ke starožitníkovi. Ten rovnou zamkl, otočil ceduli na dveřích a pozval mne do pokojíku za krámkem. Byla to vlastně malá pracovna s velikým ořechovým psacím stolem, ke kterému patřila židle a patrně i komoda. Na stěnách visela spousta obrazů. V místnosti byla ještě pohovka, dvě křesílka a intarzovaný stolek, na kterém byla připravena konvice s čajem a sušenky ve starožitné misce.

Posadil jsem se a Mojsus mi podal úhlednou sametovou krabičku. V ní ležela moje mince na bílém hedvábí.

„To hedvábí je z Indie a je přírodní,“ řekl mi vážně, „protože tato mince si zaslouží nefalšované prostředí.“

Překvapeně jsem na něj pohlédl.

„Je to tedy mince?“

„Je,“ přikývl „a je velmi stará a velice vzácná.“

„Vy ji znáte?“

„Ano znám. Všimněte si, je na ní vyobrazen havran a pod ním punc v podobě slona. Je to mince krále Ašóky a je skutečně vzácná.“

„Kdo je král Ašók?“ chtěl jsem vědět.

„Ašóka, příteli. Ašóka byl moudrý císař, který ovládal ve třetím století před Kristem větší část Indie.“

„Říkal jste moudrý císař a ovládl? Moudrost a násilí jdou dohromady?“

„Ovládal, příteli, a to je rozdíl. Chápu vaši zpochybňující otázku. On byl pošetilý i moudrý, ale bylo to v tomto pořadí, tak se v paměti lidstva uchovala jeho moudrost. Sice vedl výbojně války, ale po jedné z nich si uvědomil, jak jsou války škodlivé a změnil způsob své vlády. Otočil se o sto osmdesát stupňů.... Ale vraťme se k minci. Do dnešní doby se dochovaly jen tři. Jednu už jsem viděl dřív, toto je druhá.“

„Třeba je to kopie, falsifikát,“ řekl jsem, ale tím jsem Mojsuse viditelně urazil.

„Její pravost bezpečně poznám. Není vyrobena z běžného zlata.“

Zlato jako zlato, pomyslel jsem si, ale nahlas jsem se zeptal:

„O jakém zlatu říkáte, že není běžné?“

„Jedno vím jistě. Toto zlato je výjimečně jemné a nebylo vytěženo na Aljašce, ani v Africe nebo někde na Sibiři,“ řekl a zapíchl do mne oči. Už to vypadalo, že je tam zapomněl, když dodal, „toto zlato nebylo vytěženo vůbec.“

„Kde se tedy vzalo, když nebylo vytěženo? Spadlo snad z nebe?“

„Skoro. Je to zlato nejvyšší kvality.“

„Myslel jsem si, zlato jako zlato,“ poznamenal jsem trochu provokativně.

„V tom se právě mýlíte. Zlato bývá znečištěno jinými příměsemi, ale nejen to. Záleží i na tom, v jakých podmínkách vznikalo nebo vzniká. Jestli při jeho tvorbě něco nenarušuje stavbu molekul. Každý bezvadný atom musí přesně zapadnout do plánu, který je zlatu propůjčen, jako dokonalá kostka do stavebnice.“

„Mluvíte o krystalické mřížce?“

„Tak, to je ono. I zlato má svou matici... Skuteční znalci zlata vědí, jak je různé. Se zlatem žijí a taky o něm přemýšlejí.“

Starožitník se na mne pátravě podíval, jestli sleduji jeho výklad a hned pokračoval:

„Je to podobné jako se vším jiným. Když je ve vaší blízkosti neotesanec, před kterým musíte být neustále ve střehu, tak se vám práce nedaří. A když na zlato, které se tvoří, působí něco rušivě, tak se mu taky nepodaří přesně seřadit své částice podle daného plánu.... Toto zlato vznikalo v prostředí zlato dokonale příznivém.“

Já jsem to poslouchal nedůvěřivě a starožitník mou nedůvěru zaznamenal.

„Je to zkušenost, mladý muži. Víím, že kovy a minerály nejsou živé, ale při práci s nimi záleží i na myšlenkách, které vám bloudí hlavou.... Setkal jsem se ve svém životě jen dvakrát s takovýmto zlatem a nikdy na to nezapomenu. Je snadno rozpoznatelné. V prvním případě to byla podobná mince, jakou teď držím v ruce a po druhé to byl prsten, o kterém mi jeho majitelka přísahala, že vznikl de facto z ničeho.... Před jejíma očima jej vytvořil jakýsi mnich z písku pouště.“

Pro mne to byla ryzí fantazie, ale neprotestoval jsem.

„Navíc tato mince je dutá.“

„Dutá? Asi je to medajlon, ale je dost těžká a nikde není vidět žádný uzávěr... Dokonce ani spoj,“ namítl jsem, když jsem ji potěžkal a prohlédl.

„Není to medajlon, je to dutá mince a ta dutina je něčím vyplněná.“

„To víte s určitostí?“ zeptal jsem se, ale starožitník zavrtěl hlavou.

„Pouze to předpokládám. Může tam být něco vzácnějšího, nežli je toto zlato.“

„Co může být vzácnější nežli zlato?“ zeptal jsem se spíše sám sebe, ale starožitník mi odpověděl zábavně.

„Třeba i kapka krve nebo jediný vlas,“ řekl, „ale v té dutině je něco o dost těžšího než zlato..., tedy pokud se nemýlím... Rozhodně se nejedná o slitinu zlata s něčím těžším. Není to smícháno se zlatem, je to zataveno uvnitř.“

Prohlížel jsem si minci, zkusil jsem ji potěžkávat, ale nic neobvyklého jsem nepoznal. Připadalo mi, že je z jediného kusu.

„I když nevidíme spoj, nic to neznamena. Je to pouze důkaz dokonalé práce a tu bych u Ašókových mincmistrů jaksí předpokládal... Něco vám povím. Asi před sto lety byly vykopány zbytky Ašókovy paláce v Pátaliputře. Toto město už dneska neexistuje. Zůstaly jen zbytky, které svědčí o tom, že toto město bylo

pořádně veliké a veliký byl i královský palác, který si rádža nechal postavit převážně ze dřeva. Některé části této rozsáhlé stavby zůstaly až neuvěřitelně zachovalé. Zbytky dřeva byly jako nové a trámy tak dokonale přitesané, že spoje držely i po tisíciletích. V jedné báji se říká, že mu jeho palác postavili bohové, tak dokonalé dílo to bylo... Jestli je tato mince z Ašókovy mincovny, nedivím se, že není vidět spoj. On si potrpěl na preciznost.“

Bylo to jistě zajímavé, ale ocenil jsem to až mnohem později, když už jsem něco věděl o řemeslné práci. Starožitník si všiml, že to na mne neudělalo dojem a jemně mne pokáral.

„Chcete-li ocenit minci, musíte pochopit i panovníka, který ji nechal razit. Je na ní otisk jeho vlivu a jeho ducha... Prostě jeho otisk.“

To už na mne bylo úplně složité, tak jsem se zeptal:

„Zjistil jste něco o těch nápisech?“

„Možná, že ano. Třeba tady ta čísla. Všimněte si, jak vypadají, když se seřadí takto,“ řekl a napsal je jako trojčíslí pod sebe.

4 9 2

3 5 7

8 1 6

Nic divného jsem na nich neviděl, ale Mojsus se pustil do vysvětlování:

„Když je sečtete v řádku, vyjde vám vždy 15. Součty ve sloupcích jsou úplně stejné, taky 15. Zkuste sčítat po úhlopříčce a je to totéž. Druhá úhlopříčka také. Rohová čísla jsou sudá a čísla tvořící kříž lichá. Protější rohy po úhlopříčce dávají součet 10. Protější vrcholy kříže také 10. Je to proto, že pětka je uprostřed. Další možné součty v malých trojúhelnících jsou vždy liché a v určité posloupnosti – 11, 13, 17, 19. Chybí nám tam číslo patnáct, které je základem této sestavy, a to i přesto, že všechny čtyři trojúhelníky obsahují číslo 5. Liché výsledky dávají i součty velkých trojúhelníků. Kdybychom si čísla 11, 13, 17 a 19 nanesli na číselnou osu přirozených čísel, to znamená celých kladných, tak vzdálenosti mezi těmito čísly nám zobrazují čísla 2, 4, 2. Podobný poměr je i u velkých trojúhelníků, které charakterizují čísla 7, 11, 19 a 23. Počet volných bodů mezi nimi je dvojnásobek čísel 2, 4, 2. Je to 4, 8, 4. Těch devět číslic takto seřazených patrně skrývá ještě jiné možnosti. Všimněte si, že mezi nimi není nula.“

„Proč tam není nula?“ zeptal jsem se.

„Vidím tři důvody. Nula je dokonale neutrální, je hraničním bodem v číselných zobrazeních. V tomto případě by nehrála žádnou roli a navíc by neumožnila grafickou podobu této číselné sestavy. Hlavní důvod je však ten, že v době, kdy toto vzniklo, nula ještě neexistovala. Přesněji – nebyla pojmenována, vědomě se s ní nepracovalo.“

Na to jsem opravdu vykulil oči.

„Vy víte, co to znamená?“ zeptal jsem se.

„Asi ano. Vyjadřuje to svastiku, kterou známe jako Hitlerův hákový kříž.“

„Ten nenáviděný symbol fašismu?“

„Právě ten. Nenávist k němu přivolal Hitler. Jinak je to prastarý symbol dávných náboženství. Starší než buddhismus a asi starší než hinduismus. Hitler si jej pouze přivlastnil... Prostě jej ukrad a tím jej i odsoudil... Vraťme se však ještě na okamžik k číslům. Hákový kříž je složen ze dvou totožných, vzájemně kolmých složek. Když popíšete vrcholy každé z nich čísly, dojdete ke stejnému výsledku. Dvacet nebo dvacet pět, pokud připočítáte i jejich průsečík....“

Možná čekal projev mého obdivu, ale já jsem měl už teď hlavu jako větel.

„Dám vám jednu praktickou radu,“ dodal a já jsem zbystril pozornost.

„Kdyby byly tyto číslice napsány v řádku, vypadaly by jako telefonní číslo. Byl bych opatrný, kdybych tam zkoušel volat. Rozhodně bych nevolal ze svého telefonu nebo z telefonu přátel. Navíc i zde jsou možné kombinace například sloupců.“

Uvědomil jsem si, že to může být oprávněné varování, nic jsem k tomu však nepoznámeneal. Neřekl jsem mu, že už jsem to zkoušel. Starožitník se zamyslel, já jsem jej však vyrušil.

„Myslíte, že i ta další skupina čísel něco znamená?“ zeptal jsem se a ukázal na kombinace jedničky a dvojky s jedinou trojkou a jedinou nulou.

„V této podobě nic. Kdyby to však bylo vhodně pospojováno čarami, znázorňovalo by to kastovní systém. Nula představuje všechno obyvatelstvo. Jednička je brahmán, čísla jednociferná a dvojciferná představují nejvyšší kasty. Poslední skupina s trojkou představuje lidi, kteří jedí maso, tedy nejnižší, pro některé lidi zavrženíhodnou kastu. Aspoň tak to bývalo v minulosti. Hranice mezi kastami bývaly nepřekročitelné. Všimněte si, že 21 je zakroužkované. Napadlo mne, že tato mince je určena někomu vysoce postavenému.“

„Žasnu nad tím, co víte,“ řekl jsem v nelíčeném obdivu.

„Jestli vám jde o překlad té věty, co je zde napsaná, tak poznávám dvě slova: *pravda, vítězství*.“

„Asi to bude také starý nápis,“ řekl jsem a necítil jsem se přitom příliš chytře, starožitník však přikývl.

„Nechte mi to tady a přijďte za pár dnů. Třeba vám pak povím více,“ navrhl a v očekávání na mne pohlédl. Já jsem souhlasil, on mi podal jen krabičku s mincí, kterou jsem zasunul do náprsní kapsy a papíry jsem mu nechal.

Když jsem odcházel, vloudila se mi do myšlenek nula. Představil jsem si, jakou revoluci mezi matematiky a možná i fyziky by vyvolalo nalezení nejmenšího čísla, které by bylo přece jen větší než nula. To by byl šok, který by zrušil nekonečno směrem k nule. Podobné by to bylo, kdyby se našlo největší číslo. Prostě číslo, které by bylo poslední v řadě a za ním už by nebylo vůbec nic. Umím si představit, jaké by to vyvolalo spekulace o konečnosti vesmíru, prostoru a času. Při zavedení nuly se však nestalo vůbec nic. Žádná sláva, žádné ovace, prostě pěkně potichu byly matematické systémy obohaceny, získaly

počátek a střed. Získaly pevně daný bod, průsečík matematických zobrazení, počátek nebo střed číselných os. Dnes by to byl důvod k mnoha přípitkům.

V dalších dnech jsem měl spoustu práce a na přemýšlení o záhadách mi vůbec nezbyl čas. Byl jsem na cestách a když jsem se vrátil, zjistil jsem, že mi opět někdo prohrabával byt. Krabička s mincí sice byla na svém místě, ale mince v ní ležela obráceně proti tomu, jak jsem si to pamatoval, a to mne znepokojilo. Na Mojsuse jsem si vzpomněl až příští den. Když jsem k němu přišel, hned zamkl a otočil cedulku na dveřích. Měl radost, že mne vidí. Nabídl mi čaj a když jsme se posadili, tak jsem se zeptal:

„Co ten nápis?“

Mojsus jen zavrtěl hlavou. „Nic významného, příteli. Pravda vítězí jak na Západě, tak na Dálném východě. Tak to vidí všichni revolucionáři a rádi zdvihají prapor pravdy a lásky hodně vysoko. Často bez ohledu na to, kolik mrtvých za nimi zůstává. Zde může to heslo souviset s mincí, která skrývá tajemství. Ale rád bych vám pověděl něco o Ašókově.“

Souhlasil jsem. Docela mne začal zajímat král, který dával razit tak zvláštní mince, že ještě dnes vstupují do osudů některých lidí.

„Jeden sloupový nápis v předhůří Himalájí hlásá,“ začal starožitník své vyprávění.

„Když byl bohům milý milostivý král pokropen dvacet let, přišel sem a poklonil se, protože zde se narodil Buddha, mudrc z rodu Šákjů. Bohům milý milostivý král tu dal postavit kamennou zeď a vztyčit kamenný sloup. Protože se zde narodil Vznešený, byla ves Lumbiní osvobozena od daní a platí jen jednu osminu.“

„Toto je pravda,“ zeptal jsem se, „myslím ten nápis na sloupu?“

„Ano. Takové nápisy hlavně s naučným obsahem jsou téměř po celé Indii a jsou dokladem velikosti Ašókovy říše. Kde jsou nápisy, tam vládnul. Sam sebe v nich nazývá „bohům milým milostivým králem“.

„To myslí osminu z úrody nebo osminu z daní?“

„To nevím, takto jsem o tom nepřemýšlel,“ řekl starožitník a pokračoval, „tento král jako kdyby prožil dva životy. V prvním byl uzurpátorem, jenž neváhal zavraždit svého bratra, a možná i více bratrů, aby se zmocnil trůnu. Byl i nelítostným panovníkem a válečníkem. Jeho říše zahrnovala téměř celou dnešní Indii až po Madrás, dále území v Himalájích, Pakistán a dosahovala až do Afganistánu. Do úplnosti mu chybělo podmanit si i zbývající jižní část Indie, přesto to neudělal. Z jedné bitvy na východě země se vrátil jako vyměněný. Do bitvy vytáhl tělem i duší válečník a do svého sídelního města Pátaliputry se vrátil osvícený mudrc.“

„Co ho tak proměnilo?“ zeptal jsem se překvapeně.

„To je právě to, co nikdo neví. Dějiny spolehlivě zaznamenaly jeho výboje, to je ostatně jejich úkol, nevysvětlují však jeho vnitřní proměnu. Ta zůstala zahalena mlhou věků. Obecně se soudí, že se mu války zprotivily, když uviděl pole plné mrtvých.“

„Toto je ovšem legenda,“ řekl jsem pochybovačně.

„To je skutečnost.“

„Jaká skutečnost?“ chtěl jsem vědět.

„Král Ašóka byl opravdu až bestiálně krutý člověk, a opravdu se jako švihnutím proutku změnil z krvelačného vlka v beránka, který tím nejmírnějším způsobem šířil náboženství neubližování živým tvorům. Šířil ryzí buddhismus, ale byl tolerantní i vůči jiným náboženstvím. Buddhismus se však snažil vstřípit i svým dětem a u některých se mu to i podařilo. Navíc si také uvědomil, jak snadno zneužitelné je poznání... Nikdo neví, co se stalo, ale po své proměně chtěl, aby velké objevy zůstaly skryty do doby, až na ně bude člověk morálně připraven.“

„Jaké velké objevy v té době?“ zeptal jsem se nedůvěřivě, protože ta doba mohla být nanejvýš pravěk objevů. Čas velkých objevů je teprve před námi.

„Údajně to měla být tajemství týkající se struktury hmoty, podstaty života a ještě jiná tajemství týkající se manipulace s lidskou psychikou. S psychikou celých národů.“

Tomu jsem vůbec nerozuměl. Neměl jsem tušení, o čem mluví. Něčemu takovému jsem se mohl v duchu jen divit. Přesto jsem se zeptal:

„Kdy má být člověk na ty velké objevy připraven?“

„Ašóka předpokládal, že za dvaadvacet století,“ odpověděl Mojsus a zvědavě na mne pohlédl.

„Moment, Ašóka žil asi tak před dvaadvaceti stoletími?“ zeptal jsem se a starožitník přikývl.

„Na trůn nastoupil r. 273 př. Kr. a odešel asi tak v r. 233.“

„Vládl čtyřicet let, to je dost dlouho. Kam odešel?“

„Předpokládá se, že do kláštera v Takšašile, ale jisté to není. Prostě zmizel z historické scény.“

„To znamená, že teď podle něj nastává doba velikých objevů?“

„Jistě, už se tak děje.... Co přineslo bádání o struktuře hmoty?“

„Nic mne nenapadá,“ řekl jsem a pokrčil rameny.

„Přece jaderné zbraně...“

Byla to pravda, ale bylo to tak šokující, že jsem tomu nemohl uvěřit.

„Chcete říct, že Ašóka věděl o jaderných zbraních?“

Starožitník vstal a přenesl hrníčky od čaje, který jsme v průběhu vyprávění vypili, do miniaturního kuchyňského koutku odděleného korálovým závěsem. Když se vrátil, tak řekl:

„To nevím, ale vyloučené to není. V nejstarších indických legendách zaznamenaných ve védském období je celá knihovna, když to trochu přeženu,

věnována zbraním, o nichž ještě dnes nemáme tušení, ale je tam také popisováno něco, co se podobá výbuchu jaderné zbraně....“

„Védské období?“

„Ano, v té době vznikaly v Indii nejstarší písemné památky, které zaznamenávaly ještě mnohem starší poznání - vědění, proto vědy... Řádově to bylo asi tak v době, kdy se na scéně objevil nám bližší Abrahám, možná o něco později.“

Promítnul jsem si to, co mi starožitník řekl, a v duchu jsem nad tím kroutil hlavou. On si však mé mlčení vysvětlil jinak.

„Vidím, že mi moc nevěříte,“ řekl, „zkusím vám tedy povědět něco z relativně nedávné minulosti.“

Když před druhou světovou válkou dokončovali Američané vývoj atomové bomby, byli prý varováni někým, kdo se sice nepředstavil, ale zasvěceně vysvětlil, že spouštěcí mechanismus výbuchu je založen na spojení dvou nebo několika podkritických množství radioaktivního materiálu sestavených podle určitého geometrického obrazce. To byla věc, kterou tehdy nemohl vědět nezasvěcený. Byl to prostě někdo, kdo **věděl**. Kdo **znal** hrůzu, kterou to může způsobit, a proto ten výzkumný tým varoval.“

„Toto je pravda?“

„Nebyl jsem u toho, ale četl jsem o tom v Bergierově knize. Údajně ten, kdo vzkaz převzal, měl být on, autor té knihy. Výrokem jednoho z vědců, kteří na tom pracovali, to bylo nepřímě potvrzeno.“

„Kdo byl ten varující?“

„Musel to být někdo, kdo toho věděl víc, než špičky světové vědy.“

„Přitom se o něm nevědělo?“

„Nevědělo.“

„Jistě máte nějakou představu,“ vyzvídal jsem.

„Osamělý vědec, který pracoval ve skrytu, snad alchymista.“

„Toto nemůžete myslet vážně,“ řekl jsem se značným despektem, starožitník mě však pokáral.

„Nepohrdejte ničím, o čem toho moc nevíte. Alchymie tu byla dřív, nežli současné vědy a stala se odrazovým můstkem pro chemii i jiné vědy,“ řekl, ale já jsem zřejmě koukal dál nedůvěřivě, protože dodal už spíše pro sebe:

„Je to velice staré učení..., paprsek z dávné minulosti..., snad stopa po zaniklých civilizacích.“

Starožitník mluvil pomalu, jako kdyby každou větu vychutnával, já jsem však odmítal přijmout představu, kterou vyjadřovalo slovní spojení *...stopa po zaniklých civilizacích...*. Pro mne byly stopami po zaniklých civilizacích nálezy typu pazourkových nástrojů, hliněných nádob a ještě tak malby v jeskyni Altamíra. Mojsus si všiml mé nedůvěry a vrátil se k tématu.

„O Ašókoví je řada legend,“ řekl a uhlazoval přitom cípek ubrousku. „Jedna z nich vypráví, že prý na ochranu poznání založil tajnou společnost... Přesněji proti zneužití poznání... I to mohlo být projevem jeho veliké moudrosti. Legenda

říká, že tu společnost tvoří devět mudrců, Devět neznámých, kteří vládnu obrovským věděním a po troškách je pouštějí do světa... Jsou lidé, kteří věří v existenci Devíti i v současnosti.“

„Chcete říct, že ten, co varoval před výrobou jaderné bomby před druhou světovou válkou, patřil k těm mudrcům?“

Starožitník pokrčil rameny. „To nevím, ale údajně svým vzhledem vypadal jinak... Vypadal jako kdyby přišel z devatenáctého století.“

K tomu nebylo možné vůbec nic dodat, protože mně to připadalo naprosto nepodstatné. Mojsus zakončil toto téma návratem k zakladateli té tajné společnosti.

„Král Ašóka byl možná nakonec jedním z nich,“ dodal v zamyšlení, „fakt je, že se vzdal předčasně vlády a odešel do ústraní...“

„Jak si mohli už tenkrát uvědomovat nebezpečí, o kterých jsme v naší době nezačali ještě ani pořádně přemýšlet?“ zeptal jsem se nevěřičně.

„Zapomněl jste, co jsem vám řekl o starých knihách. Ti mudrci je jistě znali. I když zcela nerozuměli obsahu, jistě tušili, jaké obrovské nebezpečí je v nich skryto. Třeba Vímánikašástra - kniha o létání - popisuje nejen stroje vhodné k létání, ale i zbraně, jejichž použití by zničilo člověka jako biologický druh, i veškerý život na Zemi. Knih obsahujících takovéto údaje je mnohem víc. Nejznámější jsou Mahábhárata a Rámájama.“

Po těchto slovech mi nezbylo než jen zírat, ale Mojsus pokračoval:

„Drahý příteli, vědění je stavba... a já se vám tu snažím říci, že ta stavba nemusela začít od nuly.“

„Co myslíte tím, že vědění nemusí začínat od nuly?“

„Jen to, že to co dnes s velkou pompou objevujeme, už tu kdysi mohlo být.“

„Mluvíte o Atlantidě?“

„Atlantida nebo Adamovi potomci, možná je to totéž. Obojí byli podle bájí smeteni potopou... Mojžíšovy knihy jsou pro nás také velikým tajemstvím.“

„Těch Devět neznámých podle vás chrání pradávna tajemství? Tajemství, jejichž odhalení by změnilo pohled na dějiny?“

Starožitník se zamyslel a pak řekl:

„Určitě ano, možná i dějiny. Ale já si jen kladu otázky, na něž nejsou zatím odpovědi.“

„Budou někdy odpovědi?“ zeptal jsem se.

„Snad až člověk vytvoří to, co je tak přesvědčivě popsáno v těch pradávných knihách.“

Pokud by byla pravda, to co mi Mojsus povídal, čekal by lidstvo pořádný kulturní šok. I pro mne to nebylo přijatelné.

„Asi jsem o nich něco četl, tedy o těch Devíti, ale stejně je to nevěrohodné,“ chtěl jsem tuto debatu ukončit zpochybňujícím způsobem, ale stejně jsem neměl poslední slovo.

„Jistě,“ pokračoval smířlivě Mojsus. „Na vyprávěnky o Devíti neznámých by se dávno zapomnělo, prostě by zmizely ze světa, kdyby nebylo lidské touhy nalézt něco neobyčejného.“

„O čem to mluvíte?“

„Třeba kámen mudrců nebo elixír života. Zapomnělo by se na ně, kdyby se čas od času nestalo něco tak podivného, že to zatřásl i nejzarytějšími racionalisty.“

Moc jsem nerozuměl, o čem starožitník mluví, ale ten vzápětí pokračoval:

„Třeba ta vaše mince,“ řekl, „ta je z uměle vyrobeného zlata.“

To byl ovšem šok, který jsem nemohl jen tak strávit. Starožitník už to sice naznačoval dříve, ale neřekl to takto naplno.

„Tomu opravdu věříte?“ zeptal jsem se v údivu.

„Nemám jiné vysvětlení. To, co jste mi ukázal, je mince krále Ašóky a je pravá. Kdyby to byl falsifikát, byla by z obyčejného přírodního zlata, a to není...“

„Máte nějaký hmatatelný důkaz, že to není obyčejné zlato?“ začal jsem být nepříjemný.

Starožitník si mne dlouho prohlížel a pak řekl:

„Měl bych, ale to byste musel dovolit, abych odrýpnul z té mince kousek zlata. Tím bych ji ovšem trochu poškodil.“

„Můžete to zkusit hned?“ zeptal jsem dost lehkomyšlně.

„Snad zítra touto dobou, pokud se vám to bude hodit,“ navrhl Mojsus a já jsem souhlasil.

„Ještě něco bych vám rád řekl,“ dodal, „není náhoda, že se ta mince dostala k vám, a nezískal jste ji proto, abyste si ji v krabičce uložil do vitríny nebo na ní zbohatnul. To, že k vám „přišla“, a okolnosti, jak se to stalo, svědčí o tom, že vás čeká něco nelehkého.“

„Co mám dělat?“ zeptal jsem se.

„Řekl bych, že nic. Však ony se události začnou dít, i když je nebudete přivolávat.“

„Mám to chápat jako vzkaz od pradávného krále nebo dokonce od Devíti mudrců?“ zeptal jsem se posměšně, ale starožitník mi neodpověděl. Mne vzápětí mrzelo, že jsem si dovolil tak nejasnou otázku.

Snad jsem ho neurazil, pomyslel jsem si s obavami, protože jsem si ho začínal vážit.

NEOBVYKLÁ ZAKÁZKA

Starožitník měl pravdu. Události se začaly dít ještě ten den odpoledne. Chvilí poté, co jsem se vrátil domů, zazvonil u mých dveří divný člověk. Vlastně na něm nebylo nic zvláštního, jen jsem z něj měl podivný pocit. Nemůžu ani říct, že špatný, prostě jen podivný. Teprve později jsem si uvědomil, že vypadal jako Ind a choval se velice sebevědomě. Ale ani to nebylo nic zvláštního, boháči bývají sebevědomí. Zvláštní bylo to, co po mně chtěl, a já jsem asi vytušil, že jeho přání nebude obyčejné.

„Jste letecký kurýr?“ zeptal se.

„Ano, jsem. Máte nějaké přání?“

„Chci poslat balíček.“

„Pojďte prosím dál.“

Když jsme vstoupili do pokoje, vyzval jsem ho pokynem, aby se posadil a sám jsem si sedl ke stolu proti němu. Připravil jsem si formulář na sepsání smlouvy a řekl jsem:

„Zpravidla mi zadává úkoly majitel firmy, ale můžu udělat výjimku.“

„Nebudeme nic sepisovat. Toto bude čestná dohoda mezi námi,“ řekl host a požádal, jestli si může zapálit viržinko. Přikývl jsem a odložil formulář.

„Co to bude?“ chtěl jsem vědět a hlavou mi blesklo, že to bude šetřílek.

„Jen malý balíček,“ řekl neznámý, když si zapálil a z dýmu pak vytvářel úhledné kroužky. Se zájmem jsem pozoroval, jak stoupají ke stropu, přitom se zvětšují a mění tvar, až se rozplynuly a zůstala po nich charakteristická vůně. Neznámý vypadal se svým cigárem zvláště. Jako kdyby k němu nepatřilo.

„Bude v něm něco, co podléhá zkáze?“ zeptal jsem se.

„Ne, to ne.“

„Něco cenného?“

Neznámý nejdříve zavrtěl hlavou, ale pak řekl:

„Nemyslím, že byste to chtěl zpeněžit.“

„Ptám se proto, že cenné věci pojišťujeme pro případ, že by se něco stalo.“

„Nesmí se nic stát,“ řekl důrazně, „věc musí být doručena nepojištěná.“

„Nestane se nic, za přepravované zásilky ručíme,“ zklidnil jsem jeho obavy a pevně jsem mu pohlédl do očí. Přitom jsem si všiml, že zajiskřily zeleně. Překvapilo mne to a dodal jsem: „Osobně zásilku předám. Kam to bude?“

Neznámý si mě prohlížel, jako kdyby mne pitval a pak položil na stůl balíček o polovinu menší než magnetofonová kazeta. Na něm bylo napsáno:

Sebora od Bílé řeky

„Divná adresa. Co mi k tomu povíte bližšího?“

„Skoro nic. Je to někde v Tibetu.“

Šílený nápad, prolétlo mi hlavou, Tibet je skoro tak veliký jako Evropa.

„Jak mám něco doručit, když neznám adresu adresáta?“ ohradil jsem se.

„To máte tak, mladý muži,“ řekl cizinec a jak vtáhl dým, jiskřičky na konci viržinka ožily. „Jestli je prozřetelností určeno, abyste balíček doručil, nemusíte vědět vůbec nic a stejně se tak stane. Jen se musíte rozhodnout.“

Bezděčně mne napadlo, jestli si ze mne ten člověk neutahuje a začal jsem si jej bedlivě prohlížet. On však byl neprůhledný sebejistý elegán, labužnický kouřil své viržinko nebo to aspoň předstíral, a můj pohled snesl bez obtíží.

Možná by mne se stejným klidem poslal na Měsíc a ani by přitom nemrknul, pomyslel jsem si.

„Ta cesta je reálná a má svůj dobrý význam,“ odpověděl na mou nevyslovenou myšlenku.

„Proč jste si pro tento úkol vybral právě mne? Toto je práce spíše pro detektiva, nežli pro pošťáka.“

„Protože si myslím, že jste ten pravý.“

„Dáte mi nějakou mapu?“

„Ne. Místa, kde žije Sebor, nejsou zakreslena na žádné známé mapě.“

„Víte, kde bych ji měl hledat?“

Neznámý však zavrtěl vážně hlavou.

„Důvěřujte prozřetelnosti,“ řekl mi povzbudivě.

„Prozřetelnosti?“

„Nelíbí se vám to? Tak tedy osudu.“

Usoudil jsem, že další otázka tohoto druhu nemá smysl, a proto jsem se rozhodl co nejvíce konkretizovat úkol.

„Co víte o Seborovi?“ zeptal jsem se.

„Sebor je žena.... Když se dostanete až na místo, najdete ji. Pamatujte, že balíček nesmíte v žádném případě otevřít nebo zničit a musíte jej předat do vlastních rukou Seboře. Nikomu jinému....“

„Nikomu jinému?“

„Ano. Jestli jej nedoručíte, přivezte ho zpět.“

„Co když se mi něco stane?...“ zeptal jsem se, jen abych poznal, jak moc zákazníkovi na té věci záleží. Ve skutečnosti mě nenapadlo, že by mi něco hrozilo. Kdyby to byl větší balík, pomyslel bych si, že mám přepravit atomovou bombu, tolik bylo kolem této zásilky tajemství.

„Když zahynete, balíček přestane být vaší starostí....“

To jsou pěkné vyhlídky, pomyslel jsem si.

„Ještě jste mi neřekl, o co jde,“ namítl jsem, „není v tom něco živého?“

„Nebojte se, antrax tam není a nejsou tam ani drogy.... Tak co, převezmete ten úkol?“

„Mám ještě jednu otázku.“

Zákazník zpozorněl. I když jsem to celé považoval za podivnou hru, která skončí tím, že zákazník prostě zmizí, namítl jsem:

„Kladete mi na srdce, že s balíčkem se nesmí nic stát. Musím jej odevzdat neotevřený a nepoškozený do vlastních rukou neznámé ženě v neznámé, patrně divoké krajině. Co se stane, když balíček neuchráním před poškozením?“

Zákazník neodpovídal. Díval se mi do očí, vypouštěl do ovzduší kroužky a mně prošla hlavou myšlenka:

Má cenu života, chraň jej jako svůj život.

„Zdá se, že jste pochopil,“ řekl posléze a zamáčknu na talířku, který jsem mu dal místo popelníku, nedopalek.

„Důležité je, co tomu řekne majitel firmy. Je to daleko a znamená to několik mezipřistání s řadou formalit. Kdybych odletěl bez jeho vědomí, vypadalo by to jako krádež letadla. Až jak rozhodne on.“

„Není to jeho věc a nemusí to vědět. Nepoletíte jeho letadlem. Do Šrínagaru se dopravíte linkovým spojem.“

„A dál?“

„Tam už bude všechno jen na vás.“

„Kolik mi dáte času?“

„Kolik budete potřebovat.“

„Třeba rok?“ zeptal jsem se, i když jsem si myslel, že potřebnou dobu jsem nejméně desetkrát přestřelil.

„Třeba rok.“

„A co dva roky?“

„Bude-li třeba, tak dva roky.“

„To je ten balíček tak důležitý?“

Neznámý do mne zabodl své uhrančivé oči a řekl:

„Pro vás určitě víc, než tušíte.“

„Dobře. Když přijmu ten úkol, kam vám mám podat zprávu o jeho splnění?“

„Poznám, až bude balíček doručen,“ řekl neznámý.

„Je řada kurýrních firem. Proč mám tu věc doručit právě já? Čím je pro mne důležitá? Zatím jste mi to neřekl.“

„Nemusíte to být právě vy. Když to nebudete vy, úkol splní někdo jiný.... Někdo jiný prožije část vašeho osudu a někdo jiný získá odměnu, která je určena vám....“

Ta slova vyvolala podivný dojem. Všechno to bylo divné.

„Byl jste mi doporučen důvěryhodným člověkem,“ řekl nakonec klient a tím vše odlehčil. „Ode mne je to nabídka, kterou můžete přijmout nebo odmítnout.“

„Mluvil jste o odměně.“

„Ano,“ řekl neznámý a otevřel kufřík vyplněný bankovkami. Zůstal jsem ohromen. Neuměl jsem si představit, kolik je těch peněz, ale určitě to bylo veliké bohatství. Na stůl vedle balíčku položil minci, která se podobala té, co patřila mrtvé Tibeťance, s tím rozdílem, že toto byl čtverec s více zaoblenými rohy. Byla o něco menší a slabší.

„Proč mi to ukazujete?“ zeptal jsem se a myslel jsem na kufřík. Mince mne příliš nezajímala.

„To je vaše odměna. Můžete si vybrat.“

„Jak vybrat?“ nechápal jsem.

„Kufřík nebo minci.“

Považoval jsem to za vtip, protože tady nebylo co vybírat.

„To všechno mi bude patřit?“ zeptal jsem se a ukázal jsem na kufřík.

„Když splníte úkol,“ přikývl zákazník.

Najednou jsem cítil, jak se mi z toho množství peněz, které byly tak na dosah, odkrvuje mozek a opustily mne všechny myšlenky.

Zákazník si vychutnal můj úžas a po chvíli se zeptal:

„Tak co, berete mou nabídku?“

„Dáte mi čas na rozmyšlenou?“

„Dobře, rozmyslete si to a já přijdu jindy,“ souhlasil neznámý, postavil kufřík na židli a chystal se k odchodu.

„Zapomněl jste si kufřík,“ upozornil jsem ho u dveří.

„Nezapomněl, ten vám tu nechám, abyste měl o čem přemýšlet. A tu minci si nechte ocenit,“ řekl a zavřel za sebou dveře.

Za okamžik jsem si uvědomil, že nevím, s kým jsem jednal. Ten člověk se mi nepředstavil. Rychle jsem za ním vyběhl, na ulici už však nebyl.

Nevadí, však mi řekne své nacionále příště, pomyslel jsem si.

Až do té chvíle jsem netušil, co mohou způsobit velké peníze. V hlavě mi probudily neuvěřitelný chaos. Vzrušovalo mne to množství bankovek a do toho se mi pletlo jméno Seborá.

Marně jsem přemýšlel, kde jsem je slyšel, ale nemohl jsem si vzpomenout. Jedna myšlenka stíhala druhou, vzájemně se podporovaly, ale i vylučovaly. *Seborá, Seborá, Seborá...* znělo mi v uších... Přál jsem si zklidnit hlavu a najít kousek logiky v tomto neuvěřitelném dobrodružství. Napadlo mě, že jsem se setkal s výstředním boháčem, který si ze mne udělal šprým.

Zítřejší přijde a řekne mi, že si to rozmyslel, pomyslel jsem si. Už už jsem chtěl kufřík otevřít, abych spočítal peníze, které v něm byly uspořádány v balíčcích, když vtom mě polil studený pot.

Co když mě chce obvinít, že jsem mu to ukradl? Proč by tu jinak nechával takové bohatství?

Uvědomil jsem si, že zatím jsem se kufříku nedotkl, nejsou na něm žádné moje otisky, byla to však jen chabá útěcha. Jestli měl ten člověk zlé úmysly, nepomohlo by mi to. I když pokušení bylo silné, odolal jsem a kufřík jsem neotevřel, pouze jsem jej postavil na jiné místo, aby nebyl tak na ráně. Tím jsem utlumil chaos ve své hlavě a napadlo mě, že ten člověk může být výstřední dobrodinec, který mi chce pomoci.

Ty blázne, vždyť nevíš, do čeho lezeš, pokáral jsem vzápětí v duchu svou naivitu. Myšlenky jsem nakonec uklidnil, ale jedna cizincova věta mi uvízla v hlavě. „...*když úkol nepřijmete, někdo jiný prožije část vašeho osudu...*“.

Uvidíme, řekl jsem si a začal přemýšlet, jestli je ten úkol splnitelný. Odměna byla lákavá a svědčila o tom, že to nebude lehké. Možná je to spojeno s nebezpečím, které vyžaduje mimořádné schopnosti. V představách se mi zjevila maminka se zdviženým prstem a připomínkou, abych se nikdy nepropůjčil k něčemu zlému a také abych si dal pozor, než něco slíbím, protože dané slovo je svaté... Dokonce jsem měl pocit, že mé mamince více záleželo na mé cti, než na mém zdraví. Když jsem si natloukl nos nebo rozbil koleno, přešla to v podstatě bez povšimnutí, ale když jsem se jako kluk zúčastnil nějakého drobného darebáctví, poznal jsem, jak chutná její hněv.

Vzpomínka na maminku evokovala představu, že se za tím může skrývat i veliké darebáctví, a do toho bych se nerad zapletl. Jenže kufřík, co stál v koutě, byl příliš lákavý. Provokoval mě i balíček na stole. Vzal jsem jej do rukou, ohmatával a jak jsem se na něj díval, jitřil stále více mé představy. Po chvíli jsem měl pocit, že mě přímo hypnotizuje. Klient o něm mluvil jako o něčem mimořádně vzácném, ale třeba tam nebylo vůbec nic, co by stálo za řeč.

Co by se asi stalo, kdybych balíček otevřel a podíval se, co v něm je? Na tuto otázku, která byla velmi silným pokušením, přišla vzápětí i odpověď:

Přišel bys o fantastickou zakázku, blázne.

Rozhodl jsem, že bude lepší, když se ho přímo zeptám, co balíček obsahuje a odložil jsem jej do skříňky, kde jsem měl několik hrníčků a pár drobností.

Byl jsem tak naplněn směsí radosti, nadějí i obav, že jsem se potřeboval někomu svěřit a také se poradit o této podivné zakázce. Moje první myšlenky směřovaly k Willimu a Carol, ale to si zákazník nepřál, aspoň jsem to tak pochopil. Jinak jsem nevěděl o nikom, na koho bych se mohl obrátit. Nebylo to jen tak, vyprávět někomu těžko uvěřitelný příběh o celém bohatství, které jsem mohl získat za pouhé doručení zásilky. Vzpomněl jsem si na starožitníka Mojsuse. Byl to poctivec a v duchu jsem ho zařadil do okruhu lidí, jejichž přátelství bych rád získal. Představil jsem si jeho údiv, až spatří další minci, o které si myslí, že je skoro tak vzácná jako Modrý Mauritius.

Ten bude čubrnět, pomyslel jsem si, a dal jsem minci od klienta do kapsičky na bundě. V tu chvíli mi nešlo o to, aby mi ji Mojsus ocenil, ale o údiv v jeho očích.

Zamkl jsem tedy byt a vydal se k Mojsusovi.

JEŠTĚ JEDNOU MOJSUS

Když mne uviděl, oči mu zasvítily radostí.

„Tak přece jste přišel. Trochu jsem se bál, abyste mě nepovažoval za tlachala.“

„To ani náhodou, to bych se přece nevrátil. Přišel jsem, protože vám věřím. Jsem moc rád, že jsme se setkali.“

„Kdybych byl mladý, tak bych se asi červenal, ale jsem starý. Vážím si vaší důvěry. Víte, důvěra v této prašivé době je opravdu vzácná.... Ale já vám taky věřím. Věřím vašim očím.“

To byl okamžik jako stvořený na překvapení. Vyndal jsem z kapsičky minci a položil ji na pult. Přitom jsem bedlivě pozoroval starožitníka, co to s ním udělá. Ten malounko pozdvihl obočí, pak ji vzal do ruky, chvíli ji ohmatával a nakonec si ji prohlížel lupou.

„Tato je jiná, ale jsou si podobné. Obě jsou ze stejné dílny, ale tady ta druhá je už na první pohled jiná... Jak jste k ní přišel?“ zeptal se překvapeně.

„Dostal jsem ji od neznámého člověka...“

Starožitník na mne nedůvěřivě pohlédl.

„Asi jako zálohu na doručení zásilky,“ vysvětlil jsem v rozpacích.

„To myslíte vážně? I tato mince je pravá,“ řekl, když si ji prohlédl. „Je to opravdu mince indického krále Ašóky. Kdyby to bylo falso, byla by z obyčejného zlata.... Pokusím se vás o tom přesvědčit, ale musím z ní kousíček zlata odškrábnout.“

Já jsem souhlasil, starožitník zamkl krám a odvedl mne do své maličké kuchyňky, která se spíše nežli kuchyni podobala chemické laboratoři. Viděl jsem tam píčku, elektronické váhy, různé náradí, odměrky a chemikálie, ale také vařič, poličku na nádobí a dřez. Starožitník minci nejdříve zvažil, potom změřil její objem a našel si v tabulce nějaký výpočet.

„Tato není dutá,“ oznámil mi a podíval se, co tomu říkám. Já jsem jen pokrčil rameny.

„Tak co, zkusíme to?“ zeptal se a já jsem jen mlčky přikývl.

Starožitník minci pečlivě otřel a pak z ní odškrábnul hoblinku, kterou dal do malé skleněné misky. Řez na minci upravil tak, že nebyl patrný vůbec žádný zásah. Na odřezek kápnul kapičku vosku a z píčky vyndal kleštěmi misku s malým množstvím roztaveného stříbra, do kterého vhodil zlatý odřezek z mince. Já jsem se pak jen díval, jak tavenina rychle mění barvu ze stříbrné na zlatou. Starožitník ji, dříve než ztuhla, nalil do formy vytvořené podle Ašókovy mince a tam ji nechal zchladnout. Nakonec vyklopil zlatou kopii této mince.

„To je důkaz, o kterém jste mluvil?“

„Ano. Není to slitina zlata a stříbra.“

Měl pravdu. Nově odlitá mince vypadala dokonale zlatě. Po vychladnutí mě o tom přesvědčil ještě měřením a vážením.

„V tomto případě bylo jen nepatrné množství zlata, přesto se všechno roztavené stříbro proměnilo v prvotřídní zlato.“

„Je to stejné zlato jako na originálu?“

„Ne, teď už je to jen obyčejné zlato.“

Kdybych to neviděl na vlastní oči, asi bych tomu neuvěřil.

„Teď mi povězte, jak jste k té minci přišel,“ vyzval mne, když jsme se posadili ve vedlejší místnosti ke stolku.

„Je to tak, jak jsem vám řekl. Dostal jsem ji od neznámého člověka,“ opakoval jsem a vyprávěl mu o návštěvě podivného zákazníka.

Starožitník zavrtěl nedůvěřivě hlavou.

„To je neuvěřitelné. Za jakou protihodnotu?“ zeptal se.

„Mám doručit balíček.“

„To jej máte doručit do pekla?“

„Nějaké ženě na Bílé řece.“

„Víc nic?“

„Víc nic... Jen Bílá řeka.“

„Víte, kde to je?“

„Nevím. Bylo mi řečeno, že někde v Tibetu.“

„To je skoro totéž. Skoro totéž jako do pekla.... Přijal jste tu práci?“

„Zatím ne.“

„Ty mince možná upřesňují adresu, ale naprosto to neznamena, že budete moudřejší, když vám ji řeknu,“ poznamenal starožitník.

„Vy ji znáte? Povězte mi ji,“ požádal jsem.

„Řekl bych, že mohou pocházet z Agharty nebo Šambaly.“

Mojsus na mně viděl, že jsou pro mne ta slova neznámá, tak pokračoval ve vysvětlování.

„Agharta a Šambala jsou bájná města někde v Tibetu nebo v mongolských pouštích. Žije tam údajně Devět Neznámých krále Ašóky, o kterých jsem vám říkal.... Za tyto dvě mince byste se zařadil mezi skutečné boháče. Přesto vám radím, vraťte, co jste dostal a nabídku odmítněte.“

„Co o tom víte?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Nikdo z těch, kdo se vydali hledat Aghartu nebo Šambalu, se nevrátil. Vrátili se jenom ti, co nic nenašli. Někteří z nich vyprávěli o neuvěřitelných věcech.“

„Co se stalo s těmi, co se nevrátili? Přišli o život?“

„To nikdo neví. Nikdo už je nikdy nespatriil ani živé, ani mrtvé.“

„Povězte mi, co víte o Aghartě a Šambale?“

Starožitník se pohodlně posadil, usrkl kouřícího čaje a já jsem si uvědomil zvláštní důvěrnou atmosféru, kterou uprostřed svého prostředí uměl navodit. Bylo mi v této místnosti a s tímto člověkem dobře. Měl jsem pocit, jako kdybych byl s někým blízkým.

„Vlastně nevím nic konkrétního. Můžu vám říct jen to, co jsem za svůj dlouhý život slyšel vyprávět. Podle pověsti jsou tyto říše inspirativním zdrojem poznání. Aspoň se to tak říká. Odtud k lidem přicházejí nové myšlenky, které posunují svět v jeho vývoji dopředu.“

„Odtud?“ zeptal jsem se překvapeně, „já jsem myslel, že myšlenky se nám rodí v hlavě.“

„To jistě, především v hlavě, ale něco nám může být inspirováno. Já vím, zní to hodně bláznivě, ale tomuto bláznovství uvěřila nebo docela i propadla nejedna pomazaná hlava.... S určitostí vím jen to, že jsou to mucholapky na romantické duše.“

„Vy věříte v jejich existenci? Tedy v existenci těch Devíti?“

„Jak bych to jen řekl...? Poznal jsem, že legendy v sobě skrývají ty nejneuvěřitelnější pravdy nebo aspoň jejich zárodky. V životě jsem se naučil neodmítat to, na co si nemůžu sáhnout nebo co neuvídím, ale také nedychtím po odhalení tajného nebo tajemného... I když je to mimo mne, legendy neodmítám. Naopak se nad nimi zamýšlím. Někdy jsou jediným vysvětlením nevysvětlitelného... Ale neplahočím se za tím, abych dokázal jejich pravdivost.“

Na taková dobrodružství už taky nemáš léta, pomyslel jsem si, ale hned jsem se zastyděl. Vždyť Mojsus byl kdysi také mladý.

„Jací jsou ti mudrci? Jsou to smrtelníci?“ zeptal jsem se.

Starožitník hned neodpověděl. Na chvíli se zamyslel a pak řekl:

„Pokud existují, tak snad ano. Aspoň jsem to tak slyšel vyprávět.... Ale jak dlouho musí žít člověk, aby mohl být ještě nazýván smrtelníkem? Nebo naopak. Jak dlouho musí žít, aby byl považován za nesmrtelného...? Něco vám povím. V Genesis je vyjmenováno deset patriarchů, z nichž se každý kromě jednoho před potopou dožil kolem osmi až devíti set let. Pro nás je to neuvěřitelné. Jestli jste někdy slyšel o Sumeru, tak v Nippuru a ještě na jednom místě v dnešním Iráku byly vykopány tabulky se jmény osmi „předpotopních“ králů, kteří se dohromady dožili více jak 240 000 let...!“

Napadlo mě, že se Mojsusovi popletly nuly, ale on mi na mou nedůvěru okamžitě odpověděl.

„Nebojte se, mám to v hlavě v pořádku a ty nuly jsou tam opravdu čtyři... Toto je samozřejmě oblast bájí, ale v obou těchto informačních zdrojích, tím myslím Genesis i mezopotamské tabulky, je zaznamenáno, jak po potopě začal prudce klesat lidský věk... Ale třeba Gilgamešovi, který je podle tabulek až pátým popotopním uruckým králem, je přisuzováno ještě 126 let vlády. Pak to rychle kleslo na náš normál. Přesto 12 za sebou jdoucích králů vládlo v této první urucké dynastii víc jak 2 300 let.“

Toto bylo nad mé možnosti chápání a Mojsus to na mně poznal.

„Nejste sám, koho to udivuje a nejedna učená hlava se nad tím zamýšlí. Toto jsou pouze znepokojivé záznamy, chybí věcné důkazy,“ dodal.

„Tak jsem to nemyslel, nejde o věk, ale vraťme se k devíti neznámým,“ řekl jsem v rozpacích, „spíše jde o to, jestli jsou to lidé z masa a kostí, jestli neškodí lidem?“

„Jestli jsou pozemšťany, to nevím. Vypráví se, že jsou smrtelní. Když některý z nich umře, najdou si jiného. Když to nemusí být, nemíchají prý se do

záležitostí světa. Jen občas vypustí nějaké nové poznání a tím ovlivní vývoj společnosti. Neví se, jestli je to cílené nebo jim jen něco unikne.“

Vzpomněl jsem si na zákazníka, který si brzy přijde pro odpověď. Bylo to tak bláznivé, že jsem si nebyl jist, jestli se mi to jenom nezdá. Setkání s ním byla rozhodně podivná náhoda. Ještě že jiná náhoda mne přivedla sem, ke starožitníkovi Mojsusovi. To jsem si pomyslel a to jsem mu také řekl. On viditelně zvažněl, pohlédl mi do očí a řekl:

„Chlapče, jestli chceš ve zdraví přežít dobrodružství, která máš před sebou, tak musíš přestat věřit na náhody a začít se dívat na drobné epizody života jako na součást tvé životní cesty, a přemýšlet o nich. Znáš tě chvíli a už máš dvě mince, za které by se sběratelé upsali čertu.“

Starožitník mi v zápalu řeči začal tykat a vzápětí se toho polekal. Ujistil jsem ho, že mě to těší.

„Když jsem si jako kluk ukopnul palec, tak to nebyla náhoda?“ zeptal jsem se.

„Nejspíše ne. Jestli jsi zlobil, mohlo to být upozornění, aby ses vzpamatoval, ale mohlo to být i něco jiného. Třeba odčinění bolesti, kterou jsi způsobil někomu jinému.“

„Copak je možné žít tak, že budu pitvat každou hloupost, která mne potká?“

Starožitník si mne dlouze prohlížel a já jsem čím dál silněji cítil jeho převahu.

„To jistě ne,“ řekl posléze, „ale měl by ses naučit vnímat znamení. Vytyčují naši životní cestu a také nám říkají, které cesty jsou pro nás zavřené.“

Bezděčně mne napadlo, že pošťákovi vytvářejí cesty jeho život a já jsem pošťák. Navíc mám před sebou cestu, která může být podle toho, co tu vypráví tenhle člověk, i moje poslední. Přesto jsem v tu chvíli nepociťoval strach.

„Je to věc volby,“ řekl starý žid, „můžeš se rozhodnout.“

„To, co mi tu povídáte o náhodách, je pravda?“ zeptal jsem se.

„Pravda je příliš silné slovo. Je to moje zkušenost. Život je plný zkoušek, znamení a poučení, jen si jich musíme umět všimnout. Ten, kdo neprochází životem nevšimavě, kdo si všímá i maličností, je lépe vybaven pro život, nežli ten, kdo nedbá žádných varování.“

„Teď mne varujete před cestou do Tibetu?“

Starožitník se napil čaje a pak řekl:

„I když jsem ti řekl, abys minci vrátil a na Tibet zapomněl, nedovolil bych si varovat tě před tou cestou. Počítej však s tím, že pokud se rozhodneš pro, čeká tě řada přetěžkých zkoušek. Když odmítneš tuto nabídku osudu, můžeš prožít dlouhý a spokojený život. Na jeho konci si však možná položíš otázku, co vlastně bylo cílem tvé existence. Co jsi vyjádřil svým životem. Zdůrazňuji slovo **možná**.... Můžeš prožít velmi spokojený a naplněný život i doma. Volba je jen na tobě.“

„A když přijmu tuto výzvu?“

„Tak s ní přijmeš riziko, že se nevrátíš nebo se vrátíš jiný, třeba i takový, že se ti to nebude líbit.“

„Co byste udělal vy?“

„Mým osudem byla práce, která mi zajistila poklidný život. Kdyby se však vrátil čas a osud přede mne postavil takovou výzvu, věřil bych mu a přijal bych ji.... Mne nikdy nic takového nepotkalo.“

„Věřit osudu?“

„Jistě. Osud je tvůj spojenec, když ti nabízí šanci, ale i tehdy, když tě tlačí k zemi. To tě vyzývá. Když je k tobě nelítostný, bojuj s ním, ale nikdy nad ním nenaříkej, to není k ničemu. Kdyby se ti zdálo, že si s tebou pohrává, tak to ber jako výzvu ke hře a buď mu rovnocenným spoluhráčem.“

„Co byste udělal v mé situaci?“

„Nedovolil bych, aby můj osud prožil někdo jiný.“

„Někdo jiný?“

„Ano. Jestli je ta cesta určena tobě a ty ji odmítneš, vydá se na ni někdo jiný.“

Starožitník mne překvapil. Stejnou věc mi řekl i klient, který mi nabízel tuto možnost.

„Jak poznám, že je to můj osud a není to jen zcestné pokušení?“

„To nepoznáš, ale ať už je to cokoliv, osvědčíš v tom své vlastnosti. Může to být zkouška statečnosti, vytrvalosti, trpělivosti nebo všeho dohromady, a to stojí za to, aby se o to člověk pokusil.“

Pomyslel jsem si, že starožitníkovi se to teoretizuje, když se ho to netýká.

„Agharta a Šambala láká dobrodruhy třemi věcmi,“ změnil téma a ukázal na minci, „tímto zlatem, elixírem života a neobyčejným věděním.“

„Nešel bych za zlatem.“

„Nešel bys za zlatem, ale odmítl bys možnost vyrábět zlato, kdyby tě to někdo naučil? Lačnost po věděni je stejně nebezpečná, jako lačnost po zlatě, když je spojena s touhou po ovládnutí.“

„Říkáte, že jít za poznáním je špatné?“

„Nic takového. Člověk má tři složky své osobnosti. Hmotné tělo, rozum, který v průběhu života napumpováváme jako míč, a srdce, které je naší skutečnou identitou. Jaké máš srdce, takový jsi. Pohnutky k činům vycházejí ze srdce. Proto zkoumej, o čem bezděčně sníš.“

Starožitník dopil čaj, vzal svůj hrneček a odnesl jej do kuchyňky za korálkovým závěsem. Když jej rozhrnul, korálky jemně zacinkaly. Přitom se zeptal:

„Sníš o bohatství?“

„Možná, ale svým bohatstvím bych pomohl jiným lidem.“

„O moci?“

„Být mocný znamená mít možnost ovládnout zlo.“

„A co sláva?“

„Nechtěl bych být průměrný.... Copak toto všechno je špatné?“

„Ne, je to přirozené a nutné pro to, abychom se rozvíjeli. Proto nám tyto vlastnosti byly dány. Jsou motivací našeho života, aspoň do doby než dozrajeme.... Ale pozor. Nad všemi našimi vlastnostmi, nad celou naší osobností

stojí **morální imperativ** a ten je potřeba za všech okolností poslouchat. Když jej rozvíjíme, stáváme se lepšími.“

„Lepšími?“

„Ano. Odolnějšími vůči bohatství, moci i slávě, ale i vůči jiným našim nectnostem. Můžeš zkusit cokoliv, ale nic tě nesmí ovládnout.“

„Myslím, že budu mít o čem přemýšlet,“ řekl jsem a vstal. Starožitník dal minci od zákazníka do sáčku a ten mi podal.

„Jsi rozhodnut jít za výzvou osudu?“ zeptal se.

„To zatím nevím.“

„Rád jsem tě poznal, Lukáši, a jestli najdeš kámen mudrců, přijď mi říct,“ řekl mi starožitník a tím se se mnou rozloučil.

Kámen mudrců v souvislosti s Aghartou. Kdy jsem to vlastně slyšel po prvé? pomyslel jsem si a vzpomněl si na dědu, se kterým jsem jel nočním vlakem v den, kdy jsem odmaturoval.

Jak se jen jmenoval? Tato otázka mi nedala pokoj celou cestu domů. Když jsem odemykal byt, tak jsem si vzpomněl.

Byl to Donner, řekl jsem si v duchu a měl něco společného s tímto židem.

ROZHODNUTÍ

Druhý den přišel tajemný klient.

„Kolem toho balíčku je moc nejasností,“ řekl jsem a položil jsem na stůl jeho minci i balíček, „moc tajemství.“ On minci vzal a schoval ji do kapsy.

„Odmítáte tuto zakázku?“

„Ne, to ne. Jen bych rád věděl, o co jde.“

„Rozhodl jste se pro peníze?“

Mlčky jsem přikývl.

„Nebojte se, není v tom nic zločinného ani nezákonného.“

„Možná se pokusím balíček doručit.“

„Co znamená možná, nebo že se pokusíte? Chci slyšet, jestli úkol splníte.“

„Možná znamená, že to ještě nevím s určitostí. A to druhé, že udělám vše, co bude v mých silách, abych jej splnil, pokud se tak rozhodnu. Stačí vám to?“

„Stačí, ale pamatujte si, že to nebude lehké. Když si budete myslet, že jste na konci svých sil, tak nebudete ještě ani v jejich polovině...“

„Ještě jste mi neřekl, co mi hrozí.“

„Nevím to, ale nebojte se. Když se pro něco pevně rozhodnete, spojí se síly ve vás se stejnými silami mimo vás, aby vám pomohly. Ježíš to nazýval vírou.... Neumíte si představit, jak velká pomoc je připravena pro toho, kdo je schopen činu.“

Mne po zmínce o Ježíšovi napadla otázka, komu nebo čemu tento člověk slouží. *Dobru nebo zlu? A komu začnu sloužit já sám, jestli přijmu tuto podivnou zakázku?*

„Tak co? Uzavřeme smlouvu?“ zeptal se neznámý.

„Smlouvu s kým?“ chtěl jsem vědět.

Neznámý do mne zabodl svůj pohled a já jsem pod jeho tíhou řekl:

„Dobře, balíček doručím.“

Ten poslední pohled jeho smaragdových očí mi utkvěl v paměti. Nevěděl jsem, na co se ptaly a co říkaly, byl to však pohled, na který se nezapomíná. Na okamžik jsem měl dokonce pocit, že toho podivného člověka vidím nějak jinak. Že byl něčím jiný. Nějak se lišil od lidí, se kterými jsem se běžně setkával. Dokonce jsem zalitoval svého slibu. Než jsem si to však stačil rozmyslet, byl neznámý pryč.

Další dva dny jsem měl dvě cesty. Jednu do Nottinghamu a druhou do Skotska. Když jsem se vrátil, měl jsem ve schránce zprávu o pohřbu neznámé Tibetanky. Měl jsem ještě asi hodinu času, koupil jsem tedy růže a vydal se na hřbitov.

Kolem hrobu stálo několik Asiatů a byl tam také policista, který mne vyšetřoval. Pokukoval po všech přítomných, bezpochyby hledal vraha. Všiml jsem si i Číňana, se kterým jsem se před časem střetnul pohledem u mrtvé. Když mne spatřil na hřbitově, upozornil na mne šikmookého mladíka, co stál vedle něj. Po krátkém smutečním projevu, který přednesl pastor, lidé odcházeli, ale já jsem ještě zůstal. Chtěl jsem se pomodlit za neznámou, i když slovo *pomodlit* není přesné, protože ve skutečnosti jsem se neuměl modlit, a navíc jsem se nechtěl setkat s Číňanem. Odešel i policista, který mne kývnutím hlavy pozdravil.

Zůstal jsem sám, ale na modlitbu jsem se nedokázal soustředit. Zmocnil se mne neklid. Položil jsem mrtvé na rakev růže a šel jsem v zamyšlení na zastávku autobusu. Nebyl velký provoz, tak jsem se jen zběžně rozhlédl a chystal se přejít silnici. Nečekaně se přiřítilo auto a já jsem ztuhnul, neschopen pohybu. Náhle mě někdo prudce strhl na chodník a auto profrčelo kolem špiček mých bot. Za volantem jsem zahlédl Číňana. Ohlédl jsem se, abych se podíval, kdo mi právě zachránil život a za mnou stál můj policista.

„Tušil jsem to,“ řekl, „chtěl vás přejet.“

„Myslíte?“ zeptal jsem se ještě celý roztřesený.

„Určitě. Co proti vám má?“

„Nemám tušení.“

Policista si mne chvíli nedůvěřivě prohlížel a pak řekl:

„V tuto chvíli vám nic nehrozí, ale ještě si spolu popovídáme.“

U domu, v němž jsem bydlel, na mne čekal Mojsus. Přivítal jsem ho se smíšenými pocity, protože jestli mne s ním někdo viděl, tak mohl být ohrožen i on. Současně jsem byl rád, že jsem v tuto chvíli nebyl sám. Rozhlédl jsem se a pozval ho dál.

„Nemohl jsem tě, chlapče, nechat jen tak odejít,“ řekl, když se posadil. „Zdá se, že ti hrozí nebezpečí.“

„Z čeho tak usuzujete?“

„Někdo chce tu dutou minci tolik, že byl ochoten pro ni vraždit.“

„Třeba neví, že je dutá.“

Mojsus jen zavrtěl nesouhlasně hlavou.

„Myslím si, že kdosi ví přesně, co v té minci je a nezastaví se, dokud ji nedostane. Nechceš ji přece jen dát na policii?“

„Nechte ji u sebe,“ rozhodl jsem se rychle. Vzal jsem ji z poličky a podal jsem mu ji v krabičce, do které ji sám uložil na hedvábí, „a kdyby se mi něco stalo, tak ji odevzdejte na policii... Zatím nikdo neví, že je u vás.“

Mojsus si krabičku vzal, v tu chvíli však žádný z nás netušil, že v ní není mince od Tibetanky, ale úplně jiná.

„Dobře, stane se, jak si přeješ,“ řekl a z kapsy vyndal medajlonek. Byla to mince, kterou přede mnou vyrobil ze stříbra a kousíčku toho zvláštního zlata, a pak ji zasadil do rámečku ze zlata jiné barvy. Na něm bylo očko, kterým byl provlečen řetízek.

„Tušil jsem, že odjedeš.... Ať máš ode mne něco na památku,“ řekl a položil dárek na psací stůl vedle obálky, jíž jsem si zatím nevšiml. „Něco pro vzpomínku na naše rozhovory... Dlouho jsem si tak dobře nepopovídal,“ dodal.

„To jste sem dal vy?“ zeptal jsem se a ukázal na obálku, která viditelně něco obsahovala.

„Ne, já jsem ti přinesl jen tu minci na řetízku.“

Doprovodil jsem ho jako přítele a když jsme se loučili, cítil jsem, že je dojatý. I já jsem byl na měkko a na okamžik jsem měl pocit, jako kdyby se mi vzdaloval, jako kdyby byl v jiném prostoru. Uvědomil jsem si, že už každý patříme jinam a vnímal jsem, že on se se mnou loučí navždy. Když nastoupil do auta a rozjel se, zamával jsem mu s pocitem stesku.

Ten den byl plný překvapení. Netušil jsem, že je ještě jedno přede mnou. V obálce na psacím stole jsem našel letenku do Šrínagaru. Vzpomněl jsem si na Čňana, který kolem mne prolétl se svým autem jako žížnivá čára a bylo rozhodnuto.

Mozaika osudu, do které přicházejí kamínky bez mého přičinění. Já je musím jen vložit na správné místo. Mým úkolem je sestavit obraz, pomyslel jsem si a šel jsem balit.

Na vyřízení formalit a rozloučení s Greenovými jsem měl jeden den. Z kufříku jsem odebral část peněz na cestovní výdaje a zbytek jsem se rozhodl uložit v bance. Předtím jsem zašel ještě k Mojsusovi, abych se s ním poradil. On mi navrhl, abych si pronajal v bance schránku a do ní uložil peníze i Ašókovu minci, kterou jsem mu předtím svěřil do ochrany. Naše jednání i rozloučení bylo věčné, prchavý nedefinovatelný pocit, který nás obklopol předchozí den, už se neobjevil. Poslechl jsem jeho rady, zajistil jsem peníze i minci, zaplatil účty, které bylo třeba vyrovnat a k večeru jsem odjel ke Greenům. Protože jsem se předem ohlásil, byl jsem pozván na večeři.

Měl jsem trochu obavy, jak William přijme mé sdělení o sjednaném letu, který měl proběhnout bez jeho účasti, proto jsem se rozhodl, že jim povím o všem, co se mi přihodilo v souvislosti s mincí Tibeťanky. Začal jsem s tím už při večeři, ale Carol mě požádala, abych kvůli lepšímu soustředění vyprávěl až po jídle.

Když sklidila nádobí a dala na stůl čaj, začal jsem vyprávět, tak jak se události odvíjely krok za krokem. Willi i Carol přijali vše dobře. Oba pochopili, že tak trochu prchám před nebezpečím, ale jdu i za dobrodružstvím. Willi mě ujistil, že mi zachová mé místo, i když budu pryč delší dobu a Carol mi slíbila, že se

občas podívá na můj byt. Nakonec jsme se přátelsky rozloučili a já jsem jim dal adresu mých rodičů a předal klíče od bytu i od bankovní schránky. Carol mě nabádala, abych na sebe byl opatrný a Willi mě přátelsky objal.

„Vzpomínejte na mne v dobrém,“ požádal jsem je na odchodu.

„A ty se nám šťastně vrať.“

Když jsem příští den nastupoval do letadla, uvědomil jsem si, že Willi a Carol byli šťastnou odbočkou na mé životní cestě a já jim mám být za co vděčný. Měl jsem dobrý pocit, že jsem se řádně rozloučil s přáteli i s Londýnem.

Na letišti ve Šrínagaru upoutal mou pozornost taxikář, jehož auto stálo opodál a on si prohlížel cestující, co vystoupili z letadla. Byl vysoký, štíhlý, měl úzkou hladkou tvář a dlouhé vlnité vlasy, zčásti zakryté turbanem. Oblečen byl jako dobře situovaný Ind. Přišel k němu tlustý zákazník s kufry, on ho však odmítl.

To je snad sám bůh Krišna, to bude ten pravý, pomyslel jsem si a zamířil jsem se svým baťohem k jeho autu.

„Mesiee, či snad Mistr?“ oslovil mne taxikář.

„Můžeme mluvit anglicky. Zavezte mne prosím do hotelu.“

„Do hotelu pro horolezce?“

„Nejsem horolezec.“

„Jestli se zdržíte ve Šrínagaru nějaký čas, pak by snad byl lepší rodinný penzion,“ navrhl taxikář. Jeho angličtina byla stejně perfektní, jako jeho vzhled.

Cestou se mi představil jménem Lobsang a vysvětlil mi, že se svým otcem vlastní malý penzion a hned mi nabídl pokoj s výhledem do zahrady plné květů. Pokud o to budu stát, můžu prý být jejich milým hostem. Nabídku jsem přijal.

Když jsem se ubytoval a byl představen rodičům, ženě a čtyřem dcerám, seřazeným jako stupínky, byl jsem pozván na večeři. Na stole byla rýže se zeleninou a křupavými, přímo ďábelsky okořeněnými placičkami, i různé druhy ovoce.

Po večeři jsem byl i s Lobsangem pozván do pracovny starého pána na čaj. Pracovna prozrazovala policemi plnými knih intelektuála. Všichni tři jsme se posadili ke stolku, na kterém byla připravena konvice s čajem a talířek s betelem. Lobsang nalil čaj do malých bohatě malovaných porcelánových misek a otec se zeptal, co mne přivedlo do jeho země.

„Nejsem turista... Chci najít jednu ženu.“

„Žije tu mnoho krásných žen, ale vy asi máte na mysli jednu jedinou, konkrétní,“ řekl starý pán a tázavě na mne pohlédl, „můj syn zná dokonale Šrínagar i všechny cesty v zemi. Dovede vás, kam potřebujete.“

„Víte o Bílé řece?“ obrátil jsem se na Lobsanga. Jak jsem vyslovil název řeky, otec i syn na sebe pohlédli.

„Proč jste se ptal na Bílou řeku?“ obrátil se starý pán opět na mne.

„Tam prý žije žena, kterou mám najít.“

„Bílá řeka je v pustině, kde nejsou města ani vesnice. Tam nejsou lidé.“

„Vím, kterým směrem to je,“ vstoupil do hovoru Lobsang, „ale nikdy jsem tam nebyl. Dokonce neznám nikoho, kdo by se tam vydal a vrátil se živ.“

„Říká se, že to je země bohů a lidé tam nemají přístup,“ vysvětlil starý pán. „Jestli jsem správně rozuměl, tak tu ženu máte najít. Znamená to, že ji nehledáte pro sebe?“

„Mám jí něco doručit,“ odpověděl jsem nejistě.

„Tam vůbec nejsou cesty,“ poznamenal Lobsang, „autem se tam jet nedá a není to terén ani pro koně nebo mezka.“

„A co letadlo?“ zeptal jsem se.

Oba muže ta otázka překvapila. Lobsangův otec si vzal betelový list a pomalu jej žvýkal.

„To by snad možné bylo,“ poznamenal Lobsang, „ale pochybuji, že seženeme pilota, který by tam s vámi letěl.“

„Já jsem pilot, potřebuju jen malé letadlo.“

Několik příštích dnů jsem strávil s Lobsangem sháněním letadla. Když už to vypadalo dost beznadějně, podařilo se nám sehnat starou vyřazenou rachotinu, za kterou si majitel nechal nekřesťansky zaplatit. Při loučení s Lobsangovou rodinou mi řekl starý pán:

„Nevím, kdo tě, chlapče, poslal na cestu, ze které se lidé nevracejí. Já bych tam svého syna neposlal. Může to však mít nějaký rozumný důvod. Třeba si tě vyvolili bohové jako svého posla a pak tě také ochrání. Ale musíš o to prosit a hojně jim zapalovat vonné tyčinky. I my budeme prosit, roztáčet mlýnky a pálit tyčinky....“

Když už jsem byl na odchodu, starý pán mě uchopil za ruku, aby mě zastavil a řekl mi:

„V jednom pradávnm vyprávění z doby, kdy ještě na zemi žili bohové, se říká, že do jejich říše nevstoupí nikdo, kdo se nesetká s velkým bílým slonem.“

Rozčílila mě jeho starostlivost, jako kdybych se vydal na cestu, ze které není návratu, proto jsem trochu podrážděně řekl:

„Člověk, pro kterého teď pracuji, je boháč, kterému nezáleží na penězích. Pochybuji, že by měl něco společného s nějakými bohy.“

Starý pán přehlédl mou nezdvořilost a opatrně, abych v jeho hlasu nepoznal soucit, mne vyzval:

„Jestli budeš mít při návratu cestu přes Šrínagar, zastav se, abys nám vyprávěl o Aghartě... Pamatuj, veliký bílý slon.“

Nebral jsem vážně jeho poznámku o bílém slonovi a v duchu jsem si opakoval, že nemám namířeno do žádné tajemné říše. Měl jsem doručit balíček reálné ženě od Bílé řeky. I když není její okolí hustě zabydleno, jistě nebude těžké doptat se na ni... Tak jsem se rozhodl a tak jsem se vydal na další cestu.

ČÁST DRUHÁ

ORKO

Na skalnatém ostrohu nad jezerem seděl člověk se psem a pozoroval orla, který s rozpjatými křídly a nehybný jako socha kroužil ve vzestupném proudu. Ten jej vynášel stále výš a výš. Orel stoupal bez pohybu křídel ve spirále, jako by oblétał nějaký neviditelný sloup. Člověk ho se zájmem pozoroval.

Orlův obzor se se stoupající výškou zvětšoval. Najednou dvakrát mávnul křídly a prudce se vrhnul do jezera. Jeho téměř střemhlavý pád byl neomylný. Chytil neopatrnou rybu a odnášel si ji do svého hnízda ve skalách, kde už pak probíhalo jiné drama.

„Má tam dva hladové krky,“ řekl člověk psovi, „a ty je co živit.“

Orel zmizel, člověk na něj zapomněl a rozhlédl se po krajině. Líně se ploužící opar nad hladinou sliboval pěkný den. Z řídké mlhy vystupovaly nesmělé odstíny zeleně a vrcholky hor obklopující jezero svítily odrazem slunce, jehož červánková barva už zesvětlala.

„Máme tu jaro a bude pěkné,“ poučil muž psa, který se s vyplazeným jazykem rozhlížel po krajině, jako by mu patřila.

Král vzdušného prostoru se po chvíli vrátil a celý svůj lovecký tanec opakoval. Nedokončil jej však. Vyrušilo ho slabé vrčení a pes nastražil uši. Ve velké vzdálenosti nad jezerem se objevil bod, který se postupně přibližoval a zvětšoval, až se proměnil v nevelké letadlo. Orel odlétl a prostor přenechal většímu, silnějšímu soupeři.

Letadlo vylétlo nejdříve prudce vzhůru, najednou však změnilo směr a podobně jako orel se řítilo k jezeru. Těsně nad hladinou se pokusilo svůj prudký pád vyrovnat, bylo však už pozdě. Jedno křídlo brnklo o hladinu a letadlo se v prudkých skocích roztrhalo na kusy, které klesaly bezmocně ke dnu.

„Co to provádí?“ vykřikl muž na skále, který byl tímto sebevražedným aktem zděšen.

Z letadla nezbylo nic. Na hladinu se však vynořil pilot, kterého nadnášel jeho oblek. Člověk na ostrohu neváhal, skočil do vody a vytáhl jej na břeh.

Tak to vypadalo z pohledu pozorovatele a tak mi to Orko vyprávěl, protože ten pilot jsem byl já a byl jsem v bezvědomí. Pes pobíhal okolo mne ve snaze pomoci, ale pán ho napomenul.

„Sedni, Uli,“ přikázal psovi a přísně na něj pohlédl. Orko mne vynesl do nedaleké chaty a uložil na hrubou postel, kde mě prohlédl a ošetřil mi rány. Přitom povídal psovi:

„Tak vidíš kamaráde. Jestli se z toho dostane, tak budeš mít společnost. Teď už je to jen na něm a na bohu, pokud nějakého má. My jsme udělali, co jsme mohli.“

Nebyla to však tak docela pravda. Zápasil jsem se smrtí a člověk se psem se střídali u mého lůžka. Bylo potřeba mírnit horečky a tišit neklid, který se mnou

zmítal. Patrně znovu a znovu jsem prožíval zřícení letadla, protože prý jsem často křičel úzkostí... Po několika dnech jsem se zklidnil a probral se k životu. Když jsem otevřel oči, spatřil jsem psa, který mi usilovně třel jazykem ruku.

„Kde to jsem?“ zeptal jsem se zvířete, „ty víš, kde jsem? A kde máš pána?“

Pes mi však odpovědět neuměl, tak jen kňučel a radostně vrtěl ocasem. Pokusil jsem se tedy zvednout se z postele, ale zatím to nešlo. Slabost mne přemohla a já jsem se znovu propadl do bezvědomí. Probudil jsem se, když se stmívalo. V kamnech hořel oheň a úzkými pruhy nedoléhajících dvířek osvětloval místnost, ve které kromě mne nikdo nebyl a nebyl tam ani pes. Nebyl jsem si jist, jestli pes nepatřil jen do nějakého snu. Nevěděl jsem, jestli to celé, co právě prožívám, není divný sen. V tomto přemítání jsem znovu usnul a spal jsem až do rána.

Tu noc jsem zvládl krizi a ráno jsem mohl vstát. Cítil jsem se dobře, otevřel jsem tedy dveře a vyšel ven. Zhluboka jsem vydechl a vzápětí jsem vnímal, jak se mi plíce plní svěžím vzduchem. Až se mi zatočila hlava. Rozhlédl jsem se, a nic z toho, co jsem spatřil, jsem nepoznával. Předě mnou se třpytila hladina rozlehlého jezera, ale nebyl jsem si jist, jestli to není jen přelud. Stříbrné jezero bylo místy zahalené v závojnatejším oparu a na protějším břehu orámované strmými horami s bílými čepicemi na vrcholech. Uviděl jsem probouzející se zeleň a místy květiny, nad kterými poletoval bzučící hmyz. Z vrcholku blízkého stromu zazpíval pták a jiný mu vzápětí odpověděl.

Jsem snad v ráji nebo kde to vlastně jsem...? zeptal jsem se sám sebe. Napadlo mne, jestli ještě žiji a začal jsem překotně ohmatávat své tělo. Byl jsem živ a má mysl se uklidnila.

I když začínalo jaro, na okamžik jsem spatřil tuto krajinu jako podzimní. Vybavily se mi divoké husy, jak letí v hejnech nad jezerem. Byl to jen krátký přelud a já jsem si uvědomil, že jezero s husami zarámované ve zlatě všech možných odstínů patří do jiného snu.

„Je jaro, zůstaňme tedy u jara,“ řekl jsem si nahlas a tím jsem se rozhodl pro realitu. Překonal jsem slabost, která mne přinutila sednout si na práh, vstal jsem a poodstoupil od chaty, abych si ji prohlédl. Byla to dost masivní kamenná stavba s okenicemi a hrubě sroubenými venkovními dveřmi, které byly otevřené a přichycené kličkou ke stěně chaty. Vnitřní dveře byly zčásti prosklené. K boční stěně byla přilepena kůlna. Když jsem si vše zběžně prohlédl, vrátil jsem se na práh, tam jsem si znovu sedl, pozoroval krajinu a přemýšlel, co bude dál. Tam mne také našel pes a člověk, který mne zachránil. Nejdříve jsem spatřil psa, který ke mně přiběhl a začal se lísat. Mezitím co jsem se s ním mazlil, přišel člověk a oslovil mne jazykem, kterému jsem nerozuměl. Když viděl, že nechápu, řekl čistou angličtinou:

„Vítám tě do života, chlapče,“ a mně se ulevilo. Zamlouval se mi od prvního spatření, ale nevěděl jsem, kam bych ho měl zařadit. Byl kostnatý, do tmava osmahlý a bylo vidět, že má radost.

„Zatím se neznáme, i když už jsi tu pár dní a já věřím, že si budeme všichni tři rozumět.“

„Znamená to, že sem nepatřím? Ale kde jsem se tu vzal?“

„Spadl jsi přímo z nebe, ale o tom si povíme, až se trochu zotavíš. Teď mi jen pověz, jaké je tvé jméno. Jak tě můžu oslovovat, ať už pro nás nejsi jen neznámý.“

„Jmenuju se Lukáš.“

„A já jsem Orko. Můžeš mi tak říkat. Můj pes je Uli.“

Když jsme se takto seznámili, Orko mi pomohl vstát a odvedl mě zpátky do postele.

V průběhu několika dnů, ve kterých jsem se zotavoval, jsme se postupně oťukávali a sbližovali. Dověděl jsem se, že Orko už je zde starousedlík. Také mi popsal můj krkolomný kousek s letadlem, který měl za následek, že jsem proležel dvanáct dnů v posteli.

K Orkovi jsem se vzhledem k tomu, že byl starší a já jsem u něj byl jen nuceným hostem, choval zdvořile, ale s odstupem, ale jemu se to nelíbilo.

„Budeme žít jako rodina a v dobré rodině se lidé neoslovují jako šéf a podřízený,“ řekl mi.

Uzdravoval jsem se rychle. Přestože v této pustině nebyl nikdo kromě Orka a psa Uliho, neměl jsem špatný pocit. Bohatá příroda působila na mé smysly konejšivě a Orko mě dostatečně zaměstnával, takže jsem neměl čas na zbytečné myšlenky. Bylo stále co dělat. Především se musely každý den kontrolovat tři primitivní meteorologické stanice, které byly umístěny v různých výškách nad hladinou jezera. Jedna byla přímo u jezera, druhá nedaleko od chaty a třetí na vrcholu kopce za chatou, odkud byl pěkný výhled na jezero, které začínalo ve skalách na východě a stáčelo se do oblouku na jihozápad. Připadalo mi, že levý břeh, na kterém byla Orkova chata, je členitější, nežli pravý, který jsem z vrcholu kopce viděl jako veliký oblouk. Jezero však bylo tak rozlehlé, že ani z kopce jsem je nepřehlédnul celé. Orko dbal na to, abychom každý den ráno, odpoledne i večer před západem slunce provedli pozorování krajiny a záznam o teplotě, srážkách a rychlosti větru. Toto trojí obejití budek představovalo každodenně víc jak desítku kilometrů.

Také bylo potřeba obdělávat terasovitá políčka, která si Orko vybudoval a teď po mém příchodu se je snažil rozšířit. Pěstovali jsme zeleninu, čočku, brambory a také nějaké obilí. Kromě této každodenní práce jsme řezali a sekali dřevo nebo opravovali schody vedoucí od chaty k jezeru. Každý den jsme si nachytali ryby, které uměl Orko připravit na mnoho způsobů.

Náš společný život však nebyla jen práce, i když jí bylo hodně. V podvečer jsme odpočívali na skalním ostrohu, který byl od chaty vzdálen asi sto padesát metrů a vyrostl přímo z jezera. Odtud Orko pozoroval přilet mého letadla a zde také skočil do vody, aby mne zachránil. Spolu jsme pozorovali lovícího orla, který býval někdy sám, někdy s družkou a po nějakém čase začal zasvěcovat do umění lovu i své dva potomky. V této podvečerní době se hladina jezera leskla zlatavě a občas rudě, ale ráno bývala bílá jako čisté stříbro a místy zahalená mlžnými závoji, které se nad ní zvolna pohybovaly jako mátožné přeludy. Podvečerní chvíle na skále jsem měl moc rád. Zde jsem se prokousával svou pamětí a také jsem uvažoval, jak se odtud dostanu.

„Kam až dohlédnu, není vidět žádné stavení. To tu žiješ sám?“ zeptal jsem se jednou Orka.

„Na tomto břehu ano.“

„Protější břeh je obydlený?“ chtěl jsem vědět.

„Pokud vím, tak tam žije jen jeden samotář.“

„Stýkáš se s ním?“

„Kdysi ano, ale teď už ne.“

Pomyslel jsem si, že takovýto život je asi pěkná nuda, nahlas jsem to však nevyšlovil. Místo toho jsem se zeptal:

„Jak udržuješ kontakt s lidma?“

„Není s kým. Tady opravdu nikdo není.“

„A co lidi, kteří žijí dál v horách?“

Orko jen zavrtěl hlavou.

„Nejsou tu žádný lidi... V okruhu dvě stě mil nenajdeš živáčka.“

„Znamená to, že se odtud nemůžu dostat?“

„Tady nejsou cesty a terén je krajně neschůdný.“

To bylo ovšem dost zdrcující zjištění.

„Neboj se, není to tu tak zlé,“ konejšil mne Orko, ale já jsem tvrdošíjně myslel jen na to, jak se odtud dostanu.

„Co tě sem přivedlo?“ zeptal se mne Orko jednou při večeři, která většinou sestávala z polévky a jakési kaše.

„Nevím,“ odpověděl jsem po pravdě. „Na leccos ze svého života si vzpomínám, ale proč jsem tady a jak jsem se sem dostal, si nepamatuji.“

„To nic, to se spraví,“ uklidňoval mne Orko. „Vyprávěj mi svůj příběh,“ požádal mne, aby odvedl mou pozornost jiným směrem.

„Jaký příběh?“

„Tvůj životní příběh. Prostě to, co si pamatuješ.“

„Žádný nebyl,“ řekl jsem, když jsem se zamyslel a samotného mě to udivilo.

„Jak nebyl? Tomu nerozumím.“

„Prostě nebyl. Od narození jsem žil s rodiči a naše dny se sobě podobaly jako vejce vejci. Někdy to bylo dost těžké, ale většinou to šlo. Absolvoval jsem střední školu, pak jsem snad šel do světa.... Vzpomínám si, že jsem v tom smyslu nechal rodičům na stole dopis.“

„Šel jsi za prací?“ zeptal se Orko.

„To asi ne. Hledal jsem dobrodružství... Aspoň mám ten pocit.“

„A našel jsi je?“

„Asi ano, když jsem teď tady, i když to tu moc dobrodružně nevypadá.... Tedy krajina je tu krásná, to ano, ale k dobrodružství je asi potřeba něco víc.“

„Něco víc?“ zpozorněl Orko.

„Jistě. Kdo prožije dobrodružství, tak něco znamená.“

„Ty bys chtěl něco znamenat?“

„Každý to přece chce.“

„Co bys rád dělal? Co tě baví?“

„Baví mne třeba matematika, ale od té nemůžu čekat žádné dobrodružství.“

„Křivdíš matematice... To tolik toužíš po dobrodružství?“

„Každý po něm touží.... Zkoušel jsem nebezpečné sporty. I když je to zábava, není to ono.“

„Proč to není ono?“

„Není to skutečné dobrodružství.“

„Co ti to přineslo?“

„Vzrušení, ale jen na chvíli. Jen po tu dobu, co trvá nebezpečí. A potom ta chvílka slávy, která taky rychle pomine, pokud nedokážu vystupňovat svou odvalu a nezkusím něco ještě nebezpečnějšího. Většinou šlo o to být nejlepší.“

„Byl jsi nejlepší?“

„Někdy, ale ani to není ono.“

„Vzpomeň si, co tě přivedlo sem.“

„Přemýšlím o tom, ale opravdu nevím. Třeba jsem tu měl něco najít nebo se s někým setkat.“

„Tady v pustině, kde stovky mil nenajdeš živáčka? O tom silně pochybuji. Zajímalo by mne, proč mladý člověk zabloudí do takovýchto míst,“ řekl Orko spíše pro sebe.

„Nevím, možná jsem opravdu zabloudil. Třeba jsem měl namířeno někam jinam. Říkal jsi, že už tu žiješ dlouho, tak přece víš, proč jsi sem přišel.“

„Já znám své důvody, ale rád bych poznal i ty tvoje.“

Orko se zarazil. Napadlo ho, že překračuje hranici důvěrnosti a nechtěl, abych to považoval za vyzvídání, proto dodal omluvně:

„Jen bych ti chtěl porozumět a tvým prostřednictvím i současnému světu. Jsem už dlouho vzdálen od lidí. Pověz mi, jak bys chtěl žít?“

„Nějak tak, aby to mělo smysl,“ řekl jsem po krátkém zamyšlení. „Abych věděl, že můj život je k něčemu dobrý. K něčemu pořádnému dobrý. A taky bych chtěl zažít něco, na co do smrti nezapomenu.“

„Právě to žiješ, jen si to potřebuješ uvědomit. Zdá se, že ses pro dobrodružství narodil... Život je naše šance, ale náplň mu musíme dát sami,“ řekl Orko a tím tuto důvěrnou debatu ukončil.

Jednou jsem objevil na břehu jezera starou kocábku zarostlou křovím. Zeptal jsem se Orka, jestli ji můžu opravit. Ten po krátkém váhání souhlasil a přislíbil mi pomoc. Vytáhli jsme ji tedy na světlo a pustili se do práce. Už si na ni začaly dělat nárok mechy a lišejníky a některá místa byla dost zchátralá. Byli jsme však vytrvalí. Díry, které bylo možné utěsnit, jsme zaplnili směsí mechu a včelího vosku, a přelepili kusem látky. Nakonec jsme ji celou vysmolili pryskyřicí, kterou Orko po léta sbíral. Když jsme dokončili vesla, uběhl týden od chvíle, kdy jsme se do této práce pustili. Večer na skále mi pak Orko řekl:

„Nejsem moc rád, že jsi tu loďku objevil, ale nechci se stavět do cesty tvému osudu.“

Překvapeně jsem se na něj podíval.

„Proč spojuješ loďku s osudem? Je to jen loďka.“

„Jezero není tak nevinné, jak vypadá a tato loďka je veliké pokušení. Bude jen na tobě, jak se s tím vypořádáš.“

„O čem to mluvíš?“

„Poznáš všechno sám, jestli neposlechneš mé rady,“ dodal Orko a tím skončil toto téma.

Orkovo varování jsem nechápal. Co myslel upozorněním, že jezero není nevinné? Každý den po skončené práci jsme se v jezeře umyli a zaplavali si pár metrů u břehu. Na hloubku jsme si netroufali, protože voda byla zatím studená a tělo jejím chladem rychle tuhlo. Měl Orko na mysli toto nebo věděl o něčem, co se skrývalo v hlubinách jezera? Jaké nebezpečí kromě ledové vody z jezera hrozilo? Byly to snad nezvladatelné víry? Hladina, kam jsem až dohlédl, byla klidná, nic nenaznačovalo prudký pohyb vody někde uprostřed jezera. Rozhodl jsem se počkat, až o tom začne mluvit sám. Stalo se tak po několika dnech, když už jsem začal být netrpělivý a hlodalo ve mně pokušení vyjet si tajně. Když jsme seděli chvíli před západem slunce na skále, Orko se zeptal:

„Už nechceš s loďkou na vodu?“

„Rád bych, ale čekám, co mi povíš o jezeru.“

„Zdá se, že jsi trpělivý i ukázněný a to je dobrý předpoklad tvé budoucnosti. Až budeš chtít loďku vyzkoušet, drž se tohoto břehu a nepouštěj se daleko. Po proudu to není příliš nebezpečné, ale neztrať z dohledu tuto skálu. Hlavně se nevydávej na druhý břeh.“

„Neboj se, neobrátím se dnem vzhůru.“

„To předpokládám, ale to není jediné nebezpečí, které ti hrozí. Měl bys vědět, že na tomto břehu a v dosahu chaty jsi v bezpečí. Netýká se to jen jezera. Platí to i pro okolní krajinu.“

„Před čím mne varuješ? Jsou tu snad nebezpečné šelmy?“

„Jsou tu vlci, ale ti se drží v uctivé vzdálenosti a na člověka neútočí, pokud nejsou ohroženi nebo příliš hladoví.“

Cítil jsem, že Orkovo varování se netýkalo vlků nebo jiných zvířat, nechtěl jsem však vyzvídat. Druhý den odpoledne jsem si vyjel v loďce a držel se Orkových pokynů. Nevzdaloval jsem se od břehu a dojel jsem jen k zákrutě, o které mluvil. Překvapilo mne, jak je tato krajina při pohledu z jezera různorodá. K obloze se tyčily skály s pokřivenými borovicemi a pod skalami mezi tmavými vysokými smrky zářily jasnou jarní zelení ztepilé břízy. Některé skály vyrůstaly přímo z jezera, ale místy byl nízký travnatý břeh se spoustou květů. Krajina vypadala divoce. Na samotném jezeře nebylo nic překvapivého. Klidná, stříbrně se lesknoucí hladina, nad kterou čas od času vyskočila ryba. Druhý břeh byl tak vzdálený, že nebyly patrné podrobnosti, jen v jednom místě mi připadlo, jako by k obloze stoupal kouř. Když jsem se vracel, uviděl jsem Orka na skále. Čekal na mne.

„Je to tu moc pěkné,“ zhodnotil jsem svou cestu, když jsme se setkali. „Zdálo se mi, že jsem na druhém břehu viděl kouř.“

Orko na to nic neřekl a vrátil se do chaty chystat večeři.

Můj život v této pustině brzy získal pravidelný rytmus a také to nebylo tak zlé, jak jsem očekával. Dokonce přibylo volného času a tak jsem se vydával na krátké objevné výpravy do okolí chaty, při kterých mě doprovázel pes Uli. Orko proti tomu nic nenamítal, jen chtěl vědět, kterým směrem jdu a stanovil mi čas, kdy se mám vrátit. Pokaždé mi dal s sebou pušku a poučil mne:

„Tu pušku ti nedávám k lovu a k obraně ji patrně nebudeš potřebovat. Vystřel jen v případě, že se dostaneš do nebezpečí, se kterým si nebudeš vědět rady. Uslyším tě na vzdálenost jedné hodiny a dám ti znamení také výstřelem. Poznáš, že jsem tě slyšel a že se vydávám za tebou. Zatím se moc nevzdaluj od našeho domu. Asi po hodině chůze si chvíli odpočiň a vrať se. Za tu dobu tě budu čekat.“

Respektoval jsem Orkův pokyn a nepodlehл pokušení střílet po křepelkách nebo jen tak pro zábavu. Orko mě chtěl chránit a já jsem si toho vážil. Na jedné z těchto výprav jsem došel k bizarním skalám, od kterých mě dělil jezerní záliv. Sedli jsme si s Ulim na břeh a pozorovali druhou stranu zálivu. V jedné skále byl patrný vchod do jeskyně. Mne to zaujalo a zatím co jsem přemýšlel, jak bych se tam mohl dostat, Uli se celý zježil a začal zuřivě štěkat. Vůbec se nedal uchlácholit. Měl jsem dojem, že jsem zahlédl v tmavé jeskyni pohyb. Myslel

jsem, že je to vlk, tak jsme se rychle vrátili domů. Když jsem vylíčil své dobrodružství Orkovi, ten k tomu měl jen jedinou poznámku:

„Tak už je jisté, že o tobě ví. Myslel jsem si to.“

Co si myslel a kdo o mně věděl, to mi zatím neřekl. I když jsem měl o čem přemýšlet, netroufal jsem si nenaléhat na Orka otázkami. Čekal jsem, až mi to poví sám.

Dny ubíhaly a společný život nás sblížoval. Čím dál víc jsem si uvědomoval, že Orko je doopravdy rád, že jsem tam s ním. Nikdy mi nic přímo nezakazoval ani nepřikazoval, ale bylo vidět, že byl rád, když jsem respektoval jeho rady. Jednou jsem mu to přímo řekl:

„Dost často něco zpackám a ty se na mne přitom nikdy nezlobíš.“

Orko se tomu jen zasmál.

„Jsi mladý a učíš se. Bez omylů to nejde a u tebe vidím dobrou vůli. To stačí.“

„Chováš se ke mně jako otec... Možná ještě líp. Děti jdou rodičům často na nervy.“

„Tomu se nediv, rodiče mají velikou odpovědnost a hlavně strach o své děti. Ten je občas vykolejí a oni jsou pak rozrušení.... Měl jsem také syna, tak to znám.“

„Pověz mi něco o sobě,“ požádal jsem ho, ale Orko se vyhnul přímé odpovědi.

„Cesty osudu,“ řekl jen.

„Co je s nimi?“

„Kříží se s naším životem a my se jim nemůžeme vyhnout. Můžeme se jen rozhodnout, kterým směrem se dáme. Připadám ti jako tvůj otec a ty mně jako můj syn, dám ti tedy jedno otcovské ponaučení... Pamatuj, že vždycky o tobě rozhoduje tvoje volba. Když se setkáš s osudem, tak jen dobrá volba tě může posunout dál.“

„Jak poznám, že jsem se setkal s osudem?“

„Někdy to nepoznáš, ale jindy ano. Rozhodovat se však musíš mnohokrát za den, i když to není přímo osudové. Zvykni si rozhodovat se správně i v maličkostech, pak je větší naděje, že bude správná i tvá osudová volba.“

Stín, který jsem zahlédl v jeskyni za zálivem, mi nedal pokoj a neustále jsem na něj musel myslet. Vypravil jsem se tam ještě několikrát, nic už jsem tam však neviděl a Uli zůstával také klidný. Přesto mě to místo přímo neodolatelně přitahovalo. Cesta k němu vedla jen po vodě. Bylo to však proti proudu a to bylo opačným směrem, než mi Orko dovolil projíždět se na loďce. Rozhodl jsem se, že o tom s Orkem promluvím. Proto jsem jednou při večeri řekl:

„Rád bych se podíval do té jeskyně za zálivem.“

„Myslíš tu jeskyni, co tě připravuje o klid?“

„Jak to víš?“ zůstal jsem překvapen.

„Je to Jeskyně Úzkosti.“

„Proč jí tak říkáš?“

„Protože to tak je.“

„Tomu nerozumím.“

„Porozuměl bys, kdybys do ní vstoupil. Kdo tam vejde, toho přepadne strach. Naprosto bezdůvodná panika, přestože tam nic není.“

„Tys tam byl?“

„Byl a znovu bych tam nešel.“

Tím jsme skončili rozhovor o jeskyni za zálivem, ale já jsem na ni musel neustále myslet. Ještě několikrát jsem ji pozoroval přes záliv, ale nic se tam nedělo. Přesto pro mne byla ta jeskyně jako magnet. Přitahovala mě tak, že už jsem pomalu nemyslel na nic jiného. Často jsem na ni s Orkem zaváděl řeč, vyzvídal jsem, co tam je, ale on se těmto rozhovorům vyhýbal a jen mě varoval. Začínal jsem být tou jeskyní posedlý a tak ve mně postupně uzrálo rozhodnutí, že se do ní podívám. Zkusil jsem to říct Orkovi, ale ten to jednoznačně odmítl.

„Nezkoušej to, nemáš tušení, jak je to nebezpečné,“ řekl mi a tím byla debata o jeskyni ukončena.

JESKYNĚ ÚZKOSTI

Má zvědavost byla silnější nežli Orkovo varování a tak jednou dopoledne, když Orko s Ulim obcházel meteorologické budky, jsem si vzal loďku a vydal se proti proudu k jeskyni. Před ní byl kousek břehu. Tam jsem vystoupil a povytáhl loďku, aby mi neodplula. Opatrně jsem nahlédl dovnitř, ale kromě přítmi jsem neviděl vůbec nic. Zapálil jsem tedy louč, kterou jsem si s sebou vzal a vstoupil jsem dovnitř.

Zprvu se nic nedělo, postupoval jsem tedy bezstarostně do hloubi jeskyně. Po chvíli jsem se ohlédl a zjistil jsem, že jsem v úplné tmě. Neviděl jsem východ z jeskyně a zmocnil se mě první záchvěv strachu. Zpočátku to nebylo zlé, strach jsem dokázal překonávat, tak jsem šel krok za krokem dál. S každým dalším krokem však rostla moje úzkost, ale bylo to, jako kdybych překročil nějakou magickou hranici. Vrátil jsem se nedokázal. Cosi mě nutilo, abych šel stále dál, až jsem si připadal jako natažený strojek bez vlastní vůle. S každým dalším krokem ve mně narůstalo napětí a došlo to tak daleko, že už jsem jen šel a šel, a naprosto pasivně čekal, co se bude dít. Rozbolela mě hlava a po chvíli jsem nevěděl, jestli je horší rychle vzrůstající bolest hlavy nebo tíseň, která mě stále více svírala. Postupně jsem nabyl přesvědčení, že v jeskyni je něco živého, něco děsivého, někdo, kdo ohrožuje můj život. Moje fantazie pracovala na plné obrátky, až ztvárnila obrovskou nestvůru...

Zmocnila se mne nelidská hrůza, která mi odkrvila mozek. Ztuhly mi svaly a já jsem přestal ovládat své tělo. Nakonec jsem nebyl schopen pohybu. Sedl jsem si na zem, přitiskl se ke stěně a byl jsem bezmocný jako kus kamene. Hořící louč mi vypadla z ruky a její plamen zvolna skomíral. Ležela na dosah ode mne, ale já jsem neměl sílu pro ni sáhnout. Snažil jsem se soustředit na ten kousek dřeva své myšlenky, protože jsem v něm viděl svou naději. Tělo i mozek mi vypověděly poslušnost. Najednou jsem cítil, že to, co se ke mně z hloubky jeskyně blíží, je už velice blízko. Ve tmě jsem tušil obrysy nestvůry, slyšel jsem dech, ucítil jsem zápach z obrovské tlamy, který se nesnesitelně zvětšoval a to vystupňovalo děs, který mě úplně ochromil. Skomírající plamínek pochodně nedokázal nic ozářit a s ubývajícím světlem se ztrácela i má naděje na přežití. Ztratil jsem vědomí...

Probudil jsem se až v loďce, ve které se mnou byli Uli a Orko.

„Díky bohu,“ oddechl si Orko, když jsem otevřel oči.

„Jak jsi mě našel?“ zeptal jsem se, když jsem se trochu vzpamatoval z té hrůzy.

„Tak už víš, proč jsem tě varoval?“

„Ano, vím... Co je v té jeskyni?“

„Nevím. Možná je to nějaký plyn a možná tam sídlí sám d'ábel.“

„Jak jsi mě našel?“

„Tušil jsem, že se tam vydáš. Když sis vzal loďku, vydal jsem se za tebou po břehu. Myslím, že jsem přišel jen taktak.“

„Byl tam netvor?“

„Bylo tam zlo.“

„Ty ses nebál?“

„Jistěže ano. Pocítil jsem stejnou hrůzu jako ty, ale strach o tebe mi nedovolil, abych jí podlehl.“

Od toho dne byl náš vztah důvěrnější a srdečnější. Poznal jsem, že Orko byl schopen položit za mne i život.

Skála, ze které jsme rádi pozorovali kroužící orly, nám sloužila k odpočinku a také jsme si tu rádi povídali. Přes den nebyl na nadbytečné řeči čas. Vyprávění jsme si nechávali na podvečer na skále. Tam jsme také rozebrali dobrodružství v jeskyni.

„Proč jsem propadl tak hrozně panice? Byl jsem úplně bezmocný.“

„Nevím, proč se tak děje, ale kdybys šel ještě o dvacet metrů dál, narazil bys na kostry lidí, kteří tam zahynuli.“

„Když jsem se přiblížil po prvé k jeskyni, tak tam určitě něco bylo. Něco jsem tam spatřil a cítil to i Uli. Celý se zježil, vycenil zuby a začal štěkat jako šílený.“

„Ano. Strachu tam propadají i zvířata.“

„Uli by si přece nic nevymyslel.“

„Něco tam je, ale co je to, na to ti neodpovím.“

„Projevuje se to i mimo jeskyni?“

„Žiju tu už hodně dlouho, ale zatím jsem se s ničím neobvyklým nesetkal. To ale neznamená, že to nepůsobí i venku.“

„To byl ten důvod, proč jsi nechal zarůst loďku křovím?“

„Ano, ale nejen to,“ řekl Orko a obrátil se na Uliho. „Pojď Uli, jdeme vařit večeři.“

Celý příští den jsem měl o čem přemýšlet. Ještě stále mě svíral strach a chvílemi se o mne pokoušela panika, i když jsem se od chaty nevzdaloval a do loďky jsem nevstoupil. Orko tušil, co se se mnou děje a tak mě důkladně zaměstnával. Dopoledne jsem pracoval na políčkách a když slunce ve svém denním oblouku začalo klesat, pomáhal jsem Orkovi s prací na herbáři, kterým se zabýval ve volných chvílích. Každou rostlinu nejdříve pečlivě nakreslil tužkou a pak ji oživil akvarelem. V této činnosti byl velmi zručný a vytvářel tak

drobná umělecká dílka. Já jsem rostliny lisoval a prováděl záznamy. Přitom jsem si uvědomoval, jak je čas relativní. Orko si ztěžoval, jak čas letí, ale já jsem to viděl jinak. Mně se vlekl. Ne, že bych neměl co dělat. Pracoval jsem na záhonech, lovil ryby, sekal dřevo, obcházel meteorologické budky a dělal jsem vše, o co mě Orko požádal. Přesto mi připadalo, že dny jsou tu nekonečné. O tom jsem mluvil s Orkem odpoledne, když jsme se zabývali herbářem.

„To máš tak,“ řekl Orko, „když má člověk před sebou ještě mnoho let života, tak každý den, který prožije, jako kdyby z té hromady ani nebyl. Není to vidět. Ale když už zbývá jen málo, tak si ho člověk více váží a dává si pozor, aby nepromarnil ani hodinu.“

I když jsme všechny dny prožívali prakticky celé spolu, večer jsme si šli stejně sednout na skálu. Když jsem se trochu zklidnil z traumatu v jeskyni, vrátil se Orko k mému zážitku, ale ne tak, že by jej rozebíral a nimral se v podrobnostech. Prostě mě chtěl upozornit i na jiné nebezpečí.

„Zatím jsem neodpověděl na tvé otázky, ale dneska to chci napravit. Uvědomil jsem si, že když tě neupozorním na nebezpečí, tak tě před ním neochráním. Na druhém břehu žije poustevník.“

„Viděl jsem kouř.“

Orko se na mne zkoumavě podíval.

„Co je s ním?“ zeptal jsem se, „jí snad lidi? Vždyť ty jsi taky poustevník.“

„Ano, ale to je něco jiného. Já jsem ode všeho trochu. Trochu meteorolog a trochu sběratel, taky si vedu záznamy o životě zde, o každém motýlovi i ptákově, které tu spatřím, i o proměnách v krajině. Mé poustevničení není cílem, ale nutností. Mám rád lidi a těším se, že s nimi budu ještě jednou žít... Pevně tomu věřím.... Ten, co žije na druhém břehu, nepotřebuje lidi, on komunikuje s něčím mimo tento svět. Je to šaman. Zabývá se magií.“

Orko to řekl s despektem.

„A proto je nebezpečný?“

„Ano. Může tě vtáhnout do svých čarodějnických praktik, když si zamane. Magie je přitažlivá...“

„Jako ta jeskyně?“

„Tak nějak. Oboje probouzí zvědavost, ale magie zprvu nenahání strach. Spíše okouzluje. Poskytuje podněty k přemýšlení, ale je jako bažina. Člověk nesmí být moc zvědavý, aby nezabloudil a nepropadl se do ní.... Pamatuj si, pokud si s těmito věcmi nic nezačneš, jsi chráněn. Začít si s magií nebo něčím mimozemským znamená otevřít dveře k sobě. Nikdy nevíš, kdo do nich vstoupí...“

„Jak to myslíš, že do nich někdo vstoupí?“

„Tak jak to říkám. Bytost, či něco nebo někdo neviděn neslyšen, ale s touhou ovládnout tě, řídit tvé myšlenky i tvoje rozhodování....“

„Máš na mysli něco nehmotného, nějakého ducha?“

„My je nazýváme démony.“

„Ty něčemu takovému věříš?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Ovšem,“ odpověděl po kratičké odmlce, ale naprosto vážně, „chápu tvou otázku. Ty jsi *západní* člověk a uvažuješ racionálně, jak je to ve tvé zemi zvykem... Náš svět je pestřejší o bytosti, které nevidíme, ani jinak nevnímáme, které však přesto mohou vstupovat do našich životů. Mohou být dobré i zlé.“

„Démony si dáváš do souvislosti s poustevníkem z druhého břehu?“ zeptal jsem se.

„Ano. Určitě už o tobě ví a dá o sobě dříve či později vědět.“

„Teď mluvíš o poustevníkovi?“

„O šamanovi. Jistě si bude chtít na tobě ověřit svou moc.“

„Mám se ho bát?“

„Ne, to v žádném případě, ale nevyhledávej ho. Bude tě různými způsoby lákat, ale dokud za ním sám nepřijs, nevtáhne tě do svého čarodějnictví.“

Věci, které mi Orko říkal o poustevníkovi z druhého břehu, byly divné, ale po traumatu v jeskyni, před kterou mě varoval, už jsem neměl důvod mu nevěřit.

Trvalo hezkých pár dní, než jsem se zbavil rozechvění a opakovaně se vracející úzkosti, kterou ve mně probudila jeskyně. Až po čase mne začalo zajímat, co vyvolalo takovou paniku. Jednou, když jsme spolu opravovali střechu chaty, jsem řekl Orkovi:

„Rád bych zjistil, o co v té strašidelné jeskyni jde.“

„Ty se tam chceš vrátit?“ přerušil Orko práci a překvapeně na mne pohlédl.

„To asi ne, ale ten strach měl nějaký důvod. Chtěl bych jej poznat... ten důvod.“

„Ti, co se v jeskyni proměnili v kostry, to asi také chtěli poznat.“

„Třeba tu hrůzu vyvolává nějaké záření.“

„Možná záření, možná plyn a možná tam něco hrozného žije,“ řekl Orko, „zarmoutilo by mne, kdyby ses tam znovu vrátil.“

„Nechci tam jít. Rád bych pozoroval tu jeskyni aspoň z dálky. Jestli tam někdo nebo něco žije, tak to jistě vychází taky ven.“

„Víš co? Dokončíme tu střechu a pak si o tom popovídáme,“ rozhodl Orko a pustil se do práce.

K tomuto tématu jsme se dostali až před večerem na skále. Pozorovali jsme západ slunce a Orko začal:

„Těší mne toto období, kdy narůstá den. Za chvíli dosáhne slunce na své dráze vrcholu a den se bude krátit. Přibývající den přináší naději a ubývající smutek. Nemám rád tmu.“

„Ani já ji nemám rád.“

„A přesto tě znovu láká jeskyně.“

„Tak to není,“ zaprotestoval jsem, „jeskyně mne neláká. Chci jen poznat příčinu svého strachu a chci se ho zbavit.“

„Když je to tak, zkusíme to spolu. Začneme tím, že budeme pozorovat jeskyni z dálky. Ne od zálivu. Jestli ten strach někdo vyvolává, věděl by o nás a nic bychom nezjistili. Zítra ti ukážu místo, odkud budeš neviděn pozorovat vchod do jeskyně.“

Příští den jsme pozorovali jeskyni spolu a v dalších dnech jsem se o to pokoušel sám. Nic jsem však neviděl, tak mě to brzy přestalo bavit. Jeskyně přestala evokovat mou fantazii a Orkovi se vrátil klid.

KOUZELNÍK SALVA

Po několika dnech jsem se chystal znovu na jezero. Když jsem připravoval loďku, Orko mi řekl:

„Pluj si, kam chceš. Teď už víš o nebezpečí a všechno ostatní je tvá volba.“

„Jak to vypadá ve směru proti proudu?“ zeptal jsem se.

„Jezero začíná pod vodopádem. Je to velkolepý pohled, ale k vodopádu je daleko. To není výlet na jeden den. Tam se zatím nevydávej. Navíc jsou tam nebezpečné proudy.“

„Krajina před vodopádem, co mě tam čeká?“

„Skalní bludiště. Tam si musíš dát pozor, aby ses nezamotal, abys neztratil hlavní tok. Mohl bys zabloudit.“

Když jsem vstoupil do loďky, Orko mi popřál šťastnou cestu a pro povzbuzení mi krátce zamával. Hladina byla klidná, proud téměř žádný a veslování bylo radostí. Zprvu bylo jezero rozlehlé, ale postupně je začaly svírat pobřežní skály a rozčleňovalo je množství malých i velkých zálivů a také jednotlivé útesy, které vyčnívaly z jezera. Brzy jsem ztratil představu o hlavním směru a přestal jsem se orientovat. Odložil jsem tedy vesla, abych zjistil, kam směřuje proud a vtom jsem si uvědomil ticho, které bylo tak veliké a tak zvláštní, že šplouchání vody pod mými vesly znělo nepopsatelně hlučně. Připadalo mi to nepřirozené, zkusil jsem tedy několikrát zavolat „halóóó“, abych to divné ticho trochu ozvučil a mnohočetná ozvěna mi vracela hluboce a dlouho znějící „óóó, óóó, óóó--m. Vykřikoval jsem tedy i jiná slova a pozorně poslouchal, jak je tento roztráštěný prostor proměňuje.

Vyhlédl jsem si jeden útes, z něhož jsem se chtěl rozhlédnout po krajině. Tyčil se k obloze jako mohutná věž oddělená od ostatních skal hladinou jezera. Byla tam možnost přistát a jeho plochý vrchol mi připadal dostupný. Připlul jsem k tomu skalisku a napůl vytáhl loďku z vody na kousek písčitého břehu. Okolní skály, i ta, co se týčila nade mnou, vrhaly hluboké stíny na hladinu jezera a celá krajina byla jako zakletá. Abych se zbavil tísně, začal jsem vystupovat na vrchol a jak jsem se vzdaloval od hladiny, přibývalo i světla, které zahnilo chmury. Nahoře se mi otevřel překvapivý výhled. Skály byly přibližně stejně vysoké a jejich vrcholy byly ploché. Byly to odštěpky bizarně rozčleněného masivu. Před miliony let to patrně byla rovina, kterou rozervala voda spolu s nekonečnými věky na spoustu zálivů a na jednotlivé útesy. Krajina to byla divoká a působila dost bezútěšně. V některých skalách byly ve výšce asi jednoho metru nad hladinou otvory, které mohly být vstupy do jeskyň. Podivné bylo, že všechny byly, podobně jako vrcholy skal, ve stejné výšce. Rozhlédl jsem se, našel hlavní tok, chvíli jsem si odpočinul ovíván slabým vánkem a pak jsem začal sestupovat. Dole mě čekalo překvapení. Vedle mé loďky seděl malý černovlasý a černooký muž s kožešinovou čepicí na hlavě a poloprázdným vakem na zádech.

„Ty máš loď a já se potřebuju dostat na břeh. Čekám tu na tebe,“ oslovil mne podivně sípavým hlasem.

Zamrazilo mě při pomyslení, co by se stalo, kdyby si byl neznámý loďku prostě vzal a odplul s ní. Také mi bylo divné, kde se tu vzal, když kolem dokola byla jen voda.

„Odvezu vás. Nastupte si,“ vyzval jsem muže, když jsem stáhl loďku na vodu. „Kde jste se tu vzal?“

„Nevšiml sis mne.... Když jsi vystupoval nahoru, já jsem sestupoval na opačné straně skaliska dolů.“

Bylo to sice divné, ale bylo to vysvětlení. V tuto chvíli nebyl čas o tom přemýšlet.

„Kam to bude?“ zeptal jsem se jako taxikář, když jsem odrazil od břehu.

„Na pravý břeh, tam mám svou poustevnu.“

Vzpomněl jsem si na Orkovo varování a pozorně jsem si ho prohlédl. On si to zřejmě uvědomoval, můj zkoumavý pohled však snesl.

„Díváš se zpřímá a to je dobře,“ řekl a prohlížel si mě podobně jako já předtím jeho.

„Ty otvory ve skalách, to jsou vstupy do jeskyní?“ zeptal jsem se, abych narušil tu nepříjemnou komunikaci očima.

„Spíše do jeskyněk. Tady je to pořádně prošpikované. Prošel jsem jich řadu, ale nic tam není.“

Odvezl jsem jej kam si přál a vrátil jsem se domů. Teprve když jsme se rozloučili, mne napadlo, že jsem se zapomněl zeptat, jak se dostal na tu skálu, když tam byl sám a neměl loďku. Jediné vysvětlení bylo, že ho tam někdo přivezl.

Orkovi jsem o tomto setkání neřekl. Báł jsem se, že bych probudil jeho úzkost a to jsem nechtěl. Rozhodl jsem se však, že se tam vrátím a podívám se do některé té jeskyňky.

Další den bylo hodně práce a na návrat do té roztříštěné krajiny nebyl čas. Řezali jsme s Orkem popadané stromy a stahovali dřevo k chatě, abychom se zajistili na zimu. Když jsme natahali pořádnou hromadu větví i menších kmenů, navrhl Orko půldenní odpočinek. Využil jsem toho a vyjel jsem si na jezero. Směřoval jsem rovnou k útesu, u kterého jsem minule našel neznámého člověka. Chtěl jsem si prohlédnout stopy, které tam mohly zůstat. Našel jsem dvoje. Byly tam otištěny podrážky mých vlastních bot a pak také stopy měkkých mokasín, které kopírovaly chodidlo. Zvláštní bylo, že nesměřovaly od jezera, ale jen k jezeru.

Ten snad musel spadnout z nebe, pomyslel jsem si a nastoupil jsem do loďky, abych obeplul útes ve větším okruhu. Chtěl jsem si jej dobře prohlédnout. Zprvu jsem nepřišel na nic nápadného. Teprve až jsem se dostal na opačnou stranu

ostrůvku, všiml jsem si, že za keřem, který vyrůstal ze stěny útesu, je výrazně tmavší místo. Nejprve jsem si myslel, že je to stín keře, ale pak jsem si uvědomil, že to je otvor do jeskyně. Rozhodl jsem se, že se tam podívám. I když jsem měl podivný pocit, chtěl jsem tam aspoň nakouknout.

Výstup nebyl těžký, ale křovisko, které krylo vstup do jeskyně, bylo pichlavé. Opatrně jsem odhrnul větve a nahlédl do otvoru. Byla tam opravdu jeskyně, která směřovala šikmo dolů. Vidět bylo jen kousek, dál se houstnoucí šero proměnilo v úplnou tmu. Připadlo mi však, že v dálce asi dvou metrů, kam se nedalo dosáhnout, se na zemi něco blýská. Byl jsem ve velikém pokušení vlézt do jeskyně, ale po zkušenosti s první jeskyní jsem to vzdal. Rozhodl jsem se, že na prozkoumání jeskyně se nejdříve připravím a pak se tam vrátím. Nezamýšlel jsem vstupovat dovnitř, na to jsem zatím nebyl dost statečný po svém prvním zážitku, jen jsem byl zvědavý, co se to tam třpytí.

Příležitost k návratu se mi naskytla hned příští den. Orkovi jsem oznámil, že si vyjedu na vodu a když odešel obhlédnout meteorologické budky, dal jsem do loďky lano, mačetu, zápalky a lucernu z kůlny. Neměl jsem v úmyslu vstoupit do jeskyně, říkal jsem si, že ty věci si беру pro případ něčeho nečekaného. Cestou jsem si vzpomněl na mého hosta v loďce, který mi říkal, že jeskyně prošel, ale nic tam nebylo. Přesto jsem byl zvědavý a také jsem se rozhodl, že do jeskyně buď nevstoupím vůbec nebo jen malý kousek.

Cesta mi uběhla poměrně rychle a loďku jsem zakotvil na stejném místě jako minule. Pro jistotu jsem ukryl vesla, vzal jsem si věci a vystoupil k úzkému otvoru ve skále. Zkoušel jsem dosáhnout mačetou k tomu, co se tam blýskalo, ale byla krátká. Musel jsem aspoň kousek dovnitř. Našel jsem vyčnívající kámen, kolem něhož jsem omotal jeden konec lana a druhý jsem si uvázal kolem pasu. Za lano v pase jsem zastrčil mačetu a zapálil knot v lucerně. Pak jsem se protáhl dovnitř. Asi dva metry byla úzká chodba plná pavučin. Na konci chodby jsem uviděl blýskavý plíšek. Sehnul jsem se pro něj a schoval jej do kapsy. Kousek ode mne byly schody směřující dolů. Byl jsem v tu chvíli jako zhypnotizovaný. Neodolal jsem a s úzkostí jsem po nich sestupoval, až jsem přišel do jeskyně, která nebyla o mnoho vyšší, než jsem byl já sám. Byla to vlastně rozšířená, svažující se chodba, jejíž konec se ztrácel ve tmě.

Zesílil jsem plamen a pozdvihl světlo do výšky, abych lépe viděl. V blikotavém světle jsem spatřil okovanou truhlu. Postavil jsem světlo na zem a zkusil zvednout víko. Kde jsem se truhly dotknul, zůstaly otištěny mé prsty. Svými dotyky jsem narušil souvislou vrstvu prachu. Hlavou mi probleskla myšlenka, že jsem ještě nic neudělal a už jsou tu moje otisky. Truhla byla zavřená a jak jsem záhy zjistil, byla i zamčená, ale klíč byl v zámku. Po určitém úsilí jsem jím otočil a víko se uvolnilo. Otevřel jsem truhlu, posvítil dovnitř a zůstal jsem ohromen. Byla naplněna perlami a drahokamy, které se třpytily i

v tom slabém světle různými barvami. Uvědomil si, že to je poklad nepředstavitelné ceny. Na strach jsem úplně zapomněl a uvažoval jsem, co s tím. Truhla byla tak veliká, že nebylo možné ji odnést, tak mne napadlo nacpat si těmi kamínky aspoň kapsy.

Už už jsem sahal po pokladu, když vtom jsem uslyšel silné bouchání. Ohlédl jsem se a v žilách mi ztuhla krev. Za mnou stála vysoká temná postava. Asi bych omdlel, kdybych si včas neuvědomil, že je to můj vlastní stín. Vzápětí jsem si vysvětlil i ten buchot. To tak silně tlouklo mé vlastní srdce. V jeskyni kromě mne nikdo nebyl, přesto jsem se cítil velice stísněně a strach, který se vrátil a narůstal, hrozil zahltit mě panikou. Nechal jsem tedy vše tak, jak to bylo, zavřel jsem truhlu a vydal se na zpáteční cestu. Když jsem vystoupil po schodech, a uviděl světlo, které pronikalo do jeskyně zvenku, ulevilo se mi. Rychle jsem sestoupil k loďce, stáhl ji na vodu a usilovně jsem vesloval pryč. Nemohl jsem se zbavit dojmu, že ačkoliv jsem v jeskyni nikoho neviděl, někdo mne tam pozoroval.

Jak jsem se vzdaloval od útesu, mizela i tíseň, která mne sevřela v jeskyni. Přestal jsem veslovat a vyndal z kapsy čtvercový plíšek, na který jsem téměř zapomněl. Kdyby byl kulatý, vypadal by jako zlatá mince. Na jedné straně byl vyobrazený havran a jablko a na druhé byl nápis v neznámém písmu. Uvědomoval jsem si, že pokud je to mince, bude nejspíš cenná a dokonce jsem měl pocit, že už jsem se s něčím takovým setkal. Nedokázal jsem si však vzpomenout, kdy a kde jsem takovou věc viděl. Teď mi ležela na dlani jako důkaz, že to, co jsem spatřil v jeskyni, nebyl sen. Chvíli jsem si ji prohlížel, přendával ji z ruky do ruky a nakonec jsem ji vrátil do kapsy. I když jsem byl ještě stále ohromen tím obrovským bohatstvím, byly mé pocity smíšené. Zápasila ve mně touha po pokladu s vědomím, že na to nemám právo, protože nevím, komu poklad patří.

Vždyť jsem to našel v pustině, kde není kolem dokola živáčka. Je to tedy nález a můžu si jej vzít... Nebo aspoň část, přesvědčoval jsem sám sebe, ale dobře mi nebylo. Měl jsem co dělat i se strachem, s úzkostí, která na mne dosedla v jeskyni a ještě mne neopustila. Od okamžiku, kdy jsem spatřil to obrovské bohatství a pak se dotkl této mince rukama, jsem měl pocit, že dělám něco nedovoleného. V hlavě se mi vyrojila spousta myšlenek, které omlouvaly mou touhu po tom pokladu. Namlouval jsem si, kolika lidem bych tím pomohl, kolika dětem bych zaplatil vzdělání, financoval bych výzkum nebo postavil nemocnice, prostě tyto nápady se jen rojily. Přitom mě však ani na okamžik neopouštěla myšlenka, že budu fantasticky bohatý a že to bude velmi příjemné.

V tý skále to leží jen tak bez užitku, říkal jsem si v duchu, *a kdo ví, jak se to tam dostalo. Třeba si to tam schovali lupiči. Možná už ani nežijí. Nikdo pořádný by si to tak nemožně neschovával...* Takhle nějak obloudily ty kamínky mou hlavu, ale svědomí bylo neúprosné. Docela vzadu na mne vystrkovalo růžky a vrčelo „*je to krádež, budeš ten, co krade, budeš zloděj*“.

Hlasu svědomí jsem však brzy přestal věnovat pozornost a uvolnil jsem cestu myšlenkám, které mě začaly omotávat jako pavučina a svědomí zatlačovaly kamsi do koutku mé duše. Na úzkost, která rozbušila mé srdce v jeskyni, jsem cestou úplně zapomněl. Začal jsem spřádat plány, jak přepravím to bohatství do civilizace a jak ho zatajím. Uvědomoval jsem si, že musím být velice opatrný, aby se nikdo nedověděl, jak jsem k němu přišel. V tomto snění se odvíjela moje cesta k chatě. Prudká euforie mě vynášela do nebe, ale vzápětí vždy následoval pád, když jsem si uvědomil, že v současnosti je téměř nemožné přepravit třeba i část toho, co jsem tam viděl, přes kterékoliv hranice, aniž bych vzbudil pozornost. Navíc tu byl Orko, můj dobrodinec, ale v tuto chvíli i problém. Netušil jsem, jak bude reagovat, až mu povím o pokladu. Spolu bychom poklad přepravili do chaty, ale jak jsem znal Orka, ten byl schopen něco takového rázně odmítnout.

Při těchto úvahách jsem si vzpomněl na příhodu s dědou, když jsem byl ještě malý kluk. Šli jsme spolu kolem jedné zahrady a přes plot vyčnívala větev se dvěma krásnými hruškami, které se na mne už z dálky usmívaly. Bylo to přímo rajske pokušení. Rozběhl jsem se, abych je utrhl, ale děda mne zarazil.

„Pamatuj, že jsi synem svého otce a v našem rodě nikdy nikdo, kam až paměť sahá, nekradl,“ řekl mi tenkrát důrazně, ale mně se to moc nelíbilo.

„Žádný z mých spolužáků by takovému pokušení neodolal,“ řekl jsem mu hluboce zklamán.

„To nemůžeš vědět,“ odpověděl na mou námitku děda, „ale i kdyby to byla pravda, je dobré zůstat poctivý. Na poctivosti můžeš postavit svou hrdost.“

Dozvuky této drobné příhody byly doma, když jsem se setkal s babičkou a trochu vzdorovitě jí příhodu vyprávěl. Ta to viděla trochu jinak.

„To je dobře, že jsi odolal,“ pochválila mě, i když jsem si to nezasloužil. „Třeba jsi tím pomohl někomu, kdo se právě rozhodoval, že vyloupí banku. Ty jsi mu tím, že ses překonal a tu cizí hrušku neutrhl, dodal sílu, aby překonal své špatné pokušení.“

„Tam nebyl nikdo, ani žádný lupič, ani banka,“ odporoval jsem.

„Nebyl tam, ale mohl být někde jinde, možná i velice daleko,“ zněla babiččina pohotová odpověď.

„Třeba i v Africe?“ zeptal jsem se rozzlobeně, protože její nechápavost mě popuzovala.

„I v Africe,“ řekla babička pevně.

To už jsem vůbec nechápal, ale usoudil jsem, že hádat se s babičkou znamená prohát, protože ona měla vždycky na všechno nějakou odpověď.

Teď jsem si na ten zážitek vzpomněl a uvědomil jsem si, že poklad, který jsem před chvílí viděl, mi nepatří a nepatří mi ani ten kousek zlata. Dostal jsem v návalu zklamání chuť mrštit jím do vody, ale uvědomil jsem si, že je to jediný důkaz, že se mi to jen nezdálo. Svědomí na chvíli zvítězilo, ale zápas ukončen nebyl.

Orko mě už z dálky vyhlížel, ale já jsem z toho neměl radost. Zprvu jsem mu nechtěl o svém zážitku, o pokladu v jeskyni ani o zlatém plíšku nic říkat, ale když jsem viděl, jak se upřímně raduje z mého návratu, jak se mu ulevilo, že jsem zase doma, rozhodl jsem se, že mu to povím. Příležitost se k tomu naskytla po večeři. Když jsme snědli každý misku čočky s vařenou pšenicí a sklidili nádobí, položil jsem tu věc na stůl.

„Kdes to vzal?“ zeptal se Orko s úletem, když si to prohlédl. Pověděl jsem mu o jeskyni v útesu a zmínil jsem se i o člověku, kterého jsem převážel, a o stopách, co vedly jen směrem k loďce.

„Jel jsem tam kvůli těm stopám a objevil jsem jeskyni s pokladem,“ vysvětlil jsem.

„Převážel jsi šamana. Co jsi vyčetl z těch stop?“

„Že ten člověk spadl z nebe, protože jeho stopy vedly jen od skály k loďce. Od břehu ke skále chyběly,“ pokoušel jsem se vysvětlovat.

„Lucasi,“ tak mi Orko říkal, „slib mi, že mi povíš vždycky všechno, s čím se tu setkáš.“

V Orkově hlase byla naléhavá starost, kterou jsem v souvislosti s posledními událostmi nechápal, ale v tu chvíli nebylo možné neslíbit. Teprve až jsem podlehl jeho naléhání a slíbil mu, co po mně žádal, viditelně se mu ulevilo. Já jsem však byl zklamán, protože jsem očekával dychtivou radost. Místo toho jsem cítil jemné pokárání.

„Nemáš představu, co všechno tě tu může potkat,“ řekl a dodal, „ta mince je velice vzácná a hned zítra ji musíš vrátit na místo, kdes ji vzal.“

Byla to tedy opravdu mince a dostalo se mi zklamání, protože jsem se měl vzdát jediného důkazu, že jsem prožil něco neobyčejného. Orko však věděl, proč to po mně chtěl. Ta mince by byla poutem mezi mnou a pokladem.

„Copak nechápeš, že tak vzácné mince se jen tak někde nepovalují? Dokonce ani v pustině? To všechno tam na tebe bylo nastražené. Hrozí ti nebezpečí... Zítra tam pojedou s tebou.“

Příští den jsme vrátili minci na původní místo a více se o této jeskyni nebavili. V mé mysli vyvstala zrádná otázka, jestli si nechce Orko uchovat celý poklad pro sebe. Brzy jsem si však uvědomil, že když jsem chtěl Orkovi ukázat truhlu s pokladem, tak to odmítl a do jeskyně vůbec nevstoupil. Odbyl mě větou:

„Víš, mne už blýskavé kamínky vůbec nezajímají.“

Třeba to předstírá, napadlo mě, protože takový nezájem o bohatství jsem neuměl pochopit. Brzy jsem si však uvědomil, že mé podezření je neoprávněné a styděl jsem se za ně.

Po příhodě s pokladem jsem přestal vyjíždět na jezero a raději jsem chodil s Ulim na křepelky nebo králíky, případně jsem obsluhoval meteorologické budky nebo lovil ryby. S pokladem jsem se v duchu rozloučil, ale spokojený jsem nebyl. Měl jsem pocit, že jsem o něj byl připraven Orkem i svým dědečkem a babičkou, kteří už nežili. Také mi nešla z mysli mince, která mě přivedla k pokladu. Byl jsem čím dál přesvědčenější, že už jsem ji někde viděl, jen jsem si nemohl vzpomenout kdy a kde.

Jednou, když jsem se potloukal dost daleko od chaty, uviděl jsem drobnou postavu poustevníka z druhého břehu. Překvapilo mne to, ale než jsem se stačil zeptat, kde se tu bere, on začal sám.

„Tak tady žiješ,“ řekl radostně, „aspoň vím, kde tě hledat, když si budu chtít popovídat.“

„Jak jste tu dlouho?“ zeptal jsem se, i když poustevníkově radosti ze setkání jsem příliš nevěřil.

„Tady na tomto břehu? Teprve několik dnů.“

„Myslel jsem u jezera.“

„U jezera? To už si ani nepamatuju. Nepočítám léta.“

Nepočítá léta. Zamrazilo mě, když to řekl. Bylo pro mne nepředstavitelné ztratit život tady u jezera.

„To máte tolik práce?“ zeptal jsem se zbytečně, „čím se tu celé dny zabýváte?“

„Nejde o práci, ale o pochopení. V mládí jsem odešel do pustiny proto, že mezi lidmi bylo příliš myšlenkového šumu, který rušil soustředění.“

„Tady se soustředíte?“

„Jistě. K tomu, aby člověk poznal i jiný, mimosmyslový svět a našel i možnost využít jej ve svůj prospěch, nesmí být ničím přesycený. Ani jídlem, ani pitím, ani lidskou společností, ani informacemi, které se na tebe hrnou ze všech stran. A vůbec už nesmí podlehnout pohodlí.... Tady nehrozí nic z toho.“

„Poznal jste ten jiný svět?“ zeptal jsem se, ale poustevník neodpověděl, změnil jsem tedy téma hovoru. Zajímalo mne, jestli ví o pokladu v jeskyni.

„Tady se jistě nacházejí i drahé kameny,“ řekl jsem a on se na mne zkoumavě zadíval.

„Nejen drahé, ale určitě pěkné krystaly. Můžeš tu najít ametysty, opály, křišťály, zirkony, zkrátka okolí jezera je bohaté na nerosty. Naštěstí si toho lidé ještě nevšimli.... Krajinu tady chrání to, že tu nejsou cesty. Prostě je to krajina bez cest a je divoká, tedy neschůdná.“

Představoval jsem si, co by s ním asi udělal poklad v jeskyni a byl jsem v pokušení zmínit se o něm. Šmejdil po okolí jezera a já jsem se s ním po první setkal u skály s pokladem. Zdálo se mi nepravděpodobné, že by o něm nevěděl. Možná byl podobně založený jako Orko a poklad ho nezajímal. Chtěl jsem se zmínit, ale nakonec jsem mlčel.

„Jsem rád, že jsme se potkali, aspoň se můžeme občas navštívit,“ řekl a chystal se odejít.

„Žiju tady nedaleko v chatě s Orkem. Pojd'te dál, seznámím vás. Jistě vás rád uvidí.“

„Snad až někdy jindy,“ omluvil se a zmizel v houštinách.

Večer jsem vše pověděl Orkovi. Ten při mém vyprávění zvažněl.

„Vzal sis od něj něco nebo jsi mu něco dal?“

„Ne. Nic nechtěl, ani mi nic nenabízel.“

„To je dobře. Tak za prvé není to poustevník, i když si tak říká, ale kouzelník-šaman, a za druhé, už se na tebe zaměřuje.... Asi ti bude vstupovat do cesty a bude tě lákat, ale pamatuj si, že si nesmíš od něj ani od nikoho jiného nic vzít a nikomu nesmíš nic dát, i kdyby to byla sebemenší maličkost.“

„Copak tu žije ještě někdo jiný?“

„Kouzelníka znám a nikoho jiného jsem neviděl,“ řekl Orko. „Přesto mám pocit, že je nás tu víc.“

Orkovo varování jsem ani v nejmenším nechápal, ale v tuto chvíli jsem neměl odvahu žádat vysvětlení.

Po setkání s kouzelníkem se mi staly dvě zvláštní příhody. Nejdříve to byl živý sen.

Podivná snová vzpomínka mne přivedla do zahrady na kraji lesa, kde jsem obklopen poduškami ležel jako malé dítě v kočárku ve stínu stromu a zvědavě pozoroval mihotání lístků nad svou hlavou, se kterými si pohrával vánek. Při této zábavě se mi krásně usínalo. Vzpomínkou se mihla maminka, která se sklonila nad kočárkem, ta však rychle zmizela a místo ní jsem spatřil v koruně stromu hada, který se v líných kličkách nahýbal nad kočárek a pozoroval mě uhrančivýma očima. Měl nade mnou převahu a byl si toho vědom.

„Jak jsi hladký a hebký,“ říkal mi, „celý tvůj malý dům, co se tak pěkně pohupuje, je vystlán těmi nejjemnějšími poduškami. A z tebe sálá teplo a ještě něco, čemu nerozumím, ale je to moc příjemné.“

„Tak pojd' za mnou,“ vyzval jsem hada.

„Copak ty se mne nebojíš?“ zeptal se mne.

„To nevím. Mám se bát?“

„Ne, neboj se, neublížím ti... K tobě nepůjdu, i když by to bylo moc pěkné možná i pro tebe. I já jsem hebký. Moje hadí přirozenost by mne však nutila, abych tě omotal svými kličkami a to je moc velké pokušení. To bych nezvládl. Zadusil bych tě, ty malý človíčku. Pak by přišel velký člověk a zabil by mne. K jídlu jsi moc veliký a zabít tě jen pro pokušení, to nechci. Třeba se ještě jednou setkáme a ty mi oplatíš slabost, kterou mám v tuto chvíli pro tebe. Rozumím řádu věcí a rád říká, že ty máš žít.“

Had se odplazil a lístky toho velikého stromu, jehož koruna byla zašpičatělá, mě ukolébaly do spánku...

Vtom jsem se celý zpocený probudil.

„Co to bylo? Co to jen bylo...?“

Viděl jsem sám sebe jako malé bezmocné dítě, které neverbálně rozmlouvá s hadem.

Tento podivný sen mi nešel z mysli, to jsem však ještě nevěděl, že podivných snů tu prožiji více. Večer jsem o něm řekl Orkovi.

„Zvláštní sen,“ poznamenal. „Vypadá to jako dávná vzpomínka, i když podivná. Možná tímto způsobem někdo vstupuje do tvé mysli.“

„Můžu se bránit?“

„To nevím. Hlavně se nenech zastrašit nebo zlákat někam, kde bys nechtěl být. Určitě bys litoval.“

Druhá příhoda byla úplně jiná a stalo se to na skále, když jsem tam odpočíval. Byl jsem v tu chvíli sám, nebyl se mnou ani pes Uli. Seděl jsem a díval se do dálky směrem k západnímu obzoru. Okouzlovaly mě vzdálené hory a já jsem na okamžik zavřel oči, abych si představil, co je za nimi.

Najednou se v nekonečné dálce na obloze objevil bod, možná malý kroužek, ze kterého vylétl pták a letěl směrem ke mně. V duchu jsem se zájmem pozoroval ptáka, který se ke mně rychle blížil. Nerozeznával jsem dobře jeho podobu, otevřel jsem tedy oči, abych se lépe podíval, ale v tom okamžiku celý výjev zmizel. Uvědomil jsem si, že jsem to sledoval se zavřenýma očima. Pocítil jsem lítost nad zmizelým obrazem, zavřel jsem tedy znovu oči a přál si, aby se vše opakovalo.

Za chvíli, teď už s vědomím, že mám zavřené oči, jsem opět uviděl bod, ze kterého vylétl pták. Tentokrát jsem se rozhodl, že oči neotevřu, dokud nezjistím, co to je za ptáka a kam letí. Chtěl jsem vidět výjev až do konce. Jak se pták blížil, zachvělo se mi srdce.

Bílá holubice, pomyslel jsem si radostně, *to je dobré znamení.*

Ve vteřině jsem však zkameněl. Nebyla to holubice, ale dravec, který se řítí přímo ke mně. Uviděl jsem těsně před sebou strašný zobák a pařáty, které se už už hrozily zatnout do mých prsou. Strašlivě jsem se lekl a otevřel oči. Výjev zmizel a už se neopakoval. Celý omámený jsem si prohlížel oblohu, ale nic jsem tam nespatriil.

Orko, jemuž jsem to večer vyprávěl, to pochopil jako varování.

„Hrozí ti nebezpečí a někdo tě varuje. Je to moc dobře, máš tu přítele. Upozorňuje tě, abys byl opatrný.... Někdo se ti představí jako bílá holubice, ale ve skutečnosti to bude dravec. Dej si pozor.“

„Pěkně vypelichaný dravec,“ dodal jsem pohrdlivě, „ten, kterého jsem viděl, byl vypelichaný.“

Tyto podivné věci mě znepokojovaly a tak jsem jednou oslovil Orka.

„Toho oškubaného dravce bych pochopil, to může být symbol, ale co ten sen?“

„I to je symbol. Had tě mohl zabít, ale neudělal to. Naopak žádal, abys mu toto milosrdenství někdy vrátil...“

„Neviděl jsem tu žádného hada.“

„V tělesné podobě tu nejsou, ale v duchovní ano. Možná víc než mezi mnoha lidmi.... Had je symbol moudrosti, převahy, ale i zla,“ pokračoval Orko, který si všiml, že mu moc nerozumím. „V tomto případě bych to spíše chápal jako varování.“

„Jistě pro to máš nějaké vysvětlení.“

Orko se zamyslel a pak řekl:

„Dobře, povím ti, co si myslím, ale nevím, jestli je to pravda. Žiju tu už dlouho a leccos jsem vyzkoušel.... Připadá mi, že v tomto kraji je koncentrovaná nějaká velká síla.“

„Jaká síla?“ chtěl jsem vědět.

„Nejspíš duchovní a řekl bych, že dobrá. Ale jak už to bývá, kolem dobré síly se soustředí mnoho zla, aby ji jako pijavice vysávalo. Když by ses chtěl dostat k tomu dobrému, musel by ses probíjet kruhem pijavic.“

Při seznamování s krajinou jsem postupně prozkoumával vzdálenější místa, nacházel jsem však jen stezky zvěře, které nevedly k lidským příbytkům. Přesto jsem byl přesvědčen, že lidé musí být někde blízko, ale v této divoké krajině je těžké je najít. Neuměl jsem si prostě představit krajinu bez lidí. Věřil jsem, že když vystoupím na některou z hor na protější straně jezera, uvidím daleko do kraje a najdu i cestu, která mě dovede k lidem, protože lidé mi začínali moc chybět. Mezi jezerem a horami byly četné skály a divoký, těžko prostupný les. Nevěděl jsem, s čím se setkám, ale byl jsem rozhodnut vystoupit na některou tu vysokou horu na druhém břehu.

Řekl jsem o svém záměru Orkovi, ale tomu se to vůbec nelíbilo.

„Nejsem horolezec a nikdy jsem to nezkusil. Navíc už nejsem nejmladší a nejsem trénovaný, nikdy jsem nebyl horolezec. Nevím, jestli bych takovou túru zvládl. Nakonec bych ti byl přítěží.“

„Nechci, abys mne doprovázel. Zkusím to sám.“

„Na to není ani pomyšlení. Sám tam jít nemůžeš, to je opravdu o život.“

Uvědomil jsem si, že v této věci se nenabízí řešení. Proti Orkově vůli jsem odejít nechtěl. Nechtěl jsem ho zarmoutit a nepřímo ho tím nutit, aby se tam vydal se mnou, jsem také nechtěl. Přestal jsem o tom tedy mluvit, ale nepřestal jsem na to myslet.

Jednou jsem potkal kouzelníka a mezi řečí jsem si postýsknul, že bych rád vystoupil na některou ze vzdálených hor, abych se rozhlédl po kraji.

„K čemu ti to bude dobré?“

„Stýská se mi po lidech.“

„To je ovšem zlé. Tady v okruhu stovek mil těžko najdeš živáčka. A odejít se odtud nedá. Ty hory jsou jen těžko schůdné. Jsou tu příkré stěny, propasti, ledovce a ledovcové řeky.“

„Stejně bych se rád rozhlédl aspoň z některého toho kopce.“

„Proč to tedy neuděláš?“ zeptal se kouzelník.

„To přece není tak jednoduché... Nemám partnera, který by šel se mnou. Orka tam nutit nechci a sám tam jít nemůžu už kvůli němu.“

„To se tam chceš táhnout se svým tělem?“

„Jak jinak?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Přece mentálně. Když budeš chtít, rád tě doprovodím... Dám ti však dobrou radu. Neříkej o tom svému Orkovi, protože by ti to určitě rozmluvil. On vidí za každým keřem ďábla.“

„Mýlí se snad?“

„Jistěže nemá pravdu. Svět není jen černý nebo bílý, je i něco mezi tím.“

To, co mi kouzelník nabízel, slibovalo veliké dobrodružství a bylo to veliké pokušení.

„Rozmyslím si to a řeknu vám, až se příště setkáme.“

„Dobře. Na příští setkání se připrav tak, že budeš jíst jen minimum a pokud to půjde, vynechej maso.“

„Kdy se uvidíme?“ chtěl jsem vědět.

„Neboj se, bude to v pravý čas.“

Kouzelníka jsem neviděl týden a celý ten čas jsem měl na přemýšlení o tom, co mi nasadil do hlavy. Nic se mi nedařilo, byl jsem mrzutý, měl jsem permanentně hlad a stíhaly mne drobné nehody, které mě jen rozladovaly. I když dosavadní setkání s kouzelníkem měla podivnou příchuť, tak jsem ho vyhlížel a poslední den jsem ho doslova hledal sžírán netrpělivostí. Potkal jsem ho u zálivu, na jehož protějším břehu byla Jeskyně úzkosti. Byl jsem s Ulim

ukrytý v porostu a pozoroval vchod do Jeskyně. Vtom Uli zavrčel, já jsem se ohlédl a spatřil jsem kouzelníka.

„Láká tě ta jeskyně?“ oslovil mě kouzelník a pohladil Uliho po hlavě. Ten nejdříve ucuknul a zavrčel, ale když jsem ho napomenul, tak se nechal pohladit.

„Rád bych věděl, jestli je obydlená.“

„Chceš vědět, jestli tam nežije nějaký člověk?“

„Jednou jsem tam něco nebo někoho zahlédl. Viděl jsem tam nějaký stín.“

„To byl jen klam. V té jeskyni nikdo není.“

„Byl jste uvnitř?“

„Nebyl, ale byl jsem v mnoha jeskyních a v žádné jsem nenašel stopy po lidech.“

Při tomto rozhovoru jsme se vzdálili od zálivu a já jsem přemýšlel, jestli ho mám varovat před tou jeskyní. Bylo mi divné, že nevěděl o tom, jak tato jeskyně působí, když se pohyboval po obou březích jezera a znal zde všechno. Zvláštní bylo i to, že jsem se s ním setkal u útesu, ve kterém byla jeskyně s pokladem, což je hmatatelná stopa po člověku, a on přitom tvrdil, že tu nejsou žádné stopy po lidech. Záhadné bylo, jak se přepravoval bez cizí pomoci z jednoho břehu jezera na druhý. Už jsem tu nějaký čas žil, ale zatím jsem nespatriil na hladině jezera jinou loďku, nežli Orkovu. Napadlo mne, že se ho na to zeptám.

„Jak se dostáváte přes jezero?“ vyslovil jsem otázku, kterou jsem měl na jazyku od prvního setkání.

Kouzelník se nejdříve zarazil, ale pak odpověděl, i když vyhýbavě.

„Jsou tu určité možnosti, ale musí se o nich vědět.“

„Mentální cestování je jedna z nich?“

„Jistě, ale toho nevyužívám pro tyto cesty. Jsou i jiné způsoby, jak překlenout jezero, třeba loďka.“

„Povězte mi něco o mentálním cestování,“ požádal jsem ho.

„Rozhodl ses, že to zkusíš?“

„To ne, nejdřív bych o tom chtěl něco vědět.“

„Nejvíce ti poví praktická zkouška... Jestli chceš, můžeme to zkusit hned. Bude to trvat jen chvíličku.“

Já jsem se zdráhal, nechtěl jsem přistoupit na tuto hru, kouzelník se však na mne upřeně zahleděl a rázem se všechno změnilo. Než jsem se nadál, tak jsem ležel na zemi. Najednou jsem pozoroval své tělo ležící v trávě z výšky asi pěti metrů a Uli se ode mne vzdálil a kňučel. Kouzelník se smál, já jsem však dostal strach z té podivné situace a zatoužil jsem, aby se vše vrátilo do původního stavu. V tom okamžiku jsem se octnul ve svém těle a probíral se ze spánku.

„Co to bylo?“

„Nic zvláštního,“ řekl kouzelník, „jen jsi poznal, že tvoje entita se skládá ze dvou složek. Z hmotného těla a ještě z něčeho navíc, co může existovat za určitých okolností i mimo tvé tělo.“

„Tohle je mentální cestování?“

„Ano. Tímto způsobem můžeš vidět všechno na tomto světě, dokonce i mimo tento svět,“ řekl kouzelník a dychtivě čekal, co tomu řeknu.

„Mohl bych tak prozkoumat i tu jeskyni támhle za zálivem?“

„To snad až později.... Když jsme se dostali tak daleko, mohli bychom se spřátelit,“ navrhl kouzelník.

„Já jsem Lukáš.“

„Dobře, když k tomu potřebuješ jméno, můžeš mne oslovovat Salvo.“

Jeho jméno mi připomnělo výstřel, on sám se však choval přátelsky, i když byl obklopen tajemstvím a já jsem v tu chvíli nechápal, co proti němu Orko měl.

„Budeme se vídat, Salvo?“

„Ovšem, pokud o to budeš stát. Rád bych tě pozval na druhý břeh.“

„Jak se tam dostanu?“

„Máš přece loďku.“

„Ta je Orkova. Nevím, jestli bude souhlasit.“

„Neboj se ho. Nemusí to vědět nebo mu to oznam a on se s tím nějak vyrovná.“

Tobě se to řekne, pomyslel jsem si, ty asi nevíš, co to znamená, když má někdo někoho rád. V tu chvíli jsem si vzpomněl na Orkovo varování, abych se před ním měl na pozoru. Přesto jsem pozvání neodmítl, ale ani nepřislíbil. Rozhodl jsem se, že se o tom poradím s Orkem. Kouzelník se ušklíbl a mně připadlo, že sledoval můj myšlenkový pochod.

„Ještě něco,“ vyslovil jsem na závěr provokativní otázku. „Možná jste poustevník, ale umíte věci, o kterých se obyčejným lidem ani nezdá. Jste kouzelník?“

Salva se jen uchechtnul, v očích mu zablýsklo a řekl:

„Když myslíš?“

Večer po tomto divném setkání jsem nemohl usnout. Hlavou se mi honily ty nejpodivnější myšlenky o kouzelníkovi, které mi ho představily v nejrůznějších podobách. Od dobromyslného strejdy až po záhadné monstrum. Nevěřil jsem mu, že by nevěděl nic o Jeskyni úzkosti a velkou záhadou spojenou s ním byly i jeho stopy v písku u vzdáleného útesu, vedoucí jen jedním směrem. Rozhodl jsem se, že této věci přijdu na kloub.

Příští den jsem řekl Orkovi:

„Potkal jsem kouzelníka.“

„Ano? Vyplývá z toho něco?“ zpozorněl Orko.

„Představil se mi jménem Salva a pozval mne na druhý břeh. Zeptal jsem se ho, jestli je kouzelník.“

„Odpověděl ti?“

„Nepopřel to.“

Orko na to vůbec nic neřekl až do večera. Večer na skále sám zavedl řeč na kouzelníka.

„Tak náš soused na druhém břehu si teď říká Salva,“ poznamenal posměšně.

„Představil se mi tak.“

„Víš, kdo byl Salva?“

Samozřejmě jsem nevěděl.

„Zlý démon, který bojoval proti Krišnovi. Chceš tam jet?“ zeptal se a pokynul hlavou směrem přes jezero.

„Rád bych... Když mi půjčíš loďku.“

Orko sledoval pohledem hory a dlouho nic neřikal. Posléze prohodil:

„To víš, že ti ji půjčím.... Nechci být ten, kdo ti dává příkazy nebo zákazy. Jen se bojím, aby ses nedostal do něčeho, co bys nezvládl.“

„Co mi hrozí?“ zeptal jsem se a zpříma se podíval na Orka.

„Nevím to přesně... Třeba závislost, která by tě tam upoutala na celý život.... Myslím si, že proto, abys uvízl v nějaké bažině, ses přece jen nenarodil.... Vím taky, že při chybném kroku může být ohrožen i tvůj život.“

„Myslíš, že Salva mě chce zabít?“

„Ne, to přímo ne. Jen se dívá na život jinak. Když se dostaneš do svízelné situace, patrně ti neposkytne pomoc. Nezná soucit. Zdá se, že city jsou mu cizí.“

„Ty ho znáš?“

„Říká si různě, i když je to pořád týž člověk.... Hledá objekty pro svůj výzkum.“

„Co ho zajímá? Co zkoumá?“

„Mimo jiné i vlastnosti hmoty, ale také mentalitu člověka.... I když se uchýlil do samoty, potřebuje člověka... Je kolem něj hodně tajemství.“

„To je špatné, že někoho potřebuje?“

„Ne, to je přirozené, ale on nehledá přítele nebo lásku, ale objekt výzkumu. Tak mi to připadá.“

„Je zlý?“

„To nevím, ale asi tě bude chtít ovládnout.“

„Myslím, že už se to stalo,“ řekl jsem a vyprávěl Orkovi příhodu, která se mi s ním stala nedaleko zálivu.

„Tak vidíš, určitou zkušenost už máš. Nechci ti bránit v tom, co chceš poznat, ale pamatuj si, nic od něj neber a nic mu nedávej. Nesmí mít žádnou tvou věc... Ani maličkost. Nic, čeho by mohl využít k čarodějným kouskům. Třeba tvé vlasy... Mohl by si tě omotat a nebyl bys schopen svobodně se rozhodovat.“

„Tak dobře. Budu si tyto věci pamatovat a budu opatrný.“

„Domluv se s ním a jeď tam tak, abys to stihl v jednom dni. Abys byl do večera zpátky.“

„Ještě něco,“ řekl jsem, „to, že u toho útesu vedly jeho stopy jen k loďce a ne opačným směrem, také něco znamená. Nevím, co si o tom mám myslet a rád bych to prozkoumal.“

Orko na to sice nic neřekl, ale já jsem cítil, že mne chápe.

Příští den jsem jej požádal, aby hlídal hladinu jezera.

„K čemu to bude dobré?“ chtěl vědět Orko.

„Přece dokážeme zjistit, jak se přepravuje přes jezero.“

„Sice by bylo nejlepší vůbec si kouzelníka nevšímat, ale když myslíš, že něco zjistíš, tak to můžeme zkusit. Co chceš dělat ty?“ zeptal se.

„Pojedu omrknout stopy k útesu. Ty by nám mohly leccos vysvětlit.“

„V tom máš pravdu, ale pojedeme tam spolu a pojedeme hned.“

Orkova nabídka mě potěšila. Neměl jsem dobrý pocit ze záhad, se kterými jsem se zde setkával a současně jsem cítil, že mezi mnou a kouzelníkem něco vzniká. Mne k němu přitahovala zvědavost, ale co chtěl on? V mých představách se mihla obrovská, jemně se chvějící pavoučí síť - (web), a pavouk číhající v skrytu. Orko střežil, abych se nedotkl nesprávného vlákna, abych nerozechvěl síť nezvyklými vibracemi, abych nedal impuls k něčemu, co bych nezvládl.

Otisky kouzelníkových bot v písku u útesu už byly narušené větrem, ale ještě byly patrné. Přicházely ze směru, kde byl vstup do jeskyně a končily u rýhy, která tam zbyla po loďce. Dalo se z nich vyčíst, že nedělal zbytečné pohyby. Přišel k loďce, tam si sedl a čekal.

„Podíváme se do jeskyně,“ navrhl jsem, když jsme prozkoumali stopy a Orko souhlasil. Vzali jsme lucernu, již jsme s sebou vozili a vylezli k otvoru, který směřoval dovnitř skály.

„Počkej, půjdu první,“ rozhodl Orko a rozsvítil lucernu.

Uvnitř jsme postupovali pomalu a všímali si všeho. Hledali jsme stopy v potrháných pavučinách, na stěnách i na podlaze, ale moc toho nebylo, až na jednu nespornou věc. Mince, kterou jsem dal na stejné místo, kde jsem ji předtím vzal, tam nebyla. Postupovali jsme po schodech dolů a já jsem se těšil, že konečně ukážu Orkovi poklad. Truhla však zmizela a zůstal tam jen sotva patrný obdélník v místě, kde předtím stála.

„Přece jsem si to nevymyslel,“ řekl jsem v rozčarování a znělo to nepříjemně dutě, „a neumím si představit, že by ji takový človíček, jako je kouzelník, odnesl. Já jsem s ní ani nepohnul.“

„Pojďme odtud,“ rozhodl Orko a já jsem rád poslechl.

Když jsme veslovali domů, řekl mi:

„Vím, že sis to nevymyslel. Ta truhla tam byla, zbyl tam po ní obdélník a po nás jistě stopy v prachu, kterých jsme si nevšimli. Je dobře, že sis nevzal ani kamínek. Bylo to tam nalíčené na tebe. Jak ta mince, tak truhla. Někdo tě chtěl nalákat na bohatství.“

Asi by mne dříve nebo později nalákal, pomyslel jsem si a pocítil jsem zklamání i přesto, že už jsem se s pomyšlením na poklad rozloučil.

„Víš co, nachytáme si ryby,“ navrhnul Orko a předal mi vesla.

„Zapomněli jsme prohlédnout stěny, jestli tam není maskovaný otvor do nějaké další jeskyně,“ upozornil jsem Orka.

„Myslíš na soustavu vzájemně propojených jeskyní a chodeb?“

„Tak. Nějakým způsobem se přece přepravuje z jednoho břehu na druhý.“

„Že jsou jeskyně propojené, v tom máš asi pravdu, ale buď si jistý, že bychom nenašli vůbec nic. Uvidíš jen to, co ti bude dovoleno.“

Začínalo být zřejmé, že tu nejsme tak sami, jak mi Orko tvrdil. Vrátila se mi představa neviditelné webové sítě, ve které se pohybují. Když se neopatrně dotknu některého vlákna, síť se rozezvučí a pavouk zbystrí pozornost.

Co se stane, když vládce sítě zjistí, že jsem se zapletl?

Na tuto otázku jsem nedokázal odpovědět a neměl jsem ani představu.

Nějakou dobu po tomto výletě se nedělo prakticky nic. Salva se neukazoval a já jsem nevěděl, jestli mám být rád. Bojoval jsem s vlastní netrpělivostí, ale i s obavami, čím by mě mohl kouzelník překvapit. Rozhodl jsem se, že tentokrát vystopuji, jak se dostává přes jezero a hladinu jsem pozoroval každý den od rána do setmění. Ta však zůstávala beze změny. Nic neobvyklého ji nezčeřilo. Když už jsem si myslel, že se Salva neukáže, spatřil jsem na jezeře džunku. V tom okamžiku se všechno změnilo. Nedůvěra ze mne spadla a já jsem mu běžel pln radosti naproti ke schůdkům.

„Už jsem myslel, že jste na mne zapomněl,“ uvítal jsem ho.

„Tak už víš, jak se přepravuju přes jezero?“

„Jak jinak než v loďce,“ řekl jsem vesele.

„Přijel jsem si pro tebe.“

„Buď vítán,“ oslovil ho chladně Orko, který se objevil nahoře nad schody.

„Přijel jsem si pro Lucase,“ vysvětlil Salva a dodal, „rád bych mu ukázal svůj brloh.“

Orko na to nic neřekl, mne však vyzval, abych se šel připravit na cestu. V chatě mi pak řekl:

„Vem si svou loďku, ať jsi nezávislý a dlouho se tam nezdržuj. Cesta tam trvá asi dvě hodiny. V každém případě se vrať před setměním. Dbej na to, aby ses neopozdil. Pamatuj, že umí věci, o kterých nemáš ani ponětí, tak si dej pozor, abys tam nenechal něco svého, abys tam něco nezapomněl.“

„Splním všechno, co mi radíš, ale proč tak veliká nedůvěra? Copak ti někdy ublížil?“

„Nemáme se rádi.“

Nad tím se dalo jen zavrtět hlavou, tak jsem chtěl odejít, ale Orko mě zarazil.

„Počkej přece,“ zavolal na mne. Když jsem se zastavil, objal mne, jako kdybychom se už neměli vidět a řekl:

„Pamatuj, že tě mám rád.“

„Dobře, popřej mi šťastnou cestu.“

„Šťastně se vrať,“ řekl Orko, ale já už jsem ho příliš nevnímal a bezstarostně jsem odešel ke schodům vedoucím k vodě. Kousek od nich bylo malé molo, u kterého byla uvázaná naše loďka.

„Nemusíš si ji brát,“ zavolal na mne Salva, když viděl, kam jsem zamířil.

„Vesluju rád a navíc se se mnou nemusíte vracet.“

Salva to nekomentoval, jen se vyčítavě podíval na Orka, který stál před chatou.

„Tak jedem,“ řekl a odrazil od břehu.

Na druhém břehu jsme přistáli před Salvovou chatou, která byla zvenku spíše chatrčí přilepenou jako hnízdo ke skále. Dojem se však změnil, když jsme vstoupili dovnitř. Chatrč byla pouze předsíní kouzelníkovy bytu. Ten byl vytesán přímo ve skále. Salva mi ukázal místnost, ve které bydlel. Kromě police s knihami tam bylo i nádobí a dvě úzké palandy.

„Žiju tu sám,“ vysvětlil, „ta druhá postel je pro případného hosta.“

„Navštěvuje vás někdo?“ zeptal jsem se.

„Ne, za celou dobu, co jsem tady, jsi můj třetí host.“

„Jeden byl Orko,“ řekl po krátkém zaváhání, „a ten druhý jeho syn.“

„Orko má syna?“

„Měl syna, ale ten se mu ztratil... Orko z toho viní mne.“

„Co se stalo?“

„Nejspíš se utopil, když se vracel na druhý břeh k Orkovi.“

Z této místnosti vedly ještě jedny dveře.

„Tam je laboratoř,“ vysvětlil, když si všiml mého pohledu.

„Jste chemik?“

„To přímo ne, ale chemií se trochu zabývám.... Přesněji alchymií, ale jen okrajově.“

„Co to představuje?“

„Hledám podstatu hmoty.“

„Kámen mudrců,“ vyslovil jsem bezděčně.

„Ano, kámen mudrců jako prostředek k transmutaci hmoty. Může proměnit kov v jiný kov.“

„Umíte jej vyrobit?“ zeptal jsem se.

„Zatím ne, ale jsem na stopě této sloučeniny, jsem už dost blízko.“

Poustevník otevřel dveře laboratoře a já jsem spatřil na policích a stolech spoustu baněk, zkumavek, porcelánové misky, hmoždíře, kahany, brusy, překapávací zařízení a přístroje, o kterých jsem neměl ponětí, k čemu by mohly sloužit.

„Tak takhle vypadá laboratoř alchymisty,“ vydechl jsem jako ve snu. Všechno bylo seřazeno až do nejmenších podrobností, v místnosti byl dokonalý

pořádek a ze všeho dýchala zvláštní tajemná atmosféra. Mou pozornost upoutal zlatě se lesknoucí závěs uprostřed stěny.

„Něco ti ukážu,“ řekl Salva a odhrnul závěs, za kterým byly dveře. Ty odemkl a přede mnou se otevřela nevelká místnost, která mi vyrazila dech. Zde bylo všechno ze zlata. Stěny kryly zlaté závěsy, na zlatých stolcích stály zlaté mísy s perlami a drahokamy, v polici zčásti zahalené závojem utkaným ze zlata byly různé zlaté předměty, vázy i sochy, které měly tyrkysové, smaragdové nebo rubínové oči. Připadal jsem si jako v jiném světě. V rohu stálo křeslo potažené zlatým brokátem. Salva na ně ukázal a řekl:

„Tady rád odpočívám.“

Potom vzal z police jednu sošku s černýma očima a podával mi ji.

„To všechno je skutečné zlato?“ zeptal jsem se udiveně.

„Ano. Nic tady není z obyčejného zlata, které se někde vytěžilo. Když budeš chtít, ukážu ti, jak se dělá zlato z olova, a tady toto,“ řekl a ukázal na sošku, „je zlatý Šiva v té nejlepší kvalitě. Od této chvíle jej můžeš považovat za svého.“

Mně se na okamžik zatmělo před očima a vtom jsem si vzpomněl na starožitníka Mojsuse. *Toto zlato není obyčejné. Nebylo vytěženo ani v Africe, ani na Aljašce nebo na Sibiři. To nebylo vytěženo vůbec. Vzniklo v podmínkách zlata velice příznivých...*

„Musím se vrátit,“ řekl jsem a s myšlenkami, které se ubíraly úplně jiným směrem, jsem odcházel.

„Počkej přece, ukážu ti, jak se takové zlato vyrábí z olova,“ volal za mnou Salva, ale já už jsem nastoupil do loďky a vesloval pryč.

„Však ty mi neutečeš,“ zaslechl jsem ještě, ale nevěnoval jsem tomu pozornost.

Orko byl překvapen, když mne uviděl tak brzy a ještě víc, když jsem na něj vyhrkl:

„Už vím, proč jsem tady. Na všechno jsem si vzpomněl. Přiletěl jsem letadlem, které se zřítilo a ty jsi mne zachránil. Když jsi mne tahal z vody, nenašel jsi balíček?... Malý balíček, jsem tu kvůli němu.“

„Neboj se, měl jsi jej kapse,“ přisvědčil Orko a vyndal ze skříňky, kde měl své oblečení, obálku, na níž bylo patrné, že byla promočená a pak uschla. Byl tam také rozmazaný, špatně čitelný nápis: **e ora í é eky**

„Co to znamená?“ zeptal se Orko, „vypadá to jako adresa.“

„Je to adresa, jenže si nemůžu vzpomenout, jaká.“

„e ora í é eky,“ přečetl Orko a pohlédl na mne tázavě.

„Jsou to jen zbytky nějaké adresy, ale mně to nic neříká,“ řekl jsem mu.

„Víš co? Nech to být, však si vzpomeneš.“

„Neotevřel jsi ten balíček?“

„Netroufl jsem si, ale teď mi pověz, jaké to bylo u šamana a proč ses vrátil tak brzy.“

Sděлил jsem Orkovi své ohromující dojmy, ale jen velmi stručně, protože mou mysl ovládal balíček, který ležel přede mnou na stole.

„Pověz, proč jsi mi ten balíček nedal? Jsem tu asi kvůli němu.“

Orka moje otázka uvedla do rozpaků.

„Ano, možná jsi tu kvůli němu, ale ani jednou ses o něm nezmínil. Pochopil jsem, že jsi na něj zapomněl, ale vím, že amnézie bývá zpravidla jen dočasná. Čekal jsem, až si vzpomeneš...., ale taky jsem doufal, že tu se mnou nějaký čas zůstaneš.... Nezatajil bych ti jej, abych tě tu uvěznil, i když jsem rád, že jsi tu se mnou.... Paměť se ti vrací, na něco sis vzpomněl, tak máš o čem přemýšlet.“

Na okamžik mě napadlo, že mi Orko záměrně zatajil balíček, ale vzápětí jsem se za tuto nedůvěru zastyděl.

„Jestli odtud najdu cestu, odejdeme oba. Před tím ti však povím, co mi začalo vracet paměť.“

„Povídej,“ vybídl mě Orko, „rád si to poslechnu.“

„Asi je to alchymista,“ začal jsem, „chtěl mi dát zlatou sošku a chystal se, že mi ukáže, jak se vyrábí zlato z olova, ale právě přitom jsem si vzpomněl, proč jsem tady v této pustině a utekl jsem.“

„Proč jsi přiletěl právě sem?“

„Vím s určitostí, že mám odevzdat tento balíček, ale zatím nevím komu. Asi mám být někde jinde, ale nevím kde.“

Ten zmáčený a posléze usušený balíček byl v tuto chvíli mou největší starostí, dokonce nutkáním. Orko mne uklidňoval, že si jednoho dne vzpomenu na všechno a úkol, pro který jsem přiletěl, určitě splním.

„Snad jsi ho moc nepopudil,“ vrátil mou pozornost k Salvovi.

„Nevím, snad ne, ale musel jsem odejít. Je to opravdu jiné zlato, jak říkal starožitník Mojsus a jsou z něho i mince krále Ašóky.“

„Mince krále Ašóky?“

„Ano, jsou to falsifikáty a starožitník to nepoznal. Myslel si, že jsou prastaré. Ale já mu povím, kde se berou.“

„Máš na mysli tuto minci?“ zeptal se Orko a podal mi medajlónek na řetízku v podobě mince, která byla v rámečku z jiného zlata. „Tohle jsi měl na krku, když jsem tě našel.“

„To je přesně ono, ale tuto mi odlil starožitník. Vzpomínám si, že kolem ní udělal rámeček. Je velice podobná té z jeskyně. Existuje však ještě jedna, která je dutá. Mojsus říkal, že ta dutina může být něčím vyplněná.“

„Co kdybys mi vyprávěl všechno po pořádku, abych se v tom trochu vyznal, abych pochopil, o co jde,“ požádal mne Orko a zavěsil mi na krk minci na řetízku.

Začal jsem tedy vyprávět o události na mostě, o manželech Greenových, kteří mne zachránili, o mrtvé Tibetance, o starožitníkovi i o podivném zákazníkovi.

Vzpomněl jsem si i na svou píšťalku, kterou jsem si koupil v Edinburgu, abych s ní pokoušel londýnské kosy. Orko rozbalil tibetský šátek, který vyndal ze skříňky společně s obálkou a podal mi i píšťalku.

„Píšťalku zachránil Uli. Já jsem měl co dělat s tebou,“ řekl. „Aspoň tu nebude takové ticho,“ dodal.

Kouzelník se celý týden neukázal. Přijel až osmý den. S Orkem jsme ho viděli už z dálky. Orko mě varoval:

„Buď opatrný. Není dobré znepřátelit si šamana. Patrně ti ten kousek zlata přivezl. Počítej s tím, že za to něco bude chtít.“

Vyšel jsem mu trochu v rozpacích naproti.

„Co se stalo?“ zeptal se, když vystoupil na břeh, „proč ten náhlý útěk?“

„Omlouvám se. Něco mne napadlo a bál jsem se, aby mi myšlenka neunikla.“

„Zachytil jsi myšlenku, která byla tak důležitá, že jsi kvůli ní byl i nezdvořilý?“

„Zčásti ano. Ještě jednou se omlouvám.“

„Něco jsem ti přivezl,“ řekl kouzelník a podal mi zlatého Šivu. Mne překvapilo, jak byla soška těžká a kouzelníkovi jsem to vyjádřil.

„Nediv se, je to přece zlato. Prvotřídní zlato.“

„Starožitník Mojsus by je označil jako zlato krále Ašóky,“ vyslovil jsem bezděčně, když jsem si sošku prohlížel, ale okamžitě jsem toho zalitoval, protože tato věta vzbudila kouzelníkovu pozornost. Proto jsem dodal: „Je hezká.“

Kouzelník nechal odplynout poslední poznámku bez povšimnutí a rovnou se zeptal:

„Co víš o králi Ašókovi?“

„V podstatě jen to, co mi řekl Mojsus.“

„Co ses od něj dověděl?“

„Že král Ašóka nechal razit zlaté mince a na světě se zachovaly jen tři.“

„Viděl jsi některou tu minci?“

„Neviděl,“ odpověděl jsem po krátkém rozmyslu a v podstatě jsem nelhal, protože jsem byl přesvědčen, že mince, se kterými jsem se setkal, byly falsifikáty. Salva si všiml mého zaváhání, neřekl však nic.

„Pěkný Šiva,“ pochválil jsem sošku a vrátil ji. Salva si ji vzal, ale bylo patrné, že spokojen není.

„V mé zemi se dary neodmítají,“ pokáral mne.

„Netušil jsem, že to je dar,“ bránil jsem se rozpačitě.

„Jistěže ano. Byl jsi můj host, tak jsem tě chtěl obdarovat.“

„Čím jsem si zasloužil tak vzácnou věc?“ zeptal jsem se, ale Salva viditelně nechápal mou otázku. „Nemám nic jako protihodnotu,“ omlouval jsem se.

„Tak toto tě trápí...? Můžeš mi dát třeba to, co se ti blýská na řetízku na tvém krku,“ navrhnul a ukázal na mou trochu rozhalenou košili.

Intuitivně jsem položil dlaň na místo, kde byla mince a omluvil se:

„To není možné, to je dar od někoho, koho mám rád.“

Kouzelník se zřejmě neselekával s odporem, protože mi podal sošku a dost popuzeně řekl:

„Můžeš si to u mne odpracovat.“

Poté se vrátil do své loďky.

Pohlédl jsem na Orka, který stál nedaleko a ten místo mne odpověděl:

„Dobře, přivezu ho zítra.“

Kouzelník otočil svou džunku a beze slova odjel.

Svůj zásah mi Orko vzápětí vysvětlil.

„Nebylo možné odmítnout jeho návrh, pomstil by se ti, proto jsem odpověděl za tebe. Navíc jsem nechtěl, abys tam odjel nepřipravený hned s ním a loďku jsem ti nemohl půjčit, protože jak bych tě dostal zpátky, kdyby se ti něco stalo?“

Všechno, čím se Orko omlouval za svůj vstup do mého rozhovoru se šamanem, mi bylo srozumitelné a svědčilo o tom, že o mne má starost a jemu nedůvěřuje.

„Až tam budeš,“ pokračoval, „dělej všechno, o co tě požádá, ale měj se na pozoru. Snaž se vysledovat, o co mu jde. Kdyby ses dostal do nebezpečí, zapal oheň na břehu jezera, já pro tebe přijedu.“

„Jak dlouho tam asi budu?“ zeptal jsem se.

„To se dozvíme zítra,“ odpověděl Orko a pro tuto chvíli hovor ukončil. K rozhovoru o šamanovi jsme se vrátili až večer na skále.

Chvíli jsme mlčky pozorovali klidnou hladinu jezera, ze které vyskočila ryba. Po jejím dopadu se vytvořila kruhová vlna a ta se rychle rozšiřovala do dálky následována dalšími.

„Orko,“ oslovil jsem ho, „chtěl jsi znát můj příběh a já jsem ti tehdy odpověděl, že žádný nebyl. Postupně jsem jej však dal dohromady a teď si myslím, že za svůj krátký život jsem toho prožil dost.“

„Tak se snaž, ať je toho ještě daleko víc,“ nabádal mě Orko.

„Můj příběh znáš. Byl bych rád, kdybys mi pověděl ten svůj. Šaman mi říkal, že jsi měl syna. Můžeš o něm mluvit? Můžeš mluvit o svém životě?“

Orko se zamyslel a pak řekl:

„Dobře, měl bys vědět, s kým tu žiješ. Ale nejdříve mi zahrej na píšťalku.“

ORKŮV PŘÍBĚH

„Vlastně jsem byl celý život na útěku,“ začal své vyprávění Orko. „Můj otec měl významné postavení a žili jsme v dalajlámově paláci ve Lhase. Tam jsem se také narodil a získal základní vzdělání. Co se stalo v roce 1951, to jistě víš a jistě víš i o tom, že o několik let později musel dalajláma opustit Potalu ve Lhase a s ním jsme museli odejít do exilu v Indii i my. Má vlast přestala být mou vlastí a poté se vše změnilo. Dalajláma byl svatý muž a neprotivil se osudu. Ve snaze zachránit svůj národ se vzdal politické moci a ponechal si jen postavení duchovní. V Tibetu jsme žili skromně, protože jsme tak žít chtěli, ale v Indii jsme žili skromně, protože jsme museli, a v tom je veliký rozdíl. Přesto mi otec zajistil vzdělání. Nejdříve v indických školách, kde jsem se seznámil s brahmanismem a z něho plynoucím hinduismem, a pak na školách evropských, kde jsem vystudoval lékařství a poznal křesťanství. Na západě jsem žil patnáct let. Nasál jsem dostatečně způsob myšlení západního člověka.“

„Líbilo se ti na západě?“ zeptal jsem se.

„Líbilo, ale s myšlením západního člověka jsem se neztotožnil... Je příliš spojené s hmotnými požitky. Lidé na západě prožívají současnost jinak, nežli my. Jejich život často připomíná bystřinu překotně poskakující po kamenech, kdežto náš život je tiše a asi také pomaleji plynoucí řeka. Vás více inspirují podněty z vnějšku, zatím co my je nacházíme spíše sami v sobě. Západní člověk jde za vidinou úspěchu a majetku, což často upřednostňuje, ale většinou si neuvědomuje, že každá, i malá událost v jeho životě je článkem řetězu událostí. Pro nás jsou všechny události důležité, protože my máme příčinnost zabudovanou v duši. Když se dopustíme něčeho nesprávného, víme, že dříve či později to budeme muset odčinit. Západní člověk koná a po příčině se ptá, teprve když se mu něco nepovede. Když se mu daří, tak si většinou nepřipouští, že to tak nemusí být vždycky. Prostě je to jiné, i když jsme se všichni narodili zde na Zemi a máme mnoho společného. Jistě víc toho společného, nežli odlišného.“

Orko se zamyslel a zesmutněl.

„Mí rodiče zemřeli v Indii a já jsem se s nimi ani nestačil rozloučit,“ pokračoval po chvíli. „Měli jenom mne a já jsem je neprovedl bardem, když umírali, neukazoval jsem jim posmrtnou cestu. To jen prohloubilo můj stesk po vlasti. Vrátil jsem se tajnými stezkami do Tibetu, my mu říkáme Bod-jul, a žil jsem v odlehlých vesnicích, kde jsem působil jako lékař a učitel. Také jsem se oženil a radoval se ze své ženy a syna, který se nám v určeném čase narodil. Vesničané mne potřebovali a tak se okruh mého působení postupně rozšiřoval a moje proslulost rostla. Za těchto okolností jsem nemohl na dlouho utajit svou identitu před úřady a přiznat se, že jsem tajný navrátilce, nebylo možné, protože bych tím ohrozil svou rodinu. Zkrátka byl jsem opět na útěku a tentokrát to bylo těžší, protože se mnou šla moje žena a v náručí jsem nesl svého synka. Zpráva o tom, že utíkám před okupačními vojáky, nás předbíhala, a tak v každé vesnici, kudy jsme procházeli,

jsme měli připravené jídlo, odpočinek i průvodce na další cestu. Bez úhony, i když značně unaveni jsme došli až do poslední vesnice...“

Orko se odmlčel, než jsem však stačil položit otázku, jak se dostal sem, tak pokračoval:

„Dál už nebylo nic, jen dva kláštery, které ještě nebyly vyrabované. Mniši nám pomohli dostat se až sem a poskytli nám tento dům, který si už v minulosti vybudovali jako poslední útočiště. Také nám zde nechali bohaté zásoby toho nejpotřebnějšího.“

Představil jsem si balík papíru v Orkově skříni a v duchu jsem se usmál.

„Do seznamu nejpotřebnějších věcí patří i papír na psaní?“ zeptal jsem se pobaveně.

„Jistě. Umožňuje práci v osamění. Neumíš si představit, jak je jakákoliv tvořivá práce důležitá pro život. Na holé přežití se dá soustředit jen krátce, ale život, to je především tvorba. Máme v sobě zabudovanou touhu něco vytvářet.“

„Myslel jsem, že jsi meteorolog, takže to není pravda?“ zeptal jsem se.

„V současnosti je to pravda. Zaznamenávám každý den počasí a změny, které přináší běh času, i když to nemám kam odeslat.“

„Proč to tedy děláš?“

„Navázal jsem na to, co začali mniši a dělám to pro budoucnost..., aspoň tomu věřím. Provádím i jiné záznamy o přírodě. Dělám to pro budoucnost a pro sebe. I poustevnický život musí mít svůj pevný řád a cíl. Nicnedělání a chaos přivodí velmi rychlý rozklad osobnosti. Rozumná práce přináší záchranu.“

„Přišel jsi se ženou a se synem, a jsi tu sám.“

„Ano. Žena mne opustila několik let po tom, co jsme se tu usadili. Překotný nápor jara po jedné dlouhé zimě nedokázala překonat. Vyhnanství podlomilo její křehké zdraví a ona umřela. Pochoval jsem ji po evropském způsobu tak, abych její hrob měl na dosah.“

Na můj tázavý pohled vysvětlil:

„Pod břízu nedaleko chaty.... Aspoň je tu se mnou v této podobě.“

„Co se stalo se synem?“ zeptal jsem se.

Nebyl jsem si jist, jestli jsem ho touto otázkou příliš neranil. Bylo patrné, že jsou pro něj vzpomínky na rodinu bolestné, ale odpověděl mi:

„Na návrat mezi lidi nebylo pomyšlení. Spojení se světem jsem ztratil a sám s desetiletým chlapcem bych to nedokázal. Pár let za námi přicházeli mniši. Přinášeli nám zprávy, nějaké potraviny a potřebné věci. Zprávy byly o tom, jak jsou devastovány vesnice i kláštery, jak jsou naši lidé vražděni nebo vytlačováni prisídlenci, kteří se chovají jako okupanti, jak je pošlapáváno naše starobylé náboženství... Invaze pokračovala, mizel jeden klášter za druhým a pak nastal rok, kdy se mniši neukázali, neukázali se ani příští rok a já jsem si představil, jaký osud je asi stihl.“

Syna jsem vychovával a vzdělával sám. Připravoval jsem ho na to, že jednou opustí tuto samotu a bude žít mezi lidmi. Uvědomoval jsem si, že bude muset opustit i svou vlast Bod-jul, učil jsem ho tedy v cizích jazycích vše, co potřebuje

znát kulturní člověk. Nebylo to lehké, Sihámímu, tak se můj syn jmenoval, se vždycky do učení nechtělo. Byl dítětem žijícím uprostřed přírody a o rozptýlení neměl nouzi. Navíc mou snahu příliš nechápal, protože nevěděl, co to znamená žít mezi mnoha lidmi. Vystačil si se mnou a se Salvou na protější straně jezera. Ten ho navíc zasvěcoval do tajných věd, o kterých jsem neměl ani potuchy. Já jsem z něj dělal lékaře, Salva čaroděje. Já jsem mu vštěpoval svatou víru našich předků, Salva ho učil komunikovat s duchy. Jistě si umíš představit, kdo z nás dvou získal převahu nad mým synem.... Salva není člověk naší krve. Je jiný..., je od jinud.“

„Je to mimozemšťan?“ zeptal jsem se dost naivně.

„Ne, to ne. Je to pozemšťan, ale nebyl vychován v naší víře a v kultuře Bod-julu. Jeho myšlení je jiné... Když nastal čas, abychom opustili tuto krajinu, když byl Sihámí dost velký a silný, řekl mi:

„K čemu bude dobré, když odtud teď odejdeme? Víím, jak vypadá svět za těmato horama a víím, jak se lidé chovají, jak se baví, i jak se vraždí. Víím toho o lidech víc, než tušíš. Nepotřebuju k lidem, zatím je studuju.“

„Jak je studuješ?“ chtěl jsem vědět.

„Mentálně. Navštěvuju je mentálně.“

Hleděl jsem na něj v bezmezném údivu a on pokračoval:

„Jakou společnost bys mi chtěl nabídnout? Chudáky, abych živořil jako oni? Počkám si, až budu umět zbohatnout a pak se vydám mezi lidi. Chci být bohatý a mocný a potřebuju se na to připravit.“

„Jak tady chceš zbohatnout?“ zeptal jsem se v naději, že si se svým synem od srdce popovídám, ale on mi nedal příležitost.

„To uvidíš,“ odsekl mi a odvesloval za Salvou. Od té doby jsem ho nespapřil.

„Jak ti jeho zmizení vysvětlil Salva?“ chtěl jsem vědět.

„Řekl mi, že se normálně vracel loďkou sem ke mně.“

Uvědomil jsem si Orkovu životní tragedii a bylo mi ho líto. Rozhodl jsem se, že mu zpříjemním život, jak to jen bude možné. Měl mne rád a já jsem mu chtěl jeho starost o mne oplatit.

„Jsem rád, žes mi to pověděl. Nepojedu za Salvou, zůstanu tady s tebou,“ slíbil jsem Orkovi, ale on jen zavřel hlavou.

„To nejde, slovo se musí dodržet, výmluva by mohla vyvolat šamanův hněv a to bych nerad. Postihlo by to především tebe. Pochopil, že mi na tobě záleží a nepřeje mi tě.“

„Co po mně bude chtít?“

„Nevím, asi tě bude chtít zasvětit do svých znalostí. Třeba si hledá nástupce nebo aspoň pomocníka.“

„Nechci být šamanem, chci se vrátit k lidem.“

„Vím to. Přesto ti radím, dělej všechno, o co tě požádá a buď tichý. Šamanem se nestaneš znalostmi, které ti předá, ale tím, že k nim přilneš, že jich začneš využívat. Šamanem se nestaneš myslí, ale srdcem....“

Příští den jsem nastupoval do loďky s tlukoucím srdcem a Orko mne upozornil na minci na krku. Sundal jsem ji tedy a dal jsem mu ji do úschovy. Když jsme se blížili ke druhému břehu, nabádal mě:

„Chraň si své srdce a buď poslušný a mlčenlivý... Poslušnost tě ochrání před jeho hněvem a mlčenlivostí nic nepokazíš.“

Tato slova jsem si zapamatoval a brzy jsem poznal, že Orko měl jako obvykle pravdu.

KOUZELNÍKŮV UČEŇ

Jak jsme se blížili ke druhému břehu, šaman už nás vyhlížel.

„Dodržel jsi slovo,“ řekl Orkovi a hned se zeptal, „zdržíš se?“

„Nezdržím, musím se hned vrátit. Jen mi pověz, kdy si mám přijet pro Lucase.“

„Přivezu ho sám, nedělej si starost... Úplněk bude za deset dní, tak tedy třetí den po druhém úplňku.“

Orko ani nevystoupil z loďky. Jen mi mlčky a nenápadně stiskl ruku a pak už jsem se jen díval, jak se mi vzdaluje. Na závěr zdvihl ruku a pokynul mi. Šaman jezdil očima po mém krku a pak se mě rovnou zeptal:

„Kam se poděla ta věc na řetízku, co jsi nosil na krku?“

„Nenosím to pořád,“ odpověděl jsem v rozpacích. Všiml jsem si, že ho to rozladilo.

„Otálíš, chlapče, a kdo moc otálí, tak nestihne práci. Máme jí před sebou dost a jestli ji máme stihnout za čtyřicet dní, tak musíme dělat.“

„Čtyřicet dní?“ vyslovil jsem bezděčně.

„To je doba potřebná k tomu, abys aspoň něco pochopil. Za tu dobu poznám, jestli k něčemu jsi.“

Nezeptal se mě, jestli stojím o jeho učení, prostě se rozhodl, že ze mne udělá kouzelníka a můj názor ho nezajímá. Uvědomil jsem si, že to může být jen záminka, že i jeho ve skutečnosti zajímá mince od mrtvé. Vyptával se mě, jak jsem k ní přišel a utvrdil mne v přesvědčení, že mu na ní opravdu záleží. Vzpomněl jsem si na Mojsusova slova o tom, že ten, kdo chce tu minci, ví přesně, co v ní je. V tu chvíli jsem byl rád, že je v úschově u Orka. Dokud Salva nevěděl, že není pravá, mohla být mou pojistkou na život.

Kouzelník opravdu nezhálel. Hned jak jsem si odložil věci, vydali jsme se na byliny. Sbírali jsme různé trávy, které mi pojmenovával a mým úkolem bylo zapamatovat si názvy. Neprozradil jsem mu, že jsem jich většinu znal, protože tytéž rostliny řadil Orko do svého herbáře a hned k nim zapisoval, jakým způsobem je může použít k léčení. Já jsem si to od něj zapamatoval. Orko je uměl pojmenovat latinsky a šaman mi říkal jen jejich místní názvy. Když jsme se vrátili, vázali jsme je do snopků a zavěšovali k usušení pod stříšku vedle jeho příbytku. Šaman mne přitom zkoušel a byl viditelně spokojený s tím, jak jsem odpovídal, protože většinu jsem pojmenoval správně. Byla mezi nimi také zvláštní velmi jemná a nízká tráva v nenápadné hnědozelené barvě. Byla tak jemná, že jsme z ní nemohli udělat snopek. Tu dal kouzelník sušit do sítky z přírodních vláken. Orko mi řekl, že tato tráva je domovinou v tundře, kde z ní žijí divoké husy, které tam hnízdí, a vylepšuje jídelníček i sobům.

„Toto je vzácná rostlina,“ poučoval mne šaman, „roste daleko na severu, až v místech, kde se den a noc vystřídají jen jednou v roce. Tato tráva dodává život tam, kde už je ho namále, ale umí i jiné věci.“

„Jiné věci?“

„Léčí ty nejtěžší nemoci. Tady roste vzácně jen na některých místech.“

Práce jsem měl dost. Staral jsem se o domácnost i o sběr a správné sušení bylin. Dalším mým úkolem byla destilace vody, což jsem vůbec nechápal. Stále dokola jsem překapával vodu z podzemních pramenů, z jezera i z ledovce a dokonce ze vzdáleného slaného jezera, kterých bylo v kraji několik. Orko mi říkal, že naše sladké jezero je tu výjimkou. Primitivní, ale přitom výkonné destilátory běžely na plné obrátky. Měl jsem za úkol udržovat oheň pod baňkami, měnit vodu, když proces skončil a zaznamenávat čísla překapávání. Destilace běžela v pěti přístrojích, přičemž nejnižší číslo bylo 28 a nejvyšší 1132, což znamená, že tato voda už byla překapávána víc jak tisíckrát. Tam už ovšem nebylo moc víc jak tři lžice absolutně čisté vody. Kouzelník ji nazýval proměněnou vodou. Jak byla proměněná, to mi ovšem neřekl.

Šamana čistota příliš nezajímala, byla to u něj spíše rituální než tělesná potřeba, ale v laboratoři to bylo jiné. Tam nestrpěl pohozené smítko nebo zrníčko prachu.

„K čemu je dobrá tolikrát překapávaná voda?“ zeptal jsem se ho, když jsem se seznámil s chodem jeho domácnosti.

„Kdyby k ničemu jinému, tak k tomu, že tě naučí trpělivosti,“ odsekl mi a já jsem nad tím jen nesouhlasně zavrtěl hlavou. Šaman si toho všiml a zeptal se mne:

„Slyšel jsi o elixíru života?“

„Snad jen, že něco takového existuje. Ale i ti, co o tom mluví, tak o tom nic neví.“

„Když budeš dost trpělivý, tak se o tom třeba něco dovíš,“ ukončil tuto debatu.

Že mi nebyl přátelsky nakloněn, jsem poznal z toho, jak ždímal mou sílu, ale i z toho, že „zlatý“ pokoj přede mnou pečlivě zamykal. Kdykoliv tam vstoupil, tak za sebou zavřel dveře a když vyšel, tak nezapomněl zamknout a zatáhnout závěs. A to i tehdy, když jsem byl v laboratoři, ze které byl vstup do toho pokoje.

K mým povinnostem patřilo i drcení minerálů. To byl proces svou zdlouhavostí podobný nekončícímu destilování vody. Nejdříve se roztloukaly větší kameny na drobný štěrk, z něhož se v moždířích dělал prášek, který se pak nekonečné hodiny a dny třel v korundových třecích miskách nebo v miskách vyrobených ze stejného kamene, který se v nich rozemílal.

Když jsem svůj současný život srovnával s předchozím životem na druhém břehu jezera, tak v časech, kdy jsme s Orkem chytali a sušili ryby nebo řezali a štípali dřevo, zkrátka připravovali si zásoby na zimu, tak zde jsem se zabýval vytvářením prášku, který byl v konečných fázích tak jemný, že už se prášku ani nepodobal, ale kouzelník ještě stále nebyl spokojen. Také jsem louhoval šťávy z rostlin, z kořenů stromů a nevím z čeho všeho jiného. Už po pěti dnech úmorné práce jsem šamanovi řekl:

„Myslel jsem, že se tu něco naučím, ale zatím pořád jen něco drtím nebo destiluju.“

„Neboj se, na všechno dojde,“ odpověděl, aniž by na mne pohlédl. To jsem ovšem ještě netušil, že už se tak děje, že už dělá pokusy se mnou.

Přes den jsem se v práci nezastavil a večer jsem býval tak unavený, že jsem usínal okamžitě, jak jsem si lehl, často i bez jídla. Teprve později jsem pochopil, že ve dne mne maximálně využívá s mým mlčenlivým souhlasem a v noci mne zneužívá bez mého souhlasu k čarodějným praktikám. Dělo se to ve spánku a já jsem byl úplně bezmocný. I když jsem chodil spát hned po západu a vstával, když už se slunce dotýkalo jezerní hladiny, býval jsem ráno unavený. Dával jsem si to do souvislosti s povinnostmi, které jsem měl celý den, bylo to však docela jinak. Pochopil jsem to až po několika dnech. Zdály se mi podivné sny, ve kterých jsem cestoval.

Z prvního snu jsem si zapamatoval jen nejasné úryvky, které se týkaly Orka. Pracoval při světle olejové lampičky na svém herbáři. Viděl jsem, jak připravuje k vylišování malou bílou květinku s kulatými lístky. Vedle už ji měl namalovanou a připsal k ní latinský název. Pak rostlince, která měla omyté kořínky, srovnal lístky, přikryl ji jiným papírem a zatížil kamennou deskou. Bylo mi v tu chvíli toho maličkého něžného kvítku líto.

„Orko, ta květinka má v sobě také život a ty jí ho bereš,“ řekl jsem mu, ale on se ani neohlédl, jako kdybych tam vůbec nebyl.

Pak jsem ještě uviděl místo, kde Orko tu rostlinku vyrýpnul. Bylo to na vysoké skále a bylo jich tam několik. Tulily se k sobě mezi kameny a já jsem pocítil jejich rozechvění.

Podivný sen, pomyslel jsem si, když jsem se ráno vzbudil a uvědomil si, co se mi zdálo, ale kouzelníkovi jsem nic neřekl. Nechtěl jsem mu připomínat Orka. Celý den mne však ten sen rozechvíval. Měl jsem pocit, jako kdybych nahlédl do života rostliny, do světa, který jsem zatím takto nevnímal, a přitom mi to nepřipadalo jako sen, ale jako skutečnost. Šaman mne po očku pozoroval, ale neptal se na nic.

Další noc si nepamatuji, ale ta, co po ní následovala, byla opět zvláštní. Viděl jsem sám sebe, jak ležím v posteli a spím. Současně jsem seděl vedle svého těla a na někoho jsem čekal. Nevím na koho, byl jsem však netrpělivý. Konečně ten kdosi přišel a řekl mi:

„Dneska poletíme.“

Tušil jsem tmavý stín, který mne popoháněl. Křičel na mne, abych se snažil, abych letěl, ale pro mne to byla ukrutná námaha. Letěli jsme nad jezerem proti proudu, které se postupně zužovalo v řeku, až jsme byli před vodopádem zcela ozářeným měsícem. Byl kolosální, uspořádaný do podoby kaskád, a bílý.

„Vidíš ten vodopád?“ upozornil mne můj průvodce, „musíš se nad něj vyhoupnout, jinak tě strhne a nedostaneš se z jeho moci.“

Vynaložil jsem všechny síly, abych se dostal nahoru a povedlo se mi to. Dál byla mohutná řeka mezi zalesněnými horami. Sem tam jsem na břehu viděl nevelkou louku. Na jedné z nich stál malý domek. Letěli jsme dál proti proudu a klidnou hladinu řeky vystřídaly divoké přeje a další vodopád. Ten byl velice vysoký a úzký. Nad ním se krajina změnila. Řeku svíraly strmé skály, mezi nimiž se s hukotem řítily spousty vod, které narážely do skal, tříštily se a místy vytvářely hustou mlhu. Na skalách se uchytily jen sporé keře. V dalším úseku naší cesty jsme se dostali do vysokohorského pásma, kde už nebyly žádné rostliny. Řeka si razila cestu krajem, který už tvořil jen kámen a led. Střídaly se kamenné suti s bizarními skalami a mohutnými horami, jejichž špičaté vrcholy čnely k nebi. Toto dobrodružství končilo třetím vodopádem, který v podobě četných pramínek ševalil z ledovce. V této pustině, ze které šel strach, jsem na vrcholu jedné skály uviděl kamennou stavbu. Současně jsem si uvědomoval neopakovatelnou krásu této ledové krajiny ozářené vycházejícím sluncem.

Po probuzení jsem si ze snu pamatoval jen úryvky a opět jsem byl unavený. Tak to pokračovalo ještě šest nocí. Ve snech jsem navštěvoval různá místa a vždycky to bylo spojeno s nebezpečím. Už jsem se začínal bát, co opět v noci prožiji, ale sedmý večer kouzelník odešel a já jsem spal klidně celou noc. Nezdálo se mi vůbec nic. Ráno jsem se vzbudil odpočínutý a práce mi šla dobře od ruky. Šaman byl ten den neklidný a povídavý. Několikrát mi opakoval, že příští den pro mne bude náročný a já jsem z toho usoudil, že by byl rád, kdybych šel spát.

I když jsem nebyl unavený, k večeru jsem se vymluvil a šel jsem si lehnout ještě před západem slunce. Všiml jsem si, že kouzelník to uvítal. Brzy jsem zavřel oči a zhluboka jsem oddechoval. I když jsem měl ze šamana respekt, chtěl jsem vědět, co se bude dít, proto jsem spánek jen předstíral. Šaman se přesvědčil, jestli spím a pak jsem slyšel, že odchází. Chtěl jsem vědět, čím se zabývá, vydal jsem se tedy za ním.

Šel po břehu jezera proti proudu vody až k balvanům, za kterými nebylo vidět na jeho chatrč. Plížil jsem se výše položenými křovinami za ním. Postupoval jsem opatrně, abych nějakým šramotem nevzbudil jeho pozornost. Balvany, ke kterým došel, byly obrovské a kulaté, a vytvářely na břehu hromadu, jako kdyby je někdo naházel ke strmé skalní stěně. Několik se jich skutálelo až do jezera. Za nimi ustoupily i skály a vytvořily kouzelnou zátoku se stromy a kouskem louky porostlé květinami, která dosahovala až k hladině jezera. Tam si šaman sedl a já jsem se skryl mezi balvany, abych ho pozoroval.

Byla to zvláštní situace a mně připadalo, jako bych vše viděl jinýma očima. Za mými zády zapadalo slunce a já jsem pozoroval vlnky na hladině jezera, které se v jeho svitu mihotaly jako zlaté plíšky. Vteřinu od vteřiny byly zlatější a zlatější, až přešly do barvy čisté mědi a pak začínaly zvolna hasnout. Nad horami za jezerem začal vystupovat obrovský měsíc v úplňku. Ztišil se vánek a za chvíli i hladina

jezera. Když byla úplně tichá a hladká, a leskla se jako jednolitě zrcadlo, spustili své podvečerní árie ptáci. Bylo to jako poděkování Stvořiteli za šťastně prožitý den a byla v tom i naděje pro den příští. To však byla jen předehra událostí, které teprve měly přijít. Ze ztichlé hladiny se zvedl mlžný opar, scéna byla připravená a představení mohlo začít.

Jakmile zrcadlo jezera potemnělo a studené měsíční světlo začalo zhmotňovat bílý mlžný opar nad hladinou, ptáci postupně usínali a uvolnili prostor slavíkům, jejichž klokotáním koncert vrcholil. V tu chvíli se začalo něco dít u protějšího břehu...

Spatřil jsem vzdálené světlo, které se rychle po hladině přibližovalo a z klubka mlhy vtančily na jezero víly. Zůstal jsem ohromen. Tehdy jsem po prvé v životě poznal, co to znamená, když běhá mráz po zádech, ale brzy jsem se zklidnil. Zapomněl jsem na šamana a jen jsem tiše seděl a pozoroval jejich na výsost ladné pohyby. Jejich vlasy propletené květy rámovaly hezké tváře a ve své délce vlnivě kopírovaly pohyb krásných těl. Celou scénu ozařovalo světlo, které nepřicházelo z vnějšku, ale bylo jejich součástí.

Mrazení v zádech vystřídala radost, kterou víly vyzařovaly. Možná to byla radost z existence, možná radost z pohybu, která se od nich šířila, tak jako se šíří vlny, když vyskočí ryba, aby na zlomek vteřiny zahlédla svět nad hladinou. Schován mezi kameny jsem vnímal, jak tato radost vstupuje i do mých žil, i to, jak jí pulzuje mé srdce. Směl jsem se dívat, ale bál jsem se, abych je ani myšlenkou nepoděsil.

Víly dotančily až k místu, kde stál kouzelník. Nejkrásnější z nich se zastavila a pokynem přerušila tanec ostatních. Stanula před šamanem a vše ztichlo.

„Proč jsi mne zavolał?“ zeptala se.

On však neodpověděl a ostře přikázal:

„Vyjdi z jezera!“

Ostatní víly o krok ustoupily a v očích té, co byla oslovena, jsem spatřil úžas.

„Vyjdi ven! Poručím ti to,“ poručil šaman.

Víla jen spustila ruce podle svého těla.

„Poručím ti to!!“ ozvalo se z šamanových úst. „Já jsem si tě stvořil, budeš mě poslouchat.“

Víle sršelo z očí nepřátelství, ale šaman se vztekal a dupal nohama.

„Jsi moje a budeš mi sloužit. Budeš dělat, co já budu chtít,“ křičel na ni.

„Máš přece služebníka,“ řekla docela smířlivě.

„S tím si poradím,“ zněla šamanova odpověď a mně zatrnulo.

Vtom se stalo něco překvapivého. Jedna rusalka z jejího doprovodu jí podala luk a dva šípy. Víla napjala tětivu a oba šípy vylétly směrem k šamanovi. Sotva se ho dotkly, proměnily se ve dva hady, kteří ho svými těly omotali a spoutali. Před očima měl jejich děsivé hlavy s kmitajícími rozštěpenými jazyky.

„Máš pravdu, ty sis mě stvořil, jsem tedy tvoje,“ promluvila víla, „ale z čeho jsi mne vytvořil?“

Šaman se nemohl ani pohnout. Hadi ho děsili a on byl rád, že mohl aspoň trochu, i když s obtížemi, dýchat.

„Stvořil jsi mne z části svého ducha,“ pokračovala víla.

„Pusť mne prosím,“ zasípal kouzelník.

„Ještě jsem neskončila...! Stvořil jsi mne ze svého ducha, jsem tedy tvou součástí.“

„Jsi krutá.“

„Ano. Jsem částí tebe a nemohu být jiná, nežli jsi ty. Vytvořila jsem hady, kteří mají také původ v tobě... Ti hadi, to jsi ty... Záleží na tobě, jestli tě pohltnou,“ řekla a z očí jí sršely blesky.

Hadi se rozvlhnili a šaman po těch slovech hrůzou zkameněl. Víla ho chvíli pozorovala a pak řekla:

„Kdybys byl jiný, byla bych i já jiná... Nespoutávali by tě hadi, ale na rameni by ti seděla holubice... Kdybys byl jiný.“

„Nezlob se na mne,“ začal škemrat, když trochu ovládl svůj strach, „dostaneš ode mne veliký dar. Dám ti...“

Nestačil dopovědět, co by jí dal, protože víla jej zmrazila pohledem a poté vše zmizelo. Na břehu stál jen šaman třesoucí se strachy, a já jsem si uvědomil, jak byl najednou nepatrný. Skončil koncert i tanec, i to hrůzné divadlo, světlo pohaslo a měsíc se ztratil za obzorem.

I když mi ještě běhal mráz po zádech, prchal jsem, abych byl v posteli dříve, než se vrátí. Právě utrpěl strašlivou potupu a já jsem nechtěl, aby poznal, že jsem jej sledoval. Doběhl jsem včas a líbezný slavičí koncert i půvabný vílí tanec smíšený s úzkostí posledních chvil dozníval v mých snech. Šaman si mne tu noc i v několika příštích dnech ani nevšiml.

Já jsem však měl o čem přemýšlet. Pokud byla pravda, to co jsem viděl, a šaman skutečně vytvořil vílu, pak všechno nasvědčovalo tomu, že ta bytost žila svým vlastním životem a šaman už nad ní neměl moc.

Od toho dne byl nevrlejší a nesnesitelnější. Jestliže mi v prvních dnech vyprávěl, co všechno mě naučí, po události s vílou na sliby zapomněl. Do nekonečna jsem drtil a třel suché i čerstvé rostliny a nerosty, umýval virgule i kelímky, ale jen některé. Měl také náčiní, kterého se voda nesměla dotknout. Ne proto, že by to bylo ze soli nebo z cukru a hrozilo by, že se to rozpustí. Šaman mluvil hodně o vibracích. Báł se, aby se některé vibrace nesmísily, další posiloval a jiné tlumil.

Měl vypracovanou celou teorii, podle které je vibrace základní vlastností hmoty a hmota je charakterizována vibracemi, které jsou v základě různé u nerostů, rostlin a živočichů. Pak následovalo jemnější dělení. Podle něj zlato vibrovalo jinak než stříbro, i když vibrace všech kovů měly některé společné

znaky. Dělení vibrací však pokračovalo. Například asijské diamanty vibrovaly jinak nežli africké, i když vibrace určující diamanty byly společné. Odlišovalo je to, že existovaly v různém prostředí, které zčásti ovlivnilo jejich vibrace. To však není ještě konec dělení. Vysvětloval mi to na příkladu zlata. Vibrace přetaveného zlata se liší od vibrací přírodního a jinak vibruje zlato, kterého se dotkla lidská ruka. V další fázi odlišení je to podle šamana tak, že záleží i na vlastnostech člověka, jehož rukama drahokamy nebo zlato prochází. Člověk těmto nerostům předává své emoční vibrace, které klenoty lačně vstřebávají, vkládá do nich svou chtivost, proto některé vzácné nerosty působí jako prokleté.

Pamatuji si závěr jeho přednášky o vibracích. Řekl mi:

„Nejbohatší kapitolu o vibracích vytváří člověk. Všechno má své individuální vibrace, ale největší rozdíly jsou mezi lidskými vibracemi. Lze to přirovnat k barvám. Člověk má nejsilnější chvění v nejširší škále. Také je pravda, že některé vibrace se vzájemně tolik ruší, že se k sobě někteří lidé nemohou přiblížit. Běda, když násilně překonají sílu vibrací. Pak dochází k tragediím.... Člověk zatím neumí rozlišovat jemné vibrace, ale až se to naučí, budou vibrace podobný identifikační znak, jako otisk prstu.“

Vraťme se však k příběhu. Brzy jsem poznal, že šaman má strach. I když se to snažil skrýt, prohra za úplňku ho poznamenala. Ztratil soustředění a cítil se oslabený. Začal být ostražitý, jako kdyby čekal útok. Ačkoliv jsme tam byli sami, bál se, ale nebyl jsem to já, koho se bál. Mne si v podstatě nevšímal. Dal mi kus křišťálu, ze kterého jsem měl korundovým náradím vytvořit třecí kelímek a paličku. Případlo mi to na stejné úrovni, jako když pohádková princezna poručí nechtěnému ženichovi, aby přeléval sítkem moře. Uvědomil jsem si, že všechno, co u šamana dělám, se podobá přelévání moře cedníkem. Proto jsem nic nenamítal a pustil jsem se do práce. Dokonce jsem to nepovažoval za zlomyslnost, ale za šamanův alchymistický přístup k práci.

Protože tato práce nikam nevedla, začínal jsem si myslet, že cílem nekonečného filtrování vody není proměna vody v elixír života a cílem drcení a nekončícího tření látek není proměna látky v kámen mudrců. Podle mne nemohla tato činnost změnit vůbec nic, jedině snad proměnit samotného kouzelníka. V jakou substancí se však chtěl změnit, o tom jsem neměl tušení. Přesto věřil, že odhalí tajemství jejich výroby a mne přesvědčil, že kámen mudrců a možná i elixír života existuje. Stalo se to takto:

Jednou, když jsem šlapal do pedálu brusu a opracovával křišťál, si mne zavolal, aby mi předvedl, jak se vyrábí zlato. Roztavil v kotlíku olovo, pak vzal pinzetou jediné nepatrné zrníčko nějakého písku z malé lahvičky a dotkl se jím rozpuštěného vosku. Poté je vhodil do kotlíku a požádal mne, abych olovo zamíchal. Za titanovým míchadlem zůstávala žlutá brázda a brzy bylo všechno olovo změněno ve zlato. Šaman mi kleštěmi přisunul formu, do které jsem nalil obsah kotlíku. Příliš jsem tomu nedůvěřoval, považoval jsem to za nějakou fintu, ale když jsem vyklopil vychladlý odlitek, bylo to doopravdy zlato a šaman mě vážením a měřením přesvědčil, že je to ryzí zlatý kov.

Příští den mi ukázal jinou lahvičku s jakousi tekutinou a řekl:

„Kdyby se mi něco stalo, kdyby sis myslel, že jsem mrtev, nalej mi tuto látku do úst... Když to splníš, dostaneš polovinu toho, co proměnilo olovo ve zlato.“

Toho, co měnilo olovo ve zlato, bylo v lahvičce tak málo, že to sotva pokrylo dno, když jsem si však uvědomil, jak malé bylo zrníčko, které provedlo zázrak proměny kovu, znamenalo by veliké bohatství i několik zrněk tohoto zvláštního písku. To už by byla víc než slušná odměna, nehledě k tomu, že bych s tím mohl cestovat přes půl světa a nikdo z celníků by si toho nevšiml.

„Co je to?“ zeptal jsem se a ukázal jsem na lahvičku s tekutinou. On mi odpověděl:

„Ještě nejsem s výzkumem u konce, ale už to působí.“

Víc mi neřekl a já jsem se mohl jen dohadovat, jestli je to elixír života. Od toho dne ke mně začal být vlídnější. Možná si myslel, že jeho život závisí na mé ochotě pomoci mu v nouzi. Mou hlavou však také proudí myšlenky a ty nebyly v těch dnech nejčistší. Ještě stále mi vězel v mysli jeho rozhovor s bytostí z jezera. Uvažoval jsem, jak by si se mnou poradil, kdybych začal překážet a napadlo mě, že by mne nejspíš chtěl utopit, tak jako utopil Orkova syna. Myslel jsem si, že vidím do jeho černé duše. Chtěl dostat vílu a mne se chtěl zbavit. Víla ho však odmítla a on se jí teď bál. Proto mi ukázal transmutaci olova ve zlato, a proto mi svěřil i lahvičku, která mohla obsahovat elixír života. Sázel na mou chtivost i poctivost, ale mne napadlo, že kdyby se dostal nějakým způsobem do úzkých, mohl bych se na něj vykašlat, vzít si elixír života i kámen mudrců a přepravit se jeho loďkou na druhý břeh k Orkovi. Ten by měl jistě radost. Jenže vzápětí jsem si představil Orka a v jeho očích jsem v duchu viděl veliké zklamání. Orko měl vysoké mínění o mém charakteru a to by musel změnit. Kdyby mě považoval za darebáka, nemohli bychom spolu žít, musel bych se vrátit na tento břeh a žít tu se stínem kouzelníka, kterému jsem nepomohl, když to potřeboval.

Přešlo období temných nocí v novu a měsíc byl v první čtvrti. Blížil se další úplněk a šaman změnil své chování. Začal být lstivý a tajemný, mluvil sám pro sebe, jako kdyby s někým rozmlouval a dělal něco s ohněm a ještě nějakými věcmi. Rituál s ohněm provozoval v noci, když si myslel, že spím. Připadalo mi, že čaroval, ale já jsem pro to měl v duchu jen úsměšek, protože jsem jím pohrdal a jeho strach jsem mu přál. Ne smrt nebo něco, co by vedlo ke smrti, to mě ani nenapadlo, ale úzkost ano, protože sám jsem si jí u něj užil dost.

Dvě noci před úplňkem se mi zdál další podivný sen. V jakési sluji jsem uviděl klubko hadů s modrozeleným vzorem, kteří mezi sebou zápasili a postupně se rozlézali, až zbyl jen ten největší, a ten žral sám sebe od ocasu. Zděšen jsem vyběhl ze sluje a stál jsem před šamanovou chatrčí. Ze střechy chatrče vylézaly tisíce malých modrozelených hádků...

Vzbudil jsem se úplně zpocený hrůzou. Ku podivu jsem neležel, ale seděl na posteli. Šaman byl patrně ještě ve své laboratoři, protože z pod dveří pronikalo světlo. Lehl jsem si tedy a po chvíli jsem usnul. Zdál se mi další sen, který měl smazat hrůzu toho předchozího. V otevřených dveřích do místnosti se objevila záře a v tom světle jsem uviděl krásnou dívku. Nebyla to ta z jezera a můj vztah k ní byl neosobní. Byl jsem jen zvědavý. Dívka o dva kroky postoupila a řekla mi:

„Musíš se vzepřít. Zítra v noci se musíš vzepřít.“

„Komu nebo čemu se mám vzepřít?“ zeptal jsem se.

„Síle,“ odpověděla mi, „zlé síle.“

„Hrozí mi něco?“

Ona se však odmlčela, jen se na mne dívala, nakonec však dodala:

„Máš být obětován... Braň se ze všech svých sil. Když budeš ztrácet sílu, volej na pomoc svého anděla.“

To mi pověděla a pak se rozplynula a zmizelo i světlo. Vzbudil jsem se, když začínalo svítat. Šaman stál mezi dveřmi a pozoroval přibývající měsíc, který se skláněl k obzoru. Do úplňku už chyběly už jen dvě noci.

Šaman byl ten den ke mně jako milius. Nechal mne vyspat, dokonce mi připravil snídani a v průběhu dne mi poskytl i určitou volnost. Bylo to tak neobvyklé, že mne to až zaskočilo. Zapomněl jsem na sny a zastyděl jsem se za svou nedůvěru vůči kouzelníkovi. Asi bych v návalu těchto citů začal být sdílnější, kdybych si nevšiml jeho uhýbavých pohledů. Neustále mne pozoroval a když jsem se na něj podíval, tak uhnul očima. Takto probíhal celý den. Večer jsem si šel lehnout a šaman se mě za chvíli zeptal, jestli už spím. Ozval jsem se jako z usínání, nechal mne tedy chvíli bez povšimnutí a pak mne oslovil znovu. Tentokrát jsem neodpověděl, tak se pokusil nalákat mě na oznámení, že asi něco objevil. Já jsem se však ani nepohnul, cítil jsem však, že mi začíná zrychleně bušit srdce.

Zprvu se nic nedělo. Až když jsem začal usínat, měl jsem najednou pocit, jako kdyby se mne zmocnily desítky rukou a odnášely mě pryč. Zoufale jsem se chytil veřejí dveří a držel jsem se ze všech sil. Když už jsem začal umdlévat a v duchu jsem tento zápas vzdával, síla povolila a já jsem se vzbudil na své posteli. Byl jsem úplně vyčerpaný a znovu jsem začal usínat.

Situace se opakovala, jenže tentokrát to bylo brutálnější a těžší. V duchu jsem se viděl ztracen a když mi bylo nejhůř, vzpomněl jsem si na snovou dívku a její radu. Nevím, jestli skutečně nebo jen ve snu jsem zavolał:

„Anděli, můj anděli, pomoz mi.“

V tu ránu síla povolila a já jsem se vzbudil v posteli. Ještě jsem usnul a spal jsem až do rána. Sotva jsem ráno otevřel oči, vyšel jsem před chatu a uviděl na

břehu jezera šamana, který pozoroval zapadající měsíc. Když si uvědomil mou přítomnost, zeptal se:

„Jak ses vyspal?“

„Docela dobře,“ zalhal jsem. On se však na mne podíval takovým způsobem, že mě až zamrazilo. Najednou jsem neměl pochyb o tom, že v mých nočních snových dobrodružstvích má prsty. Jestli jsem se měl stát obětí, nabídl mě jako oběť on, asi jako výkupné za svůj život. Proto jsem se trochu zlomyslně zeptal:

„Dělo se snad něco, co jsem zaspal?“

Na to mi neodpověděl a pokračoval v hypnotizování měsíce. Já jsem se tvářil, jako kdyby se nic nedělo, ale byla ve mně malá dušička.

Odhadoval jsem, že pokud se mu v noci něco nepovedlo, tak bude celý den nesnesitelný. Mýlil jsem se však. Byl příjemný a slíbil mi na večer zajímavou podívanou. Já už jsem však jeho vlídnosti nevěřil. Myslel jsem na Orka a jeho radu, abych na břehu jezera zapálil oheň, nenašel jsem však pro takový čin žádnou záminku, ani příležitost. Přesto jsem stahoval dřevo na hromadu a vysvětlil jsem šamanovi, že se bude hodit, až začnou chladné večery.

Den proběhl nad očekávání dobře, dokonce mě nechal odpočinout a k večeři mi podal miskou polévky, kterou uvařil sám. Bývala den co den stejná, tentokrát však chutnala jinak. Sotva jsem ji ochutnal, omluvil jsem se, že nemám hlad, ale podíval se na mne takovým způsobem, že jsem vzal lžící a polévku jsem snědl.

Ze slunce už byly vidět jen poslední paprsky a šaman mne vyzval, abych šel s ním. Pozorně jsem sledoval, jestli si s sebou nebere nějakou zbraň, nechal si však nic a zdálo se, že je docela dobře naladěný. Když jsme zašli za ostroh, který zakrýval výhled na jeho příbytek, vymluvil jsem se, že je mi zima, že se vrátím pro svetr. Šamanovi se to sice nelíbilo, ale svolil a ukázal mi směr, kterým mám pokračovat, až se vrátím. Běžel jsem tryskem, vzal jsem si svetr, zapálil oheň a šamana jsem doběhl asi v půli cesty. Šli jsme směrem, který jsem předpokládal. Šaman netušil, že vím o jeho dobrodružství za minulého úplňku, cestou mě tedy poučoval:

„Není to daleko a budeme se držet břehu jezera. Až uvidíš velikou hromadu kulatých kamenů, které tam nepochybně naházeli obři, tak už tam skoro budeme.“

K hromadě jsme došli za slabou čtvrthodinku a za ní byl palouček, tentokrát už převážně zelený. Květin výrazně ubylo. Odkvetlé byly i keře azalek a rhododendronů, které byly před měsícem v plném květu.

„Tak co tomu říkáš?“ zeptal se mě, když jsme uviděli to tiché vlídné místo.

„Pěkné,“ odpověděl jsem rozhodnut neprozradit mu ani mrknutím oka, že tuším, co zde spatříme. Předstíral jsem bezstarostnost.

„Tady se posadíme,“ rozhodl, když jsme přišli na palouček.

Já jsem si sedl opodál do trávy a sledoval jsem měnící se oblohu, po které sem tam přeletěl nějaký pták. Dost dlouho se nic nedělo. Na pozadí jemného šumění stromů se ozývaly podvečerní zvuky, barva oblohy bledla a na zemi se stmívalo. Jak jsem byl zpocený, začalo mi být chladno a otrásl jsem se. Šaman se na mne podíval a řekl:

„Brzy se zahřeješ, nic se neboj.“

Nevěděl jsem, co se mnou chce udělat, ale byl jsem rozhodnut bránit se. Kdyby došlo k potyčce, měl jsem výhodu, byl jsem větší. Když se z hladiny jezera začaly zvedat cáry mlhy a rozezpíval se slavík, šaman se postavil a zaměřil svou pozornost do míst, kde očekával víly. Já jsem pohlédl směrem, odkud jsme přišli. Oheň ani kouř nebyl vidět, jen nad obzorem se objevil obrovský měsíc. Zdál se mi ještě větší než minule a byl zbarvený do červena.

Rychle se setmělo a mlha na jezeře se začala seskupovat do podivných chuchvalců, které byly v neustávajícím pohybu. Po chvílce z nich vypluly tančící víly, které se v tlumeném nazelenalém světle pohybovaly po hladině směrem k nám. Než jsem se nadál, byly na dosah a mé oči se střetly s očima té nejkrásnější. Zatočila se mi hlava. Šaman ukázal na mne a řekl:

„Toto je ten dar. Vem si ho, je tvůj.“

Rozuměl jsem tomu, co řekl, pochopil jsem i to, že mne nabízí jako výkupné za svůj život, ale byl jsem jako omámený. Víla byla tak krásná a tak přitažlivá, že jsem jejímu kouzlu nedokázal odolat. Dokonce jsem si myslel, že pokud mám v tuto chvíli umřít, bude smrt z jejích rukou to nejkrásnější, co mohu v životě prožít. Ona ke mně vztahovala nádherné ruce a já jsem za ní zmámeně krok za krokem postupoval. Od vody v jezeře mne dělil už jen jediný krok, když vtom jsem ucítil ránu do ramene, která mě málem srazila k zemi, kdyby mě současně nezachytila silná paže. Ohlédl jsem se a byl to Orko, který mne objal a přitiskl k sobě. Ještě jsem zahlédl, jak se víle zúžily panenky smaragdových očí v úzké svíslé čárky a sršela z nich zloba. Pak vše v mžiku zmizelo.

„Tak takhle jsi mne připravil o syna?“ obořil se Orko na šamana, který seděl zhrouceně na louce a naříkal:

„Byl jsem tak blízko, tak blízko.“

„Blízko čeho?“ chtěl vědět Orko, ale šaman otázku nevnímal a neodpovídal.

Pohlédl jsem na jezero, ale tam už nebylo vůbec nic.

„Vrátíme se domů?“ zeptal se mne Orko a já jsem s radostí přikývl, i když jsem se styděl. Omámení pominulo a mně se vrátil zdravý rozum. Zmizení jezerní krasavice jsem litoval asi tolik, jako když člověk spatří za výkladem hezkou věcičku, kterou nemůže mít. Cítil jsem se zahanbeně kvůli tomu, jak snadno jsem podlehl její kráse. Orko to vycítil a s pochopením řekl:

„Byl jsi omámený... Šaman tě něčím omámil.“

Při těchto slovech jsem si vzpomněl na večerní polévku. Uvědomil jsem si, že kdyby Orko nevytušil nebezpečí nebo kdyby se byl o chvíli opozdil, tak už bych patrně nežil.

„Kde ses tam tak najednou objevil?“ zeptal jsem se, „přijel jsi akorát včas.“

„Jednak jsem viděl oheň, ale to už jsem byl na cestě. Vzal jsem to oklikou, aby si mě Salva nevšiml, a viděl jsem, kam jdete... Tušil jsem, že pokud ti něco hrozí, stane se to o dnešním úplňku.“

„Co by se se mnou stalo?“ zeptal jsem se, „přišel bych o život?“

„To nevím,“ odpověděl po krátké odmlce Orko, „možná ano, ale i kdybys přežil, stal by ses zajatcem preludu a nikdy by ses nevrátil k lidem.“

PO NÁVRATU

Tak pro mne skončila kapitola „šaman“. Bylo kolem něj hodně záhad a tajemství, a možná proto, že jsem mu nevěřil a neměl jsem ho rád, jsem ani na chvíli nezatoužil být jako on. Zůstal jsem člověkem reálného světa. Od té doby jsem ho neviděl a nevím, co se s ním stalo. Orkovi jsem vyprávěl o životě na druhém břehu, o svých podivných snech i o tom, že mi slíbil krystalky, kterými přeměňuje olovo ve zlato, když ho zachráním jakousi tekutinou. Mluvil jsem o tom s despektem, Orko mě však jemně pokáral.

„V pozadí tvého vyprávění cítím nedůvěru,“ řekl, „jako kdybys nevěřil svým smyslům a považoval všechno, co jsi viděl, za podvod. Sám jsem se s elixírem života a kamenem mudrců nesetkal, nemusí to však být jen chiméra. Umím si představit, že za určitých okolností se jeden stavební kámen hmoty, jeden chemický prvek změní v jiný. Kámen mudrců ne jako zázračné krystaly, ale jako metoda.... Nebo ještě lépe – jako vzdálená vize, která se jednou stane nutností...“

„Co tím myslíš?“

„Je to prosté. Surovin na Zemi určitě ubývá a jejich dobývání bude čím dál těžší. Jaké možnosti pak bude mít člověk?“

„Recyklace,“ vyhrkl jsem pohotově.

„Ovšem, ale bude to stačit...? Člověk bude jistě hledat i jiné metody, jak získat základní suroviny...“

Orko se odmlčel a já jsem byl zvědavý, co může v této věci napadnout člověka, který byl tak dlouho odříznut od informací.

„Jaké metody?“ zeptal jsem se.

„Moc možností není. Buďto je bude muset dovážet z jiných planet nebo se bude muset naučit přeměňovat základní stavební kameny hmoty. Transmutaci.... Z jednoho chemického prvku vytvořit jiný.“

Protože jsem pořád příliš nechápal, dodal:

„Třeba z vodíku helium nebo z jednoho kovu jiný kov.“

Jeho slova mě překvapila. V duchu jsem si položil otázku, jaké jsou vlastně zdroje poznání, protože Orko byl už dlouho odříznut od informací a přesto byly jeho úvahy současné. Nemohl si vytvářet názor na základě nových objevů, protože je neznal. Velkým energetickým tématem současnosti je jaderná fúze a Orko se o ní nepřímo zmínil také. Výrobou energie z jader vodíku by vznikalo helium a tento proces by uvolnil velké množství energie.

„Kdybych nebyl tak dlouho odloučen od lidí, možná bych věděl víc. Ale i v této izolaci cítím, že lidská cesta vede i územím těžkých krizí, které budou muset příští generace řešit a vyřešit.“

„O jakých krizích to mluvíš?“

„Krise energetická, surovinová, potravinová, vodní, atd., atd., ale především morální, a všechny se budou muset zvládnout.... Ještě když jsem žil mezi lidmi, objevovaly se první symptomy těchto budoucích hrozeb. Nemyslím, že se to zlepšilo.“

„Nezlepšilo,“ souhlasil jsem, „krize se prohlubuje. Ty si myslíš, že přeměna prvků by mohla být řešením surovinové krize?“

„Myslím, že ano, aspoň zčásti, ale myslím si i to, že tento obrovský skok v pronikání do tajemství struktury hmoty je něčím podmíněn...“

„Čím podmíněn?“ zeptal jsem se.

„Všechny objevy byly, jsou i budou zneužitelné. Čím větší objev, tím větší překážky na cestě k němu a tím větší nebezpečí pro lidstvo i pro přírodu. Člověk se už mnohokrát přesvědčil, že v přírodě jsou zakódovány ochranné systémy, a proto je cesta k novým objevům stále těžší. Čím významnější objev, tím těžší cesta k němu a tím větší nebezpečí pro život. Tak to platí pro naši planetu a určitě to platí i pro vesmír. Už jsme si mohli všimnout, že všechny stvořené systémy jsou chráněny, a to jak pozemské, tak vesmírné.“

„Ty věříš, že člověk byl stvořen?“ zeptal jsem se.

„Jistě. Nemusíme být příliš vzdělaní, abychom poznali, že všechno, co vnímáme i nevnímáme svými smysly, podléhá řádu. Podléhá mu celý vesmír, každá jednotlivost ve vesmíru, i člověk. Pronikáním do tajemství přírody se člověk setkává s *inteligencí*, která je zatím nad jeho rozumové možnosti. I ta nejnepatrnější částička tohoto úžasného systému nese stopu nejvyšší inteligence, o níž si neumíme vytvořit představu. Jsme jen nepatrným kolečkem ve stroji, jehož Tvůrce stojí vysoko nad svým dílem. Kdyby chtěl člověk sebevíc, nemůže změnit řád, kterému je sám podřízen, může se mu jen pokorně obdivovat a snažit se jej využít ve svůj prospěch.“

„Nebo zneužít,“ skočil jsem mu do řeči.

„Zneužitím se vnáší do systému chaos. Pokud by chtěl člověk vstoupit do vesmíru jako ničitel, bude mít dveře k rozhodujícímu poznání o struktuře hmoty zavřené. O tom jsem přesvědčen.“

Orko měl pravdu. Člověk zatím nemá přílišné ohledy k planetě, na které žije a je pravděpodobné, že jestli se dostane do vesmíru, bude se chovat podobně. Každá krize je pro lidstvo strašákem, ale žádná zatím nepřiměla člověka k umírněnosti. Spíše naopak, posiluje v něm agresivitu.

„Máš tušení v čem jsou kořeny krizí?“ zeptal jsem se.

„V tom jací jsme, jak jsme zahleděni sami do sebe, jak chceme úplně všechno pro sebe vrchovatě využít... Ale já věřím,“ pokračoval, „že člověk zvítězí sám nad sebou, nad svou lačností, zaslepeností, nad svým strachem, že zvítězí nad svou malostí a uvědomí si, že je součástí přírody, nad kterou se tak rád nadřazuje. Až si uvědomí, jak je malý a závislý, přestane být i bezohledný a možná se v něm probudí i vděčnost za vše, co mu příroda v každém okamžiku života poskytuje. Pak se povznese o úroveň výš a pak také může přijít na řadu elixír života ne jako vodička, ale jako metoda, jak získat nesmrtelnost.“

„Co si představuješ pod výrokem *povznese se o úroveň výš*?“

„To, co to vyjadřuje. Člověk se podívá sám na sebe z výšky svého většího ducha a pochopí, jaký doopravdy je. Naučí se rozeznávat, co je skutečně důležité a začne podle toho žít... Skutečně veliké objevy, které mohou

přesáhnout rámeček naší planety, nemůže dostat do rukou malicherný a ustrašený člověk, který je zahleděný jen do vlastních problémů. K těm velikým objevům jistě patří i transmutace hmoty a odhalení tajemství života... K obojímu už udělal první kroky snad proto, aby spatřil, že tato možnost je reálná... Věř, že každý další krok bude jistě podmíněný.“

„Čím podmíněný?“

„Odpovědností k životu, k planetě a v podvědomí i k vesmíru.“

„Říkáš mi to, jako kdyby k nám nové poznání přicházelo řízeně. Jako kdyby bylo inspirováno od jinud. Jako kdyby nám bylo poskytováno jenom to, co je nezbytné k našemu rozvoji.“

„Nevím, jestli je nám poznání dávkováno. To se mi nezdá. Vědění je veliká stavebnice a my jsme byli stvořeni jako hravé bytosti. Hrajeme si a tím poznáváme svět i své možnosti... Ale že nám občas někdo něco v pravý čas pošeptá, napoví, tomu bych věřil. Věřím i tomu, že k některým objevům, po kterých lačně natahujeme ruce, jsou dveře zatím zavřeny.“

„Mluvíš v hádankách. Jaké dveře? Třeba k elixíru života nebo kameni mudrců?“

„Ano, i k tomu. Nesmrtelnost a neomezené bohatství. Člověk zatím vidí jen jednu stranu těchto mincí... Tyto znalosti zatím nejsou určeny lidem...“

„Přesto se o nich mluví jako o velikém bájném tajemství alchymistů... To, co mi ukázal šaman, vypadalo velice skutečně.“

„Bylo to skutečné.“

„Znamená to, že šaman není člověk?“

„Jistěže je člověk, ale nemusí být alchymista... Alchymisté jsou lidé jiné než běžné úrovně. Jsou to zasvěcenci. Zasvětili život hledání pravdy a obětovali pro to velice mnoho. Samozřejmě ne všichni dosáhli vrcholu. V celých dějinách lidstva byli velcí duchové, kteří dohlédli dál, nežli ostatní a tak ovlivnili rozvoj lidstva, ale vždycky to byli jen jednotlivci, kteří předali, a někdy také nepředali, své poznání ostatním.“

„Kámen mudrců je vrcholem snažení alchymistů?“

„To jistě ne. Ten výraz zní velice hmotně, ale nejspíš je to jen idea. Způsob, metoda jak přeměnit jiný kov ve zlato. Jen jedna z výšin, které musejí na své duchovní cestě zdolat, aby mohli udělat další krok. Rozhodně to není cíl jejich cesty. Možná je to jejich velké pokušení a když se u něj zastaví, nedostanou se dál. Nenajdou pravdu, za kterou se vydali.“

Chtěl jsem o nich vědět něco více, ale Orko mi řekl:

„Největší tajemství nebyla nikdy určena široké veřejnosti, ale jen lidem čistého srdce a vznešených cílů, kteří v žádném případě nezneužijí svého poznání ani z chtivosti, ani ze slabosti. Jsou pro ty, co respektují vyšší princip. Badatelům, kteří v samotě a naprostém mlčení rozvíjejí poznání a chrání je před zneužitím. Mají mnoho času na to, aby zvážili, co dobrého, ale i zlého může každý objev přinést. Pokud něco objeví, radují se v tichu a nespěchají s prozračením tajemství...“

Představil jsem si obraz současné vědy. Už to nebyli *badatelé, kteří v samotě a naprostém mlčení rozvíjejí poznání a chrání je před zneužitím*. V současnosti se pracuje v týmech, které mezi sebou závodí, aby co nejrychleji zveřejnily každý, často ještě nehotový objev, jen aby získaly granty a dotace, protože o kom se neví, ten nic nedostane. Je to stejně nelítostný závod, jako je každý, který se vede o peníze.

Orko byl lékař, tedy člověk reálně uvažující, přesto mluvil o alchymistech s takovým zaujetím, že mě to překvapilo, proto jsem se zeptal:

„Ty věříš, že ještě někde v klauzuře žijí osamocení badatelé po způsobu alchymistů?“

„Snad ano, je to možné. Myslím že jim nejde tolik o praktické objevy ale o PRAVDU. Jsou to hledači pravdy a že přitom občas narazí na nějaký objev, tomu se není co divit.“

„Jsou nějak organizováni?“

„Nemám tušení. Řekl bych, že nepotřebují, aby jejich kroky řídil někdo z lidí. Jejich nejvyšším zákonem je vyšší morální princip. Così, co se nám snaží vštípit všechna náboženství, co je však přesto, ať už jsme věřící či nevěřící, pro většinu lidí ne dost pochopitelné. Řídíme se pravidly – morálními kodexy, aniž bychom je hlouběji chápali... Tam, kde my věříme, tak oni tuší nebo možná i vědí. Nejsou materialisté, jejich cesta je duchovní. Chtějí mnoho poznat, mnoho pochopit, ale musí splnit jednu podmínku...“

Orko se odmlčel a já jsem samozřejmě chtěl vědět, co je to za podmínku.

„Nesmí toužit po slávě, bohatství a moci, a to ani ve skrytu jejich osobností... Porušení této podmínky je vrhne na jejich duchovní cestě o pořádný kus zpátky... Myslím si, že toto se stalo Salvovi.“

Byla to pravda. Salva byl pyšný na bohatství, přesvědčil jsem se, že potřeboval někoho ovládat a slávou by patrně také nepohrdnul.

„Pochopil mnoho,“ pokračoval Orko, „ale pochopeného hned dvojnásobně zneužil. Proto se propadl a propadá se ještě nekonečně hlouběji... On tím, že zneužil poznání, se zastavil. Nemůže dál, ale nemůže také zůstat stát a on to ví. Už za života ho řídí posmrtné bardo a to mu také dá vypít kalich hořkosti.“

„Co myslíš tím *dvojnásobně zneužil*?“

„Jestliže dokázal zviditelnit myšlenku, tak toho uměl opravdu moc.“

„Asi mluvíš o víle na jezeře, ale to nebyla jen nějaká projekce... To byla skutečná ženská. Jsem přesvědčen, že ta víla byla z masa a kostí.“

„Ať už to bylo tak či onak, neměl ani na okamžik právo vytvořit si tímto způsobem něco pro vlastní potěšení. To je první velmi vážné zneužití moci...“

„A to druhé?“

„To druhé se týkalo tebe a to je ještě mnohem horší.“

Orko mi vysvětlil, že bardo je posmrtná cesta, na které se duše setkává s démony, přesto jsem nechápal, o čem mluví v souvislosti se Salvou.

„Kouzelník byl alchymista?“ zeptal jsem se znovu.

„To nevím, ale pochybuji, že získal své znalosti cestou ticha, trpělivosti, odříkání a nekonečné práce. V něm není ticho... Nejspíš to někde ukrad. Zneužil poznání, které nějak získal, patrně nepoctivě, a tebe chtěl jako pojistku... Navíc to jistě nebylo po prvé.... Poznal však, že za všechno v životě se platí a za některé věci se platí životem.“

„Co se s ním stalo?“ zeptal jsem se.

„To nevím. Chtěl tě nabídnout jako výkupné za svůj život a to je veliké provinění.“

„Zaplatil za to?“

„Nevím, jestli ještě žije, a pokud ano, tak to jistě není život radostný... Buď rád, že ses u něj nemusel rozhodovat mezi dobrem a zlem a buď rád, že jsi jeho znalosti nezískal. Mohlo by to být pokušení nad tvé síly.“

Nechápal jsem, o jakém pokušení Orko mluvil a zamrzelo mě, že mne podceňuje, ale on to asi poznal a hned pokračoval:

„Nemáš představu, jak je těžké udržet velké tajemství... Kdyby někdo tušil, že znáš něco důležitého, ohrozilo by to tvůj život. Kdybys je prozradil, umíš si představit, co by to udělalo s lidmi a s tvým svědomím? V každém případě by to byl balvan, který by neúnosně zatížil tvůj život... Tyto věci nejsou veřejné a nemohou patřit veřejnosti. Nejsme na takové poznání zralí... Zkus si představit, jak asi bylo tvůrcům atomové zbraně po Hirošimě... Kdo se zmocní velkého tajemství a zneužije je, tomu se odvděčí strašným zlem. Ty mi jistě rozumíš, co mám na mysli.“

Rozuměl jsem velmi dobře a vzpomněl jsem si, jak mi šaman ve strachu o svůj život svěřil lahvičku s životodárnou tekutinou. Výměnou za záchranu života mi nabídl prášek, o kterém jsem si myslel, že způsobuje transmutaci olova ve zlato. Ještě ani teď jsem si nebyl jistý, co by ve mně převládlo. Lačnost po zlatě a elixíru života nebo povinnost pomoci potřebnému? Byl jsem rád, že všechno dopadlo dobře a má touha po těchto věcech po Orkových slovech opadla. Kouzelníka mi bylo dokonce líto.

S Orkem mi začal normální život, pokud se dá nazvat život poustevníka normálním, a já jsem se cítil vedle něj bezpečně. Moc toho nenamluvil, ale když jsem potřeboval pomoc, byl vždycky po ruce. Uměl se objevit v nejkritičtějších chvílích mého života, aby mě zachránil.

I když jsem v prvních dnech po návratu vypustil kouzelníka z hlavy, přece jen jsem si potřeboval o svých zážitcích popovídat, zvláště o svých snech. Jednou odpoledne, když Orko pracoval na herbáři, jsem mu řekl:

„Představ si, že se mi tam o tobě zdálo. Ve snu jsem viděl, jak jsi lisoval malou rostlinku a napsal jsi vedle ní její název.“

„Jaký název?“

„Ranuncullus glacialis.“

„Vzpomínám si,“ přisvědčil Orko, „to se opravdu stalo.“

„Bylo mi ji v tom snu líto, když jsi ji položil na papír, přikryl hedvábným papírem a zatížil kamennou deskou. Dokonce jsem viděl i místo, kde jsi ji našel. Byl jsem tam.“

Orko při mém vyprávění zpozorněl a pak mi řekl:

„To nebyl sen. To je pravda. Jednou v noci jsem nemohl spát, tak jsem se opravdu zabýval Pryskyřníkem ledovcovým, tak jak jsi mi to popsal...“

„Zvláštních snů jsem měl víc a ráno jsem byl vždycky jako rozlámaný.“

„Salva zneužíval tvé psychiky. Pověz mi o tom něco.“

„Ve snech jsem hodně cestoval a kdosi mne popoháněl...“

„Ano, o tom něco říkal i Sihámí, jenže jsem měl dojem, že jemu se to líbilo.“

„Letěli jsme nad jezerem proti proudu a přiletěli jsme až k vodopádu. Byl majestátní, kaskádový a v měsíčním světle sněhově bílý.“

„Tak to doopravdy je. Vodopád je skutečně jako veliký bílý nadýchaný závoj. Pověz, letěli jste ještě dál?“

„Ano, letěli. Letěli jsme pořád proti proudu řeky, která byla zprvu mohutná a klidná. Oba její břehy lemovaly hory porostlé lesy. Místy bylo i kousek louky a na jedné z nich jsem viděl malý domek... Zatoužil jsem nakouknout do něj, ale kdosi mne nutil letět pořád dál. Strašlivě jsem se bál.“

„Pokračuj,“ požádal mne Orko.

„Následovaly peřeje a další vodopád. Ten byl vysoký a úzký, a za ním se krajina změnila... Lesnaté hory vystřídaly strmé špičaté skály, které čnely k nebi jako lidské prsty. Mezi nimi se se strašlivým hukotem valily obrovské spousty vod. Narážely prudce do skal, kde se tříštily a vytvářely hustou mlhu.“

„Bylo ještě něco dál?“ chtěl vědět Orko.

„Dál už byl jen kámen a led a na konci třetí vodopád, který vytékal jako mnoho pramínek přímo z ledovce... To byl začátek řeky... Okolní krajina byla zvlněná a přikrytá sněhem a ledem... Toto byl nejtěžší, ale i nejzajímavější sen.“

„Nebyl to sen,“ opravil mne Orko. „Ty jsi viděl celý tok Bílé řeky od tohoto jezera až k prameni a jsi jeden z mála, ne-li jediný, komu se to podařilo.“

„Říkal jsi Bílá řeka?“ zůstal jsem překvapen.

„Ovšem. My žijeme u jezera, které napájí Bílá řeka. Říká se, že protéká územím bohů.“

„Bílá řeka,“ opakoval jsem jako ve snu, „Sebora na Bílé řece.... Adresa, kam mám doručit balíček.“

Rázem jsem si na všechno vzpomněl. Do této chvíle byly mé vzpomínky jen útržkovité, ale od tohoto okamžiku byl obraz celý. Vyprávěl jsem Orkovi o podivném cizinci s viržinkem i o jeho neobvyklém přání, které jsem tak lehkomyšlně slíbil splnit. Když jsme doplnili na balíčku chybějící písmena, sedla přesně do adresy.

„Pověz mi něco o území bohů,“ požádal jsem.

„Toho, co vím doopravdy, není moc, téměř nic. Je to bájná říše, tedy říše, kterou znám jen z bájí. Říká se jí Agharta nebo Šambala. Nikdo neví, jak je velká a nikdo neví, kde se nachází. Uprostřed prý je město, ale slyšel jsem i to, že těch měst je tam víc... Kolem Bílé řeky nežije nikdo z lidí, proto je obestřena těmito legendami.“

„Znamená to, že žijeme v té tajemné zemi? V říši bohů?“ zeptal jsem se v rozpacích, protože mi to celé připadlo uhozené.

„Nevím. Já jsem se tu nasetkal s žádným člověkem, natož s bohem. Na takové setkání jsem příliš obyčejný.“

„Jaký bys musel být, aby ses setkal s bohem?“

„Nevím o nikom, kdo by to prožil a přežil. Slyšel jsem však o člověku, který zmizel v horách na cestě z jedné vesnice do druhé. Bylo to za bílého dne a jeho rodina ho vyhlížela. Když už byl tak blízko, že rozeznávali i jeho tvář, tak jim najednou zmizel před očima a nikdy víc už ho nikdo nespatrił. Stalo se to v blízkosti posvátné hory Kajlás.“

„Proč je posvátná?“ chtěl jsem vědět.

„Podobá se svým tvarem pyramidě a je obestřena legendami.“

„Je tedy tajemná... O čem jsou ty legendy?“ chtěl jsem vědět.

„Že tu horu vytvořili bohové a tisíce let pod ní spí.“

„To jako že jsou tam jejich kostry?“

„Ne, nic takového. Jsou prý to obři a žijí. Mají se probudit, až se svět dostane do úzkých, aby pomohli.“

„Tedy živé zkameněliny,“ dodal jsem se úsměškem, „připomíná mi to blanické rytíře.“

Protože Orko mou poznámku nepochopil, vyprávěl jsem mu naši národní pověst o rytířích schovaných v hoře Blaník. Orko si mé vyprávění se zájmem poslechl a poznamenal:

„Zdá se, že vaše bájně rytíře nebereš vážně, ale v mé zemi jsou lidé, kteří jsou ochotni přísahat na to, že ty obry viděli... Ve spánku čekají na svou dějinnou roli.“

„To myslíš vážně?“ zeptal jsem se pochybovačně, „kdyby to byla pravda, tak už by byli zavřeni v kleci v nějakém cirkusu nebo v zoologické zahradě.“

Orko se mému nápadu upřímně zasmál, ale já jsem si mnohem později uvědomil, že to, co bylo pro mne nepřijatelné, mohlo být pro Orka svaté. Po rozhovoru o spících obrech mě jemně napomenul. Řekl mi:

„Nasetkal jsem se kromě několika maličností s ničím neobyčejným, podobně jako většina ostatních lidí, ale nikdy bych si o něčem zvláštním nedovolil říci, že to je nesmysl. Západní člověk snadno rozhodne, co je možné a co možné není. My v tom nemáme tak jasno, protože s různými „nemožnostmi“ žijeme.“

Orko mne seznamoval se zvláštnostmi Tibetu a mně se život vedle něj po traumatech prožitých u kouzelníka docela líbil. I když byl Orko sám na sebe přísný, byl také neuvěřitelně pohodový a já jsem málem zapomněl, proč jsem se tam dostal. Nebylo to docela tak, že bych úplně zapomněl, spíše jsem na to nechtěl myslet, protože jsem tušil nové obtíže. Jeho sebekázeň však byla nakažlivá a já jsem se odhodlal a připomněl jsem mu, proč jsem zde. Bylo to při odpočinku na skále.

„Orko,“ řekl jsem, „téměř jsem zapomněl, že jsem pošťák.“

On se na mne zvědavě podíval a čekal, co ze mne vyleze.

„Mám tady úkol... Musím doručit balíček Seboře od Bílé řeky.“

„Máš nějakou představu, kde ji najít?“

„Nemám, ale profesionální čest mi velí, abych se o to pokusil.“

„Co s tím tedy uděláme?“ zeptal se a já jsem z jeho otázky pochopil, že mi s tím pomůže.

„V jednom snu u kouzelníka jsem viděl kousek nad prvním vodopádem chaloupku. Pak už nebylo nic, až v posledním úseku cesty klášter, ale tím si nejsem jist.“

„Myslíš, že v té chaloupce žije Seboru?“

„Nemám tušení, ale někde musím začít hledat. Jestli není proti proudu řeky, tak ji zkusím hledat v opačném směru.“

„Po proudu to nejde. Jezero začíná i končí vodopádem a pod ním jsou v dlouhém úseku peřeje. V jejich blízkosti nežije vůbec nikdo. Tam, kde začne být řeka sjízdná a krajina schůdná, je zabraná země. Okupovaná cizím vojskem.“

„Co mi tedy radíš? Mám zkusit domek z mého snu?“

„Vydáme se tam spolu,“ nabídl po krátké odmlce Orko, „ale asi tě zklamou. Před lety v něm žil poustevník a byl tam sám.“

„Ty ho znáš?“

„Setkal jsem se s ním. Je to asketa, musí už být hodně starý, Tento svět ho už tenkrát nezajímalo.“

Situace vypadala dost bezvýchodně, ale Orko dodal:

„Odvykl lidem, ale třeba ví o Seboře. Jestli ano, tak nám poradí... Pokud ovšem žije.“

Tím bylo rozhodnuto a my jsme se začali chystat na cestu. Orko dal do vaku jídlo, připravili jsme si udici, mačetu, lano, deky a pytlík obilí jako dárek pro poustevníka. Na cestu jsme se vydali hned příští den ráno. Já jsem zašil balíček pro Seboru do kapsy na košili a vzali jsme s sebou i Uliho, který vycítil, že se chystá něco mimořádného a choval se jako pominutý.

„Tak s pomocí tvého Boha,“ řekl Orko, když jsme nastoupili do loďky.

ČÁST TŘETÍ

SETKÁNÍ S POUSTEVNÍKEM - ASKETOU

K vodopádu jsme dopluli odpoledne. Vytáhli jsme loďku na břeh a dál jsme museli pěšky. Šplhali jsme po skalách nad vodopád a byli jsme ohlušeni řevem padajících vod. Teprve nahoře se hluk trochu ztišil a do večera se nám podařilo ujít ještě kousek cesty. Tak jsme unikli tomu příšernému rámusu, který nad vodopádem nebyl už tak ohlušující. Ke spánku pod širým nebem jsme se uložili, když už svítil měsíc. Já jsem usnul téměř v mžiku a spal jsem jako zabitý až do rána. Šli jsme ještě celý příští den a v podvečer jsme uviděli v dálce poustevníkovu chaloupku. Došli jsme k ní třetí den odpoledne.

Poustevníka- asketu jsme dříve slyšeli než viděli. Do dálky znělo jeho ÓMMM..., ÓMMM... a posměvačná ozvěna je protáhle vracela z různých stran. Seděl se zkříženýma nohama před chatrčí a vypadal stejně zpustle jako jeho domek. Byl nahý a vousy i vlasy mu dosahovaly až na zem. Vedle něj ležela hůl. I když jsme došli téměř až k němu, ani mrknutím oka nedal najevo, že o nás ví. Měl divnou našedlou barvu a připomínal monotónně zpívající zkamenělinu. Orko mi pokynem naznačil, abych mlčel. Tiše jsme si sedli a čekali, až nás vezme na vědomí. Stalo se tak asi za hodinu, která mi připadala nekonečná. Za celý ten čas se ani nepohnul. Pak najednou zmlknul, sáhl po holi a těžce se postavil. Vlasy a vousy mu dosahovaly až ke kolenům a v hrozném stavu byly i jeho nehty. Na jeho těle jsem viděl boláky.

Když nás vzal na vědomí, Orko poklekl na zem a hluboce se mu poklonil. Já jsem udělal totéž.

„Vstaň, člověče od jezera,“ oslovil chraplavým hlasem Orka. „Co ode mne potřebuješ? To je tvůj syn?“

„Ne, není to můj syn, svatý muži, ale dovol, abych ti nejdříve předal dárek, který jsme ti přinesli,“ řekl Orko a vyndal z vaku pytlík s obilím, který položil na zem před poustevníka, ale ten se jej ani nedotkl. Jen nám pokynul, abychom se posadili a sám si také sedl. Nabídl nám nějaké listy, které jsme chvíli žvýkali a dalším pokynem vyzval Orka, aby odpověděl na jeho otázky.

„Není to můj syn,“ začal Orko, „je to Lukáš a přiletěl ze země, která je v hluboké tmě, když tady svítí slunce.“

„Není šikmooký a má světlé vlasy,“ řekl, když si mě prohlédl, „přiletěl z Evropy...?“

Tato otázka cukla koutky mých úst.

„Jak říkáš. Přiletěl na křídlech obrovského ptáka, který se s ním zřítíl do jezera. Lukáš překonal smrt.“

„A co pták?“ zeptal se poustevník a mně připadlo, že se baví.

„Leží na dně jezera.“

„Tak, tak,“ řekl asketa, „myslel jsem, že letadla jsou bezpečná.“

Mne přepadl smích, který jsem jen s obtížemi skrýval.

„Rád bych ti vyprávěl příběh,“ přerušil Orko po chvíli ticho a dodal, „příběh tohoto hochy.“

Poustevník svolil a Orko mu vyprávěl celou mou odysseu, která mne přivedla až do těchto končin. Když skončil, svatý muž ožil. Prohlédl si mne pronikavým pohledem a poté se obrátil k Orkovi.

„Proč hledá Seboru?“ chtěl vědět.

„Aby jí odevzdal balíček z daleké země,“ odpověděl Orko.

„Kdo chce vidět Seboru, musí jít stejnou cestou jako šel král Ašóka svou kajícnou cestu.“

„Kudy šel král Ašóka?“ zeptal se Orko.

„Ty to nevíš? Povím ti tedy jeho příběh.... Ale až zítra,“ řekl, vstal a odbelhal se do své chatrče.

My jsme se vzdálili od chaty a do večera jsme se toulali po krajině. Na noc jsme si ustlali opět pod jedním stromem.

Příští den byl poustevník oblečený do hadrů, které jen zčásti zakrývaly jeho zchátralé tělo. Vyzval nás, abychom se posadili před chatrčí, sám si také sedl, aby nám pověděl o králi Ašókovi.

AŠÓKŮV PŘÍBĚH

„Žádná studna není dost hluboká, aby se z ní člověk nenapil,“ začal poustevník, „žádná jeskyně dost temná, aby ji neprozářil paprsek zvědavosti a žádné tajemství dost skryté, aby kdosi nepoodhrnul jeho závoje...“

Na to, jak byl zpustlý, se vyjadřoval brilantně, i když to byl teprve úvod k příběhu.

„Král Ašóka byl panovník železné vůle a železné pěsti,“ začal své vyprávění. „Byl silnější než jeho děd Čandragupta a otec Bindusára, a ti mezi panovníky něco znamenali. Ašókova moc dosahovala všude, kam dosvitlo slunce, které bylo právě nad jeho hlavou. Potřeboval vybojovat už jen jedinou bitvu, aby ovládl úplně celou Indii a ještě veliký kus tohoto světa navíc. Věděl, že bitva, o které uvažoval, nebude znamenat vůbec nic proti válce, ve které právě vítězil... Jenže zbloudilý nepřátelský šíp mu protknul paži a jeho krev potřísnila drahý hedvábný oděv. Ženy ochránkyně, které se ve válce zdržovaly v jeho blízkosti, jej odvedly z boje do nedaleké jeskyně, aby mu ošetřily ránu. Když splnily svou úlohu a uložily jej na lehké lůžko, král rozmrzelý ze zranění je zahnal. Chtěl být sám.“

Představil jsem si zraněného krále na rákosovém lehátku a rázem mi byl bližší. Zaposlouchal jsem se do příběhu panovníka v nesnázích.

„Nejdříve odpočíval,“ pokračoval svatý muž, „a o to, co se děje venku, ztratil zájem... Najednou uslyšel zurčení vody. Pohlédl tím směrem a zjistil, že zvuk přichází z hloubi jeskyně, na jejímž okraji ležel. V dálce spatřil slabé světlo. Zvedl se tedy z rákosového lehátka, na němž téměř usnul a vydal se za světlem, které přicházelo z nitra hory. Zpočátku klopytá temnou chodbou. Světlo jako kdyby ho lákalo, postupovalo před ním. Stále je viděl někde v dálce. Šel za ním dlouho, až přišel do velikého sálu zaplněného podivným jasem, jehož zdroj nebylo vidět. Světlo bylo silné, jako kdyby zde svítilo deset tisíc svící, nebyla zde však ani jediná. Král spatřil divukrásnou kamennou krajinu s nesčítnými krápníky a malým vodopádem, který spadal do průzračného podzemního jezera. Světlo bylo všude. Vycházelo z jezírka i z krápníků a král si všiml, že nevytvářelo stíny. Dostal žízeň, přistoupil tedy k vodě a sklonil se k hladině, aby se napil. Chystal se nabrat si vodu do dlaní, když vtom uslyšel hlas, který ho varoval:

„Zadrž králi, ta voda není pro tebe.“

Ohlédl se a spatřil dlouhý stůl ve tvaru luku. Za ním sedělo devět bíle oděných mužů, kteří vypadali úplně jinak, nežli lidé jak je dosud poznal. Byli celí světlí, téměř průsvitní. Jejich hezké tváře byly tak světlé, jako kdyby se jich nikdy nedotklo slunce svými paprsky. Hlavu jim lemovaly stříbrné nebo zlaté vlasy. Ašóka nikdy nic takového neviděl. Nejvíce ho udivily oči, které mu připomínaly nebe, jaké bývá za jasného dne přímo nad hlavou.

Před nimi na nízkém stupínku bylo malé dřevěné sedátko bez opěradla a bez polštáře. Věděl, co to znamená. Byla to stolička pro zločince, který měl být souzen. Krále bezděčně napadlo, že vstoupil do soudní síně s devíti soudci.

Soudní tribunál zde v horách, kde normálně není živáčka? pomyslel si král, a kde je zločinec, který má být souzen?

„Ty budeš souzen, králi,“ oslovil ho prostřední muž neurčitého věku a zaznělo to podivně. Jeho hlas nepřicházel z místa, kde seděl, ale ze všech stran. Soudce pokynul k sedátku, ale král se neposadil.

„Jak může být souzen král, když je sám nejvyšším soudcem a jeho rozhodnutí jsou svatá?“ zeptal se sebevědomě toho, co jej oslovil.

„Budiž, chceš být soudcem, budeš tedy soudit. Posad' se do křesla před stolem, které přísluší hlavnímu soudci. Budeš to ty, kdo rozhodne o vině.“

Král se posadil připraven předvést těmto lidem své soudcovské umění a rázně rozkázal:

„Přiveďte zločince.“

Jeho rozkaz však neměl žádnou odezvu. Nikdo se nezvedl, aby pro něj došel a neukázali se žádní pacholci, aby přivlekli toho, co měl být souzen. Král se překvapeně ohlédl, uviděl však jen vážné tváře porotců. Všichni na něj hleděli, ale nikdo z nich nepromluvil ani slovo.

Najednou světlo pohaslo, v sále se setmělo a králi připadlo, že krápníky zmizely a před ním vyvstala stříbřitě bílá stěna, která se za okamžik otevřela. I když byl sám ve tmě, spatřil v plném slunečním jasu slaměnou chýši s rodinou. Žena, na které bylo vidět, že čeká dítě, připravovala na ohništi před chatou jídlo. Kolem se batolilo několik dalších dětí a muž si opodál chystal válečnou zbroj. Když byl hotov, podala mu žena misku s rýží a zatím co jedl, zapálila vonné tyčinky. Děti se shromáždily kolem ní a všichni se dívali na otce rodiny. Ten dojedl a opásal se pásem, za nějž zasunul krátký mečík. Toulec s kovanými šípy přehodil přes rameno a do ruky vzal luk. Žena před něj poklekla, objala mu nohy a prosila:

„Vrať se, vrať se nám.... Slib, že se vrátíš.“

Muž odložil luk, zdvihl ženu a přivinul ji k sobě.

„Zapaluj každý den tyčinky a pros bohy, ať jsou mi nakloněni.“

Pak se rozloučil s dětmi, vzal luk a odcházel...

V očích ženy spatřil král nezměrný smutek, který jím otřásl. Její muž se vzdálil, zmizel za kopcem, a žena k sobě přivinula děti. Teprve teď jí stékaly po tvářích slzy beznaděje.

„To je přece film, ten král viděl film,“ zvolal jsem.

Poustevník na to nic neřekl, jen mne pohledem pokáral a pokračoval v bájném příběhu:

„Obraz zmizel, ale vystřídal jej jiný. Král uviděl v otevřené krajině bojiště. Proti sobě stály dvě armády o nespočetných mužích. Celé bojiště měl před sebou jako na dlani. Viděl skupiny lučištníků, koňská spřežení s vozy a jezdci, pěšáky s kopím nebo nožem, i slony, jejichž bojovníci měli dlouhá kopí, ale i luk a

toulec se šípy. Bylo těsně před bojem a napětí bylo přímo hmatatelné. Muži hleděli soustředěně před sebe, lučištníci si vybírali cíl, sloni troubili a koně netrpělivě hrabali kopyty.

Velitel dal pokyn a boj začal. První řada lučištníků poklekla, aby uvolnila výhled ostatním a všichni rázem napjali tětivy a vystřelili. To, co se odehrávalo na jedné straně bojiště, stalo se i na druhé. Král viděl, jak se šípy mýjely uprostřed bojiště a vzápětí se ozvaly výkřiky. Na obou stranách se skácelo mnoho mužů k zemi. V jejich tvářích spatřil nejprve úžas a pak už jen hasnoucí oči. V okamžiku se rozpoutala nepřehledná vřava, ve které umírali lidé i koně, krváceli sloni. Všude byla krev, viděl utáté ruce i hlavy, jejichž ústa zkameněla v nedokončeném výkřiku. Mezi mrtvými spatřil i otce rodiny ze slamené chýše. Jak boj pokračoval, přibývalo těch, kteří leželi v krvi na zemi. Řady stojících rychle řídly. Na mužích, kteří ještě bojovali, byla patrná únava. Vrchní velitel na protější straně byl zajat a král pocítil jeho beznaděj. Náhle spatřil i sám sebe.

„Můžeš-li,“ řekl mu z posledních sil zajatec, „ušetři mou rodinu.“

„To je přece panovník,“ zvolal král, který to celé sledoval, „to je boj s Kalingou.“

Světlo se rozsvítilo a jeden z devíti se zeptal:

„Ušetřil jsi jeho rodinu?“

Král jen sklopil hlavu.

„Znáš cenu té války?“ zněla další otázka, ale král neznal odpověď. „Sto tisíc mrtvých a sto padesát tisíc zajatců, které čeká smrt hladu. Ti všichni měli své rodiny, se kterými už se nikdy neshledají. Přivolal jsi utrpení a bídu na Kalingu i na všechny země, které ovládáš. Přivolal jsi bídu a utrpení na celou zemi... Měl bys vidět ještě něco,“ řekl ten, který ho oslovil a světlo opět zhaslo.

Král opět spatřil rodinu lučištníka, který zahynul v boji. Chatrč byla roztrhaná, oheň vyhaslý, děti nahé a žena kojila dítě, které se nedávno narodilo, ale nějak jí to nešlo. Dítě se snažilo pít a přitom srdceryvně plakalo. Kolem stáli jeho bratři a sestry jako stupínky. Asi šestiletá holčička se zeptala:

„Maminko, proč náš maličký tak pláče?“

„Má hlad dceruško, nemám mléko.“

„I my máme hlad,“ začaly naříkat ostatní děti.

„Já vím, já to přece vím, ale jak vám mám pomoci?“ zvolala nešťastná matka, položila dítě na zem a skryla se v chatrči.

Krále její bída dojala. Pocítil nezměrné zoufalství matky, která přišla o živitele rodiny a nemohla své děti zachránit před umíráním z hladu. Uvědomil si, že on povolal jejího muže do války a pocítil za to vinu.

Obraz zmizel a světlo se opět rozsvítilo. Otřesený král vstal ze svého křesla a šel si sednout na stoličku obžalovaných. Položil před sebe na zem svůj meč a řekl:

„Zde jsem, zde je moje hlava.“

Poté poklekl a položil své čelo na zem.

„Povstaň, králi,“ vyzval ho prostřední ze soudců.

Král zaváhal, ale poslechl.

„Jaký jsem já král? Král na stoličce zločinců,“ řekl trpce.

„Byl jsi před třinácti lety pomazán na krále, jsi tedy král. Rozsudek nad sebou jsi vynesl sám.“

„Až teď jsem uviděl v pravém světle, čeho jsem se dopustil. Dříve jsem to tak nebral. Neviděl jsem lidi, ale jen armádu. Nevnímal jsem lidskou bolest, šel jsem za vítězstvím. Nevím, jestli zasloužím slitování, ale prosím o ně.“

Král domluvil, znovu poklekl a hluboce sklonil hlavu.

„Ne, králi, ještě jsi nepochopil celou svou vinu. V tuto chvíli se bojíš jen o svůj život. Dívej se dál,“ řekl jeden ze soudců a opět pohaslo světlo.

Tentokrát byl obraz jiný. Ukázal mu v nesčetných obrazech zničenou zemi a na ní nekonečné zástupy zbídačených lidí, ze kterých ždímalá daně rozmařilá šlechta.

„To je moje země?“

„Ano. Tvá země a ti, které sis uzurpoval. Přitom jsi uvolnil veliké zlo, které se bude množit a šířit dál, do dalších zemí. Sloužíš zlu, ale to už tě nebude potřebovat jako svého sluhu. Je silné. Silnější nežli ty, králi. Zasluhuješ, aby ti byla sřata hlava a tvé tělo ponecháno dravým ptákům... Rozhodli jsme však jinak. Svou hlavu si zatím ponech a hled' napravit aspoň část toho, co jsi za svůj dosavadní život pokazil. Pravda, bratrovi Sumanovi, svým ženám a ostatním, které jsi zavraždil nebo nechal zavraždit, už život nevrátíš. Utrpení, které jsi způsobil statisícům a milionům, také nejde vzít zpátky, ale můžeš je zastavit. Můžeš se postarat o to, aby lidé zase viděli modré nebe a slyšeli šumění hájů, aby zase poznali radost. Běž ke svému lidu a dej vše do pořádku. Až splníš svůj úkol, tak se vrať. Pak budeš souzen.“

Soudce domluvil, světlo zhaslo a král slyšel jen ozvěnu, která mu opakovala *souzen...*, *souzen...*, *souzen...* V jeskyni nastala naprostá tma. Král nevěděl, co si počít. Chtěl dojít ke stolu, aby se jej přidržel, ale žádný stůl tam nebyl. Narazil jen na vlhkou studenou stěnu jeskyně. Po chvíli bezradného tápání uslyšel vzdálené volání a posléze spatřil v chodbě vedoucí k jeskyni slabé světlo. Jeho lidé ho hledali...

Ještě ten den zastavil válku a po návratu do Pátaliputry, svého sídelního města, se postavil před své vojsko a takto je oslovil:

„Moji věrní vojáci,“ řekl a tímto vlídným oslovením všechny překvapil tak, že zpozorněli.

„Moji věrní vojáci, žádné války už nebudou. Dosáhli jsme víc, než jsme doufali, není už potřeba bojovat. Ponechám si ve službě jen ty z vás, kteří o to

budou stát, ostatní se vraťte domů ke svým rodinám. Pěstujte obilí a zeleninu, chovejte zvířata pro užitek a mějte rádi své děti. Sázejte stromy a budujte silnice, pracujte pro blaho své i ostatních. Nedopouštějte se žádné nespravedlnosti a nevyhledávejte mstu. Až se vrátíte domů, nezapomeňte uctít bohy pálením vonných tyčinek a modlitbami. Poděkujte za milosrdenství, které prokázali mně i vám.“

Vojáci ohromeni tímto projevem padli na kolena a položili svá čela do prachu shromaždiště. Král je však vyzval:

„Vstaňte a vězte, že už nemáte krále, jehož cílem je další rozšiřování říše, ale krále, který je tu pro vás. Všude ustanovím zpravodaje, kteří mi budou hlásit záležitosti lidu v kterékoliv době... To znamená, i když budu jíst nebo budu odpočívat na lůžku, když budu v zahradách nebo na cestách, či v komnatách žen. Jsem mocný král a pečovat o své poddané, o jejich blaho, považuji za svou povinnost.“

Po tomto velkolepém projevu se vojáci rozešli a král splnil do puntíku, co slíbil, ba ještě daleko víc. Nebylo to ze slabosti, ale z pochopení. Byl dál silným králem, ale stal se i moudrým králem. Dohlížel na právo a spravedlnost, ale také na to, aby jeho poddaní žili mravným a čistým životem. S okolními králi pěstoval dobré sousedské vztahy. Stal se podobně jako jeho děd Čandragupta nezapomenutelným. Často projevoval úctu velikému Vznešenému Buddhovi a na důkaz, že to myslí vážně, poslal svého syna Mahindu a dceru Sanghamittu, děti laskavé a moudré manželky Devi, se skupinou mnichů na Srí Lanku, aby tam šířili pokojnou cestou buddhismus. Jeho říše se znovu rozvíjela do krásy a královo srdce se z toho radovalo. Král našel zalíbení v této své nové životní roli a na minulost plnou krutosti a bolesti pomalu zapomínal.

Jednou, když odpočíval ve svých zahradách, spatřil pod moruší potulného mnicha, který nejprve vyřknuv řadu uctivých pozdravů a požehnání a pak krále takto oslovil:

„Vznešený rádžo, děláš mnoho dobrého pro své poddané. Necháváš sázet stromy, budovat silnice i hloubit studny a vodu z hor rozvádíš do měst i do suchých stepí, které tak proměňuješ v kvetoucí zahrady. Za práci spravedlivě platíš dobře váženým stříbrem a nezapomínáš ani na vdovy a sirotky. Tvůj lid žije ve štěstí...“ mnich se mu hluboce poklonil a pokračoval, „bohům stavíš chrámy, jejich sochy ověňuješ lotosovými květy a zapaluješ vonné tyčinky. Druhého, bohům tak milého krále jinde nenajdeš.“

„Čeho si žádáš, mnichu?“ zeptal se král.

„Dovol, abych ti vyprávěl příběh.“

Král pozval mnicha k nízkému stolku do stínu košaté moruše. Na stolku byla mísa s ovocem, chutné nápoje i betel. Když se posadili a osvěžili se ovocem i nápoji, král nabídl mnichovi betelový svítek a vyzval ho:

„Povídej, poslouchám.“

Mnich odlomil kousek betelu, chvíli jej žvýkal a pak požádal:

„Dovol, abych ti nejdříve zahrál na rubáb.“

Král svolil a mnich hrál. Když skončil, král mu řekl:

„Pěkná je tvá hudba. Potěšila mne, ale chtěl jsi vyprávět.“

„Ano, ovšem,“ řekl mnich a odložil nástroj. Pak se pustil do vyprávění:

„Jistě víš, ó velký rádžo, že žijeme ve věku kalijuga, který je v běhu světa ten nejkratší a nejhorší. Žijeme v době jeho soumraku. S příchodem soumraku kteréhokoliv věku narůstá zlo a s narůstajícím soumrakem ho přibývá. Těsně před vrcholem bývá tak silné, že lidé nejsou schopni mu odolávat. Naopak je přitahuje do té míry, že sami a s nadšením spěchají do propasti, kterou nevidí, která však přesto na ně čeká... Největší nebezpečí je v tom, že nepozorují zrychlování času a sami jej urychlují tak, že svět v té době vypadá, jako kdyby se bezhlavě řítilo poděšené stádo antilop. Uniknout tomuto tlaku věků mohou jen nemnozí. Jen ti, kteří se umí oprostít od vášní a procházejí životem čistí a tišší jako lotosový květ.“

„Proč mi vyprávíš toto moudré ponaučení, mnichu?“ zeptal se král.

„Až vyvrcholí tento poslední soumrak, v němž je nám dáno žít, věky se začnou opakovat, ale na vyšší úrovni.“

„Povídej, rád tě poslouchám.“

Mnich však vzal do rukou rubáb, zahrál a posléze i zazpíval králi jímavou píseň. Nakonec se hluboce poklonil a řekl:

„Až zítra, veliký rádžo. Až budeš pracovat ve svých zahradách, přijdu a ty si odpočineš.“

Podivný mnich, pomyslel si král a dal zavolat svého písaře, aby zaznamenal, co mu mnich pověděl.

Příští den přišel mnich ve stejnou dobu a po vodopádu pozdravů a požehnání vyzval krále:

„Všimni si nejjasnější, jak se tvá zahrada oděla do květů. Jak svou krásou oblažuje lidské oko a vůní okouzluje motýly. Tvé stromy jemně bzučí hmyzem, kterému se zalíbilo v nesčetných květech.“

„Ano, pobývám rád v zahradách, rád tu pracuji a rád tu i medituji.“

„To proto, že krása je balzámem na bolavé srdce, tiší vášně a vnáší řád do chaosu myšlenek. Obklopeni krásou se cítíme bezpečně... Přesto tu někde může číhat nebezpečný had, pro kterého krása nic neznamená. On jde vždy jen za jedinou myšlenkou. Ulovit kořist, kterou předtím svým pohledem uhrane a ochromí. To je jeho způsob obživy i zábavy. Krása ho nezajímá. Chce mít moc nad životy. Když ovládne svým pohledem myšku, zkusí zhypnotizovat i králíka. Pokud se mu to povede, zatouží po kolouchovi. Had je bojovník a když mu něco vstoupí do cesty, zabije to nebo aspoň poraní. Jeho životem je lov.“

„Proč mi to povídáš, mnichu?“ zeptal se král.

„Krásu stvořili bohové pro své potěšení, ale také pro člověka. Krása povznáší do sfér, které jsou zvířatům nedostupné. Tomu, kdo je schopen ji vnímat, proměňuje srdce.“

„Přišel jsi proto, abys mi povídal o kráse?“ zeptal se panovník.

„Ne, to jsem se jen nechal unést půvabem tvých zahrad... Přišel jsem proto, abych tě doprovodil tam, kde jsi našel svou proměnu.“

Král se zarazil. Vzpomněl si na jeskyni, devět bílých soudců a slib, kterým si vykoupil život. Zmocnila se ho úzkost, co však kdysi slíbil, chtěl dodržet.

„Půjdu s tebou, jen mi ještě dovol předat vládu nad zemí a rozloučit se s rodinou.“

„Dobře, rozluč se a učiň, co je třeba. Přijdu za tři dny.“

Mnich se králi uklonil a odešel.

Třetí den od posledního setkání se král oblékl do mnišského hábitu, povolal písaře a odešel s ním do palácových zahrad. Mnich už na něj čekal.

„Pověz mi mnichu,“ řekl král, když se pozdravili, „jaké to bude, až vyvrcholí soumrak tohoto posledního věku a kdo se potom stane vládcem na Zemi? Můj písař zaznamenal vše, cos mi řekl a zapíše i to, co mi povíš dnes.“

Poté se posadil a vybídl mnicha, aby učinil totéž a posilnil se ovocem. Když se tak stalo, obrátil se mnich na písaře a řekl:

„Zapiš, že už dlouho běží soumrak doby kali. Ještě dlouho si lidé nevšimnou, že se čas zrychluje, a to je i zásluhou tvého krále. Přestal bojovat, přestal roztáčet kola dějin a stal se moudrým panovníkem. Přiložil tím mnoho polen na hranici naděje pro lidský rod...“

„Ty víš, kolik zbývá času, než se soumrak začne zrychlovat?“ zeptal se král.

„Ano, vznešený rádžo, vím to, co jsem si přečetl na palmových listech... Víc jak osm set tisíckrát vyjde slunce a lidé zůstanou nevšimaví. Po stejnou dobu budou ukryta některá nejdůležitější tajemství.“

„Jaká tajemství?“ chtěl vědět král.

„Ta, která odhalena předčasně by ohrozila život mnoha národů.“

„Co je to za tajemství, která mají tak velikou moc?“ chtěl vědět král.

„Týkají se struktury hmoty, podstaty života, způsobů ovládnání myšlenek celých národů a ještě jiná.“

Ašóka se zamyslel, ale příliš tomu, co říkal mnich, nerozuměl. Jeho slova mu byla cizí a neznámá.

„Je jejich úkryt dobře střežen, mnichu?“ zeptal se, aniž by tušil, co se má ukrýt.

„Ano, je střežen a budou chráněna až do doby, kdy nastane jejich čas...“ řekl mnich, ale protože viděl, že král mu příliš nerozumí, pokračoval, „budou ukryta

za mystickou tvář národa, o němž si svět bude myslet, že se zabývá jen extází a nadpřirozenými věcmi.“

Král nad tím jen zavrtěl hlavou.

„Co se stane, až svět objeví tato tajemství?“ byla jeho další otázka.

„Začne se zrychlovat čas.“

„Co znamenají slova *začne se zrychlovat čas*?“

„Nastane překotný vývoj poznání. Vědomosti se budou valit jako horský vodopád a úplně se bude měnit způsob lidského života. Člověk odmítne hodnoty, které mu byly vloženy do kolébky jako veliký dar bohů v době, kdy se na této planetě zrodil. Žel, člověk se promění v nelítostnou šelmu, která z rozmařilosti zabíjí... Vlastně se bude překotně měnit všechno, i příroda. Nejen v lidských myslích, ale i v přírodě se usídlí duch vzpoury... *Člověk si začne uvědomovat, co způsobil, ale bude ještě dost silný, aby zpomalil kola vývoje, která tak prudce roztočil....?*“ zeptal se nakonec mnich spíše sám sebe.

„Je nějaká záchrana pro člověka?“

„Vždycky je možnost záchrany, jen ji musí někdo najít.“

„Najde ji někdo i tentokrát?“

„Snad ano...“

Král pohlédl na písaře, jestli všechno zaznamenal a ten se mlčky uklonil.

„Připíš, že mnichova slova ti přikázal zaznamenat tvůj bohům milý milostivý král a dobře tento záznam ukryj,“ poručil mu rádža, dal mu dopis pro svého nejmilejšího syna Kunálu, rozloučil se a odešel s mnichem, aby se vrátil do jeskyně, kde nad ním měl být vynesena spravedlivý soud.“

„Co se stalo s králem Ašókou?“ odvážil jsem se zeptat.

Poustevník si mne chvíli pozorně prohlížel a já jsem si všiml, že navzdory zchátralosti byly jeho oči pronikavě živé. Měl jsem pocit, že mě zkoumá až do poslední buňky mého těla. Když skončil se zkoumáním mé osoby, jeho oči se proměnily. Byl patrně spokojen.

„Od té doby už ho nikdo v paláci nespatriil,“ odpověděl mi.

„Asi byl odsouzen,“ řekl jsem sám pro sebe a bylo mi líto tohoto zvláštního panovníka.

„Souzen byl, ale odsouzen ne. O jeho dalších osudech ti povím zítra.“

Odešli jsme tedy do ústraní, abychom nerušili poustevníka v jeho rozjímání. Když jsme se poněkud vzdálili, ohlédl jsem se. Dlouze se za námi díval a byl jiný... Spatřil jsem v něm prastarý strom, který tisíc let odolával bouřím i bleskům, divokým vichrům a nelítostným mrazům, přívalům vod i dlouhému suchu, ale v tuto chvíli se připravuje na to, že nejbližší vichřice ho sklátí.

Příští den už na nás poustevník čekal před chatrčí. Posadili jsme se a on začal vyprávět:

„Král Ašóka následoval mnicha, který ho vedl. Cesta byla dlouhá a obtížná a král neměl koně ani oslíka, který by mu ji usnadnil. Byl však ještě statný a silný, tak si nestěžoval a trpělivě šel cestami - necestami, prostě místy, po kterých ho mnich vedl. Procházeli vesnicemi jako žebraví mniši a vesničané se s nimi podělili o to málo, co měli. Někdy je nechali ve svém domě i přespat. Někteří byli tak pohostinní, že jim poskytli i své lůžko a sami přespali někde venku. Krále tyto projevy nezištné pohostinnosti velice dojímal. Pokaždé zalitoval, že u sebe nemá ani kousek stříbra, kterým by ty lidi obdaroval. Začal pociťovat hrdost na svůj národ, hrdost, která mu hrála srdce, a to pro něj bylo něčím zcela novým. Dříve byl hrdý jen na své úspěchy, na svou rodinu, na svůj harém, na své bohatství, na svůj palác, který byl mezi královskými sídly divem, prostě na vše, co bylo jeho. Teď viděl, že jeho poddaní, ač tak chudí, nevzdělaní a prostí, s bolestí i radostí vytvářejí bohatství jeho země. Současně si uvědomoval, jak nespravedlivá je jejich chudoba a litoval, že už to nemůže změnit. Chápal i to, že i kdyby po něm nastoupil na trůn ten nejspravedlivější z jeho rodu, stejně nic nezmění, protože neví to, co poznal on, Ašóka, a neuvědomí si, jak je rozdíl mezi chudobou a bohatstvím nespravedlivý. I když to pro něj bylo těžké, byl svým způsobem rád, že to poznal.... Šli už řadu dnů a králi bylo divné, že ještě nejsou u cíle.

„Kam mne to vedeš, mnichu?“ zeptal se. „Slíbil jsem, že se vrátím do jeskyně, kde jsem odpočíval po mém zranění.“

„Setkáš se, s kým se máš setkat,“ odpověděl mnich, „před tím však mám za úkol ukázat ti, jak žijí prostí lidé ve tvé rozlehlé říši.“

Šli už tolik dní, že je král přestal počítat. Zdolávali vysoké hory, překonávali strmé propasti a brodili se dravými řekami. Čím více se vzdaloval od domova, tím byl pokornější, skromnější a také unavenější. Z toho, co mu vesničané dávali, si bral jen velmi málo a když mohl pomoci, rád vykonal nějakou práci. Brzy poznal, že i prostí lidé touží po vědění, zaséval tedy seménka svých znalostí. Učil děti napsat a přečíst jejich vlastní jméno. Na víc mu nezbýval čas. Vesničané si jej za to vážili a předcházela ho pověst učeného toulavého mnicha.

Jednou uviděl na provazovém mostě nad hlubokou propastí otrhaného chudáka, který se třásl strachy. Stál uprostřed a bál se udělat další krok. Prudký vítr cloumal mostem a chudák uprostřed byl bezradný.

„Ten člověk se bojí a bez pomoci most nepřejde,“ řekl král svému průvodci s pohledem upřeným na člověka na mostě. „Je starý a slabý.“

„Je to nebezpečné, rádžo,“ slyšel odpověď, „most dva lidi neunes. Nedá se mu pomoci.“

Král změnil mnicha tvrdým pohledem, neřekl ani slovo, ale šel a toho chudáka přenesl na vlastních zádech.

Jak málo stačí, abych někomu pomohl, pomyslel si, když to vykonal, a byl šťastný. Ale i prosté radosti s vesničany mu skončily. Jednoho dne mu jeho průvodce řekl:

„Jsme v polovině cesty, rádžo. Máme za sebou poslední vesnici, poslední teplé jídlo, poslední střechu nad hlavou a poslední schůdnou cestu. Teď už nepotkáme ani živáčka. Tady se můžeš rozhodnout. Můžeš se vrátit do Pátaliputry a vykonat mnoho dobrého pro svůj lid nebo můžeš pokračovat dál vstříc spravedlivému soudu, po kterém budeš zbaven života. Zvaž, jestli dobré skutky, které jsi vykonal po válce s Kalingou, vyváží vše, co jsi napáchal do té doby.“

Ašóka se zamyslel a hlavou mu proběhl celý jeho život. Vzpomněl si, jaké byl zlé dítě, jak týral své chůvy a vzpomněl si i na to, že kvůli němu byla jedna jeho chůva vhozena do kotle s vařící vodou. Rozpomněl se na děda Čandraguptu, jehož tvrdost mu byla vzorem. Teď však myslel na jiné jeho vlastnosti. Děd byl despota, ale uměl být tvrdý i k sobě. Když hrozil jeho národu hladomor, opustil palác a odešel do ústraní, aby jako nejposlednější z bílých džinistů sdílel osud svého národa, a dobrovolně umřel hladu. Připomněl si i babičku Kornélii, která byla jiná nežli indické ženy. Pocházela z dalekého helenistického světa a v mládí musela být neobyčejně krásná. Dědeček Čandragupta za ni dal 500 slonů...! Jeho, Ašóku, milovala a rozmazlovala. Vzpomněl i na léta svého dospívání, jak nelítostně štvál koně při svých mladických dobrodružstvích. Byl postrachem krásných dívek, z nichž si bral všechny, kterých se mu zachtělo, aby je vzápětí vyhnal.

Jedna z nejtěžších vzpomínek patřila nejstaršímu bratrovi. Když se život jeho otce chýlil ke konci, nechal do ložnice svého bratra, který se měl stát otcovým nástupcem, propašovat jedovatého hada a tak nic netušícího bratra zabil. Zabil i sluhu, který tam hada dal, ale čin se stejně neutajil. Lstí zavraždil i dalšího bratra, a ostatní, kteří před ním měli nárok na nástupnictví, se po tomto činu trůnu vzdali.

To všechno ho teď velmi bolelo, ale největší bolest pocítil, když si vzpomněl na svou překrásnou ženu Tyšiarakšu, kterou nade vše miloval, ale se kterou jej nespojovalo souznění. Jednou spatřil, jak se jí dvoří jeden z dvorních pěvců a to ho rozlítlo do nepřičetnosti. Svůj strašný hněv však v tu chvíli ovládl a začal připravovat pomstu. Tyšiarakšu nechal v bezmezném žárlivosti špehovat a zvědové mu hlásili každé slovo, které řekla, a možná i neřekla palácovému pěvci, jenž se do její tajemné, jemnými průsvitnými závoji zahalené krásy vpíjel očima. Ve své mysli osnoval Ašóka tu nejstrašnější pomstu. Živil v sobě hněv a čekal na vhodnou příležitost. Když se naskytla, nechal hravého hochu, co obletoval Tyšiarakšu, rozčtvrtit a ženu, na kterou tak bezmezně žárlil, upálit. Marně ho prosila o slitování, on jí jen chladně řekl:

„Udělal jsi ze mne mrtvého muže a dobrá žena následuje svého muže na pohřební hranici.“ Pak odešel a už na ni ani nepohlédl.

Vzpomněl si i na svého syna Kunálu, který získal jméno pro své modré oči. Nikdo jiný neměl tak modré a tak podmanivé oči... Poslal ho potlačit vojenské povstání, které propuklo v Takšašile, a aby mu dodal váhu, jmenoval jej správcem severozápadní provincie. Věděl, že Kunála je na takový úkol příliš mladý a nezkušený. Spoléhal však na to, že vojevůdci budou mít respekt před

Kunálou - Ašókovým synem.... Vzpomněl si i na zármutek, který pocítil, když se dověděl, že Kunálu v Takšašile oslepili a on pak bloudil i se svou krásnou ženou jako potulný pěvec po kraji. Do paláce se nevrátil, nechtěl se s otcem setkat.

Bolest tenkrát proměnila i jeho, Ašóku, a učinila ho zádumčivým. Nakonec ho vyhnala z paláce do ulic města. Zatím co matky svým dětem vyprávěly před spaním příběhy o smutném rádžovi bloudícím městem, on se v různých převlecích potuloval po Pátaliputře a hledal mír, který svými krutými činy úplně ztratil. Čím dál silněji si uvědomoval, že jeho dobrý syn Kunála platí za jeho, Ašókovy, hříchy.

Jednou přišel v převleku nosiče vody na náměstí v Pátaliputře, kde uviděl mohutný shluk lidí. Uprostřed náměstí stál slepý pěvec, hrál na citaru a zpíval překrásnou píseň o lásce. Ašóka v něm poznal svého syna Kunálu. Jeho půvabná žena doprovázela píseň tancem se závoji. Ašóka se zaposlouchal do synova zpěvu a najednou cítil, jak ta jímavá píseň zahřívá jeho srdce, jak z něj smývá viny a jak jej očišťuje. Z očí mu začaly padat osvobozující slzy. Po velmi dlouhé době se jej dotkla krása a probudila v jeho srdci lítost a lásku. Vrátil se do paláce a pro Kunálu a jeho ženu poslal nosítka.

„Můj drahý synu,“ oslovil ho, když ho objal a přitiskl k sobě, „velký pěvec se může stát králem, ale i ten největší král se nestane pěvcem, pokud nedostal takový dar od bohů. Chceš-li být pěvcem, buď jím, ale pamatuj, že až nastane čas, můžeš být zpívajícím rádžou. Bude záležet jen na tobě, budeš-li to chtít nebo rozdělíš-li zemi mezi své syny.“

Pak jej poprosil o odpuštění za vše, čím mu ublížil, i za to, že neporozuměl a neuvěřil jeho matce a s ostatními stovkami žen ji nechal uhořet, když v nevladatelném vzteku nechal zapálit harém. Tehdy unikla jen moudrá Demi, která nežila v paláci, ale u svých rodičů, kde i on sám nacházel azyl před harémovými intrikami.

Vzpomněl i na nejstrašnější válku s Kalingou a uvědomil si, že soud, který má před sebou, nevyzní v jeho prospěch. Mnichova nabídka, aby se vrátil, byla věru lákavá.

„Dej mi prosím čas, abych si to rozmyslel. Zítra po východu slunce ti povím své rozhodnutí.“

Tak řekl a od svého průvodce se vzdálil, aby v tichu přírody přemýšlel o svých činech a o svých nadějích. Přes všechno zlo, které napáchal, byl v jádru poctivý, a proto se jeho rozhodování klonilo hned na jednu nebo na druhou stranu podle toho, na co si právě vzpomněl. Jestli na dobrý skutek nebo na nějakou špatnost. V takovém rozjímání došel až na palouk plný květů uzavřený mezi kopci, který z jedné strany lemovala klidná řeka. Král poklekl na jejím břehu, aby nabral vodu do dlaní. Na hladině se odrážela jeho tvář jako v zrcadle a král se do ní zkoumavě zahleděl.

Vidím tvář čestného člověka nebo bezectného zločince? zeptal se sám sebe a ponořil ruce do chladné vody. Obraz se rozvlnil a posléze zmizel. Král si uvědomil, jakým zákonem je dané slovo. Kdo je poruší, i kdyby to bylo v zájmu něčeho dobrého, nemá už nárok na to, aby mu někdo věřil. Porušit dané slovo znamená ztratit čest.

Stejně se stane to, co se má stát, pomyslel si, o můj lid i o rodinu se postarají bohové a o tom, co se stane se mnou, rozhodnou také.

Přestal přemítat, natrhal plnou náruč bílých květů, které na té louce rostly a se vzpomínáním na Tyšiarakšu, kterou miloval i nenáviděl, je naházet do vody. Byl to akt odpuštění i prosby o odpuštění. Uvědomil si, že mladá královna by byla jiná, kdyby i on byl jiný. On jí ukazoval krutost a ona mu krutostí oplácela...

Květiny téměř pokryly hladinu.

„Bílá řeka,“ rozhodl, „budeš se jmenovat Bílá řeka.“

K mnichovi se vrátil s jasnou hlavou a po noci, ve které se dobře vyspal pod hvězdnou oblohou, řekl svému průvodci:

„Chci pokračovat ve své cestě až tam, kam je mi osudem určeno.“

Vypravěč domluvil a požádal, aby si mohl odpočinout do příštího dne.

„Přijďte zítra a já vám dovyprávím Ašókův příběh. Nezbyvá už mnoho dopovědět. Zítra bude konec.“

Opět jsem se otočil, když jsme odcházeli a viděl jsem poustevníka, jak nás sleduje pohledem plným lásky. V jeho očích bylo ulehčení, osvobození.... Opět jsem ho vnímal jako strom, ale dnes ještě o tisíc let starší nežli včera.

Na čtvrté setkání s námi se poustevník připravil a svým zjevem nás ohromil. Zkrátil si vlasy i vousy, ostříhal nehty a byl umytý i učesaný. Měl na sobě dlouhou bílou košili přepásanou rudým pruhem látky a hedvábný azurový plášť zdobený mnoha vyšitými lotosovými květy a pávy. Vypadal velmi důstojně a já jsem si kladl otázku, kde vzal tak pěkné oblečení... On však náš údiv z jeho proměny nijak nekomentoval a mlčky nám pokynul, abychom se posadili. Sám si sedl na koberec, který bych si uměl představit v komnatách panovníka. K chatrči poustevníka rozhodně nepatřil.

„Král se rozhodl a mnich ho s jistotou vedl,“ pokračoval ve vyprávění z minulého dne. „Cesta byla o mnoho namáhavější a nebezpečnější, nežli její první část. Vyšli z květinového palouku a postupovali proti proudu řeky. Zprvu se prodírali divokým lesem, až došli k vodopádu, u kterého museli vyšplhat na skály, aby se dostali nad hladinu řeky, která byla o dvě stě sáhů výš. Padali únavou, když šplhali po skalách, ale potlačili slabost v naději, že dál bude

krajina schůdnější. S každým zdolaným sáhem však byla cesta těžší. Překonávali ostré skály, strže a propasti, a rychle jim ubývaly síly. Postupovali pomalu kolem rozzuřené řeky valící se s ohlušujícím řevem mezi rozeklanými skalami. Tento těžký úsek trval mnoho dnů. Vždy po západu slunce odlomil mnich kousek moučné placky, o kterou se podělil s králem. Takto posilnění usínali pod širým nebem a jejich krátký a neklidný spánek jim nepřinášel dostatek odpočinku. Někdy usnuli v sedě opření zády o skálu, protože neměli sílu najít si místo, kde by si mohli lehnout. Ve dne je spalovalo slunce a v noci se chvěli chladem.

Jak postupovali stále výš, tak ubývalo rostlin, až zůstaly jen ojedinělé trsy trav. Nakonec se vymanili ze sevření skal a spatřili zvlněnou krajinu vysoko pod oblaky. Byl to útěšný pohled a přinesl jim úlevu. Dál už se brodili jen kamennou sutí a ledovou tříští, která jim bolestivě rozdírala nohy. Takto šli až do setmění. Protože nenašli strom, pod kterým by mohli složit hlavu, ani skálu, která by je ochránila před noční rosou, ulehli do ledového lůžka přímo pod hvězdami. Ty byly neobyčejně veliké, třpytivé, a byly tak blízko! Král potěšen jejich nadpozemskou krásou usínal s radostí v srdci. Tu noc měl kupodivu sen. Zdálo se mu, že skryt za velikým kamenem pozoruje podivuhodný hvězdný rej. Hvězdy tančily po obloze, seskupovaly se do tvaru kol, která se nad sebou roztáčela na pozadí modrého nebe a nakonec vytvořily spirálu, jež stoupala a rozevírala se jako obrovský kornout. Královi připomněla cestu.

Cesta jako mohutný hvězdný vír, napadlo krále a cítil, jak mu hvězdné divadlo nezapomenutelně potěšilo srdce.

Probudil se do svěžího jitra a uviděl před sebou překrásnou krajinu, která připomínala ledové království. Na samém konci této cesty se stříbřitě třpytil ledovec, ze kterého do hlubin padaly pramínky vody a vytvořily tak krajkový vodopád. Na opačné straně zářil v ranním slunci zlatý palác, o kterém si král pomyslel, že nemůže být dílem lidí. Připadalo mu, že jeho vlastní sídlo v Pátaliputře je vedle toho, co viděl v dálce před sebou, šedivé nedochůdce, i když lidé považovali jeho palác za dílo bohů. Toto byl skutečný palác bohů a na tomto nedostupném místě jej mohli vystavět jedině bohové.

„Kam jsi mě to zavedl?“ chtěl vědět král, „jsme snad na samém konci světa?“

„Nevím, rádžo, jestli je toto konec světa. Nevím, co je za ledovcem, ve kterém má původ tato divoká řeka. Krajina kolem ní nepatří lidem. Obyčejní smrtelníci sem nepřicházejí. Palác, který před sebou vidíš, není lidským dílem.“

Byli u cíle a král si uvědomil, že od ortelu, kterému se bude muset podrobit, už ho dělí jen kousek cesty. Byl však unavený a nemyslel na to, co se s ním stane. V duchu poděkoval za zrak, který mu umožnil spatřit tuto podivuhodnou krásu, i za neobyčejný sen o hvězdách a odevzdaně vykročil za mnichem. Po chvíli chůze, která už nebyla tak namáhavá, se před ním otevřelo monumentální zlaté schodiště, které mělo snad tisíc schodů. Král se v úžasu zastavil a mnich ho oslovil:

„Můj pane, schodů, které před sebou vidíš, je mnoho a ty jsi unaven. Na jejich vrcholu se třpytí zlatý palác, kde doufáš v odpočinek. Třeba je to jen klam, jen mámení smyslů... Chceš se vydat za vidinou, která může skrývat i hlubokou propast...? Nebo snad důvěřuješ, že schodiště a palác jsou skutečné?“

Král zpražil mnicha káravým pohledem a zeptal se:

„Chceš mne snad odvrátit od toho, co je mi určeno?“

„Výstup nebude snadný, rádžo,“ řekl mnich a sklonil hlavu.

Král vykročil směrem k cíli a než slunce urazilo čtyřiadvacátý díl své pouti, byli pod schodištěm. Jakmile položil nohu na první schod, uslyšel své srdce a bylo to, jako kdyby zacinkal zvonek, kterým matka zaháněla jeho ranní spánek, když byl ještě malým hošíkem. Jak vystupoval po schodišti, narůstala v jeho srdci úzkost. S každým schodem si vzpomněl na jeden svůj špatný čin a výstup byl čím dál těžší. Úplně ztrápený strachem z vlastních špatných skutků vystoupil až k prvnímu odpočívadlu.

„Zde si odpočineme, pane,“ oslovil mnich krále, „a zde se ještě můžeš rozhodnout, jestli se přece jen nechceš vrátit. Cesta do Pátaliputry by byla mnohem snazší.“

Král překvapen pohlédl přísně na svého průvodce, kterého si při tom dlouhém putování oblíbil.

„Proč mne pokoušíš, mnichu? Není kam utéct. Člověk svým skutkům neuteče. Ať jdeš kam jdeš, všude jdou s tebou.“

„Dobře, můj rádžo, budeme pokračovat.“

Další část výstupu byla jiná. Už na prvním schodu pocítil král lítost. Vzpomněl na svého otce Bindusáru, který navzdory válečnickým sklonům byl téměř vždy v dobrém rozmaru. Měl rád dobré jídlo, a víno u jeho stolu teklo proudem. Popíjel je ve společnosti vzdělců, kteří byli častými hosty v jeho domě.

Ašóka si vzpomněl na jednu úsměvnou příhodu svého otce, který měl sice přezdívku Zabíječ nepřátel, ale ve skutečnosti uměl být i smířlivý. Jednou požádal Antiocha I., aby mu poslal sušené fíky, víno a jednoho sofistu. Antiochos mu poslal jen fíky a víno s vysvětlením, že v jeho zemi není zvykem obchodovat s lidmi a zvláště ne s filozofy. Bindusárovi fíky velice zachutnaly a na sofistu prostě zapomněl. Na jeho dvoře nikdy nechyběli vzdělanci a umělci. Ašóka jako dítě rád nepovšimnut poslouchal moudré rozhovory dospělých, ovšem jen do doby, nežli se opili. Pak znechucen odcházel. Když se Bindusárova krev vybouřila, stal se z něj rozvázný muž a mocný panovník říše, kterou po Čandraguptově smrti ještě rozšířil.

Ašóka si vzpomněl, že když otec umíral, on - syn - kul pikle, jak se zmocnit trůnu, místo aby byl u jeho lůžka. Vzpomněl i na matku, která ho tak milovala, že mlčky snášela jeho zlomyslnosti. Své sourozence kromě nejmladšího bratra považoval za nepřátele a podle toho se k nim také choval. Vzpomněl i na Kunálu a jeho matku, která uhořela s ostatními pěti sty ženami z jeho harému. Teď se mu z těchto vzpomínek svíralo srdce... Možná by bylo správné, kdyby

se vrátil a stal se sluhou svých sourozenců třeba v roli ochránce jejich dětí. Tyto úvahy doprovázely jeho výstup po schodišti a než došel k druhému odpočívadlu, měl pocit, že se mu srdce rozskočí lítostí. Při druhém odpočinku se mu mnich hluboce uklonil a řekl:

„Odpusť, bohům milý rádžo, nechci tě pohněvat, ale i zde se tě musím zeptat, jestli se přece jen nechceš vrátit do společnosti lidí buď jako mocný panovník nebo coby prostý mnich. Zde je tvá poslední možnost rozhodnutí.“

„Nepohněval jsi mne, příteli.“

Mnicha ta slova velice překvapila a s dojetím prokázal králi úctu úklonou. Rádža však pokračoval:

„Vím, že mi to nenabízíš ze své vůle a také vím, že mi přeješ jen to nejlepší. I když se v těchto roztrhaných hadrech panovníkovi nepodobám, zůstávám králem. Zůstávám jím, i když vypadám hůř než poslední ze žebravých mnichů. Jaký bych to byl král, kdyby pro mne dané slovo nebylo zákonem...? Kdybych je porušil, neznamenal bych už vůbec nic.“

Po těch slovech řekl mnich králi:

„Zde má cesta končit, pane, už mě nebudeš potřebovat.“

„Ty odcházíš, příteli? Nedoprovodíš mne do paláce?“

„Jsem člověk, patřím k lidem a vrátím se k nim... Už se nevidíme,“ řekl mnich s pohnutím.

Král objal mnicha, jakoby to byl jeho bratr a řekl:

„Osud je ve svých důsledcích neúprosný. Staň se, co se má stát. Dobří bohové ať tě provázejí.“

Poté se otočil a začal vystupovat k paláci, o němž si myslel, že je sídlem bohů. Mnich se za ním ještě chvíli díval, ale král už se neohlédl. Starosti a výčitky z něj s každým dalším krokem opadávaly a on pocítil smíření, jaké dosud nepoznal. Když vystoupil na poslední schod, byla jeho mysl čistá, svěží, a v jeho srdci nebylo nic, co by ji kalilo. Král se naposled rozhlédl po krajině a překročil pomyslný práh mezi dvěma světy.

Ve zlaté bráně ho uvítal ctihodný láma a uvedl jej do komnaty, kde na něj čekalo devět mudrců.“

Poustevník dovyprávěl, ale já jsem nebyl spokojen.

„Co se stalo s králem Ašókou v paláci?“ chtěl jsem vědět.

„Přece tam vstoupil, aby se podrobil soudu.“

„Byl odsouzen?“

„Byl souzen, ale ne odsouzen. Jeho soudci od něj žádali obět' až za dvaadvacet století.“

„Proč právě za dva tisíce dvě stě let?“

„Protože to měla být doba, kdy lidstvo vstoupí na dráhu zániku. Tehdy bude potřebovat největší pomoc.“

„Jak by mohl král Ašóka pomoci naší současnosti?“ byl jsem neodbytný.

„Stal se vědoucím. Poznal, co to znamená, když lidstvo dostane do rukou poznání, na které není zralé.“

„Víte o tom něco? Povězte nám prosím, co se stalo s rádžou Ašókou.“

„Dobře, povím, ale už jen krátce. Jsem unavený.“

Poustevník se opřel zády o chatrč a vzápětí pokračoval:

„Soudci, se kterými se setkal v jeskyni v horách, seděli za dlouhým stolem na konci rozlehlé síně. Král prošel síní, postavil se před soudce a hluboce se poklonil.

„Přišel jsi, abys byl souzen?“ zeptal se jeden z nich a král přisvědčil úklonou. Opět měl pocit neurčitosti, jako kdyby hlas toho, co promluvil, slyšel z různých stran. Soudci si jej zkoumavě prohlíželi a on pokorně čekal, až vyřknou ortel.

„Sledovali jsme tvou proměnu a víme o všem dobrém, co jsi udělal pro svůj lid i pro porobené národy. Slouží ti to ke cti.“

„Víme i o tvém putování v roli žebravého mnicha, při kterém jsi mnohokrát prokázal, že tvé srdce není tak docela zkažené,“ řekl jiný soudce.

„Já vím o tom, jaká tě svírala tíseň a přece jsi ji neproměnil ve zlobu ani ve zbabělost,“ přidal se další se svou obhajobou.

Vlídna slova prvního soudce ho překvapila, druhý mu rozjasnil mysl a třetí zažehl v jeho srdci jiskřičku naděje. Zmizel i pocit podivně se šířícího zvuku. Hlasy, které k němu promlouvaly, začaly znít přirozeně lidsky a král si uvědomil, že soudci se proměnili v obhájce. To posilovalo jeho naději. Současně si však vzpomněl, že někdy se k odsouzencům choval podobně. Vlával jim do srdce naději a bavil se tím, jak se rozjasňovala jejich tvář. Když obžalovaný uvěřil, že bude osvobozen, vyřknul ortel smrti. Tato neblahá vzpomínka vyvstala jako černý démon, ale on ji rychle zaplašil.

Ne, tito lidé nejsou zkaženi, pomyslel si.

„Zklidni své srdce, rádžo,“ promluvil jeden z devíti v odpověď na jeho starosti, „nejsme mstitelé, hledáme jen spravedlnost. Svě špatné skutky jsi odsoudil sám. Teď nastal čas, abychom zhodnotili i to dobré.“

„Mohl ses několikrát vrátit do svého paláce a soudu se vyhnout. Ty jsi však neuhnul ze své cesty. I to tě šlechtí,“ řekl drobný mužík s laskavými očima.

„Nevytrval jsi z únavy, nerozhodnosti nebo lhostejnosti ke svému osudu, ale proto, že dané slovo je pro tebe zákon. To svědčí o tom, že čest pro tebe znamená víc než život,“ uslyšel slova další obhajoby.

„Známe i tvou pokoru, kterou jsi projevil ve vztahu k chudým, i k lámovi, který tě doprovázel,“ řekl porotce, který ještě nepromluvil. Tentokrát se král po prvé ozval:

„Odpusťte, ctihodní, teď se cítím vinen. Neprojevil jsem dostatečnou úctu svému průvodci. Netušil jsem, že patří k těm, kteří nad sebe nemají vyššího. Netušil jsem, že je láma. Považoval jsem jej za prostého mnicha.“

„On to ví, proto hněv nezkalil jeho mysl. A byl by to on, kdo by ti dělal obhájce, kdyby toho bylo třeba.“

Porotce, který ho oslovil jako první, vstal a takto promluvil:

„Ty víš králi, že probíhá soumrak věku kali-juga. Za dvaadvacet století, až bude rok 2000 na dosah ruky, lidé odkryjí část tajemství struktury hmoty a vytuší i tajemství života. Těchto poznání zneužijí proti přírodě i proti sobě. Tehdy začne rychleji ubíhat čas a lidstvo se dostane do velmi nebezpečného věku. V té době bude velice zapotřebí čistých, pokorných a obětí schopných duší. Proto se tě ptám, chtěl bys pomoci, až toho bude nejvíce potřeba?“

Tehdy se bývalý vládce říše, která zahrnovala Indii, okolní země a dosahovala až do pohoří Kandahár a k řece Kábulu, po prvé osmělil na něco se těchto ctihodných mužů zeptat.

„Kdo jste, že víte tyto věci, že vidíte do budoucnosti? Jste snad bohové?“

„Časem poznáš, kdo jsme a seznámíš se s naším učením. Pochopíš, že všechno na Zemi je spojené s tím, co spatříš na obloze ve dne i v noci, a všechno se obnovuje v koloběhu. Kapka vody, která spadne z mraků do řeky, odpluje do moře. Do řeky se může vrátit jedině tak, že vystoupí z moře v podobě páry zpět do mraků a znovu spadne na zem buď jako kapka nebo jako bílá vločka, se kterou si pohrává vítr. Není už stejná, jako byla po prvé. Je proměněná. Některé její částičky zůstaly v moři a ostatní se spojily s mnoha jinými, aby vytvořily novou kapku. Je mnoho kapek, které nikdy neunášel říční proud. Podobné je to s hvězdami i s planetou, na které jsi dosud žil. I ty podléhají proměnám, které probíhají v čase... Změněný jsi i ty a za dobu, o které mluvím, se proměníš podobně, jako kapka vody... Znovu se tě ptám, chceš pomoci silou svého ducha, aby proměny, ke kterým dojde, nebyly nad míru bouřlivé?“

„Ano, rád podstoupím, co bude třeba, ale jaké hrozby vyvstanou v té vzdálené době?“

„Poznáš chování člověka, který se vzbouří proti bohu i proti přírodě a konec konců i sám proti sobě. Lidé nebudou mít žádnou víru a jejich duch bude zcela v zajetí materialismu. Ovládne je sobectví a touha po moci a majetku do té míry, že pravda je přestane zajímat a milosrdenství jim bude stále více cizí... Chceš té vzdálené budoucnosti pomoci i za cenu, že už navždy budeš odloučen od lidí, které sis zamiloval?“

„Jsem připraven k obětem,“ řekl po krátkém zamyšlení král.

„Budeš odloučen od všech lidí..., od světa, tak jak ho znáš...“

„Oběť vždycky znamená něčeho se vzdát, podstoupit něco těžkého. Snad to nebude nad mé síly,“ řekl král a tázavě pohlédl na porotu.

„Neboj se, dostane se ti pomoci a svou roli zvládneš.“

Ted' vstal ten, co předsedal porotě, aby rozhodl o králově osudu. Když uviděl v jeho očích odhodlání přinést tuto oběť, tak řekl:

„Tak se staň, budeš po dvaadvacet století žít mezi námi. Budeš jedním z nás a poznáš, jaká tíže je vědění a mlčení. Pak přijde tvá úloha člověka toho podivného věku a ty se staneš asketou.“

Potom ukázali Ašókoví, který už nebyl králem, hrůzy budoucích válek i všechnu bídu světa. Spatřil opuštěné staré lidi a děti tak ztrápené lidskou

nenávisť, že se mu sevřelo srdce. Ve zvláštních ústavech uviděl zrůdy, které vytvořil člověk svými biologickými pokusy. Dověděl se také o silách, které budou zanašet do mnohých lidských srdcí stále větší zlo, aby vyvrcholilo v celosvětové válce.

„Válka s těmito silami je nemyslitelná, protože ve válce jsou neporazitelní. Válka a násilí je živí. Postavit se proti nim mohou jen čisté nezištné duše, které jsou schopny lásky a oběti. V té době jich bude zapotřebí víc, než kdykoli jindy. Obecně bude narůstat blahobyť a ten ukolébává mysl. Lidé si nepřipustí, že mír a blahobyť nemusí trvat vždycky,“ vysvětlil Ašókoví jeden z mudrců.

„Stalo se něco podobného v minulosti, když končil předchozí věk dvápara?“ zeptal se král, když zhlédl některé z budoucích hrůz.

„Ano, jsou o tom záznamy ve starých knihách, zvláště v příběhu dvou mocných královských rodů Kuruovců a Pánduovců. Poznáš, že věk dvápara byl lepší, životaschopnější, nežli je současný věk a přesto skončil nenávisťi jedněch k druhým, která vyvrcholila ve strašlivé válce, při níž zmizela celá města. Dílo zkázy dovršila příroda... Vzpouza je nakažlivá, probouzí se v lidském srdci a duch ji přenesl i do přírody... Ale budeš mít dost času, abys prostudoval všechny prastaré posvátné knihy různých náboženství a různých národů a poznáš, co znamená pojem *život* ve vesmírném smyslu toho slova,“ vysvětlil mu jeden z devíti.

Poté se Ašóka octnul v pustině s jediným prastarým stromem. Původně byl jistě mohutný a s jeho výškou nemohla soutěžit žádná věž. Teď však byl pokřivený, polámaný a jeho uzlovité kořeny vyčnívaly ze země. Zbývaly mu už jen dvě větve, které ještě projevovaly život. Král se posadil do jeho chabého stínu a když zklidnil svou mysl, strom k němu takto promluvil:

„Můj život byl ukryt v nepatrném semínku, které sem zanesl z veliké dálky rozverný pták. Nebyl to jeho záměr, stalo se tak, protože se tak mělo stát. Pokud jsem o svém životě skrytém v semínku něco věděl, tak jsem to dávno zapomněl...“

Probudil jsem se, když jsem se stal slabým zeleným proutkem a na svět jsem hleděl udiveně a s nadějí. Rostl jsem rychleji, nežli všechno kolem mne. Do výšky mne hnala nedočkavá touha uvidět, poznat, najít svůj osud. Spěchal jsem za nadějí...“

Tenkrát to zde bylo jiné. Kam až jsem dohlédl, zelenala se krajina protkaná mnoha životodárnými potoky, jejichž vodu sbírala klikatící se řeka. Pokojná zeleň mohutných lesů se táhla do nedohledna a byla naplněna zpěvem života a naděje. Brzy jsem všechno kolem sebe přerostl a chtěl jsem se stát strážcem této krajiny kypící životem...“

Byl jsem sotva třistaletý výrostek, když se zde usadil člověk. Byl titěrný a hlučný a mne bavilo pozorovat, jak celou krajinu proměňuje podle svých představ. Nebyl však tak silný, jak jsem si myslel já, ale nebyl ani tak silný, jak si myslel on. Příroda přijala jeho výzvu a ukázala mu, že je silnější... Když dosáhl vrcholu, začal se rozpínat a já jsem mu spílal, jako se spílá plevelu... Věky“

plynuly, člověk zmoudřel a já jsem si ho zamiloval. Nakonec zmizel a s ním postupně i to, co vytvořil. Se zármutkem jsem sledoval, jak všechno kolem mne hyne. Nakonec jsem tu zůstal sám a bylo to, jako kdyby se zastavil čas. Bylo velmi smutné pozorovat, jak příroda stárne. Život je neustálá proměna a čím méně proměny, tím méně života...

Vidiš, život podlehl věkům a kolem dokola je jen kámen a písek. V mé koruně hnízdívali ptáci a teď jsem rád, když některý usedne na mou zbylou větev, aby si odpočinul při přelétání této pustiny. Těší mě, že jsi zde a že ti mohu vyprávět o koloběhu věků. Jsem už prastarý... Tuším, že vše, co je v tuto chvíli na zemi, už zde kdysi bylo. Vše podléhá času a naději všeho je koloběh. Zeptej se slunce a měsíce, a až se setmí, zeptej se hvězd. Od nich se dovíš, že zrození, růst, stárnutí a zánik je zákon, kterému podléhá i vesmír. Co má počátek, dočká se i svého konce...“

„Zůstává jen to, co nemá počátek, co nepodléhá času,“ uvědomil si Ašóka a jako ve snu spatřil minulost i budoucnost a nebylo před ním žádné tajemství. Poznal, co je nevyhnutelné a rozhodl se počkat ve společnosti mudrců, až přijde jeho příležitost.

Mnich skončil vyprávění, sáhl do kapsy pláště a vyndal moučnou placku. Podal ji Orkovi a řekl:

„Tuším, že před sebou máte dlouhou cestu. Na jejím konci je klášter, kde žijí mniši bavlněného oděvu. Tam se dovíte o Seboře více. Tato placka by vám mohla posloužit. Dělte se o ni spravedlivě a nezapomínejte ani na svého psa. Ale pamatujte, že nesmíte v jednom dni sníst víc jak polovinu. Půlka vám musí zůstat. Až přijdete do kláštera, rozdělte své jídlo na dvě části a jednu dejte lámům, co tam žijí. Poučte je, jak se musí s plackou zacházet. A teď mne omluvte. Potřebuji si odpočinout. Přijďte se rozloučit zítra a poslužte mi, tak jak bude třeba.“

Protože už se stmívalo, odešli jsme k místu, které jsme si před několika dny vybrali k nocování. I tentokrát jsem se ohlédl. Poustevníkovi zářily oči podivným světlem a na jeho hlavě jsem spatřil bílý turban s obrovským safírem. Chtěl jsem zaplašit tuto podivnou vidinu, ale zůstala v mé mysli až do usnutí.

„Co znamená výraz *mniši bavlněného oděvu*?“ chtěl jsem vědět, když jsme se vzdálili.

„Příroda tu na mnoha místech není přátelská k životu,“ vysvětloval mi Orko, „proto se lidé, co tu žijí, naučili věci, které jsou jinde ve světě neznámé. V nejvýše položených kláštrech, velice vzdálených od lidských obydlí, jde často o holé přežití. Tam si mniši v hlubokém soustředění vypěstovali vlastnosti, které přesahují ty běžné lidské.“

Nerozuměl jsem Orkovým slovům, ale on mi to vzápětí vysvětlil.

„Třeba běžci, se kterými by nemohl závodit žádný maratonec. Ale nejde jen o běžce. Někteří lámové žijí v místech, kde už nejsou ani rostliny a zimy jsou tam velice kruté.“

„Jak tam přežívají, jestli se na zimu nestěhují do klášterů v příznivějším podnebí?“ zeptal jsem se.

„Jsou to lidé bavlněného oděvu. Jsou vytrénovaní tak, že se zahřejí i na ledě. Mají tvrdou disciplinu. Nikdy na sebe nesmí vzít vlněné oblečení a nikdy se nesmí přiblížit k ohni. Prostě se musí vyhýbat všemu, co hřeje...“

Bylo to divné, ale jestli chtěli přežít v pustině, kde není ani kousek dřeva, asi neměli jinou možnost. Představil jsem si takový život a úplně jsem se otrásl. Orko ještě dodal:

„Když skončí výuku této discipliny, tak dělají zkoušku, která spočívá v tom, že za mrazivé noci vysoušejí svým nahým tělem několik prostěradel namáčených v ledové vodě.“

To už bylo úplně nepředstavitelné a kdyby mi to vyprávěl někdo jiný nežli Orko, asi bych mu nevěřil. Orkovi jsem věřil... Zajímala mne i jejich strava. Čím se asi živili v těžko přístupných kláštřích v horách? Jak tam dopravovali jídlo? Jestli to bylo na zádech oslů, tak museli mít potravu i pro ně.

„Čím se živí?“ chtěl jsem vědět, „to mají všechno jídlo jenom zmrzlé?“

„Jí málo. Tak málo, že bys tomu ani neuvěřil. Jejich jídelníček je velmi skromný... Občas hrstka obilí s trochou divoké zeleniny.“

Pro mne to bylo nepochopitelné, i když to bylo logické. Kdyby se chtělo třeba třicet mnichů najíst každý den dosyta, musely by k jejich klášterům vést schůdné cesty. Podle toho, co říkal Orko, tak k některým klášterům vedla jen uzounká pěšina nad hlubokými propastmi. Položil jsem si otázku, k čemu může být dobrý život v takové izolaci a v naprostém odříkání, ale neuměl jsem na ni odpovědět. Zeptal jsem se tedy Orka:

„Proč žijí, když se s nikým nestýkají, neznají dobré jídlo a nemůžou si dopřát ani trochu tepla?“

„To nevím. Možná tím odříkáním plní nějaký úkol, o kterém my obyčejní smrtelníci nemáme ani ponětí. Nikdo se neptá, proč to nebo ono dělají a nikdo se ničemu nediví. V Tibetu je smrt často na dosah ruky, proto jsou zde lidé, kteří ji překonávají svou vůlí... Obyvatelé Tibetu přijímají tyto věci jako samozřejmou součást své kultury.“

CESTA ZA SEBOROU

Příští den nás čekalo překvapení. Už zdaleka nás upoutal malý vor, který byl upevněn u břehu. Když jsme přišli až k němu, zůstali jsme v úžasu. Poustevník ležel na voru a byl mrtvý. Ležel na rákosovém lehátku přikrytém kobercem, pod nímž byla hranice z chrastí i silnějšího dříví. Byl oblečen tak, jak jsme ho viděli při jeho posledním vyprávění a na hlavě měl věnec z bílých květů.

„To je ta služba, o kterou nás žádal,“ řekl Orko tiše, „chtěl, abychom mu vypravili pohřeb.“

„On věděl, že umře a připravil se na to,“ dodal jsem.

„Asi čekal jen na nás, aby mohl umřít.“

Poustevníkova tvář byla klidná, vyrovnaná a vypadal velmi důstojně.

„Vypadá jako král,“ poznamenal Orko.

„Byl to král,“ řekl jsem důrazně a Orko na mne překvapeně pohlédl. Vyprávěl jsem mu, jak jsem třikrát spatřil poustevníka, když jsme od něj odcházeli a já jsem se ohlédl. „Byl to král Ašóka a vyprávěl nám příběh svého života.... Nikdo jiný by to tak podrobně a přesvědčivě nedokázal.“

Ozdobili jsme jeho tělo květy, zapálili pohřební hranici a pustili jsme vor po vodě. Proud jej zvolna odnášel a oheň se rozhořival. Poklekli jsme a oba jsme se po svém způsobu modlili.

„Teď věřím, že to byl opravdu velký král,“ řekl jsem, když jsme se s poustevníkem rozloučili.

„Co teď?“ zeptal se Orko.

„Já se musím dát cestou, kterou nám popsal,“ odpověděl jsem a pohlédl Orkovi do očí.

„Není ta cesta nad tvé síly?“ zeptal se Orko.

„To se pozná, jedině když se na ni vydám. Ale jít musím. Cítím, že když se o to nepokusím, nikdy se nevrátím domů. I pošťákovo slovo je zákon, nejen královo. I pošťák má svou čest,“ řekl jsem hrdě a s důrazem.

„Tak dobře. Vidím, že jsi ve svém rozhodnutí pevný a to je dobrý předpoklad úspěchu. Uli, namaž si tlapky,“ řekl Orko a šel si uříznout hůl, o kterou se chtěl cestou opírat.

Cesta to byla opravdu velmi krušná, tak jak ji popsal poustevník. Několikrát nám šlo o život, ale všechno jsme překonali. K jídlu jsme měli pouze placku od poustevníka. Když jsme se první večer ukládali ke spánku, Orko ji rozpůlil a jednu půlku rozdělil na tři malé kousky. Usínali jsme v podstatě hladoví, ale ráno jsme se cítili dobře a do večera jsme vydrželi bez jídla. Večer vyndal Orko placku, byla jí jen půlka, ale připadalo mi, že její velikost je srovnatelná s původní celou plackou. Tak se to opakovalo každý den. Orko každý večer kus odlomil, ale placky jako kdyby neubývalo.

Na své cestě, v úseku, kde jsme obtížně zdolávali každý metr, jsem spatřil běžce, který přeskakoval ze skály na skálu a běžel, jako kdyby se ani nedotýkal země. My jsme byli v porovnání s jeho rychlostí jako hlemýždi.

„Co to bylo?“ zeptal jsem se, když to „vidění“ zmizelo z našeho dohledu.

„To byl posel, běžec, o kterém jsem se ti zmínil,“ odpověděl mi Orko, jako kdyby se vůbec nic neobyklého nestalo.

„Tedy pošťák,“ vyslovil jsem spíše sám pro sebe.

„Něco na ten způsob. Už jich hodně ubylo, ale zdá se, že ještě existují.“

„To byl skutečný člověk?“

„Ano, jako ty nebo já, jenže trénovaný pro běh.“

„To, co nám tu předvedl, bylo nad lidské síly.“

„Máš pravdu, není to obyčejný běžec a žádný závodník se mu nemůže vyrovnat. On zná cíl své cesty a je plně soustředěn jen na běh. Nevnímá nic kolem sebe, prostě jen běží. Kdyby ho někdo vyrušil, mohl by se i zabít.“

„To utíká v transu?“

„Dá se to říct i tak. Žádný člověk v bdělém stavu by nemohl překonat propasti a uzounké pěšinky podél skal. V minulosti nebyla jiná možnost spojení mezi kláštery, nežli tito lidé.“

Dvacátý šestý den od chvíle, kdy jsme se rozloučili s poustevníkem, jsme dorazili na konec své cesty. Byl jsem rád, že jsme u cíle a poznal jsem krajinu z poustevníkovy vyprávění. Byla přízračná, nezabydlená zvířaty, bez rostlin, a připomínala opravdu konec světa. Ašóka ji po prvé shlédl při východu slunce a já při západu. Rozdíl byl jen v tom, že tam, kde spatřil dávný král zlatý palác bohů, já jsem uviděl jen omšelý klášter, který z dálky vypadal opuštěně. Vedly k němu nerovné úzké schody vytesané do skály, ale nebylo jich tak mnoho.

„On tady byl. Ten poustevník tu byl,“ řekl jsem Orkovi v údivu.

Už jsme neměli sílu vystoupit až do kláštera, a tak jsme se víc mrtví než živí uložili ke spánku pod širým nebem. Hvězdy tu noc zářily jako veliké drahokamy na tmavém sametu oblohy a byly tak blízké, že jsem zatoužil dotknout se jich rukou. Byli jsme vysoko a náš obzor byl široký. Na obloze bylo všechno důležité, i když to vypadalo jinak, než jak to znám z domova. Byli jsme o dost jižněji a tak jsem viděl souhvězdí z jiného úhlu a chvíli trvalo, než jsem se zorientoval. Našel jsem Velký vůz a v linii jeho oje i znepokojivou oranžovou hvězdu Arcturus v souhvězdí Honáka. Když jsem více pozvedl oči, spatřil jsem souhvězdí Býka s Aldebaranem a tajemnými Plejádami. Následovali Blíženci Castor a Polux a za nimi veliká hvězdokupa v Raku, zde viditelná pouhým okem. V dálce na východě začal vystrkovat svou hřívu Lev. Mimo tuto šňůru jsem uviděl na severovýchodě královskou korunu a nikdy nezapadající Kasiopeu. Severněji nežli ve střední Evropě zářila jako vzácný safír krasavice Vega a já jsem si představil dávného pěvce, který své písně doprovází hrou na lyru. Představil jsem si tam Ašókova slepého syna Kunálu. Nedaleko od Lyry jsem spatřil rozpjatá křídla věčného Orla. Nad jihozápadním obzorem jsem po

prvé v životě uviděl velikou temnou hvězdu Antares, kterou jsem doma už několik let marně vyhlížel.

Nemohl jsem dlouho usnout, myšlenky se mi honily hlavou a tak jsem se dočkal i toho nejkrásnějšího, co může hvězdná obloha nabídnout. K ránu vyšlo souhvězdí Orion, který mi mečem ozdobeným dobře viditelnou lila mlhovinou zorientoval oblohu ve směru sever-jih. Bílý Rigel a rudá Betelgeuze zářily tak čistě, že byl jejich svit až oslnivý. Počkal jsem si i na nejnádhernější klenot oblohy velkou psí hvězdu Sirius, jejíž barevně těkající světlo lze srovnat jen s nejvzácnějším, dokonale vybroušeným briliantem. Oslněn a potěšen touto nebeskou nádherou jsem se začínajícím svítáním konečně usnul.

Spánek byl krátký, ale stačil mi. Probudil jsem se brzy po východu slunce a byl jsem okouzlen stejně jako dávný král Ašóka z poustevníkovy vyprávění. Krajina opravdu připomínala ledové království. Na obzoru se stříbřitě třpytil ledovec, ze kterého spadaly do hlubin jeden vedle druhého hravé třpytivé pramínky. Vycházejícím sluncem do růžova zbarvené pláně kontrastovaly s hlubokými namodralými stíny údolí a to celé mi v tu chvíli připadalo jako obraz určený bohům.

Orko už byl také vzhůru, tak jsme vykročili po schodech ke klášteru. Schodů nebylo tisíc a možná ani sto. Nebylo to velkolepé schodiště, o kterém nám vyprávěl poustevník, ale jen stupně neuměle vytesané do skály, jak to dovolovaly okolnosti. Přesto jich bylo dost, aby na nich mohl kající člověk rozjímat o svých vinách. Když jsme vystoupili až nahoru, uviděli jsme otevřený vstup do kláštera. Značně zchátralé dveře byly dokořán a před nízkým vchodem seděl téměř nahý mnich. Když nás uviděl, vstal a radostně nás vítal.

Mnich třikrát uhodil do gongu a ve chvílce se seběhlo celé osazenstvo kláštera. Bylo jich sedm. Čtyři mladí mniši se představili jako gecchulové, dva gelongové byli mniši středního věku, kteří už složili vyšší sliby, a jeden geše, představený kláštera - učený láma, o kterém nám jeden z gecchulů řekl, že ví všechno. Později jsme poznali, že tím byl míněn buddhismus, protože o světě a o životě toho věděl pramálo.

„Čekali jsme vás už včera večer,“ řekl nám ctihodný láma po vzájemných pozdravech a úklonách, a dodal, „víme o vás už několik dnů“.

Orko mu vysvětlil, že jsme byli tak unaveni, že na poslední výstup po schodech už jsme neměli sílu. Navíc bychom přišli za úplné tmy a nemuseli bychom být vítáni.

„Odpočiňte si a porozhlédněte se po klášterní budově. Sejdeme se po modlitbách,“ řekl nám a všichni nás opustili.

Já jsem nechápal, jak o nás mohli vědět dopředu, když jsme za celou dobu svého putování nepotkali živáčka kromě běžce, který směřoval od kláštera. Orko mi vysvětlil, že tito mniši umí poznat, že se k nim blíží návštěva daleko dřív, než mohou návštěvníka někde v dálce spatřit. Rozhodně nikdy nejsou překvapeni, když k nim někdo přijde.

„Jak to poznávají?“ chtěl jsem vědět.

„Mají pro to smysl, který nám zatím chybí,“ vysvětlil mi Orko, „prostě nás vytušili.“

Klášteř nebyl veliký a mohli jsme si jej volně prohlédnout. Přestože se život této malé společnosti odehrával převážně ve společných prostorách, bylo pamatováno i na soukromí. Dokonce měli něco jako celu pro hosty, ale dověděli jsme se, že už mnoho let za nimi nikdo nepřišel. Zařízení bylo maximálně prosté. Patrně tam nebyla jediná věc, která by nebyla nezbytná pro život. Nebyla tam elektřina, telefon, ale také jsem nikde neviděl ani jedinou kamna nebo krb, kromě místnůstky, která by se s určitými výhradami dala nazvat kuchyní. Byl tam jakýsi malý stolní krb s očouzeným komínem. Pod ním byla na stojánku z kamene veliká mísa.

Doprovázel nás gecchul od vchodu a ukázal nám i svou palandu s prostěradlem, nízký stolek a na něm silnou knihu s hromádkou papírů a psacím náčiním. V klášteře se zabývali opisováním textů a každý vykonával práci podle svých schopností a podle zručnosti. Mnich nás zavedl také do knihovny, která byla překvapivě bohatá.

Ke klášteřu patřily i dvě jeskyňky vytesané do skály, které vypadaly jako chlívek pro kozu. Nebylo tam kromě malého koberečku vůbec nic. Dveře, které jeskyňku uzavíraly, nezabránily větru, dešti a sněhu, aby se nedostaly dovnitř. V jedné z nich seděl ve ztrnulé poloze nahý člověk, který vypadal jako mnich asketa, jehož jsme doprovodili na onen svět, jenomže byl o mnoho mladší. Mladá spící tvář se zavřenýma očima a vlasy i vousy až na zem. Když jsme se dostatečně vzdálili, mnich nám vysvětlil, co to znamená. Řekl nám, že jeskyňe jsou určeny k hluboké meditaci. Zavřít se do nich nechávají ti, kdo chtějí dosáhnout „*probuzení*“ už v tomto životě.

„To je snad ještě horší, nežli samotka ve vězení,“ řekl jsem Orkovi.

„Mnohem horší. Mnich, kterého jsi viděl, se zde připravuje na vstup do nirvány. Patrně zde sedí bez pohybu, bez jídla i pití už několik let.“

Bylo to neuvěřitelné, ale od doby, co jsem poznal Orka, jsem se setkal s tolika nepochopitelnými věcmi, že jsem se už nedokázal ani divit. Toto byl jiný svět, nežli je ten, ve kterém jsem vyrostl.

Do „jidelny“, pokud se to dá tak nazvat, nás svolal gong. Na zemi bylo devět koberečků a před každým byla položena miska s placičkou, která svou velikostí připomínala bramborový lupínek. Z té jsme si v průběhu vyprávění odlamovali ždibečky a dlouho jsme je usilovně žvýkali. Když jsme se posadili podobně jako mniši, vyzval nás geše, abychom vyprávěli o svém životě. Orko řekl podle pravdy, co ho v životě potkalo a já jsem pochopil, že si svým vyprávěním získal úctu. Když skončil a skončila i krátká debata, přišel na řadu můj příběh, který vyprávěl také Orko. Všiml jsem si, že mnichy zaujal, ale nejnapnutější byli, když jim Orko povídal o poustevníkovi od řeky. To, že jsme se s ním setkali, na ně zřejmě silně zapůsobilo.

„Ty tedy hledáš Seboru?“ obrátil se na mne láma - představený klášteřa lánou angličtinou. „Nikdy jsem se s ní nesešel, ale vím, kde ji najdeš.“

Tázavě jsem na něj pohlédl a on řekl:

„Sebora je od jinud.“

„Co to znamená?“ chtěl jsem vědět.

„Jejím domovem není Země, i když tu pobývá. Zamilovala si Ašóku a doprovází ho tisíciletími. I když se ti dva na chvíli rozloučí, vždycky se znovu sejdou.“

„Kde najdu Seboru?“ zeptal jsem se.

„Nedaleký vodopád je hlavní pramen Bílé řeky. Když půjdete směrem, kterým se ubírá řeka, dojdete k jezeru, které má podobu velikého bílého slona. Tam je jeskyně, která střeží vstup do její říše.“

Veliký Bílý slon, vzpomněl jsem si. Teprve teď jsem pochopil smysl toho výrazu. Láma mluvil o jezeru, kde jsem žil s Orkem.

„Máte na mysli Jeskyni úzkosti?“ zeptal se Orko.

„Tak. Do říše bohů vede několik cest, ale tahle je nejsnadnější,“ odpověděl geše a pronikavě si mne prohlížel. „Může tam projít jen člověk lehkého srdce.“

„Lehké srdce?“ zeptal jsem se.

„Ano. Člověk čistého, nezištného a velkého srdce, které není zatíženo žádostmi, ani starostmi... A musíš tam jít sám,“ dodal.

Geše nás pozval, abychom byli jejich hosty a mniši se ujali Uliho, kterého si od počátku oblíbili. V klášteře jsme přenocovali a když jsme se ráno loučili, odlomil Orko půlku z naší placky a dal ji představenému pro všechny mnichy jako dar od poustevníka. Také ho poučil, co s ní má dělat, aby jim vydržela.

Zpáteční cestu jsme zvládli téměř za polovinu času. Zastavili jsme se u poustevníkovy chatrče, trochu jsme tam poklidili a pomodlili se každý po svém za jeho duši. Orko vyslovil přesvědčení, že i když poustevníka nevedl bardem po jeho smrti, tak on našel cestu sám, bez pomoci a zařadil se tak, aby to pro jeho další existenci bylo příznivé. Z tohoto místa už to bylo domů jen kousek a zřejmě to cítil i Uli, který pospíchal stále před námi. Cestou ke klášteru jsme ho museli místy i nést, ale teď běžel, že jsme mu sotva stačili... Loďku jsme našli na místě, kde jsme ji zanechali a byla tam i udice, kterou jsme tam zapomněli. Nastoupili jsme do loďky, opřeli se do vesel a cítili jsme se už jako doma.

MEZIDOBÍ

Náš život se od toho dne změnil. Poustevník a mniši nám ukázali, že člověk potřebuje k životu méně, než si myslí a že i ten nejprostší život může být velmi hodnotný. Život se neodehrává ve věcech, to jsou jen pomůcky pro usnadnění života. Důležitější jsou vztahy nežli věci. Naše mysl rozhoduje o tom, co je pro nás důležité a podle toho si upravujeme i prostředí, ve kterém chceme žít. Zahrneme-li svou mysl balastem, patrně se obklopíme i hmotným balastem. Ověřil jsem si, že jednoduchost a prostota prostředí je pro život nejpříznivější. Prosté bydlení, prosté a střídme jídlo a nekomplikované vztahy. Takto jsem uvažoval v několika dnech odpočinku, který jsme si po návratu dopřáli.

V té době jsem si myslel, že to, co jsem až dosud prožil, byl vrchol toho, co jsem mohl prožít. Byl však přede mnou ještě nesplněný úkol. Seboru už jsem nemusel hledat kdesi ve vzdálených končinách. Láma od ledovce mi jasně řekl, kde ji najdu a jak se k ní dostanu. Možná byla ode mne coby kamenem dohodil. Po pravdě musím přiznat, že jsem odmítal na to myslet, protože moje poselství bylo spojeno s Jeskyní úzkostí. I když jsem na úkol, kvůli kterému jsem se dostal až do těchto míst, nemyslel, pociťoval jsem jej jako neustávající podvědomý tlak. Mokrát mě napadlo, že balíček prostě nedoručím, vrátím jej odesilateli a tím bude pro mne celá věc vyřízená. Bylo to veliké pokušení a já jsem pro svou nechuť vstoupit do Jeskyně měl i pádnou omluvu ve své první zkušenosti. Současně jsem však tušil, že pokud nesplním, co jsem slíbil, nikdy se nevrátím domů.

Čas, který jsem prožil v odloučení od lidí, utíkal Orkovou zásluhou jako voda a když jsme se vrátili z naší dlouhé cesty, dny už byly výrazně kratší a příroda se převlékla do teplých barev. Byl tu podzim plný harmonické krásy a já jsem vyhlížel divoké husy. Doufal jsem v zázrak, který mne odtud dostane a spojoval jsem si jej s husími hejny. Orko pochopil můj stesk po civilizaci a snažil se mi to usnadnit, jak jen to bylo možné. Sklízeli jsme plody z políček, sušili jsme houby i jeřabiny, očesali jabloň obsypanou drobnými kyselými jablíčky a našli jsme dokonce jakýsi ořešák s plody. Ty jsme každý den sbírali a vystavovali slunci, aby proschla jejich skořápka. Pak jsme je uklidili do kůlny. I když šly špatně rozbít, stálo to za tu práci, protože pro nás byly zdrojem bílkovin a oleje.

Chodil jsem s Ulim k zálivu špehovat vchod do Jeskyně a doufal jsem, že odhalím takhle na dálku její tajemství. Říkal jsem si, že pokud tam někdo nebo něco živého je, musí to také vylézt ven třeba jen proto, aby se to podívalo na světlo, nadýchalo se vzduchem, prostě aby to mělo nějakou změnu. Chodil jsem tam sbírat odvalu, ale bylo to marné. Nikdy jsem nic neviděl a při pomýšlení, že bych měl vstoupit dovnitř, mi naskakovala husí kůže. Čím více jsem o té jeskyni přemýšlel, tím víc narůstala má úzkost, až dorostla tak obřích rozměrů, že jsem se začal bát vlastního strachu. Má vůle se drobila jako zpráchnivělé dřevo a já jsem se začal cítit jako ten nejubožejší zbabělec. Samozřejmě jsem to Orkovi

nechtěl přiznat, ale současně mne trápilo svědomí z nesplněného slibu, tak jsem kolem toho problému kroužil různými poznámkami, až mi Orko jednoho dne řekl:

„Přestaň se trápit. Víím, že balíček doručíš, i když k tomu v tuto chvíli nemáš sílu. Každý se někdy bojíme, je to přirozené. Ber to tak, že jsi ještě nedorostl pro splnění toho úkolu.“

„Najdu odvahu?“

„Určitě najdeš. Pevně tomu věřím.“

„Co kdybych se tam zkusil podívat mentálně? Třeba bych to dokázal.“

„Na to rychle zapomeň. Dal bys svou duši na pospas bardu a to bys teprve prožil hrůzy, o jakých nemáš představu. Tvůj život tady na zemi by skončil a za tvůj posmrtný život bych nedal ani zlámanou grešli. Pevně věřím, že tě šaman nestihl naučit, jak opouštět vlastní tělo... Tak nějak asi zahynul můj Sihámí.“

Slíbil jsem Orkovi, že na dobrodružství tohoto druhu zapomenu a tím jsme skončili debaty na toto téma. Jeskyni jsem přestal špehovat a mně se ulevilo. Krásný, ale krátký podzim vystřídal ponurý listopad a vzápětí tu byla zima, která přinesla nové radovánky. Jezero zamrzlo a Orko mi pomohl udělat sáně s velikou plachtou, abych se na nich mohl prohánět na ledu hladkém jako zrcadlo. To ovšem fungovalo jen do jednoho rána, kdy jsem se probudil do jiné podoby zimy. Pohlédl jsem z okna a celý kraj byl bílý. Sníh se doslova sypal a my jsme nestačili prohazovat pěšiny, které by nám umožnily aspoň nějaký pohyb.

Dny byly krátké a večery naopak dlouhé. Trávili jsme je tak, že jsme hrávali šachy, které jsme si vyrobili a Orko mi četl z Mahábháraty tragické příběhy dvou spřízněných královských rodů, které se za pomoci bohů vzájemně decimovaly v bratrovražedné válce. Ze Zpěvu Vznešeného mi každý den ráno řekl nějakou moudrost nebo průpovědku, abych měl celý den o čem přemýšlet. Večer jsme pak rozebírali její obsah. Některé mne zaujaly do té míry, že jsem se je začal učit z paměti, abych si je zapamatoval v přesné podobě. Orko si toho všiml a dal mi papír, na který jsem si je zaznamenával. Netušil jsem, že mne budou doprovázet, až se vrátím do normálního života mezi lidmi. Vynořují se mi v mysli pokaždé, když nastane situace, která je ilustruje. Prostě aniž bych si to uvědomoval, Orko mi pomohl formovat názor na život i na svět a lépe rozeznávat dobro a zlo. Byl mi nejen dobrým přítelem, ale i vynikajícím učitelem a dnes jsem mu za to vděčný.

Když jsem pochopil svou situaci, přestal jsem si stýskat, ale pro změnu jsem se bál, že zima tam bude zoufale nudná. Nebylo to tak. Byla poučná a když začal slézat sníh, byl jsem jiný nežli před prvním sněhem. Byl jsem připravený stát se dospělým.

Ne že by mne opustila úzkost, kterou ve mně jeskyně vyvolávala, ale můj strach už nebyl panický. Orkovy průpovědky mne především přinutily zamyslet se nad tím, jaký vlastně jsem. Uvědomil jsem si, že stýskání na osud, malicherné starosti, přílišné lpění na něčem, špatné myšlenky, nedbalost a nekázeň nikam

nevedou. Neuposunou člověka dopředu ani o milimetr. I když jsem se bál, změnil jsem k Jeskyni svůj vztah. Přestala mne přitahovat, přestala mne hypnotizovat, jako had hypnotizuje králíka, kterého chce spolknout. Současně jsem však věděl, že tam musím vstoupit a že přitom musím být velmi bdělý. Láma z kláštera mi dal návod, jak je možné přežít stup do jeskyně a já jsem si jej pamatoval. Přibývajícím světlo po temné zimě mi zvedlo náladu a já jsem jednoho dne uvěřil, že vstup do jeskyně přežiji. Pochopil jsem, že si především musím hlídat myšlenky, abych nepodleh panice, až nastane ta chvíle.

V ŘÍŠI BOHŮ

Vybral jsem si pro to slunečný den v předjaří, když led na jezeře začal prskat a sníh se měnil v úzké pramínky vody, které stékaly do údolí. Pokušení se sice ozvalo a nutilo mne, abych tento krok ještě oddálil, ale už jsem byl rozhodnutý a své rozhodnutí jsem nechtěl měnit. Oddalování by oslabovalo mou vůli a já jsem se znovu nechtěl propadnout do svíravého strachu a bezmoci. Nerozhodl jsem se pro slabomyslný hazard se životem, došel jsem k názoru, že není zbytí. Pochopil jsem, že cesta domů vede jen přes tu prokletou Jeskyni. Orko mne k ničemu nepobízel, ani mne nezrazoval před rozhodnutím, jen mě pozoroval. Když viděl, že jsem se rozhodl, řekl mi:

„Tvé rozhodnutí je stejně těžké i pro mne, ale rozhodl ses a za svým rozhodnutím si stůj. Vždycky musíš vykonat to, co před tebou stojí. Nebo si myslíš, že je možné uhýbat před úkolem, který ti postaví do cesty osud? A když se něco udělat musí, tak není dobré otálet a drobit vůli, kterou naopak potřebuješ soustředit.“

V ten rozhodující den jsem si připravil pochodeň, mačetu, do kapsy jsem dal balíček pro Seboru a objal jsem Orka.

„Až se vrátíš,“ řekl mi, „tak bude jaro a my se spolu vydáme hledat cestu do civilizace. Jsem přesvědčen, že teď už to dokážeme.“

Orko mi vléval do srdce naději, ale já jsem si uvědomoval, že mi po prvé lže. Doprovodil mne k zálivu, já jsem vstoupil na led a namířil si to k jeskyni, odkud jsem mu naposled zamával. Orko se za mnou díval a oba jsme věděli, že se vidíme naposled...

Napadlo mě, že mačeta nepatří k pošťákovi, který jde doručit balíček, nechal jsem ji tedy před vchodem. Rozhodnut zachovat si za všech okolností chladnou hlavu jsem zapálil louč, pokřižoval se a vstoupil do jeskyně.

Šel jsem úzkou chodbou a tmu mi prosvěcovalo jen světlo smolného dřeva. Opatrně jsem postupoval dopředu a došel jsem až k místu, kde mě po prvé přemohla panika. Svírala mne sice nejistota, ale té jsem zatím odolával. Až dosud se nedělo nic zvláštního, jen chodba se rozšířila a rozdělila se na dvě další. Původně jsem se chtěl vydat levou chodbou, ale po pár krocích jsem uviděl několik lidských i zvířecích koster, které vypadaly, že jsou velice staré. Vrátil jsem se tedy a rozhodl jsem se jít vpravo. Šel jsem dost dlouho a dobře jsem odolával strachu. Cesta tmou však byla dlouhá a hořící dřevo rychle ubývalo. Vrátit jsem se nemohl, protože světlo už by mi nestačilo, nezbylo mi tedy nic jiného, než pokračovat dopředu. Konečně jsem v dálce uviděl světélko, které se s každým mým krokem zvětšovalo.

Došel jsem na konec chodby a ze srdce mi spadl obrovský balvan. Přede mnou se otevřela divukrásná krajina plná nejsvěžejší zeleně a květů, jakou bych v

chladných horách nikdy nečekal. Byla to nepochopitelná změna. S Orkem jsem se rozloučil začátkem března u jezera obklopeného neprostupnými horami a přišel jsem do vrcholného jara v rozlehlé krajině plné květů. Bylo to, jako kdybych otočil stránku v obrázkové knize. Najednou jsem nevěděl, jestli jsem ještě na Zemi nebo už v ráji. Byl jsem zmaten, ale z kraje vyzařoval takový pokoj a důvěra, že jsem se nedaleko jeskyně, ze které jsem vystoupil, posadil, a v úvahách, kterým směrem se vydat, jsem se rozhlížel. Po chvíli jsem si všiml travnaté cesty, která směřovala ke vzdálenému obzoru. Protože byla jediná, nebylo co rozmýšlet. Zul jsem si tedy boty, svázal jejich tkaničky, hodil jsem si je přes rameno a vydal se po ní. Svěžest jarní trávy lahodila mým chodidlům a starost, která mne svírala po celou dobu mého rozhodování, úplně zmizela. Hlavu jsem měl lehkou a nohy šly samy. Cesta mě po chvíli přivedla do šumícího háje, který mi poskytoval příjemný stín před stoupajícím sluncem. Šel jsem bos a bezstarostně třepetavým hájem a mé kroky doprovázeli svým zpěvem nesčetní ptáci. Vůbec jsem si nedokázal vzpomenout, že bych někdy v životě něco podobného zažil.

Jiné to bylo, když mne cesta vyvedla z lesa do luk. Půda pod mýma nohama byla hebcí měkká, chladivá, jemný vánek mi províval vlasy a změnily se i zvuky. Už to nebyli v takové míře koncertující ptáci. Dominantou se staly kobylinky a cvrčci. Nevím, jestli si umím představit pokojnější obraz, nežli je rozkvetlá louka s laškujícími motýly, nad kterou ve výšce pod modrým nebem zpívá skřivánek.... Louky byly protkány drobnými pramínky, tak jsem netrpěl žízní. Několikrát jsem si ulomil stéblo srhy říznačky a s chutí se osvěžil lahodnou vodou.

Šel jsem už velmi dlouho měnící se krajinou a zatím jsem vůbec nikoho nepotkal. Slunce už se na své dráze sklánělo k západu a já jsem pocítil únavu. Pahorky přede mou zakrývaly výhled, proto jsem se rozhodl, že vystoupím na nejbližší kopec a tam se rozhodnu, co dál. Zatím jsem nepotkal ani živáčka a neviděl žádné lidské stavení, přestože krajina, kterou jsem procházel, nepůsobila dojmem pustiny.

Kopec, ke kterému jsem došel, nebyl příliš vysoký a když jsem vystoupil na jeho vrchol, otevřela se přede mnou překvapivá scenérie. Na obzoru jsem spatřil pohádkový zámek vystupující z mlhy, která neproniknutelně halila celé údolí pod ním. Zámek vypadal, jako by byl postaven nad oblaky a jeho věžičky se v zapadajícím slunci zlatě leskly. Uvědomil jsem si, že k němu vede ještě pořádný kus cesty, která už byla nad mé síly. Neměl jsem žádnou deku ani spacák a stoupající mlha neslibovala nic příjemného. Zámek byl daleko a cestou k němu bych musel projít údolím skrytým v mlze. Žádné jiné stavení nebylo v dohledu, proto jsem se rozhodl, že přenocuji pod nedalekým košatým stromem. Celá krajina vypadala jako snový přelud, přesto jsem doufal, že do setmění spatřím někoho, kdo mi nabídne lepší nocleh.

Neuvědomuji si, jak jsem usnul, ale probudil mě zvuk deště. Otevřel jsem oči a spatřil malou ševlelicí fontánu, která navodila iluzi deště. Sám jsem ležel na pohodlném lůžku schoulený pod nadýchanou příkrývkou. Byl bílý den a patrně i čas vstávat. Pokoj, ve kterém jsem spal, byl docela prostý. Na koberci s vetkanými květy a ptáky stál nízký stolek, na němž byla mísa s ovocem. Okolo stolu bylo rozloženo několik hedvábných polštářů s bohatými výšivkami. Nízké rákosové lehátko, na kterém jsem se báječně vyspal, bylo v rohu místnosti a uprostřed pokoje osvěžovala vzduch fontána z bílého mramoru. Jinak tam nebylo nic. Žádné hodiny, rádio, televize, žádné přístroje. Neviděl jsem žádný vypínač nebo zásuvku, prostě nic, co by připomínalo techniku. Opláchl jsem si obličej, snědl nějaké ovoce a vydal se na průzkum místa, které mi poskytlo útočiště před nočním chladem. Netušil jsem, kde jsem, a ať už se o mne postaral kdokoliv, bylo to příjemné a já jsem chtěl poděkovat.

Vyšel jsem z pokoje do veliké světlé haly, která svědčila o tom, že ten, kdo mi poskytl nocleh, nebyl chudý. Místnost byla kruhová, bez nábytku, s řadou umělecky vypracovaných dveří kolem dokola. Na mramorové podlaze byla v nejživějších barvách z drahých kamenů zobrazena mandala. Vše bylo dokonale vybroušeno a celá podlaha se leskla jako zrcadlo. Chvilí jsem čekal, ale když se nic nedělo, přistoupil jsem k jedněm dveřím a se zalíbením jsem pohládl tuto dokonalou práci. Sotva jsem se jich dotkl, samy se přede mnou překvapivě otevřely. Po krátkém zaváhání jsem vstoupil do dlouhé a vysoké sloupové síně připomínající chrám. Na konci tohoto prostoru byl půlkruhový stůl, za nímž sedělo několik bíle oblečených mužů. Bezděčně jsem je spočítal, bylo jich devět. Vypadali, jako kdyby na mne čekali. Jako omámený, bez myšlenek, bez schopnosti cokoli říci, jsem prošel sloupořadím a stanul před nimi.

„Vítej, člověče,“ uvítal mne jeden z nich a přísnost, s jakou na mne hleděl, mě zatlačovala do podlahy. „Pověz, jak ses dostal do naší říše?“

„Prošel jsem Jeskyní úzkostí,“ odpověděl jsem zajíkávě.

Když jsem to vyslovil, nastal mezi muži šum a já jsem cítil, že se něco změnilo. Vzbudil jsem větší zájem.

„To ses nebál?“ zněla další otázka.

„Po prvé ano, to jsem skoro zemřel strachy,“ řekl jsem podle pravdy, „ale teď už tolik ne.“

„Ty jsi do ní vstoupil dokonce dvakrát?“ podivil se jeden z mladších mužů a nedůvěřivě na mne pohlédl.

„Musel jsem,“ řekl jsem a už jsem se tak nezajíkal. Dokonce jsem si je po očku všechny prohlédl. Prostřední z nich mi připomínal poustevníka, který mně a Orkovi vyprávěl o králi Ašókoví. Toto však byl, na rozdíl od poustevníka, muž, který o sebe každodenně pečoval.

„Musel jsi?“ zeptal se kdosi.

„Jsem pošťák a mám doručit zásilku.“

Sotva jsem to vyslovil, muži zpozorněli a já jsem vycítil jejich převahu. Dívali se na mne jako na kotě, které si hraje s klubíčkem.

„Pošťák...“ řekl pobaveně ten, co seděl uprostřed, „to je ctihodné řemeslo.“

K tomu nebylo co dodat, tak jsem jen lehce pokývnul hlavou.

„Jaké je tvé jméno?“

„Jmenuji se Lukáš.“

„Tedy Lukáš,“ opakoval prostřední z mužů a samohlásku á důkladně protáhl.

„Pověz nám, odkud přicházíš a také nám vyprávěj svůj příběh,“ požádal mne.

Poslechl jsem a vyprávěl jsem jim podle pravdy o celém svém putování, které mě přivedlo až sem.

„To ses nerozloučil s rodiči?“ zeptal se jeden z nich přísně.

Já jsem jen sklonil hlavu, protože k tomu nebylo co říci. Od svého útěku jsem toho už mockrát litoval.

„Pro koho je ta zásilka?“ chtěli vědět.

„Adresa zní Seborá od Bílé řeky,“ odpověděl jsem.

„Můžeš nám to dát, předáme to paní Seboře,“ oznámil mi krajní a vstal, aby si balíček ode mne vzal, ale já jsem reflexivně položil ruku na kapsu, ve které jsem měl balíček ukrytý a zaprotestoval jsem:

„To nejde. Musím odevzdat balíček paní Seboře do vlastních rukou.“

Nevím, jestli to bylo moje obranné gesto nebo to, co jsem vyslovil, či oboje dohromady, ale všiml jsem si, že jsem vyvolal obecné pobavení. Napadlo mě, že tu možná půjde o hru na kočku a myš, přičemž já jsem měl být tou myší, ale kočka si zatím chtěla pouze hrát. Proto jsem se napřimil a odhodlaně pohlédl na toho, co mi chtěl vzít balíček, abych mu dal najevo, že jsem ochoten se za něj i poprat. Toto mé gesto asi vzbudilo sympatie.

„Jsi statečný,“ řekl jeden z nich, „a statečnost tě ctí. Čekali jsme na tebe.“

Čekali na mne, to znamená, že o mně možná celou tu dobu věděli, pomyslel jsem si.

„Nu, když chceš odevzdat zásilku sám, stane se tak,“ rozhodl prostřední z mužů a než jsem se nadál, octnul jsem se v jiném, rozlehlém, lehkými stěnami omezeném prostoru, kde mi všechno připadalo hravé. Stěny, pokud to vůbec byly stěny, tlumeně světélkovaly v jemných pastelových barvách, a mně se zdálo, že si mne prohlížejí. Neviděl jsem žádné oči, ani kamery, ale pocit, že nejsem sám, jsem měl. Neklidný byl i vzduch. Osvěžující vánek si lehce pohrával s mušelínovými záclonami a zvědavě se probíral mými vlasy, jako kdyby mě zkoumal. Aspoň se mi zdálo, že v tom byl úmysl. Růže, kterých jsem si zprvu nevšiml, jako kdyby mi vyprávěly svou vůní příběh a mne napadlo, že by bylo zajímavé být jednou z nich. Při těchto úvahách jsem si ani nevšiml, že už nejsem v pokoji sám, pokud se tento zvláštní prostor dal nazvat pokojem.

„Jako kdyby tu bylo všechno živé,“ vyslovil jsem nahlas sám pro sebe. Znělo to divně a slova se mi vracela ozvěnou.

„Máš pravdu, vše, co tu vidíš, je živé,“ uslyšel jsem vzápětí a náhle jsem před sebou spatřil skupinu děvčat. Vlastně se o nich nedalo říci, že jsou to děvčata.

Vypadaly jako bohyně, navíc byla jedna hezčí než druhá. Ta, co mě oslovila, byla krásná žena neurčitého věku.

„Živé je světlo, voda, i ten vánek. Živé, jako jsou živé třeba květiny, i když je to samozřejmě jiný druh života... Jsem Sebora a ty pro mne něco máš.“

Stál jsem tam zmatený a v ruce žmoulal balíček, který jsem vyndal z kapsy košile.

„Tento balíček,“ řekl jsem a podával jí jej. Sebora pokynula jedné z dívek, aby jej ode mne vzala.

„Jak se ti odměním?“ zeptala se a já jsem jí odpověděl, že to mám vyřízeno s odesilatelem. Ona se tomu zasmála a navrhla mi, abych byl nějaký čas jejím hostem.

„Třeba si to s tou odměnou rozmyslíš,“ ukončila rozhovor a rozverně na mne mrkla.

Než jsem se nadál, scéna se opět změnila. Octnul jsem se v zahradě, aniž bych věděl, jak jsem se tam dostal. Zahrada mě ohromila. I když zde byla pozemská příroda, bylo všechno jiné, než jak jsem to znal ze svého světa. Rozdíl nebyl jen v nepředstavitelné kombinaci trávníků, stromů, květů, skal i skalek, potoků i jezírek, tichých zákoutí, i prostor, které umožňovaly daleký výhled. Bylo zde něco nepostižitelného, co se dotýkalo mé psychiky. Zahrada, pokud to tak mohu nazvat, probouzela pocit sounáležitosti s tím vším, co jsem viděl kolem sebe, jako kdybych sem patřil, jako bych byl organickou součástí té harmonické krásy...

V dálce lemovala toto území rozsáhlá vodní plocha, za kterou se k nebi tyčily hory. Ohlédl jsem se a spatřil jsem palác, který mě utvrdil v přesvědčení, že jsem se dostal do pohádkového světa, protože v mém světě by něco takového nemohlo existovat. Zámek ze včerejška byl skutečně zlatý palác, tím myslím palác vybudovaný ze zlata, který teď zářil v plném lesku. Kdyby byl v mém světě, lidé by jej rozebrali do posledního kousíčku zlata.

Zahrada musela být dílem celé armády zahradníků, přesto jsem nikde nespatrił ani človíčka. Opustil jsem otázky, na něž jsem nemohl najít odpovědi a vydal jsem se po jedné z pěšin, až jsem došel k nevelkému jezeru s korálovým ostrůvkem uprostřed, kolem něhož rejčila spousta pestrých rybek. Voda mne zlákala, tak jsem se svlékl a rozhodl se dělat rybkám chvíli společnost. Mezitím co jsem se radoval z plavání v průzračné vodě, mi záhadně zmizelo oblečení. Na jeho místě jsem našel jiné, čisté, oblékl jsem si tedy plátěné kalhoty a halenu, a cítil jsem se jako znovuzrozený. Kdosi pečoval o mé pohodlí, ale já jsem nespatrił nikoho, komu bych mohl poděkovat.

Octnul jsem se v situaci, kdy jsem si nemohl vybírat. Procházel jsem se po zahradě, což bych ve svém světě asi nedělal, a navíc jsem nevycházel z údivu nejen nad její neobyčejnou krásou, ale hlavně nad tím, že ta zahrada ke mně

zvláštním způsobem promlouvala. Ptáci, kterých tu bylo mnoho a byli nepřehlédnutelní, mne nepovažovali za vetřelce, neodlétali, když jsem se přiblížil a dovolili, abych je pohladil, když jsem po tom zatoužil...Ti pestří neměli zvláštní hlasy. Ne, že by byli němí, ale promlouvali především svým peřím. Byli si vědomi své krásy a vystavovali se na odív. Pěvci se zdržovali na vrcholcích stromů a svým vzhledem byli nenápadní. Z jejich hrdélek však tryskaly gejzíry radosti. Radovali se z krásného dne a svými hlásky vyjadřovali své potěšení ze života. Udivilo mě, že jsem jejich zpěvu rozuměl. Zpívali mi své malé dojemné příběhy a já jsem byl vděčným posluchačem.

Zvláštní kapitolu tvořili motýli, na které jsem se nemohl vynadávat. Byli jako živé drahokamy a já jsem ještě nikdy žádného z nich neviděl ani vyobrazeného. Ti byli opravdu stvořeni pro hru a pro krásu, a hra byla základem jejich života. Vychutnávali sladkou šťávu z květů, honili se po zahradě a vystavovali se slunci, které jim svými paprsky dodávalo energii a oživovalo třpytivé vzory na jejich křidélkách. Pro motýly bylo slunce skutečným zdrojem života. Jeden z nich si bezostyšně sedl na mou ruku a vyzval mne:

„Pojď se se mnou proletět.“

„To nejde,“ odpověděl jsem mu mlčky, *„nemám křídla.“*

„Škoda,“ povzdychl si, *„sálá z tebe příjemné teplo a líbí se mi i tvá vůně.“*

„Co na to mám říct?“ zeptal jsem se bezradně.

„Nevím, asi nejsi moc chytrý..., už budu muset letět. Čeká na mne moje vyvolená a ta se tě bojí. Chápeš to? Za tebou si netroufá... Ty víš, co je strach?“

„Ano, vím a tvé vyvolené rozumím.“

„Můžu tě zase navštívit, abych načerpal energii a nadýchal se tvé příjemné vůně?“

„Jistě, bude mi potěšením,“ pozval jsem motýla, ale on už odlétl a na mne zapomněl.

Co to bylo? zeptal jsem se sám sebe v duchu. *Jak to, že si tu povídám s motýlem?*

Nechápal jsem to. Uvědomil jsem si, že motýly nezajímá ani minulost ani budoucnost, že žijí jen prchavou přítomností, já jsem však nechápal, jak je možné, že jim rozumím.

Upovídaný motýl nebyl mým jediným neobyčejným zážitkem v té podivuhodné zahradě. Vzpomněl jsem si, že své mi řekly i rybky, když jsem skočil do vody a vyplašil je...

Rozuměl jsem nejen živočichům, ale i rostlinám. Mohutný buk mi nabídl, abych si zkusil, co znamená být stromem a já jsem svolil. Neproměnil jsem se ve strom, ale poznal jsem jeho vnitřní sílu a pokojnou vyrovnanost, kterou dával najevo jemným ševlením svých listů. Pochopil jsem jeho odhodlání překonat slabost v době dlouhého sucha a poznal jsem svěžest, jakou pociťuje, když přijde déšť. Uvědomil jsem si jeho odhodlání poprat se s vichřicemi, aby přežil, a to nejen kvůli sobě, ale i kvůli všem drobným ptačím obyvatelům jeho mohutné koruny, za které cítil odpovědnost.

„Má koruna je ptačí sídliště a já musím její obyvatele chránit,“ řekl mi.

Odpoledne, když se slunce přehouplo za vrchol své cesty, jsem se v obdivu zastavil před růžemi. Byly tam ve všech barvách, velikostech i tvarech, malé, velké, stromkové i popínavé, a všechny dohromady vytvářely nejužasnější obraz. Toto místo bylo skutečným královstvím růží. Zde jsem si vzpomněl na maminku. Ona milovala růže, obdivovala se jim a pěstovala je v rámci svých možností na naší zahrádce. Když byl jejich čas, nikdy nechyběly ve vázách v našem bytě. Tuto záplavu nejrůznějších květů by jistě vnímala jinak a intenzivněji nežli já. Byl by to pro ni nezapomenutelný zážitek... K jedné z růží jsem přivoněl.

„Víš, orchideje si myslí, že jsou krásnější nežli my,“ zaslechl jsem najednou jemný hlásek, který neměl se zvukem co dělat, *„ale to není pravda. Jsou studené a tvrdé, jako kdyby byly vytesány z kamene. Chladně si nárokují právo na náš trůn, ale ten odevždy patří nám, růžím. My jsme přece vždycky byly královnami mezi všemi květy.“*

Byl jsem z toho zmaten a nevěděl jsem, co na to říct.

„Nechceš si zkusit, co to znamená být růží?“ zeptal se mne hlásek, který jsem slyšel jen ve své mysli.

„Rád bych, ale nevím, jak bych to proved.“

„Povedu tě, jen se docela ztiš.“

Pokusil jsem se zklidnit své rozjitřené smysly a najednou jsem rozuměl růži v její samé podstatě. Nic mi nevyprávěla, přesto to byl povznášející pocit.

„Děkuji ti, krasavice,“ řekl jsem jí, *„už nikdy neustříhnu růži, abych jí někoho obdaroval.“*

„To přece můžeš. Proto existujeme. Jsme tu proto, abychom přispívaly ke kráse a tím přinášely radost. Jsme rády v blízkosti lidí, ti nás vždycky obdivují.“

„To se ničeho nebojíte?“

„Ale ano, jsme velmi senzitivní a snadno rozpoznáme zlo... Nemáme rády nevěšmavost, lhostejnost. Ta je chladná.... jako orchideje.“

Udivil mne tento bláznivý rozhovor, ke kterému jsem nepotřeboval uši a vlastně ani ústa, ale bál jsem se chladně rozumem zavrhnout, co jsem právě prožil, abych neurazil růži. Jemně jsem ji pohladil a ještě se potěšil pohledem na tu velikou záplavu všech barev přede mnou.

Pokračoval jsem ve své procházce, až jsem před sebou uviděl strom plný zralých pomerančů a najednou jsem pocítil hlad. Natáhl jsem ruku, abych si jeden utrhl, když vtom jsem spatřil v zahradě první lidskou bytost. Opodál stála dívka a dívala se na mne. V našem světě bych si pomyslel, že je to hezká dvacetiletá holka, a bylo by to to nejnórmálnější setkání, ale tady to byla zvláštnost. Aspoň mi to tak připadalo. Pro svět, ve kterém si se mnou povídá motýl, byla příliš reálná. V tu chvíli jsem zapomněl na pomeranč a probudily se ve mně obavy, aby se nerozplynula jako přelud. Ona se mne však zeptala:

„Opravdu je v tuto chvíli pro tebe nejdůležitější pomeranč?“

Tato otázka na mne zapůsobila jako varování a ruku sahající po pomeranči jsem stáhl.

„Ne, to jistě ne. Dostal jsem na něj chuť, tak jsem si jej chtěl utrhnout.“

Ona na to nic neřekla, ale já jsem si vzpomněl na podobnou situaci se svým dědou a od stromu jsem odstoupil. Poté mi pokynula, abych šel za ní a odvedla mě do paláce, kde na mne čekala bohatá hostina. Na stole byla spousta ovoce a různých nápojů, ale po roce velmi střídmeho života a po zkušenostech, které jsem měl, jsem se rozhodl, že budu zdrženlivý. Vzal jsem do ruky hrozen vína a nabídl jí. Odlomila si několik kuliček a jednu z nich dala do úst.

„Co by se stalo, kdybych si v zahradě utrl pomeranč?“ zeptal jsem se.

„Zapomněl bys na svět venku a nikdy by ses tam nevrátil. Budeš něco potřebovat?“ zeptala se.

„Ne, děkuju.“

Po mé odpovědi odešla a já jsem povečeřel sám. Současně jsem se v myšlenkách vrátil k zakázanému pomeranči. Nechápal jsem, že taková maličkost může mít tak veliké důsledky, ale byl jsem rád, že mne to děvče od pomerančů odradilo.

Asi tu platí jiné zákony, nežli v mém světě, pomyslel jsem si a vzápětí jsem usnul.

Příští den mě moje známá ze zahrady odvedla k okrové pískovcové skále poseté spoustou malých červených kamínků, které se na ní třpytily jako kapičky krve. Bylo to neuvěřitelné.

„Co to je za kamínky?“ zeptal jsem se s pohledem upřeným na blýskavé krystalky.

„Almandiny. Jsou to almandiny,“ zněla odpověď.

„My pro ně máme název *české granáty*,“ řekl jsem.

Skála však nebyla jediná zajímavost tohoto přírodního koutku. O kousek dál upoutala mou pozornost víc jak metr vysoká drúza krystalů ametystu ve tvaru obřího exotického květu, zasazená na ploše pokryté nesčetnými, asi deset centimetrů vysokými krystalky ametystu, které připomínaly ocúny. *Fialový květ na fialové loučce*, pomyslel jsem si. Nepoznal jsem, jestli tento útvar vytvořila ruka umělce nebo to bylo ryzí dílo přírody.

Ani zde nechyběl vodotrysk. Jeho voda spadala do nádržky vyložené spoustou oblázků v nejrůznějších barvách. Byly zde opály, křišťály, modré tyrkysy a lazurity, kouzelné zelené malachity, hnědá žíhaná tygří i sokolí oka, růženiny i ametysty, různé zirkony, kamínky bílé i černé, prostě ve všech možných barevných odstínech. Celý tento minerální koutek ohraničovaly květiny. Přejít mezi skálou a rostlinným světem zprostředkoval skalník, který z jedné strany skálu obepínal. Pod ním byl koberec z azurových hořců (*Gentiana*

acaulis), a na něj navazovaly koniklece, žluté upolíny a spousta jiných květů. Prostě zde bylo jaro v plné parádě.

Čím jsem si zasloužil, že jsem tady? zeptal jsem se v duchu sám sebe.

„Ničím sis to nezasloužil,“ uslyšel jsem zřetelně. Zvedl jsem hlavu a přede mnou stála Seborá.

„Nijak sis to nezasloužil. Nejsi lepší než ostatní lidé, ale jsi schopen proměny. Můžeš se začít dívat na svět, na život, na ostatní lidi, prostě na všechno jinak... Proto jsi zde.“

Jak jinak? napadla mě otázka, na kterou přišlo hned vysvětlení:

„S větší důvěrou a větší radostí. Vidět svět tak, jak jej vidí bezelstné děti, o to jde... Poznáš, že kdyby ubylo strachu, přibylo by přátelství, ale nejen to...“

Měla pravdu, v jejím světě to tak opravdu fungovalo. Přestože jsem byl už třetí den v cizím, mně nepochopitelném prostředí, ještě pořád jsem se nepřestal divit a nepocítil jsem ani stín strachu, ale jen vnitřní pokoj.

„Líbí se ti u nás?“ zeptala se a já jsem mlčky přikývl.

„Balíček jsi doručil, jak jsi o to byl požádán. Víš, co jsi přepravoval přes půl světa?“

„Nemám tušení,“ odpověděl jsem, „ten, kdo balíček posílal, mi to neřekl.“

Seborá otevřela malou krabičku a já jsem uviděl minci mrtvé Tibetanky.

„Mince krále Ašóky,“ řekl jsem překvapen, „tu znám.“

„Chci ti poděkovat, že jsi ji chránil a uchránil před zneužitím. Ta mince je dutá.“

„Vím o tom,“ přiznal jsem a vyprávěl jsem Seboře o okolnostech, za kterých se ke mně mince dostala, i o starožitníkovi Mojsusovi, který zjistil, že je dutá.

„Ty mince byly dvě, ale jen jedna obsahovala to, kvůli čemu jsi vážil těžkou a nebezpečnou cestu. Proto byly vyměněny,“ překvapila mě Seborá. „Záměna mincí tě ochránila ve tvém světě, i před šamanem od jezera. I on by byl rád získal tuto minci, kdyby věděl, že ji máš.“

Vzpomněl jsem si, jak kdosi navštěvoval můj byt v Londýně a něco tam hledal. Určitě měl v rukou tuto minci. Tenkrát jsem si myslel, že ji nevezal, jen ji položil obráceně. Netušil jsem, že ji vyměnil. Stejně však bylo nepochopitelné, proč můj pokoj opakovaně prohrabával, když šlo jen o výměnu mincí.

„Tuto minci u tebe hledali lidé, kteří by ji zneužili, proto musela být ochráněna.“

„Co je v té minci?“ chtěl jsem vědět.

„Látka nadaná zvláštní, na Zemi neznámou inteligencí. Je v ní uložen důležitý kód.“

„Něco jako kámen mudrců?“ zeptal jsem se a Seborá se usmála.

„Kámen mudrců není hmota. Je to vědění, schopnost využít energii k přeměně kovů.“

Překvapila mě. Řekla mi v podstatě totéž, co jsem slyšel od Orka.

„Nehledej zázračný kámen, ale metodu. Zázraky jsou vždycky v mysli, ne ve hmotě. Něco ti ukážu,“ řekla a vzala z nádržky vodotrysku jeden bílý kamínek.

Soustředila se, zahřála ho v dlaních a když mi jej pak ukázala, nebyl už to bílý oblázek, ale oblý kousek zlata, který mi podala se slovy:

„Schovej si to na památku.“

Pak mi ukázala ještě jednu věc. Vložila prsty do sestupného proudu vodotrysku a přes její ruku už nestékala voda, ale zlato, které se na dně nádržky ukládalo jako drobné úlomky. Ona jeden vzala a mlčky mi jej podala.

„Pochopil jsi, o co jde?“

Nebylo možné nepochopit, proměňovala vodu ve zlato a nepotřebovala k tomu vůbec nic. Kdybych v ruce nedržel dva kousky zlata, které mi dala na památku, myslel bych si, že mne šálí smysly.

„Šaman měnil olovo ve zlato jakýmsi práškem. To vím určitě, protože jsem to viděl,“ řekl jsem, ale Seboru mě opravila.

„Šaman měl prášek nadaný touto schopností. Ten získal od alchymisty, který nechtěl odhalit celé tajemství proměny látek, a proto vložil potřebnou energii do hmoty, kterou mu pak dal. Šaman možná věřil, že kouzlo je v prášku, ale znal jen půl pravdy. To mu stačilo jen na výrobu zlata, ale ne na to, aby zachránil sám sebe... Zůstal uvězněn u jezera se zlatem, kterého si mohl vyrobit víc než dost, nemohl však pomoci ani sobě, ani nikomu jinému... Stal se otrokem zlata.“

„V Ašókově minci tedy není kámen mudrců?“

Seboru mě pokárala pohledem.

„Je tam látka, která může přinést mnoho dobrého, ale v lidských rukou by byla nebezpečnější nežli jaderné zbraně... Člověk ještě není na tak veliký objev morálně připraven.“

„Znamená to, že jsem zachránil svět před zničením?“ zeptal jsem se neskromně.

„Ne, chlapče, nikdo z lidí, žádný jednotlivec nemůže spasit svět. Na to nemá nikdo na Zemi dost síly, ani potřebné znalosti. Tato role přísluší jiným sférám, ale kdokoliv může záchraně napomoci čestným a zdrženlivým životem...“

Její poslední větu jsem považoval za obecnou, nic neříkající proklamaci, protože jsem si neuměl dát do souvislosti lidskou morálku a technický vývoj. Seboru však pokračovala:

„Část lidí žije po způsobu nelítostných dravců. Z rozmařilosti a lačnosti spotřebovávají daleko víc, nežli doopravdy potřebují. Většina pak žije v neuvěřitelné bídě. Na světě chybí rovnováha a nerovnováha vede svět do zkázy.“

Uvědomil jsem si, že pocházím z té části světa, kde člověk, pokud se trochu snaží, získává mnohem víc, než potřebuje.

„To jsme všichni zlí?“ zeptal jsem se.

„Ne, to ne. Jste nepoučení a necitliví. Podléháte silám, které vás vedou špatným směrem.“

„Jak tomu mám rozumět?“

„Podléháte vlastním touhám a netušíte, že ty touhy jsou ve vás živeny. Je potřeba se vzepřít každý sám sobě, své potřeby kontrolovat rozumem a nebrat si

víc, než potřebuješ... Toto je nejmírnější způsob, jak nastolit rovnováhu. Všechny ostatní jsou násilné.“

Sebora mě nepeskovala, přesto jsem se cítil provinile. Ona to na mě poznala a navrhla mi:

„Bud' naším hostem a bud' tu tak dlouho, jak si budeš sám přát. Čím déle tu zůstaneš, tím více pochopíš a tím to bude pro tebe lepší.“

Sebora domluvila a já jsem byl najednou opět sám a měl jsem o čem přemýšlet.

Tedy ne prášek nebo kámen, ale metoda. Způsob, jak myšlením ovlivňovat hmotu. Nebo je to ještě jinak?

Bylo to pořádně zapeklité a brzy jsem pochopil, že nic nevymyslím. Vydal jsem se tedy po pěšinách k prohlídce vzdálenějších částí zahrady. Byla rozsáhlá a terén byl členitý. Šel jsem dlouho, až jsem došel na konec. Před sebou jsem uviděl lán obilí, který se vlnil v mírném vánku. Zde jsem se zastavil, abych si odpočinul. Otočil jsem se směrem, odkud jsem přišel a v dálce na kopci jsem spatřil zlatý palác, který se třpytil pod modrou oblohou. Vedlo k němu schodiště, které jsem znal z vyprávění o králi Ašókoví. Zastesklo se mi po lidech, přesněji po někom, kdo by mi vysvětlil, kde to vlastně jsem. Vzpomněl jsem si na tichou dívku, se kterou už jsem se několikrát setkal. V tom okamžiku stála přede mnou.

„Kde ses tu vzala?“ zeptal jsem se.

„Přál sis mne vidět, tak jsem zde.“

„To stačí, abych si něco přál a hned se to splní?“

„Po většině je to tak, ale někdy je to nepohodlné. Když neumíš kontrolovat své myšlenky, může ti to zkomplikovat život.“

„Copak je možné vždycky kontrolovat myšlenky?“

„Je to těžké i pro toho, kdo je v tom cvičený, ale dá se to naučit.“

„Co teď?“ zeptal jsem se.

„Zavolal sis mne, budu ti tedy dělat průvodkyni,“ odpověděla mi a mile se na mne usmála. Strávili jsme spolu celý den a bylo to příjemné. Do paláce jsme se vrátili večer k prostřenému stolu. Pozval jsem ji, aby se mnou povečeřela, ale ona odmítla.

„Zítřejší dej pozor, ať nepodlehneš sám sobě,“ poradila mi a zmizela.

Ráno si mne opět zavolala Sebora. Tentokrát byla mezi jejím doprovodem nevidaná krasavice, která úplně pohltila mou pozornost. Mé oči se k ní neustále obracely a nedokázal jsem se ovládnout. Vůbec jsem nevnímal, co mi Sebora

říká. Kdybych měl volit odměnu v tu chvíli, určitě bych si vybral dívku z jejího doprovodu, která si mne omotala kolem prstu, aniž by promluvila jediné slovo.

„Ještě tě neomrzely naše zahrady?“ zeptala se Seborá.

„Ne, paní,“ odpověděl jsem a hned jsem dodal, „ale rád bych tady u vás poznal i něco jiného.“

Cítil jsem se zmateně z uhrančivé krásy Sebořiny společnice i z vlastních pocitů a byl jsem značně roztržitý. Zdálo se mi, že Seborá poznala můj vnitřní zmatek a v jejích očích jsem zahlédl zklamání. Byl to však jen prchavý dojem, který rychle zmizel.

„Bylo by možné, abych se vrátil do paláce po schodišti, které jsem viděl včera?“ zeptal jsem se a Seborá souhlasila. Poradila mi, abych s výstupem neotálel až do večera. Tato rada bylo to jediné, co jsem si ze setkání zapamatoval. Hlavu jsem měl úplně prázdnou. Napadla mě otázka, co mi Seborá vlastně chtěla, ale já jsem na ni neuměl odpovědět.

Octnul jsem se v lese. Prožíval jsem v podstatě něco podobného jako první den, když jsem přicházel od temné jeskyně. Šel jsem opět travnatou pěšinou, tentokrát obutý v sandálech, a těšil se z pokojného modrého nebe i z nespočetných odstínů mihotavé zeleně.

K dokonalé pohodě mi však něco chybělo. Nechtěl jsem ji vychutnávat sám, chtěl jsem se o své dojmy podělit. Z mysli mi nešla nadpozemsky krásná dívka, kterou jsem viděl vedle Seborá, a palčivě jsem po ní toužil. Představoval jsem si, jak se spolu procházíme, jak spolu rozmlouváme a když jsem si položil otázku, proč si ji vlastně nezavolám cíleným přáním, vyvstala mi v mysli moje známá z minulých dnů a její varování. Tak jsem se plácal ve vlastním zmatku a má duše vzlétala nahoru a vzápětí se propadala dolů, tak jak to bývá, když člověk příliš touží po něčem, o čem si myslí, že to nemůže mít. Napadlo mne, že by bylo dobré poradit se s dívkou, která mě varovala, a zkusil jsem ji zavolat myšlenkou, ale bylo to marné, nepřišla. Došlo mi, že jsem se jí ještě ani nezeptal na její jméno a uvědomil jsem si svou nezdvořilost...

Ukázala se až u schodiště, ke kterému jsem přišel odpoledne. Měl jsem upřímnou radost, když jsem ji spatřil a ona to na mně určitě poznala.

„Jak se jmenuješ?“ byla moje první otázka, když jsme se pozdravili.

„Jsem Džamuna, ale to není jméno, které tě zajímá.“

V rozpacích jsem sklopil hlavu, pak jsem však řekl:

„Džamuno, ty mi přece rozumíš.“

„Rozumím, a proto ti povím to jméno. Třeba ti to pomůže.... Jmenuje se Maya. Jestli jsi to jméno někdy slyšel, tak si vzpomeneš.“

„Půjdeš se mnou nahoru?“ zeptal jsem se.

„Ne, po těchto schodech musíš jít sám... Pamatuj, Maya.“

Pohlédli jsem vzhůru a téměř mne to omráčilo. Napadlo mě, že toto schodiště vede do nebe. Rozhodně jsem v životě neviděl tolik schodů pohromadě. Začal jsem vystupovat a do mysli se mi vracela všechna má provinění i lehkomyšlnosti, kterých jsem se v životě dopustil. Připadalo mi, že stoupám s velikým závažím na zádech, které se každým dalším krokem zvětšovalo a nestačil jsem se divit, kolik nerozváženosti, hloupých i krutých činů jsem v životě napáchal, kolikrát jsem podlehl zbabělosti a nepoctivosti, jak často jsem byl bezohledný a svéhlavý, pro přílišnou zahleděnost do sebe neschopný přijmout dobře míněnou radu. Na první odpočívadlo jsem vystoupil úplně ztrápený a zchvácený a hluboce jsem se styděl. Současně jsem si uvědomil, o kolik těžší musel být výstup pro krále Ašóku, který s sebou vlácel tak veliké viny.

Druhá část nebyla o mnoho snazší. Pociťil jsem všechnu bolest, kterou jsem kolem sebe šířil. Rodičům jsem nejvíce ublížil svým lehkomyšlným odchodem. Jestli mi první část výstupu ukázala, jakým závažím jsou pro mne mé špatné a nerozvážené činy, druhý úsek mě poučil, jak bolestně působilo každé mé selhání na mé rodiče a na lidi, kteří mi byli blízcí. Upřímně jsem toho litoval a kdybych mohl cokoliv z toho v tuto chvíli odčinit nebo se aspoň omluvit, neváhal bych ani okamžik. Břemeno, které v první části schodiště narůstalo, zde ubývalo. Na poslední schod ze druhé třetiny své cesty jsem vystoupil docela lehce.

Přede mnou byla ještě celá třetina schodiště a já jsem měl obavu, že do paláce nedojdu před setměním. Přesto jsem se zastavil a odpočinku jsem využil k tomu, abych se z této výšky rozhlédl po kraji. Slunce už se chystalo skutálet se za obzor a ze ztmavělých údolí vystupovala mlha. Vrcholky hor, ledovec i vodopád, který z něj padal, se zbarvily do růžova. Na stromě pod schodištěm seděl pták a zpíval, jako kdyby to byl jeho poslední den.

Otočil jsem se čelem k paláci a zbytek cesty jsem vyběhl, jako bych byl bez tíže. Přede dveřmi jsem se zastavil, abych se naposled rozhlédl. Kraj jsem uviděl tak, jak jej vidí malíř, který chce zachytit poslední okamžiky před západem slunce a obloha i krajina se mění rychleji, než to stačí zachytit jeho štětec. Obraz přede mnou se proměňoval po vteřinách.... Byl to nezapomenutelný pohled. Zahleděl jsem se ke vzdálenému obzoru a ke svému úžasu jsem spatřil ve zbytku sluneční záře město. Byl to jen prchavý okamžik, bylo to jako fata morgana, ale obraz byl jasný a tak překvapivý, že jsem si nebyl jist, jestli je to skutečnost nebo jen přelud.... Do paláce jsem vstoupil s posledním paprskem zapadajícího slunce a byl jsem lehký a šťastný. Mé srdce bylo naplněno pokojem, jaký jsem do té doby nezažil.

Večeři mi přinesla Maya a já jsem si uvědomil, že ač krásná jako bohyně, ve skutečnosti pro mne nic neznamena. Stála přede mnou a dívala se, jak jím. Když jsem jí poděkoval a řekl, že už nic nepotřebuji, spatřil jsem v její tváři zklamání.

Mája, vzpomněl jsem si, to přece znamená klam.

Moje další ranní setkání se Seborou vypadalo jinak nežli předcházející. Měl jsem jasnou hlavu a čistou mysl a ona to na mně zřejmě poznala. Možná proto se rozhodla vystavit můj charakter těžké zkoušce. Sama mne odvedla k jeskyni, která byla pokladnicí paláce.

„Můžeš tu být třeba celý den a můžeš si prohlížet poklady, které jsou zde uloženy, podle libosti.“

Mne se opět zmocnilo ohromení a ona jen jakoby mimochodem dodala:

„Třeba se ti něco zalíbí do té míry, že si to budeš chtít odnést.“

Dodatečně, vlastně až doma mi došlo, že si mě při této pokoušející pobídce zkoumavě prohlížela, já jsem však neřekl nic.

„Až budeš chtít pokladnici opustit, stačí, když si to budeš přát.“

To mi řekla a zmizela. Pokladnice nebyla zamčená, dokonce tam nebyly ani dveře. Vstoupil jsem dovnitř a byl jsem ohromen. V plném světle jsem spatřil nepřeborné množství uměleckých předmětů ze zlata, stříbra, drahých kamenů a perel. Byly tam sochy i sošky, modely paláců i se zahradami, zlaté nádoby, hračky, spousty briliantů a celé hromady šperků i zlatých prutů. Našel jsem tam dokonce i nádobu s mincemi krále Ašóky. Kdo touží najít poklad, cítil by se v těchto prostorách jako v ráji.

Takové bohatství a vůbec to není chráněné, pomyslel jsem si.

Nevím, jak dlouho jsem se přebíral těmito věcmi a obdivoval umění řemeslníků, kteří je vytvořili. Bylo příjemné nabírat do rukou perly větší než lískové ořechy a pak je nechat stékat mezi prsty zpět do lastury zévy obrovské. Bavilo mne vytvářet obrazce ze vzácných drahokamů a perel. Hrál jsem si jako dítě. Vnímal jsem přírodní krásu shromážděných minerálů, obdivoval jsem se jim, ale ku podivu jsem po nich netoužil. Vzpomněl jsem si na maminku a chtěl jsem jí vybrat něco z nejkrásnějších šperků. Když jsem si ji však představil, uviděl jsem ji jako prostinkou ženu, které dělaly radost jen bezvýznamné drobnosti. Poděkovala by mi za šperk, ale v životě by jej na sebe nevzala. Jen bych jí tím způsobil starost.

Když jsem se nasytil té nerostné nádhery, zatoužil jsem po zahradě a po společnosti Džamuny.

„Tak co sis vybral?“ zeptala se mě, když jsme se setkali.

„Nic. Minerály mě uchvacují jako dokonalý přírodní výtvar, ale nejsem sběratel. Nemusím je mít, stačí, když se na ně podívám.“

Když jsem říkal tyto věty, nelhal jsem. Uvědomoval jsem si, že ještě před nedávnem bych v té pokladnici viděl spíše bohatství nežli krásu. Teď to bylo naopak.

Džamuna pokývla hlavou a řekla:

„Kdo vystoupí po Ašókově schodišti, vidí svět jinak.“

S Džamunou jsem prožil téměř celý ten den a bylo mi s ní moc dobře. Večeři mi přinesla opět Maya, ale já jsem myslel na Džamunu.

Příští den jsem čekal, že si mne Seborá zavolá, ale nestalo se tak. Měl jsem celý den volný a mohl jsem se věnovat zábavám a dokonce sportům podle libosti. Ujaly se mne tři rozpustilé dívky a zavedly mne na sportoviště, kde jsem si mohl protáhnout tělo podle své chuti. Zahrál jsem si s nimi něco podobného volejbalu a také jsem si zaplavával. Ve vodě jsme laškovali s velkým míčem, bylo to docela zábavné, ale jen do určité míry.

Zatoužil jsem po Džamuně a setkal jsem se s ní v knihovně. Nikdy jsem neviděl tolik vzácných knih pohromadě. Byly krásně vázané v policích, na stolech, i na čtenářských pultících, ale psané písmem, které jsem neznal.

Tak tady by to asi nešlo, pomyslel jsem si, je to, jako kdybych byl mezi skříňkami s poklady a žádnou nemohl otevřít.

Přesto jsem bral knihy do ruky, prohlížel jsem si umělecké vazby a všiml si, že žádná není vázaná v kůži. Byly tam hliněné, kovové i zlaté destičky, papyrové svitky a dokonce popsané palmové listy, které trochu připomínaly složený vějíř, jenže bez průvodce mi to všechno nic neříkalo. Byl jsem bezradný, když vtom jsem spatřil Džamunu.

„Kdybychom chtěli vázat knihy do kůže, museli bychom zabíjet zvířata, a to neděláme,“ byla její první věta, hned jak jsme se pozdravili. Chtěl jsem vědět, co je v těch knihách a Džamuna mě poučila.

„Nejvíce knih je věnováno vědě, tak jak ji znáš ze svého světa,“ řekla mi a na monitoru zabírajícím část stěny mi ukázala nekonečné sály plné knih, které bych neprošel ani za celý den.

„To, co teď pozoruješ, není skutečnost. Je to jen virtuální obraz, abys měl představu, kolik vědomostí je zde uloženo. Všechny ty knihy jsou na jiných, daleko praktičtějších nosičích. V tradiční podobě jsou jen vzácné knihy, které jsi obdivoval v první místnosti. Některé jsou originály a jiné přepisy nejstarších knih z dávných dob. Tyto knihy jsou nejvzácnější nejen pro své stáří, ale i proto, že je v nich zaznamenána pravda.“

„Pravda o čem?“

„Pravda o dávné minulosti... Vy se jen dohadujete, jaké to tu kdysi bylo a vaše názory jsou často protichůdné.“

„Jaké to tu bylo?“ chtěl jsem vědět, ale Džamuna mi nic neprozradila.

„Jednou to všechno poznáš,“ vymluvila se, „jen ti povím, že všechny tyto knihy svědčí o tom, že vaše vědění nemá počátek u prvního písaře, který se narodil tady na zemi. Nezačíná od nuly...“

Toto už jsem jednou slyšel. Mluvil o tom Mojsus a já jsem si na to teď vzpomněl.

„Jak to myslíš?“ zeptal jsem se.

„Představ si veliký rám a vedle horu barevných kamínků, ze kterých máš sestavit do rámu obraz o světě a o životě. Nebyli jste to vy, lidé, kdo začal

vytvářet tuto mozaiku. Vy ji jen doplňujete... Některé staré kamínky vyměňujete, někdy i chybně, a mnoho nových přidáváte. Je to cesta hledání.“

„Kdo začal tvořit tento obraz?“

„Pracovaly na něm civilizace před vámi, které zanikly... Představ si pradávné vědění jako mohutnou stavbu, kterou dávní budovatelé nedokončenou opustili. Stavba, o kterou se nikdo nestará, jak už to se stavbami bývá, chátrala a zůstaly z ní jen ruiny. Velcí duchové tvé doby ruiny objevili, oprášili je a našli v nich těžko uvěřitelné poklady vědění...“

Později jsem pochopil, že za *mou dobu* považuje řadu staletí, ne-li několik tisíciletí.

„Proč ji opustili?“ byl jsem zvědavý.

„Třeba zahynuli... Mohla je postihnout nemoc, změna klimatu nebo náhlá přírodní katastrofa.“

„Biblická potopa?“

„Ano. Nabídnou ti ještě jeden obraz, protože to, co jsem ti řekla, není dostačující...“

Mlčky jsem přikývnul.

„Před chvílí sis prohlédl jednu místnost knihovny, kterou jsi na monitoru spatřil celou. Ta obsahovala pozemské vědění... A teď si zkus ve srovnání s tím představit vesmírnou knihovnu...“

Zkusil jsem to, ale bylo to nepředstavitelné.

„Chápej to tak, že pokud zvolíme nějaké měřítko, tak všechno pozemské vědění i umění je uloženo ve vesmírné knihovně v jediné malé poličce... Přesto i ta polička je součástí veliké vesmírné knihovny, ze které také čerpáte své vědomosti podle svých možností, podle své schopnosti pochopit vesmírné zákony.“

Bylo to tak velké srovnání, že moje představivost na to nestačila.

„Chceš říct, že třeba podnět k využití ohně k nám přišel z vesmíru?“

„Jestli právě toto, to nevím, ale i to je možné... Podle řeckých bájí přinesl lidem oheň Prométheus, ale co třeba písmo? Když byl člověk zralý na písmo, začalo se objevovat různé na různých místech...“

Džamuna mi dala čas, abych si to promyslel a pokračovala:

„Podobné je to se stavbou měst. V té dávné době, kam jen ztěží dohlédnete, nevznikaly jen pyramidy, velké královské paláce nebo zikkuraty, ale i města, která by obstála i v současnosti. Podívej se třeba na toto,“ řekla Džamuna a na monitoru mi ukázala plán trosek města Móhendžo-daró. Kdyby mi neřekla, že zobrazuje město staré víc jak 4500 let, byl bych přesvědčen, že je to plán města, které vzniklo v první polovině dvacátého století. Nebylo tam nic nahodilého, bylo to dokonalé urbanistické dílo. Plán zobrazoval sídliště lidí, kteří žili v pohodlných domech, vyráběli, obchodovali, cestovali a jistě se i dobře bavili. Město mělo široké přímé ulice, které je dělily na čtvrti s užšími, ale také přímými ulicemi. Upozornila mne, že v domech byly koupelny, ze kterých odtékala voda do podzemní kanalizace, a v bohatších domech byly i bazény.

Výstavba takového města předpokládala odborníky na vysoké úrovni s dobrými fyzikálními a matematickými znalostmi. Nemohla jim být cizí ani geometrie a určitě k tomu potřebovali i jiné znalosti. Došlo mi, že ten, kdo toto město postavil, musel vědět mnoho o funkci města, o zásobování, o hygieně, obchodu, o dopravě a skladování zboží, a koneckonců i o výrobě. O tom všem si jistě potřeboval dělat poznámky... Uvědomil jsem si, že v době, kdy bylo toto moderní město v plném rozkvětu, vznikaly v Egyptě kolosální a nám nepochopitelné pyramidy a člověk ve střední Evropě zápasil s přírodou kamenným nožem a kamennou sekyrou, aby obhájil svůj život. Železný nůž byl tou největší vzácností.

To vše svědčí o tom, že se tehdy prolínaly dvě kultury – vznikající s vrcholnou. Jedna začínala, druhá možná končila nebo skončila na úrovni, na niž dosáhla, ale nechala po sobě jakýsi „*archiv*“ pro budoucnost. I dnes se prolínají kultury, přesto zůstává otázka, kde se vzala vrcholná kultura v době, kdy se člověk lovec sotva změnil v člověka zemědělce, který potřeboval většinu energie k uhájení života. Proč víme dost o primitivním zemědělci a nevíme nic o civilizaci, která nám zanechala památky, které ještě teď neumíme pochopit? Mnohé památky po těch dávných lidech zatím nejsme schopni jednoznačně časově zařadit. Člověk z počátku našich dějin navázal na znalosti kultury, která už sice neexistovala, ale zůstaly po ní stopy, které se staly základem vědění naší civilizace.

„Vraťme se však k písmu,“ přerušila mé myšlenky Džamuna, „nepředstavuj si to tak, že přiletěl někdo z vesmíru a založil školy psaní a čtení nebo fakulty architektury. Nemuselo to tak být, protože „*bezdrátová komunikace*“ funguje i na veliké dálky...“

Ať už to bylo tak či onak, Džamuna má bezpochyby pravdu v tom, že naše poznání je součástí vesmírného vědění, které je jistě nekonečně vyšší, nežli to naše pozemské a v tom je i naděje pro náš budoucí rozvoj.

Mé myšlenky se hned příští den ráno vrátily k našemu rozhovoru v knihovně. Tam jsme mluvili převážně o minulosti, budoucnost však mohla být zajímavější. Zmínil jsem se o tom Džamuně, když jsme se setkali.

„Mezi nejstaršími knihami jsou i velmi dávná proroctví a varování budoucímu lidstvu,“ řekla mi.

Tato věta mě zklamala a rozčilila. V současnosti se kdejaký rozhovor stočí na varování a apokalyptické vize, které berou nám mladým všechnu naději a zdá se, že ani Džamuna neuvažuje jinak.

„Jak může někdo vidět do budoucnosti?“ zeptal jsem se skoro pohoršeně.

„Zamysli se a třeba tě něco napadne,“ odpověděla mi Džamuna, když viděla na mé tváři zklamání, „první možnost je, že schopnost vidět do budoucnosti souvisí s časem a jeho možnou variabilitou...“

„Nebo nemožnou,“ téměř jsem zaútočil, ale okamžitě jsem si uvědomil, že se nechci hádat. Chtěl jsem se něco dovědět, tak jsem se rychle uklidnil. Džamuna pochopila mé vzplanutí a pokračovala:

„Napadá mě i jiná možnost, možná pravděpodobnější. Tak jako strom roste podle základních pravidel, která platí pro všechny stromy, tak se i člověk vyvíjí podle vesmírného řádu. To, co prožilo pozemské lidstvo v průběhu svého vývoje a zažívá i v současnosti, mohly prožít už miliony civilizací na jiných planetách... Tedy nic nového pod velkolepou září galaktického středu.“

Byl jsem šokován myšlenkami, které mi Džamuna nabízela a skočil jsem jí do řeči otázkou:

„Toto skutečně víš nebo tě to jenom napadlo?“

Ona se zamyslela, ale na mou přímou otázku odpověděla nepřímou.

„Nechci ti nic vnucovat, jsou to pro tebe jen náměty k přemýšlení. Pravdu musíš hledat a o její pochopení usilovat sám, ale abych dokončila myšlenku.... Člověk žijící na Zemi má možnost přinést do tohoto „koloběhu času“ změnu z vlastní vůle, z vlastního chtění. Má možnost nepodlehout sobě, času a bytostem, které by v něm rády viděly snadno ovladatelný stroj... Zvítězit znamená zvítězit sám nad sebou, a tím i nad silami, které v tobě chtějí probudit špatné vlastnosti...“

Připadalo mi to trochu padlé na hlavu.

„Na koho mám svést, že jsem že jsem občas líný?“ provokoval jsem.

„Na nikoho, Lukáši. Pokud není lenost jen chvilková jako důsledek únavy, měl bys ji překonávat svou vůlí, ale nejde jen o lenost. Na Zemi jsou síly, které v současnosti pracují na budoucí velké válce a k tomu potřebují mladé lidi, mnoho mladých lidí.“

Její slova se mnou trhla. Mluvila o válce a já jsem na válku nechtěl ani pomyslet. Přesto bylo v její větě i něco humorného. Nerozuměl jsem souvislosti mezi mou leností a třetí světovou válkou, jak jsem to pochopil, ale Džamuna pokračovala:

„Válka nevznikne jen tak, že se nějaký diktátor rozhodne nahnat do ní svůj národ. Válka musí nejdříve vzniknout v myslích lidí. Ve tvém světě jsi téměř denně slyšel zprávy o nepochopitelných vraždách, o týrání lidí i zvířat a dokonce o tom, že někteří lidé dělají tyto zvrhlosti pro zábavu... To je hromadění agrese, aby se násilí stalo normou, aby si na to lidé zvykli jako na něco normálního ve společnosti.“

Chtěl jsem namítnout, že toto jsou jen výjimky, ale Džamuna mě předešla.

„Samozřejmě,“ pokračovala, „toto je individuální forma zla, kterou většina společnosti odsoudí, přesto tyto činy působí na slabší jedince jako příklad. Horší však je, že se ztrácí úcta k životu... Člověk tak snadno a bez rozmyslu zabíjí...“, povzdechla si na závěr, „a netuší, že tím slouží síle, která chce mít člověka právě takového.“

„Jakého?“ chtěl jsem vědět.

„Slabého, brutálního a nesvobodného. Člověka, kterého ovládají instinkty a negativní emoce. Takového, který v sobě hromadí agresi, probouzí v sobě odpor v každé maličkosti, dovolí závisti, žárlivosti a nenávisti, aby řídila jeho myšlenky..., zkrátka nechá se ovládnout zlem, které zkazí život tomu, kdo mu podlehne“.

„Džamuno, proč mám pocit, že přeháníš?“ zeptal jsem se povýšeně.

„Nepřeháním, Lukáši. Věř, že když máš na někoho zlost, ta zlost se někomu velice hodí, když se cítíš někomu nadřazený, už si tě vytypovává, aby si tě zařadil do svého tábora. Když svůj hněv, třeba i spravedlivý, neovládneš, promění se v nenávist, která vede k nejstrašnějším činům.“

„Džamuno, víš co jsi vyslovila?“ zeptal jsem se v údivu.

„Zkus to pojmenovat,“ navrhla mi.

„Že kdosi neviditelný se snaží ovládat mou mysl.“

„Ano, je to tak, vím, že tě to znepokojuje, ale zkus pozorovat. Mnoho zločinců nedokáže zdůvodnit svůj strašný čin nebo se hájí neodůvodněným strachem, který je k tomu dohnal. Některé činy, i slušných lidí, jsou tak úděsné, že není možné vysvětlit je rozumem.“

„Jak bys je vysvětlila ty?“

„Jako ovládnutí člověka zlou myšlenkou. Křesťané pro to mají i termín. Kněz varuje své věřící: *dejte pozor, abyste nepodlehli hříchu, aby vás hřích neovládl*. Proč myslíš, že se rozmáhá fašismus a nacismus? Proč se mění některá náboženství v nenávistné systémy...?“

Džamuna se ptala a hned si také odpověděla:

„Protože to kdosi potřebuje pro své záměry.“

„Jaký je ten záměr?“ zeptal jsem se.

„Ovládnout celou planetu a z lidí udělat otroky.“

V tuto chvíli jsem nebyl připraven přijmout Džamuniny myšlenky, přesto jsem si položil otázku: *Co znamená zvítězit sám nad sebou? Vzápětí přišla odpověď: nepodlehnout pohodlnosti, strachu, emocím a nevytvořit si závislosti. Mít své tělo pod kontrolou ducha. Toto by bylo pochopitelné, ale co znamená nepodlehnout bytostem, které by v něm rády viděly snadno ovladatelný stroj, jsem zatím nechápal, naopak jsem si uvědomil, že v této myšlenkové řadě je možné pokračovat ještě dál směrem ke schizofrenii, ale to už mi připadalo úplně scestné.*

„Nevznikli jste na této Zemi proto, abyste zahynuli,“ pokračovala Džamuna, „ale proto, abyste našli cestu vedoucí k životu a postoupili tak o stupínek výš.“

„Jaký je ten další stupínek?“ zeptal jsem se netrpělivě, „ty ho snad vidíš?“

Džamuna se rychle zorientovala a vybídla mne:

„Zamysli se, co by sis od života přál.“

„Není to jednoduché, zatím to ještě pořádně nevím,“ odpověděl jsem po krátkém zamyšlení, „ale kdybych neměl kde bydlet, chtěl bych mít střechu nad hlavou, kterou bych mohl vylepšovat podle svých představ. Kdybych byl nezaměstnaný, chtěl bych práci, nejráději takovou, aby mě těšila. Kdybych měl

moc práce, chtěl bych odpočinek, v nemoci bych si přál zdraví a v nesvobodě svobodu. Také bych si chtěl založit rodinu a přál bych si, abychom byli všichni šťastni... Možná jde právě o ten pocit štěstí, asi se honíme za štěstím... Většina těchto věcí se mi pravděpodobně splní, protože žiji ve společnosti, která mi tato práva neupírá. Je to však proto, že jsem se narodil ve správné části světa.“

„Vyjmenoval jsi to základní, co v podstatě potřebují všichni lidé a ve tvé zemi se o to mohou přičinit svou prací... V průběhu života budeš mít ještě spoustu jiných cílů, o které budeš usilovat podle toho, jak ti to běh života dovolí, a také si uvědomíš, kolik úsilí musíš vkládat do jejich splnění, ale i do toho, aby ses na úrovni, které dosáhneš, udržel...“

Džamuna mi povídala známé věci o životě a mně připadalo, že mluví podobně, jakoby mluvil můj otec. Netrpělivě jsem ji přerušil:

„Chtělas mi říct něco o dalším stupínku.“

„Možná by ti to nejlépe přiblížil příběh, ale budiž... Strach o život docela nevymizí nikdy, ale nemusí v něm být tolik urputnosti. Část jeho prostoru může zaujmout princip „*žít a nechat žít*“. Obsahem tohoto výroku je i soucit se vším živým... Jak s lidmi, tak s celou přírodou.“

Uvědomil jsem si, že podléháme strachu, který člověka věrně doprovází a dělá ho krutějším... Strachu z nemoci šílených krav, z ptačí chřipky a z jiných nemocí padly za oběť stamiliony zvířat. Jakékoliv nelidské zacházení ať už s lidmi nebo se zvířaty jsem si uvědomoval jako hřích, za který bude muset člověk dříve či později zaplatit. Jak se v takovéto situaci dá mluvit o dalším vývojovém stupínku směrem vzhůru, když to spíše připomíná propad...? Znakem této doby jsou extrémny, které stále více rozkmitávají kyvadlo dobra a zla.

Teprve mnohem později, vlastně až doma jsem si uvědomil, že *vyšší stupeň existence* jsem žil po boku Džamuny, v jejím světě. Bylo to místo, které mi umožňovalo být jiným, lepším. Tam bylo přirozené, že v mé mysli nepřevládla lačnost, agresivita a jiné špatné vlastnosti, i když ani v tomto jsem nebyl omezován. Napadla mě otázka, co by se stalo, kdybych se tam projevil jako bezohledný kořistník, ale odpovédět jsem na ni nedokázal. Došlo mi však, že život ve vyšší, lepší dimenzi nám nepadne do klína bez našeho přičinění. Zde na Zemi máme příležitost získat vlastnosti, které nás mohou vynést výš. Když se člověk snaží, může přijít dobrá změna. Usilovat o ni stojí za to i s vědomím, že se jí možná vůbec nedožiji. Když vstoupíme na správnou cestu, naši potomci mají větší šanci dojít do cíle.

Cesta života jednotlivce i celého lidstva se sobě podobají. Najednou jsem to pochopil. Ta cesta není hotová a není ani daná. Buduje se po úsecích, jako se buduje třeba dálnice. Je jen jakýsi plán, matrice, kterou zaplňujeme svými činy. Když uzavřeme jeden úsek, otevře se před námi druhý, který nám nabízí i možnost nápravy toho, co jsme pokazili. Pokud několik úseků své cesty pokazíme špatnými činy, odchýlí se cesta jiným směrem, někam, kam bychom

nechtěli... Pokud člověk ví, kam chce dojít, zná cíl, i prostředky jak toho dosáhnout, umí zdolávat překážky a vyhnout se nebezpečím, je pro něj všechno snadnější... Jenže tato představa je jen ideál. Žádná z lidských cest není snadná, i když to tak někdy vypadá. Všechny vedou do kopce i nad propastí a nechybí ani místa pro odpočinek, a je to tak dobře, protože obtíže života, naše dobré i špatné zkušenosti, nás formují. Přibližují nás moudrosti vyššího nadhledu, pohledu z vrcholu, který jsem poznal u Džamuny. Teď už bezpečně vím, že dobrá cesta vede směrem vzhůru a člověk musí vynaložit mnoho sil, když se chce s potěšením rozhlédnout z některého vrcholu...

To však není všechno. Džamuna by mi jistě připomněla, že moje cesta není přísně individuální. Je nás mnoho, kteří jdeme stejným nebo podobným směrem. Někdy se potkáváme, vzájemně se předbíháme, překážíme si, ale můžeme svou cestu budovat i ruku v ruce. Velice záleží na tom, jestli jsme schopni podat ruku tomu, kdo padá únavou nebo jestli svého protivníka srazíme z vrcholu, abychom se tam mohli postavit sami. Napadla mě otázka, co je nejdůležitější a vzpomněl jsem si na Džamunu. Jí i jejímu světu byla agrese tak vzdálena, že by mi určitě řekla:

„Odmítnout násilí. Neobdivovat se mu, nepovyšovat je a nepřibližovat se mu. Odmítnout je kolem sebe, ale především v sobě.“

Tyto věci mi došly až doma. Ten den, kdy na to Džamuna narazila, jsem byl rozladěný a nechtěl jsem o tom přemýšlet, chtěl jsem změnit téma.

„Džamuno,“ požádal jsem, „dokonči to, co jsi nakousla včera. Jsme první civilizací tady na Zemi nebo tu byl někdo intelektuálně vyspělý a vysoce vzdělaný už před námi? Je o tom něco ve vašich knihách?“

„I ve vašich, Lukáši, jen jim musíš věnovat pozornost. Dočteš se o zaniklých civilizacích, např. Adamovo lidstvo, Atlantida. Záznamy jsou dost staré, aby stály za pozornost. V prastarých záznamech je skryta pravda o dávné minulosti, i když ta pravda nezapadá do obrazu, který jste si o té době vytvořili...“

A pokud jde o proroctví, ta často chápete jako neodvratnost. Přitom to může být popis událostí, které už někdy někde proběhly, prostě zkušenost, jejíž duchovní podobu někdo zachytil. Ale každá událost má svou příčinu. Pohromy přicházejí přes noc, ale dlouho se připravují. Jistě stojí za to pokusit se udělat něco, aby se ta špatná proroctví nenaplnila. Zkus uvěřit tomu, že **pokud bude mít člověk v srdci přátelství, získá si lidi a nevzbouří se proti němu ani Země, ani vesmír. Vždyť je jejich součástí.**“

Džamuna mi nabízela naději, ale já jsem byl odmítavý.

„To chceš říct, že mezi tím, jak se člověk chová a třeba meteoritem, který spadne na Zem, je nějaká souvislost?“ zeptal jsem se skoro nepřátelsky.

„Nejde jen o meteorit, ale když už jsi ho zmínil, nenapadlo tě, že by ho mohl také někdo poslat? Po tisíciletí jste upozorňováni, že záleží na tom, jací jste...“

Cítil jsem, že tak nějak by to mohlo být, ale také jsem si uvědomoval, že člověk se jen tak nezmění na rozkaz „čelem vzad“. Není to otázka chvilky, ale určitého vývoje. Jde o to, aby nám na změnu zbyl čas... Džamuna sledovala trpělivě a s pochopením mé neradostné myšlenky. Napadlo mne, že v jejím světě jsem neviděl žádné domácí zvíře, dokonce ani kočku nebo psa, ale Džamuna to napravila. Odvedla mě na jedno místo v zahradě, na které navazovaly rozsáhlé pastviny, a tam jsem spatřil veliké stádo překrásných koní.

„Ti tu žijí po způsobu divokých koní a když to není nutné, nevstupujeme jim do života. Jedině když se některý kůň zraní nebo onemocní, tak mu pomůžeme.“

„Jsou tu i jiná zvířata?“

„Ano, ale žádné z nich se nechová jako šelma...“

„Ani šelmy?“

„Ani ty. Nežijeme jeden z druhého..., vzájemně se nenapadáme.“

Svět beze strachu a bez boje, proběhlo mi hlavou a hned se vynořila otázka, co je hnací silou vývoje v tomto světě? Nebo tady už se nic nevyvíjí a vše existuje jen pro okrasu? Je to vrchol, na kterém už vše jen stagnuje...?!

„Buď klidný, vývoj pokračuje. Život v našem světě je založen na jiném principu, ke kterému potřebujete dorůst,“ vstoupila do mých myšlenek Džamuna.

Tyto úvahy vystřídala vzpomínka na můj rozhovor s mohutným bukem a s růží a také na upovídáního motýla. Zeptal jsem se Džamuny, co to znamená. Vyslovil jsem obavu, jestli mi neselhává mozek.

„Neboj se, nejsi nemocný,“ uklidňovala mne, „tady si opravdu můžeš rozumět se vším, co má v sobě život a je to úplně přirozené. Je to tím, že mezi námi nejsou přehrady. Nepotřebujeme si je stavět, protože se vzájemně neohrožujeme. Nenajdeš tu nepřátelství a to způsobuje, že jsme všichni šťastni a všichni si rozumíme.“

Byla to pravda. Cítil jsem se nekonečně šťastný, ale byly ještě jiné otázky, které mne znepokojovaly. Rozhodl jsem se, že se jí na to zeptám.

„Pověz mi, Džamuno, jak je možné, že tvůj svět se tolik liší od světa před jeskyní, kterou jsem sem přišel... Jsem snad v ráji a bytosti, se kterými se tu setkávám, už nejsou živé? Zahynul jsem v té jeskyni, a to, co s tebou rozpráví, je už jen má duše oproštěná od hmotného těla?“

Džamuna se upřímně zasmála mým starostem.

„Ne, není to tak,“ uklidňovala mne, „jsi ještě pořád z masa a kostí a pevně věřím, že se v této konzistenci dožiješ stovky. Nejsi v nadpozemském ráji a většina toho, co kolem sebe vidíš, je skutečné. Jsi v říši, kterou v době krále Ašóky začali s naší pomocí vytvářet nejmoudřejší z mudrců. Sám rádža Ašóka dal k tomu podnět, když si uvědomil, že vědecký pokrok se zneužívá především ve válkách. On už tenkrát znal příběh Kuruovců a Pánduovců i příběh kvetoucího trojměstí, které zcela sežehla jediná střela nenávisti.“

„Vyprávíš o jaderném výbuchu?“

„Ano. Je podrobně popsán v nejstarších záznamech, ale jsou tam zpodobněny účinky i jiných zbraní, se kterými se současné lidstvo ještě nesetkalo...“

Pohlédl jsem na ni a ona vytušila mou otázku.

„Nejen technické, ale třeba i psychologické, kdy je možné během okamžiku znehybnit celou armádu, nebo světelné, při jejichž využití se nesčetné vojsko stane neviditelným... Ašóka byl vzdělaný a staré spisy bral vážně. Po válce s Kalingou se mu rozsvítilo v hlavě a mohl se stát příkladem panovníka, který vládne velikým duchem, ne zbraněmi. Proto se setkal s devíti mudrci, kteří mu pomohli změnit jeho životní cestu.“

„Máš na mysli soudce v jeskyni?“

„Ano, byli to rišiové.“

„Kdo jsou rišiové?“

Džamuna se zamyslela, nežli řekla:

„Dávnověcí konstruktéři létajících strojů-vímanů, stavitelé starověkých měst Harappa a Móhedžo-daró, zakladatelé knihoven palmových listů, zkrátka strážci tajného vědění staršího než lidstvo.“

„Devět neznámých,“ vydechl jsem, „copak oni doopravdy existovali?“

„A existují. Jsi v jejich říši.“

„Pověz mi o nich něco,“ požádal jsem.

„Nevím, co bys chtěl vědět. Jejich říši nazýváte jménem Agharta nebo Šambala a jsou v ní i města. Jedno jsi zahlédl z vrcholu Ašókova schodiště... Jeho obyvatelé si žijí svým životem a do událostí světa nevstupují, když to vysloveně nemusí být... A Devět neznámých? Ti předběhli světovou vědu. Nejsou to vládci světa, ale strážci, ochránci. Zasáhnou jen tehdy, když hrozí světu skutečné nebezpečí.“

„Výrobu jaderných zbraní také nezarazili. Copak to není dost velká hrozba?“

Džamuna se na mne zkoumavě podívala a pak řekla:

„Nejsou všemocní, nemají politickou moc a nezasluhují kritiku. Jejich role je především preventivní. Dbají na to, aby se lidem nedostaly předčasně do rukou objevy a vynálezy, na které není člověk zralý a to není vždycky jednoduché. Mají proti sobě protivníky, kteří chtějí přesný opak.“

„Na co není současný člověk zralý?“ zeptal jsem se a otázka vyzněla provokativně.

Džamuna vycítila mou rozladěnost, chvíli si mě zkoumavě prohlížela a pak navrhl:

„Myslím, že bychom měli toto téma opustit. Ráda bych ti něco ukázala... K tomuto rozhovoru se můžeme ještě vrátit, pokud budeš chtít.“

Začínala mi chybět činnost. Zatím jsem byl jen divákem, ale postupně jsem si uvědomoval, že mi chybí práce, která mi v minulosti bývala často protivná.

Doma jsem musel pomáhat téměř se vším. Maminka dbala na to, abych byl pořád nějak rozumně zaměstnaný. Teď jsem měl svobodu jako nikdy v životě, nemusel jsem nikomu vysvětlovat, co jsem dělal ve volném čase, a ku podivu jsem začal vnímat čas jako promarněný. Posteskl jsem si na to s obavami Džamuně. Očekával jsem otázku, jestli se mi v jejím světě přestalo líbit, ona však měla pochopení.

„Je to pochopitelné a stačí říct. Nenarodili jsme se jako diváci, ale jako tvůrci. Kdykoliv budeš mít chuť něco dělat, ozvi se. Určitě najdeme něco, co tě bude bavit.“

Od té doby už jsem se ani na chvíli nenudil. Setkal jsem se s dalšími obyvateli toho zvláštního světa a byli to lidé velice činní, kteří mi umožnili vyzkoušet si různá řemesla. Vlastně jsem se stále učil a v každém zaměstnání jsem dokončil nějaký výrobek. Teď mám představu, jak se pletou rohože a dělají koše, uměl bych si vyrobit misku, ze které bych mohl jíst a dokonce jsem vykoval meč. To mě bavilo nejvíc, i když Džamuně se to příliš nelíbilo. Asi bych se mohl uživit jako pomocník zahradníka a vím, co všechno se musí dělat s obilím, které dozrává na poli, aby konečným produktem byl chutný koláč.

Zaměstnával jsem se různě a bavilo mě to, ale Džamuna dbala i na to, aby nezakrněl můj mozek. Seznamovala mě s přírodou a virtuálně mi ukázala jednotlivé vývojové etapy Země. Bylo to tak „skutečné“, jako kdybych těmi obdobími opravdu procházel. Chtěl jsem se dotknout „živého“ trilobita, ale Džamuna mi v tom zabránila. Poučila mne, že má nějaký způsob obrany a mohl by mě nemile překvapit.

Proces, který jsem sledoval, probíhal ve skocích, aspoň tak mi to bylo prezentováno, ale nepoznal jsem, co bylo impulsem k velkým přeměnám. Mohlo to být tak, že „staré dozrálo“ a z toho se pak „zrodilo“ něco nového, co před sebou mělo velmi dlouhé období života a naděje. Nevím, jestli v sobě měla každá etapa zakódovaný impuls „zralosti a skokové přeměny“ od samého začátku, nebo jestli se tak stalo po určité přípravě „na pokyn z vnějšku“. Dokonce jsem si uvědomil, že každý vývojový stupeň probouzel jiné pocity. Čím více zpátky, tím víc nejistoty a strachu... I když všechno toto poznání, jež mi zprostředkovala Džamuna, bylo opravdu veliké, nemám pocit, že bych o tom mohl někde přednášet, protože mnohé mi zůstalo utajeno. Jen tuším, že pohyb směrem vzhůru – vývoj, je základní vlastností vesmíru. Nesměle tuším, že celý vesmír směřuje k „velké přeměně v novou kvalitu“. Jistě je nám v tomto procesu určena nějaká, třeba i nepatrná role. Asi jde i o to, abychom ji sehráli dobře. Moje unavené „alter ego“ sráží tento můj vzlet, ale rozum mi říká, že když vypadne ze stroje „šroubek“, (třeba i v podobě člověka), začnou problémy...

Takové byly mé dny s Džamunou i bez ní. Rozhodně jsem se nenudil, i když dobrodružství, která jsem prožíval, byla úplně jiného druhu, než jak jsem je znal z minulosti.

Na náš rozhovor o devíti mudrcích, o Aghartě, Šambale a o tom, co nás dříve nebo později čeká, jsem téměř zapomněl. Vzpomněl jsem si, když jsem si chtěl utrhnout ze stromu jablko a Džamuna mě upozornila, že není zralé. V tom okamžiku mi vyvstala v mysli otázka, na kterou jsem nedostal odpověď.

Na co není současný člověk zralý?

„Džamuno, vzpomněl jsem si na jeden náš rozhovor, který jsme nedokončili. Pověz mi, na co není současný člověk zralý?“

Touto otázkou jsem ji trochu zaskočil a chvíli trvalo, než se zorientovala.

„Týkalo se to budoucnosti?“ zeptala se a já jsem přikývl.

„Pokud jde o budoucnost, a nemusí být ani daleká,“ řekla, „bude přibývat problémů a jejich skutečné odstranění nebude lehké. Přitom by pro vás bylo vše lehčí, kdybyste měli více víry.“

Překvapeně jsem na ni pohlédl. Znovu se ve mně probudila ironie a já jsem se jí zeptal:

„To si máme namlouvat, že je všechno OK i když to není pravda?“

„Jistěže ne, jde jen o pochopení víry a její využívání. V dějinách lidstva byla období, kdy člověk neměl k dispozici nic jiného, nežli víru. Když si přečteš knihy židovského Starého zákona, ty jsou vlastně převážně o víře. Připomenu ti z knihy Genesis, jak Mojžíš převedl svůj národ suchou nohou přes moře. Co si o tom myslíš?“

„Že je to nesmysl.“

„No vidíš, a přece se to mohlo stát díky síle, která obklopuje tento svět, ale vy o ní nic nevíte, přesněji nechcete vědět.“

„A stalo se to?“

„Na to ti neodpovím, ta možnost tu však byla a je.“

„Co je to za sílu?“ chtěl jsem vědět.

„Je to psychická síla ode dávna známá, ale velmi málo využívaná.“

„Proč se nevyužívá, když se o ní ví?“

„Je to otázka víry a zatím nepřišel její čas. Myslím čas pochopení víry. Jejím největším propagátorem byl Ježíš. Mnohokrát zdůrazňoval, jak velikou moc má víra. Jistě znáš jeho výrok „*Víra tvá tě uzdravila*“. Nikdy neřikal *já jsem tě uzdravil*, ale vždycky *tvá víra tě uzdravila*. Pro Ježíše byla víra něco podobného jako dýchání a mluvil o ní s takovou samozřejmostí, jako kdyby mluvil o dýchání. Nikdy se nezapomněl obrátit na zdroj této síly, a prosil o ni i tehdy, když ji využíval sám.“

„Pokud vím, tak se obracel na Boha.“

„Vždyť to říkám, na zdroj této síly. Chtěl ji přiblížit lidem, chtěl jim říct, že víra není žádná chiméra, ale mocná síla, ale oni ho nepochopili ani tehdy, ani dnes.“

„Co mají tyto dávné příklady společného s problémy naší současnosti?“

„Ani teď tomu nerozumíš...? Víra jako síla, víra v roli síly... Víra není samozřejmou součástí psychiky, je to dar..., dar přímo od Boha.“

Bylo to tak bláznivé, že mě to až zarazilo. Celý tento rozhovor byl bláznivý. Můj rozum se vzpíral, mé pocity byly smíšené a já jsem to Džamuně pověděl. Ona se však jen usmála a zeptala se:

„Nechceš si zkusit, co dokáže víra? Třeba se tak o sobě něco dovíš.“

Já jsem však byl zatvrzelý a nechtěl jsem nic zkoušet, protože v tu chvíli jsem jí nevěřil. Místo toho jsem se posměšně vrátil k dávným Izraelitům:

„To měl Mojžíš takovou moc, že rozdělil moře?“

V otázce byl posměch a má nedůvěra, a já jsem okamžitě litoval, že jsem ji vyslovil, Džamuna však odpověděla:

„Ne Mojžíš, ale jeho Hospodin. Mohl mu ji v té rozhodující chvíli propůjčit. Mojžíšovým úkolem bylo pouze věřit...“

Džamuna se zamyslela a dodala spíše pro sebe:

„Víra je velmi vzácný dar, ale ne pro všechny. Z těch, kdo jej dostanou, jej může využít jen ten, kdo je duchovně napojen na zdroj této síly. Modlitba a půst otevírá pramen této síly...“

Tento rozhovor nás nesblížil, ale vzdálil a vzdálila se i Džamuna. Zůstal jsem sám a měl jsem o čem přemýšlet.

Džamuna mi dávala příklady z časů, kdy lidé neměli nic jiného, nežli víru, ale já žiju v době vědy, v době důkazu v podobě experimentu. Věda je jediná skutečná autorita a posunuje svět dopředu a my jí věříme...! Vtom jsem se zarazil. Opět tu bylo slovo víra.

„Věříme,“ vyslovil jsem nahlas a vzápětí se ozvaly pochybnosti.

Co když nás věda vede nesprávným směrem? Jak daleko dopředu vidí? Jak je předvídavá? Co když se na některé křižovatce naší lidské cesty nesprávně rozhodla a zařadila naši civilizaci do proudu, který vede do slepé uličky nebo docela do propasti? Nejsme jen slepci, kteří hůlkou oťukávají terén před sebou? Otázky se vyrojily a odpovědi nepřicházely. Zastesklo se mi po Džamuně.

„Džamuno,“ zavolal jsem, „Džamuno“!

V okamžiku stála přede mnou.

„Byl jsem nepříjemný,“ řekl jsem na omluvu.

„Nebylo to tak zlé. Co budeme dělat?“ zeptala se.

„Rád bych pokračoval v našem rozhovoru.“

Džamuně se to moc nelíbilo, ale když jsem naléhal, zeptala se:

„Víš, kde jsme skončili?“

„Chtělaš mi ukázat, co dokáže víra.“

Zahleděla se na mne nedůvěřivě, ale já jsem zaškemral:

„Prosím, rád bych to poznal.“

„Tak dobře. Vidíš támhle ten mangovník? Pozorně ho sleduj.“

Nedaleko byl mangovník obsypaný plody. Džamuna na něj soustředila pozornost a najednou se dvě manga od větve oddělila a plula vzduchem k nám. Nad námi se oba plody zastavily a zůstaly viset ve vzduchu.

„Hezký trik. Jak jsi to udělala?“ zeptal jsem se, ale Džamunu jsem tím ranil.

„Co myslíš pojmem trik? Podvod nebo klam?“

„Nevím, prostě trik. Tohle umí kdejaký kouzelník,“ řekl jsem v rozpacích.

Ona na to nic neřekla, vzala však ze vzduchu jedno mango a podala mi je.

„Nechtěl jsem se tě dotknout, jen jsem myslel, že mi ukážeš nějaký zázrak.“

„Život je plný zázraků, jenže vy je odmítáte vnímat. To, co jsi viděl, nebyl zázrak. Jen jsem využila přírodních zákonů, které můžete mít také k dispozici. Byla to ukáзка psychické síly, chceš-li, víry.“

Vzpomněl jsem si na šamana, který mi předvedl virtuózní psychické číslo u jezera, jenže se mu to jaksi vymklo z rukou. V duchu jsem si položil otázku, jestli to, co jsem viděl u kouzelníka a co mi předvedla Džamuna, bylo ve své podstatě totéž.

„Psychickou sílu nevypočítáš podle matematického vzorce, aspoň zatím ne, ale kdo objevil její tajemství, je mocnější, nežli ostatní lidé. Má to však jeden háček. Nesmí jí nikdy ani na okamžik zneužít. Proto je tato síla jedním z největších tajemství.“

„Co se stane, když ji někdo zneužije?“

„Je to jeden z největších božích darů. Když ho zneužiješ, zařadíš se do tábora, který stojí proti Bohu.“

„Tedy dobro a zlo.“

„Ano, dobro a zlo,“ potvrdila mi Džamuna.

„Odpusť mi mou nedůvěru. Rád bych si to také zkusil.“

Chvíli váhala, ale pak položila na kámen svůj prsten.

„Budiž. Snaž se přesvědčit ten prstýnek, aby ti sám skočil do dlaně,“ řekla a zmizela.

Zůstal jsem sám s prstenem, sedl jsem si tedy na zem se zkříženýma nohama, soustředil jsem na něj svou pozornost a celé hodiny, aspoň mi to tak připadalo, jsem mu domlouval, aby se aspoň pohnul. V tomto ohledu se však nestalo vůbec nic. Po nekonečně dlouhé době se objevila Džamuna.

„Tak co, jak ti to jde?“ zeptala se.

„Vidíš, ani se nehnu.“

Ona se zasmála, zahleděla se na prsten a ten zatančil hravý tanec ve vzduchu. Pak lehce vklouznul na její prsteníček.

„Nebuď proto smutný,“ těšila mě, „s využitím této síly je to jako se vším jiným. Když chceš číst nebo psát, taky se to musíš dlouho učit a máš radost z každého zvládnutého písmenka. Když chceš zvládnout parciální rovnice nebo integrály, dá to ještě mnohem víc práce. Možná už ses setkal s někým, kdo umí využívat psychickou sílu, buď si však jistý, že nikdo z lidí se v tomto oboru nedostal o moc dál, nežli k „počítání do desíti“. Když umíš psát, ještě to neznamená, že umíš také napsat knihu. Rozumíš, co ti chci říci?“

Rozuměl jsem dokonale a chápal jsem i to, že tato síla, pokud je pravda, to co mi Džamuna říká, je před člověkem utajená. I když mi to bylo líto, uměl jsem si představit, jak by s ní naložili největší zloduchové v dějinách lidstva. Motivací výprav, které vysílal Hitler k hledání Agharty, byla určitě tato síla.

„Jednou bude tato možnost lidem také otevřena,“ dodala Džamuna, „ale nejdříve se musí člověk změnit ve své podstatě.“

„Stane se to někdy?“ zeptal jsem se.

„Jistěže ano. Ovoce na stromě také dozrává postupně.“

Představil jsem si tento proces na stromě plném třešní. Nejdříve se objevilo několik bledých, které se za pár dní naplnily sladkou šťávou, zvětšily svůj objem a zčervenaly. Tento proces probíhal u všech třešní, proto přibývalo těch rudých a nakonec celý strom vypadal, jako by byl obsypán rubíny.

„Ve které fázi zralosti je naše civilizace?“ chtěl jsem vědět.

„Asi tak každá desátá třešeň je zaružovělá,“ řekla Džamuna a mrkla na mne jedním okem.

Takhle nějak probíhaly naše rozhovory a ještě teď si uvědomuji, jak to bylo úžasné. Čas mi ubíhal, ani jsem nevěděl jak. I když jsem propásl termín nástupu na vysokou školu, zde jsem se také učil a možná mnohem intenzivněji, rozhodně zábavněji, nežli by to bylo v mém světě. Navíc jsem měl učitelku, která mi byla den ze dne milejší a dražší. O těchto věcech jsem však neuvažoval, prostě jsem je žil.

Tuto kapitolu mé výuky ukončil sen. Bylo to stejně zvláštní. Dokud jsem žil u rodičů nebo v Londýně, tak se mi zpravidla nic nezdálo a pokud ano, tak jsem to zapomněl hned, jak jsem otevřel oči. Období děsivých snů bylo spojeno se šamanem, ale to už bylo díky bohu pryč. Ani zde jsem nemíval sny, až na ten jediný, velmi živý, který nezapomenu do konce života. Bylo to hned první noc po našem rozhovoru o víře.

Usnul jsem a ve snu ke mně přistoupila krásná žena, nebyla to však Džamuna nebo Sebora, nebyl to nikdo, koho bych znal a můj vztah k ní byl neosobní. Kdybych ji měl charakterizovat, hodilo by se pro ni slovo jemná. Všechno na ní bylo jemné, téměř průsvitné, a vlídně se usmívala. Vzala mě za ruku a vyzvala mne, abych šel s ní. Nevím, jak jsem se octnul ve vesmíru, ale najednou jsem mezi hvězdami spatřil světlo modrou, trochu rozmazanou tečku. Jak jsme se blížili, tečka rostla, proměnila se v těleso zahalené modrým světlem, a brzy jsem poznal, že to je naše Země. Vzápětí to bylo jisté. Viděl jsem hnědou Afriku od euroasijského kontinentu oddělenou loužičkou Středozemního moře a v oceánech se koupal americký světadíl uprostřed přeštípnutý Karibským mořem, které zčásti zakrývaly mraky mohutného uragánu. Celá planeta i se svým modrým vzdušným obalem byla ukryta v průhledné bublině.

„To je přece Země,“ zvolal jsem, „ale proč je v té bublině?“

„Ta bublina je víra,“ sdělila mi bytost, co mě doprovázela.

„Takhle vypadá víra?“ zeptal jsem se.

„Ne, takhle je ti jen znázorněna, abys pochopil. Dokud je bublina celistvá, je tvá planeta chráněna před zlem...“

Vtom se bublina rozpadla na mnoho různě velkých bublin. Některé zakrývaly celá území, jiné město nebo vesnici. Bylo mnoho malých bublinek, do kterých by se vešel dům a ty nejmenší by mohly ukrýt nanejvýš člověka. Takto jsem viděl postupně celý svět.

„Dobře si to prohlédni,“ vyzvala mě moje průvodkyně.

Našel jsem ve střední Evropě svou vlast a pocítil jsem úzkost. Vypadalo to, jako kdyby někdo na mapu naší republiky hodil hrst průhledných kuliček. Bylo jich mnoho, ale byly jen samé malé. Pod bublinkami bylo vše v pořádku, ale všude jinde bylo jen černočerné spaleniště.

„Porozuměl jsi, co znamená víra?“

Mlčky jsem přikývnul.

„Víra znamená ochranu. Na Zemi je bohužel méně víry, nežli vzduchu...“

„Proč je na Zemi málo víry?“ zeptal jsem se.

„Protože ji odmítáte,“ zněla odpověď, „šťastná města, ve kterých žijí lidé, kteří mají víru. Ti své město ochrání,“ řekla bytost, která mě doprovázela tímto zvláštním snem a zmizela.

Vzbudil jsem se a teprve teď jsem si plně uvědomil význam toho snu. Byl první úsvit a ptáci začali zprvu nesměle otevírat den. Mé tělo se mohlo stulit pod měkkou pokrývku, ale po schoulení zatoužila i má duše. Kde ta může hledat příjemné bezpečí...? Nebyl jsem vychován ve víře v Boha, proto v tuto chvíli bylo mé bezpečí jen v probouzejícím se dni, který přináší novou naději, a v radostném ptačím švitoření. Když už se mi víčka znovu zavírala, uslyšel jsem kokrhání vzdáleného kohouta a to mi připomnělo domov.

Když jsem se ráno setkal s Džamunou, vyprávěl jsem jí zlehčujícím způsobem tento neobyčejný sen. Ona pozorně poslouchala a pokárala mne.

„Není to jen sen, ale životní poučení,“ řekla mi. „Viš, proč neberete víru vážně? Protože pro ni nemáte matematický vzorec, nemůžete si ji vypočítat jako jiné energie. Ten sen ti ukázal, jak významná síla je víra. Vyžaduje ovšem i pokoru před velikostí vám neznámého Boha.“

Měl jsem ještě jeden problém, a tím byla tajemná říše Agharta, na kterou mne upozornil Donner a vyprávěl mi o ní, dá-li se to tak říct, Mojsus.

„Džamuno, když jsem vystoupil na vrchol Ašókova schodiště, spatřil jsem město a jsem přesvědčen, že to nebyl přelud a nebyla to ani fáta morgana. To město vypadalo velice skutečně. Myslím, že musí být někde nedaleko. Bylo by možné je vidět?“ požádal jsem Džamunu v jednom z příštích dnů, ale ona se zachmuřila.

„Toto město není na turistických trasách a nevstupuje se do něj bez pozvání.“

„Jak tomu mám rozumět? V říši, ke které město patří, můžu být a nesmím vstoupit do jejich města?“

„Je to bájně město Agharta a ty jsi naším hostem, ne hostem Aghart'anů... Jsi pod naší ochranou. Ber to asi tak, jako kdyby ve tvé zemi byla raketová základna nějaké cizí, třeba i spřátelené, mocnosti. Také bys tam neměl přístup, byť bys bydlel blízko a naopak. Vojáci ze základny nevstupují na hostitelské území, pokud pro to nemají povolení... Ale nechápej to tak, že v Aghartě je něco podobného raketové střelnici. Je to jen skryté město.“

„Co by se stalo, kdybych tam vstoupil?“

„Nejspíš by ses nemohl vrátit.“

„Jak je možné, že vnější svět o Aghartě nic neví? Proč se udržuje jen v legendách, kterým skoro nikdo nevěří, když skutečně existuje? Když není možné dostat se do tohoto města po zemi, proč je neobjeví letadla nebo družice?“

„Agharta a Šambala,“ řekla spíše pro sebe Džamuna, „jak bych ti jen pomohla, abys odpověď našel sám...? Přestože je na Zemi obrovské množství vzduchu, nebrání nikomu v rozhledu. Rozumíš, co mám na mysli? I když víš s určitostí, že je tu vzduch, nevidíš jej.“

„Nerozumím. Teď mluvíš o řídkém plynu, ale já jsem spatřil město. Byla to snad jen chiméra?“

Byl jsem natvrdlý, ale Džamuna se mnou měla nekonečnou trpělivost.

„Ne chiméra, ale skutečnost v jiném spektru vnímání.“

„Co je to za pojem *jiné spektrum vnímání*?“

„Když pracuješ s počítačem a je něco napsáno ve Wordu, nemůžeš to hledat v jiném jazyce. Abys něco viděl ve tmě, na to potřebuješ speciální optickou pomůcku, která využívá jiných vlnových délek světla...“

Džamuna viděla mou nechápavost, řekla mi tedy přímo:

„Jsou světy, které existují v jiných dimenzích, odlišných od té, ve které žijí pozemšťané.“

„Chceš říct, že jiná dimenze je i zde na Zemi?“

„Ovšem, ale vy ji nevnímáte, protože jste se do ní nenarodili. Musíte do ní postoupit svým snažením.“

„Myslíš, že se seznámíme i s vyšší dimenzí?“

„Určitě ano, pokud postoupíte výš, ale není jisté, že se tak stane už za tvého života.“

Tedy jiná dimenze, stačil jsem si pomyslet, Džamuna však pokračovala:

„Tvůj svět se sice vyvíjí překotně, ale proti obyvatelům těchto měst toho víte velice málo. Jejich města a vše, co k nim patří, je chráněno energeticky. Disponují psychickou energií, která jim umožňuje život ve vyšší dimenzi... Všechno, s čím ses zde setkal, je ve vyšší dimenzi. Tato města, ať už věříte v jejich existenci či nikoliv, by pro vás mohla být příkladem toho, jak je možné urychlit pokrok, když se energie nevybíjí v nenávisti, ale využívá se jí pouze pro dobrou věc.“

„Je to tak, že z venku není vidět nic, ale kdybych byl uvnitř toho města, viděl bych všechno, i lidi?“

„Ano, ale musel by sis získat jejich důvěru.“

„Ještě mi pověz, jsou tam takové domy jako všude na světě a lidé jako jsem třeba já?“

„Dám ti opět příklad. Kdybys vedle sebe postavil počítačového odborníka z Evropy, indiána z amazonského pralesa, maora z australského buše, černocha ztraceného v afrických pralesích, saharského beduína, čínského zemědělce, tibetského lámu a třeba eskymáka, který žije daleko za polárním kruhem, byli by to stejní lidé?“

„Všechno by to byli lidé i když různí. Vypadali by různě a různá by byla i jejich kultura.“

„Tak vidíš, lidé mají mnoho společného i v různosti. Šambalané a Aghart'ané jsou lidé jiné kultury, ale dám ti ještě jiný příklad, který se týká utajení těchto měst. V pokladnici ses probíral perlami a brilianty. Byly skutečné nebo to byla jen iluze?“

„Nevím, teď už nevím vůbec nic.“

„Byly skutečné, ale ve vyšší dimenzi. Ve tvém světě bys je vůbec nevnímal, pokud by nebyly přetransformovány do tvé dimenze. Podobné je to s Šambalou a Aghartou.“

„Pověz mi prosím ještě jednu věc. Nejsou tito lidé svými vysokými znalostmi ostatnímu světu nebezpeční?“

„Jsou soběstační a nepotřebují vstupovat do záležitostí světa. Netouží ovládat svět, nejsou to mocenská centra, ale duchovní... Nevím, jak by to bylo, kdyby se cítili ohroženi.“

Z toho, co mi Džamuna vyprávěla, jsem zůstal ohromen. Ona to na mě poznala a aby odvedla mou pozornost jinam, políbila mě. Cítil jsem její převahu, ale i její blízkost.

„Chtěl bych vědět ještě jednu věc, jestli ovšem nebude má otázka indiskrétní.“

„Ptej se,“ vybídla mě a já jsem tušil, že ví, na co se chci zeptat.

„Kdo je Sebora?“

„Sebora nemá svůj domov na Zemi. Ta patří jinam a zde má svou práci... Je to jako ve starověku, když se Abrahám a někteří z jeho potomků setkávali s anděly.“

„Ona je anděl?“ vyhrkl jsem překvapeně a Džamunu to pobavilo.

„Na názvu nezáleží. V různých dobách a různých krajích byly pro tyto bytosti i různé názvy, i když podstata byla podobná.“

„Ještě mi prosím věnuj pozornost,“ požádal jsem. „Je tu moc neobyčejných věcí a já neumím rozeznat skutečnost od iluze. Pověz mi, zlatý palác, Ašókovo schodiště a všechna ta krása tady kolem, to je opravdové nebo jsem si to jen vysnil?“

„Všechno je to skutečné, ale v jiné dimenzi, než na jakou jsi zvyklý.“

„Kdo jsi ty, Džamuno?“

„Já patřím k Seboře,“ řekla tiše a pohlédla mi do očí. Teprve teď jsem si uvědomil, jaké je měla podmanivě krásné.

Džamuna se mnou byla téměř celý den a pak ještě dlouhou řadu jiných dnů. Naučila mě rozumět zvířatům i rostlinám, ale i dešti a větru. Stal jsem se samozřejmě součástí přírody, rozuměl jsem jí a příroda mi mé porozumění oplácela přátelstvím. V Džamunině společnosti jsem se cítil šťastný. Byla jiná nežli tři divošky, které se mi staraly o zábavu, ale také jiná, nežli uhrančivá Maya. Džamunina krása byla jiná, nežli spalující krása šamanovy víly, která mne málem strhla do jezera. Byla jemná vzhledem i chováním, vyzařovala přirozenou autoritu a byla mi tak blízká, že jsem zatoužil, aby byla mou nejbližší na celý život. Připomínala mi řeku. Byla v ní hravá bystřina i tajemná hlubina mohutné životodárné řeky. Byla jako symfonie o řece...

„Kdykoliv tě spatřím, vzpomenu si na řeku,“ řekl jsem jí jednou ráno.

„Jsem Džamuna, patřím k řece,“ odpověděla mi s naprostou samozřejmostí.

Nerozuměl jsem smyslu toho, co pověděla, ale říkala to velmi půvabně.

„Džamuna (Jamuna) je řeka, která protéká Dillí... Starám se o ni, tak jsem přijala její jméno.“

I toto bylo pro mne nepochopitelné, ale už jsem nic nenamítal.

Rovina jejího života byla jiná, nežli ta moje, a já jsem dostal strach, že se budeme muset dříve nebo později rozloučit a já o ni přijdu. Od chvíle, kdy jsme se blíž poznali, jsem ji bral jako samozřejmě součást svého života a měl jsem ji moc rád. Teď jsem si uvědomil, že je mezi námi rozdíl a bál jsem se, aby nebyl nepřekonatelný.

„Džamuno, odejdi se mnou do mého světa a staň se mou ženou,“ požádal jsem ji, ale tím jsem ji zarmoutil.

„To nejde, Lukáši.“

„Mám tě rád a chtěl bych s tebou prožít život,“ přesvědčoval jsem ji.

„Stejně to nejde. Patříme každý do jiného světa. Je to podobné, jako kdyby ses zamiloval do hvězdy na obloze.“

„Jsi mou hvězdou na nebi.“

„Neboj se, zůstanu tvou hvězdou. Kdykoliv pohlédneš na oblohu, vzpomeneš si na mne...“

Toto mi řekla a já jsem spatřil v jejích očích smutek. V noci se mi o ní zdálo a v tom snu byla opravdu jasnou hvězdou, kterou doprovázela maličká hvězdička. Já jsem se marně snažil na ně dosáhnout. Tušil jsem, že to bylo naše poslední setkání a že už ji nevidím. Marně jsem ji po řadu dnů přivolával, marně jsem po ní toužil... Ztratil jsem Džamunu a najednou jsem byl i v tomto ráji sám. Nebylo už nic, co by mne tam drželo.

Vzpomněl jsem si na domov, na rodiče, na přátele, i na starožitníka Mojsuse, ale také na Orka. Ten se pro mne stal nezapomenutelným. Svou myslí už jsem

byl ve svém jednodušším, chudším, rozpornějším, ale přece jen mém lidském světě. Rozhodnutí o tom, co se se mnou stane, však nebylo na mně, ale na Seboře.

ROZLOUČENÍ S ŘÍŠÍ BOHŮ

Přijala mě v nejkrásnější síni paláce a tentokrát byla obklopena nejen svými družkami, ale i muži různého věku. Seděla na trůnu a hlavu jí zdobila brilantová čelenka. Vzbuzovala úctu jako skutečná královna a mne to přimělo k uctivé úkloně. Vedle ní seděl muž v azurovém plášti zdobeném vyšíváním lotosy a pávy. Na hlavě měl bílý turban s velkým safírem. Překvapilo mne to a bezděčně jsem si vzpomněl na poustevníka od Bílé řeky, ale tento byl o mnoho mladší.

„Pověz, Lukáši, jak se ti u nás líbí,“ oslovila mne Seborá.

„Líbí, paní, tvá říše mi připomíná pohádku, ale také to, že v pohádce se nedá žít věčně. Rád bych se vrátil domů.“

„Zmocnil se tě stesk po domově?“

Mlčky jsem přikývl.

„Nastal tedy čas, abys byl odměněn. Co sis vybral z našich pokladů?“

„Vůbec nic. Chtěl jsem přinést dárek své mamince, ale s klenoty by si nevěděla rady.“

Seborá a muž vedle ní se na sebe podívali a ona řekla:

„Tvá zdrženlivost tě ctí.“

„Byl jsem odměněn a nejen penězi. Poznal jsem Orka, pobyl jsem ve vaší říši a slyšel jsem vyprávět příběh o králi Ašókově. Byl tak úžasný, že jsem zatoužil setkat se s tím dávným rádžou a možná, že jsem se s ním setkal.“

„Opravdu?“ promluvil po prvé muž vedle Seborá.

„Myslím, že to byl sám poustevník, který mi příběh vyprávěl.“

„Jsi bystrý. Poustevník byl opravdu král Ašóka.“

„Ašóka a Tyšiarakša, to je láska, která nevyhasla za tisíce let,“ řekla Seborá a podívala se na svého společníka.

„Jak je to možné?“ divil jsem se, „vždyť v poustevníkově příběhu rádža Ašóka ublížil královně Tyšiarakše a jestli jsem tomu správně porozuměl, tak jejich vztah nebyl jednoduchý.“

„To nebyl, vzájemně si museli mnoho odpustit.“

„Copak je to možné? Vždyť ji nechal upálit.“

„Je to v životě to nejtěžší, ale Tyšiarakša měla královské srdce a svého rádžu milovala... Byla přece královnou,“ řekla Seborá a mně se zdálo, že se zasníla.

„Přece jen vyslov nějaké přání, rádi ti je splníme,“ dodala posléze.

„Paní,“ oslovil jsem ji, „co se stane, až doběhne věk kali? Kdo se pak ujme vlády na Zemi? A kdy to bude?“

„I o tom něco víš?“

„Téměř nic, ale rád bych věděl, co se stane a kdy to bude. Víte to?“

„Nemůžeš poznat celou pravdu. Byl bys jiný než ostatní lidé a nemohl bys mezi nimi žít. Musel bys zůstat v mé říši..., navždy.“

Smutně jsem sklopil hlavu, protože toto byla podmínka pro mne nepřekonatelná. Chtěl jsem se vrátit domů a chtěl jsem žít s lidmi. Sebora mne chvíli pozorovala a pak řekla:

„Snad existuje jedno řešení. Poznáš tedy pravdu, když si to tolik přeješ, ale věz, že ti to nepřinese štěstí. Nebudeš však také nešťastný, protože všemu porozumíš. Máš ještě nějaké přání?“

„Orko je dobrý člověk a zaslouží si lepší osud. Je možné pro něj něco udělat?“

„Neboj se o něj. Brzy se setká se svým synem a o oba bude postaráno.“

Znamená to, že vysvobozením pro něj má být smrt? zeptal jsem se sám sebe zklamaně.

„Jeho syn žije a najdou se i srdcem.“

„Mám ještě jednu otázku,“ řekl jsem.

„Ptej se,“ vyzvala mne Sebora a zpozorněla.

„Jaký mě čeká život? Přesněji, jak se bude odvíjet můj osud?“

„Mýlíš se, jestli si myslíš, že tě osud někam postrkuje. Osud ti jen nabízí příležitosti, na které jsi připraven. Ty je musíš rozpoznat a chopit se jich musíš sám. Sám musíš rozhodovat o svém životě a sám musíš odolávat pokušením.“

„Pamatuj, že i malá šance tě může dovést k velikým věcem,“ dodal muž vedle Seborny.

„Jen jestli to dokážu,“ zapochyboval jsem a pohlédl na Seboru.

„Jistěže to dokážeš,“ řekla mi přísně, „od chvíle, kdy jsi opustil rodičovský dům, jsi prošel řadou zkoušek i pokušení a všechno jsi překonal. Vzpomeň si na drahokamy v jeskyni. Tehdy sis jimi nenacpal kapsy, i když tě to velmi lákalo. Nepodlehli jsi šamanovi, když tě lákal do světa démonů a zachoval sis zdravý rozum. Tvým největším vítězstvím bylo, že jsi překonal strach a vstoupil znovu do smrtící jeskyně. Bez naší ochrany bys tam asi opravdu zahynul.“

Byl jsem rád, že mi Sebora nepřipomněla vílu od jezera. Tam jsem úplně ztratil rozum a určitě bych jí podlehl, nebýt Orka. Asi četla mé myšlenky, protože dodala:

„Vím, že jsou situace, na které je člověk slabý. Tehdy přichází pomoc, kterou vy rádi nazýváte šťastnou náhodou. Ať už budeš „šťastné náhody“ chápat jakkoliv, pamatuj, že o svůj život jako o nejvzácnější dar musíš pečovat především ty sám a pevná vůle je přitom největší pomocí.“

Zkusil jsem si představit, co se skrývá za výrazem pevná *vůle*, ale Sebora pokračovala:

„Překonávat ses musel dokonce i zde. Vzpomeň si, pomeranč utržený v nepravou chvíli a z nesprávného stromu by tě zde uvěznil. Proto se tam objevila Džamuna, aby odvedla tvou pozornost. A Maya? Ta pro tebe byla velikým pokušením, ale odolal jsi. Tvá zdrženlivost tě ochránila. Kdybys jí podlehl, strhla by tě do světa klamu a iluzí. Potácel by ses v marných snech...“

Sebora měla pravdu, ale zásluhu na tom, že jsem odolal Maye, měl můj výstup po Ašókově schodišti. Ale koneckonců i to si žádalo vůli, a ne malou. Nebylo to

lehké a mohl jsem se kdykoliv otočit a vrátit se dolů. Teď jsem byl rád, že jsem vytrval.

„Jsi připraven pro život ve tvém světě... A teď buď sbohem,“ loučila se se mnou Seborá, „už se nevidíme, ale láska všech, které jsi tu poznal, tě bude provázet...“

Seborá domluvila a já jsem se octnul v jeskyni, kde za stolem podobným luku sedělo devět mudrců v bílých plátěných oděvech, tak jak je popisoval poustevník ve svém vyprávění o Ašókoví. Prostřední z nich mne oslovil a zeptal se:

„Ty jsi ten, co je lačný pravdy o světě a o vesmíru?“

„Nevím, jestli jsem lačný, ale rád bych ji poznal,“ odpověděl jsem.

„Jak naložíš s pravdou, kterou poznáš?“

„Nevím, o jakou pravdu jde a také nevím, jak se s ní dá naložit.“

Musím se přiznat, že se mi mé odpovědi nelíbily, ale nenapadalo mě nic jiného, proto jsem mluvil, tak jak jsem mluvil. Mudrci se mezi sebou radili, já jsem však ničemu z toho nerozuměl.

„Pravdy se dá zneužít nebo ji můžeš využít pro sebe, ale také jí můžeš někomu pomoci. Poznaná pravda rozšiřuje tvůj obzor i tvou moc. Pamatuj však, že je téměř vždy relativní. Když se na ni podíváš z různých úhlů, vypadá různě...“

Nevěděl jsem, co na to říct, protože to nebylo ono, po čem jsem toužil.

„Tobě však nejde o relativní pravdu, která má mnoho tváří, ty se chceš přiblížit absolutnu...?“ zeptal se mudrc, co seděl uprostřed.

Mlčky jsem přikývl.

„To, co hledáš je uloženo v knihovnách palmových listů a bylo by to pro tebe dostupné, pokud je ti toto poznání určeno. Nechceš to zkusit raději tam? Bylo by to pro tebe výhodnější.“

Byla to rozumná nabídka, ale já jsem byl netrpělivý a chtěl jsem nahlédnout do budoucnosti tohoto světa hned.

„Pravda, kterou chceš poznat, je přetěžká a není jisté, že toto břemeno uneseš... Není to břemeno pro člověka... Ještě stále chceš znát pravdu o světě?“ varoval mne jeden z nich.

„Ano, chci,“ trval jsem na svém.

„Tak se posad' do křesla před sebou a dobře se dívej.“

NÁVRAT DOMŮ

Nevím, jak dlouho jsem byl v jeskyni mudrců a nevím, co všechno jsem viděl. Když jsem se probral, seděl jsem pod posvátnou horou Kailas, která se za mými zády tyčila jako pyramida, a věděl jsem úplně všechno... Myslel jsem si v tu chvíli, že neexistuje otázka, na kterou bych neuměl odpovědět. Znal jsem minulost i budoucnost světa, rozuměl jsem všem tajemstvím, se kterými si nevíme rady a byl jsem přesvědčen, že už tu všechno kdysi bylo... Všechno se opakuje, ale princip zůstává. To, co přichází, není nové, je to jen zapomenuté. Nemění se události, mění se jen rovina, ve které se odehrávají. Budoucnost je to, co už zde kdysi bylo, ale přenesené do jiné roviny, s jinými možnostmi. Věci, objevy i události získávají nový význam. Každý okruh má své možnosti, které se v každé další, vyšší rovině, zvětšují...

Vrátil jsem se do současnosti a uvědomil jsem si, že už se nic nebude odehrávat na úrovni národní nebo kontinentální, ale především globální. Každý nový objev se stane objevem pro celý svět a celosvětové budou i jeho důsledky. Každá mezinárodní šarvátka může ohrozit celosvětový mír. A člověk jako jedinec? Ten bude stále více zapojován do řetězu závislostí. Závislost na vodě, především na vodě, která bude stále vzácnější, na energii, informacích, atd., atd. I když se snaží a bude se i nadále snažit o to, aby se osvobodil, bude s postupující globalizací stále více svazován, důsledněji registrován a unifikován.

Byl to pocit roztáčející se spirály, která nabírá na rychlosti a směrem vzhůru se rozevívá.... Změnu, nový příběh, může do tohoto kolotoče času vnést jen člověk... Ne bohové nebo Bůh, ale člověk... Sami píšeme scénář, podle kterého budou žít i naši potomci. Nastavujeme pravidla, podle nichž oni jednou budou žít a vytváříme systém, kterému se budou muset podříditi. To, čeho jsme dosáhli nebo dosáhneme, se stane odrazovým můstkem pro jejich cíle, pro jejich větší možnosti, ale také větší nebezpečí, že planetární (možná už i vesmírná) rovnováha bude narušena... Další kolo by podle tohoto vzorce mělo být meziplanetární, proto je tak důležité, abychom opustili malichernost a zlobu, protože do vesmíru zaneseme jen to, co bude v nás, a co tam zaneseme, to se nám také vrátí...

Hlavou mi problesklo poznání, co důležitého nám přinese budoucnost, nestačil jsem si je však zafixovat, protože mou pozornost upoutalo stříbrné pouzdro bohatě vykládané tyrkysy a neobyčejně krásným drahým opálem, které mi leželo na kolenou. Když jsem je otevřel, byla uvnitř křehká křišťálová růže, která vypadala, jako kdyby se takto proměnila skutečná živá růže. Nevím, od koho byla. Možná od Džamuny nebo od Seborny, opravdu nevím od koho bylo toto vrcholně dokonalé dílko. Přál jsem si, aby byla pozdravem od Džamuny, ale mohla mi ji dát i Seborna jako dárek pro maminku. Jisté je, že se stala připomínkou mého neobyčejného dobrodružství. Stala se i tichou omluvou mé

mamince, které jsem způsobil velikou starost. Přijala ji s radostí a já vím, že právě ona nejlépe její křehkost ochrání...

Seděl jsem na úpatí hory Kailas a uvažoval, co si počnu s poznáním, které mi zaplnilo hlavu. Byl jsem nadšen a byl jsem rozhodnut všechno postupně zaznamenat, i když všechny informace, které jsem načerpal od mudrců, byly nezapomenutelné... Tak mi to aspoň připadalo. Byl jsem přesvědčen, že z toho všeho se nedá zapomenout ani slovo.... Ač nerad, tak posléze jsem přece jen vstal a začal jsem sestupovat do údolí. Stalo se však něco hrozného. Má paměť mě zradila a s každým krokem se tyto neobyčejné vědomosti vytrácely. Než jsem došel k prvním lidem, zmizelo celé to veliké poznání a mně zůstalo jen vědomí, že jsem věděl něco úžasně důležitého o sobě, o světě i o vesmíru... Už pouhé vědomí, že jsem něco neobyčejného pochopil, však stačilo k tomu, abych jinak přijímal život i svět, sebe i ostatní lidi, pozemskou přírodu i hvězdné nebe, prostě vše, s čím se setkávám.

Vrátil jsem se a nevěděl jsem, jestli to, co jsem prožil, byla skutečnost nebo jen úžasný sen. Vrátil jsem se jiný, ale byl jsem to já. Touha něco v životě dokázat mne neopustila, jen se proměnila. Mít vlastní letadlo a vlastnit kurýrní poštu je dobrá jistota. Je to však jen prostředek k zabezpečení života, ne jeho cíl. Ten je v něčem jiném, v něčem, co stále hledám. Možná to má něco společného s hledáním šamanovým, který tisíckrát destiloval vodu a možná netušil, že nemění vodu, ale sebe...

Mí rodiče po mně s nezměrnou trpělivostí chtěli stotisíckrát totéž, tytéž věci, stejné úkony, ale já jsem to nikdy nechápal. Teď už vím, že to nikdy nebylo proto, aby mě otravovali, ale proto, aby mne proměnili do podoby, která by se mně samotnému líbila. Po návratu domů jsem jejich snahu pochopil a vstoupilo mezi nás porozumění... Poznal jsem, že dobrodružství už pro mne není jen v možnosti něco mimořádného prožít, ale také něco nového poznat a pochopit. Uvědomil jsem si, že můj mozek je pokladnicí schopnou přijmout obrovské bohatství myšlenek, ale jen na mně záleží, co do něj doopravdy vložím. Jestli jej zaplním jen drobnými bezvýznamnými „mincemi“, balastem, nebo jestli si v něm trpělivou prací nastřádám poklad skutečného poznání.

A Džamuna? Džamuna byla můj vzdálený přelud, a já jsem věděl, že na ni nikdy nezapomenu. Ještě nežli jsem opustil její říši, navštívila mě ve snu a provedla mne městem, které jsem spatřil v dálce z vrcholu Ašókova schodiště. Bylo to nádherné skalní město s domy vytesanými přímo do skal. Vzhledem připomínalo jordánskou Petru. Byla to nezapomenutelná krása, i když jsem ji spatřil jen ve snu. Dostalo se mi poučení, že toto město ukryté v horském údolí i Móhendžo-daró vytvořili stejní stavitelé.

Jak je to se Šambalou nebo Aghartou, nevím, i když jsem toho mnoho prožil a některé z těch měst jsem viděl ve snu... Trója byla až do dvacátého století také jen bájným příběhem z Homérova eposu, a přece byla nakonec vykopána. Její trosky byly v nenápadném pahorku zaváty pískem pouště. Po jejím odkrytí se to, co bylo považováno po tisíciletí za pouhou básnickou fantazii, proměnilo ve skutečnost.

I bílý člověk byl po staletí, možná po tisíciletí legendou pro obyvatele amerického kontinentu. Indiánské babičky vyprávěly svým vnoučatům pohádky o mocném bílém muži a mladé Indiánky tiše snily o modrookém bílém bohatýrovi se zlatými vlasy. Krásné pohádky, ale jen do okamžiku, než tento vysněný muž zakotvil u břehů Kuby a Indiánům se představil. Během chvíle přestal být legendou a stal se krutou skutečností...

Na Zemi žijí lidé různých barev pleti a na různém stupni civilizačního vývoje, přesto jsme všichni lidmi a naše základní životní potřeby jsou v podstatě stejné. Všichni potřebujeme prostor pro život, vzduch, vodu a světlo. Mnoho světla. Žijeme díky slunci, milujeme je a život bez něj pro nás není možný. Je základem našeho fyzického života a balzámem pro naši psychiku. Po úzkostné noci přináší světlo novou naději. Jsme dětmi světla a navzdory nekonečnému bloudění v temných myšlenkách ke světlu směřujeme...

Jak je to tedy se Šambalou a Aghartou? Ptám se sám sebe, jestli je v současnosti možné, aby na naší planetě žila skrytě jiná, daleko vyspělejší civilizace, která převyšuje špičky naší vědy. Pokud existuje, tak kde se ukrývá? Snad v jiné, pro nás nedostupné dimenzi...? Bájná města ukrytá ve světle...? Světlo je pro nás symbolem dobra a poznání. Bez světla by pro nás byla ztracená i krása a ve světle je i naděje pro náš další vývoj... Civilizace žijící ve světle a světlem zastřena...? Je tu však i druhá možnost. Šambala nebo Agharta čekající na svou příležitost ve tmě podzemí. Jaká by byla psychika bytostí, které by neznaly slunce...? Jaké by byly jejich ambice...?

To vše je příliš tajemné a probouzí to bláhové otázky, ke kterým chybí odpovědi. Zatím můžeme věřit, že všichni lidé žijící na Zemi jsou pozemského původu, a to je uklidňující. I když se odlišujeme vzhledem a způsobem života, máme všichni lidské DNA. Naše základní potřeby jak tělesné, tak psychické jsou v podstatě stejné. Ať si to připustíme či nikoliv, jsme navzájem příbuzní... Spřízněnost krví a duchem je velmi silné pouto. R. Kipling to v *Knize džunglí* vyjádřil slovy: *Jsme jedné krve, ty i já.* To byl pozdrav, který vylučoval boj. Na Zemi je místo pro všechny pozemšťany. Pro všechny je vzduch i voda a o prostor k životu se musíme nějak podělit.

Máme vůbec šanci zmoudřet...? Jsme jedné krve, ty i já, jen si to musíme uvědomit.

V předvečer dne, kdy jsem šel po první na univerzitu, jsem se věnoval hvězdám na obloze. Byly krásné, probouzely vzpomínky a evokovaly fantazii. Chtěl jsem se rozloučit se světem, jenž se mihnul mým životem a zanechal stopu, která nikdy nezmizí.

Dlouho jsem rozmlouval s hvězdami o Orkovi, o Seboře i o prastarém poustevníkovi. Vzpomněl jsem na maharádžu Ašóku, který sám sebe našel v lítosti a lásce. Místo mezi hvězdami si zasloužila i královna Tyšiarakša a slepý pěvec Kunála. Nejvíce jsem toužil najít Džamunu, ne proto, abych po ní vztáhl ruku a sundal ji na zem. Chtěl jsem se s ní jen rozloučit... Hvězdy měly pochopení pro mé vzpomínky a jedna z nich na mne důvěrně zamrkala.

Díky, Džamuno.

DOSLOV

Lukášova odysea skončila. Přišla za mnou a já jsem ji téměř rok sledovala se zatajeným dechem. Nemohla jsem vyprávět o Lukášovi jako o někom druhém. Lukáš vyprávěl sám o sobě a já jsem se pouze do jeho příběhu zaposlouchala. To byl také můj úkol. Nic víc a nic méně, než pozorně poslouchat příběh a zaznamenat jej v podobě, v jaké ke mně přišel.

OBSAH

ČÁST PRVNÍ

Cesta do Londýna	4
Život v Londýně	12
Podivné setkání	15
Starožitník Mojsus	18
Neobvyklá zakázka	29
Ještě jednou Mojsus	34
Rozhodnutí	40

ČÁST DRUHÁ

Orko	46
Jeskyně úzkosti	55
Kouzelník Salva	60
Orkův příběh	81
Kouzelníkův učeň	85
Po návratu	97

ČÁST TŘETÍ

Setkání s poustevníkem-asketou	106
Ašokův příběh	108
Cesta za Seborou	128
Mezidobí	133
V říši bohů	136
Rozloučení s říší bohů	168
Návrat domů	171
Doslov	175